

วรรณสารการศึกษา : ประมวลเอกสารส่วนบุคคลของ
ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

คำนำ

ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้อุทิศตนเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศไทย ตลอดช่วงชีวิตของท่านอันทำให้เกิดผลงานและพัฒนาการด้านศึกษามากมาย ท่านได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้านการศึกษาที่สำคัญหลายตำแหน่งด้วยกัน ซึ่งท่านได้ดำรงตำแหน่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๐๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นเวลายาวนานถึง ๑๒ ปีเศษ อาจกล่าวได้ว่า ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยคนหนึ่ง

แม้แนวความคิดของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จะเป็นแนวความคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยในอดีตแต่บางแนวความคิดก็ยังคงทรงคุณค่ายิ่งเนื่องจากสามารถนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยได้เป็นอย่างดี โดยเอกสารที่สะท้อนแนวคิดด้านการศึกษาของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล นั้นส่วนหนึ่งถูกเก็บรักษาไว้โดยหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ซึ่งได้รับมอบมาจากหอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๒๓ และทางหอจดหมายเหตุแห่งชาติได้จัดหมวดหมู่โดยแบ่งตามเนื้อหาเป็น ๓ หมวดด้วยกัน ได้แก่ (๑) บทบาทการบริหารราชการตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงจนถึงรัฐมนตรีว่าการและหน้าที่ราชการพิเศษอื่น ๆ (๒) จดหมายโต้ตอบกับบุคคลต่าง ๆ (๓) บทประพันธ์, คำกล่าวเนื่องในโอกาสต่าง ๆ

เพื่อให้ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าถึงแนวคิดด้านการศึกษาของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารส่วนบุคคลของท่านซึ่งได้เก็บรวบรวมไว้โดยหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ขอให้อาจารย์ ปุณยวิจน์ มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วยรวบรวมเอกสารส่วนบุคคลของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และเขียนบทคัดย่อเบื้องต้นจากเอกสารดังกล่าว แล้วจัดพิมพ์เป็นหนังสือ “วรรณสารการศึกษา : ประมวลเอกสารส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล” เพื่อความสะดวกในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อการพัฒนาการศึกษาไทยต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

ลำดับ		หน้า
๑.	การบริหารราชการด้านการศึกษา	๑
๑.๑	บริหารการศึกษา	๑
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๔๗๗ – ๒๔๙๐	๒
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๔๙๐ – ๒๔๙๖	๑๑
	กล่องที่ ๓ : พุทธศักราช ๒๔๙๖ – ๒๕๐๐	๑๗
	กล่องที่ ๔ : พุทธศักราช ๒๕๐๐	๒๕
	กล่องที่ ๕ : พุทธศักราช ๒๕๐๐ – ๒๕๐๒	๓๕
	กล่องที่ ๖ : พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๔	๔๐
	กล่องที่ ๗ : พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๗	๕๒
	กล่องที่ ๘ : พุทธศักราช ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕	๖๑
	กล่องที่ ๙ : พุทธศักราช ๒๕๐๕ – ๒๕๑๑	๗๖
๑.๒	พระราชบัญญัติการศึกษา	๘๔
๑.๓	โครงการศึกษา	๘๘
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๔๙๐ – ๒๕๐๓	๘๕
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๔๙๐ – ๒๕๐๓	๑๐๐
	กล่องที่ ๓ : พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๕	๑๑๐
	กล่องที่ ๔ : พุทธศักราช ๒๕๐๔ – ๒๕๐๖	๑๑๕
	กล่องที่ ๕ : พุทธศักราช ๒๕๐๖ – ๒๕๐๘	๑๒๐
	กล่องที่ ๖ : พุทธศักราช ๒๕๐๘ – ๒๕๑๐	๑๓๑
	๑.๓.๑ แผนการศึกษาชาติ	๑๓๗
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๔๙๔ – ๒๕๑๗	๑๓๘
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๕๑๗	๑๕๔

สารบัญ(ต่อ)

ลำดับ

หน้า

๑.๓.๒	โครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค	๑๖๕
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๔๗๘- ๒๕๐๓	๑๗๐
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๕๐๑- ๒๕๐๒	๑๗๖
	กล่องที่ ๓ : พุทธศักราช ๒๕๐๒- ๒๕๐๓	๑๘๓
	กล่องที่ ๔ : พุทธศักราช ๒๕๐๓- ๒๕๐๕	๑๘๑
	กล่องที่ ๕ : พุทธศักราช ๒๕๐๖- ๒๕๑๒	๑๘๘
๑.๓.๓	โครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา	๒๐๓
๑.๓.๔	โครงการพัฒนาอาชีวศึกษา	๒๑๐
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๕๐๓- ๒๕๑๑	๒๑๑
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๕๑๑- ๒๕๑๒	๒๑๘
๑.๓.๕	โครงการมัธยมแบบประสม	๒๒๓
๑.๓.๖	แผนการวิจัย	๒๓๒
๒.	คำปราศรัย สุนทรพจน์ ปาฐกถา คำไว้อาลัย	๒๓๓
	กล่องที่ ๑ : พุทธศักราช ๒๔๘๔ - ๒๔๙๒	๒๓๘
	กล่องที่ ๒ : พุทธศักราช ๒๔๙๒ - ๒๔๙๔	๒๔๘
	กล่องที่ ๓ : พุทธศักราช ๒๔๙๔ - ๒๔๙๗	๒๕๖
	กล่องที่ ๔ : พุทธศักราช ๒๔๙๗ - ๒๕๐๐	๒๖๕
	กล่องที่ ๕ : พุทธศักราช ๒๕๐๐ - ๒๕๐๒	๒๗๘
	กล่องที่ ๖ : พุทธศักราช ๒๕๐๒ - ๒๕๐๔	๒๘๖
	กล่องที่ ๗ : พุทธศักราช ๒๕๐๔ - ๒๕๐๗	๒๙๕
	กล่องที่ ๘ : พุทธศักราช ๒๕๐๗ - ๒๕๑๑	๓๑๕
	กล่องที่ ๙ : พุทธศักราช ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒	๓๓๖

๑. การบริหารราชการด้านการศึกษา

๑.๑ *บริหารการศึกษา*

พุทธศักราช ๒๔๗๗ – ๒๔๙๐

(ก่ออง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑	“บันทึกเกี่ยวกับงานทางด้านการศึกษา”, ๒๔๗๗-๒๔๕๕.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๒	“บทความ “กำเนิดของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” ลงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์เตรียมอุดม”, ๒๔๘๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๓	“กองฝึกหัดครู”, ๒๔๘๓-๒๔๘๔.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๔	“ประมวลระเบียบของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๒๔๘๔.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๕	“การศึกษายามสงคราม”, ๒๔๘๕-๒๔๕๕.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๕	“แผนการส่งเสริมจริยศึกษา”, ๒๔๘๗.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐	“ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา”, ๒๔๘๘.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑	“การศึกษาภายนอก”, ๒๔๘๕.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒	“การแต่งแบบเรียน”, ๒๔๘๕.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓	“บันทึกข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาบางประการ”, ๒๔๕๐.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔	“การรับนักเรียนใหม่ของโรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๔๕๐.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕	“การรับนักเรียนฝึกหัดครูส่วนภูมิภาคประจำปีการศึกษา ๒๔๕๐”, ๒๔๕๐.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖	“แบบสอนอ่านมาตรฐานเล่ม ๑”, ๒๔๕๐.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๗	“การเสนอความเห็นหลักสูตร”, ๒๔๕๐.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑

“บันทึกเกี่ยวกับงานทางด้านการศึกษา”, ๒๔๗๗-๒๔๙๕.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับงานด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการนำเนื้อหาในเรื่องต่างๆ ที่เป็นสาระสำคัญของโครงการหรือ ความคิดเห็น ของเรื่องต่างๆ ที่รวบรวมตามระยะข้างต้น เนื้อหาของเอกสารนี้ จึงค่อนข้างมาก ภายในประกอบด้วย

๑. ไบบันทึก เรื่อง “การขยายบริเวณ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย”, ๒๔๘๕ เป็นเรื่องการขอพื้นที่ของสโมสรเสือป่า เพื่อขยายพื้นที่โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย
๒. ไบบันทึก เรื่อง “แผนการศึกษา”, ๒๔๘๕ มีการเสนอการเปลี่ยนชั้นเตรียมอุดมเป็นชั้นสามัญศึกษาชั้นสูงและเรื่องการบังคับให้นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นต้น สามารถเข้าเรียนได้เมื่อจบชั้นประถมศึกษา ทั้งมีความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา
๓. ประกาศแผนการศึกษาชาติ ประกอบด้วย ความมุ่งหมายทั่วไป ระเบียบการศึกษา ฯลฯ
๔. ไบบันทึก เรื่อง “สมุดคู่มือครูประชาบาล”, ๒๔๙๐ สืบเนื่องจากการรับครุฑูฬิการศึกษาค่าและไม่ได้จบการศึกษาครุฑูโดยตรง จึงมีการเสนอจัดทำหนังสือเพื่อเป็นต้นแบบการปฏิบัติต่างๆ ใให้กับครุฑู
๕. ไบบันทึก เรื่อง “การศึกษาของไทยในปัจจุบัน” (ไม่ระบุ พ.ศ.) เนื้อหากล่าวถึงการศึกษาของไทยที่เน้นและเชื่อมโยงกับระบอบประชาธิปไตย ทั้งแผนการศึกษาของชาติ การฝึกหัดครุฑู การศึกษาระดับชั้นต่างๆ เป็นต้น
๖. ไบบันทึกเรื่อง “การปรับปรุงอัตราเงินเดือน”, ๒๔๙๐ เป็นความเห็นที่เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้รับอาจารย์ที่ตำแหน่งเงินเดือนสูงเพิ่มขึ้น
๗. ไบบันทึกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเรื่องสังกัด งบประมาณและตำแหน่งอัตราเงินเดือน
๘. ระเบียบการกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการฝึกหัดครุฑูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
๙. คำสั่งกระทรวง ที่ ป.๗๗/๒๔๙๐ เรื่อง “ตั้งกรมการอำนวยการฝึกหัดครุฑูมัธยม”
๑๐. ไบบันทึก เรื่อง “การส่งนักเรียนไปศึกษาวิชา ฃ ต่างประเทศ”, ๒๔๙๐ เสนอถึงรัฐมนตรีประกอบด้วยเอกสารหนังสือ การส่งตัวและระเบียบต่างๆ
๑๑. เอกสาร เรื่อง “การบรรจุครุฑู”, ๒๔๙๐ มีจดหมายต่างๆ ลงลายมือชื่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
๑๒. เอกสารหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุง “กรมพลศึกษา”, ๒๔๙๐ จาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ถึงอธิบดีกรมพลศึกษา

๑๓. หนังสือ เลขที่ ๑๔๖๑๐/๒๔๕๐ จากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึง ศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดว่าด้วยเรื่อง การแก้ไขศีลธรรมที่เสื่อมทราม และการปฏิบัติราชการ
๑๔. หนังสือเลขที่ ๑๕๕๑๒/๒๔๕๐ จากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึง ศึกษาธิการจังหวัด ทุกจังหวัดว่าด้วยเรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่
๑๕. การติดต่อกับองค์กรต่างประเทศ เรื่องนี้เป็นการร่าง แต่ไม่ได้เสนอ ลงชื่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
๑๖. หนังสือเลขที่ ๑๔๑๓/๒๔๕๐ จากเลขาธิการคณะรัฐมนตรีถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่องการดำเนินการในข้อราชการ ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี
๑๗. ใบบันทึกเรื่อง “หนังสือแบบมาตรฐาน” จาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา เป็นการเสนอความเห็นการปรับปรุงหนังสือเรื่องต่างๆ
๑๘. คำแถลงนโยบายของรัฐบาล วันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๕๑ ซึ่ง นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี และ หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายนั้นกล่าวถึง การพัฒนาปรับปรุงด้านต่างๆเกี่ยวกับการศึกษา
๑๙. เอกสารนโยบายการศึกษาที่รัฐบาลชุดต่างๆ แถลงในสภาผู้แทนราษฎร เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป รวบรวมเอกสารเน้นการพัฒนาต่างๆของการศึกษาในยุคต่างๆ เช่น ยุคที่มีภาวะสงคราม เป็นต้น
๒๐. ใบบันทึก เรื่อง “งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๑ กล่าวถึงภาวะหลังสงครามที่ต้องพัฒนาประชาชน โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา
๒๑. ใบบันทึก เรื่อง “ครูและการฝึกหัดครู”
๒๒. บันทึกโครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๕๒ เป็นร่างโดยลายมือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นการเสนอความเห็น โครงสร้างของระดับชั้นต่างๆ รวมทั้งนโยบายการศึกษา
๒๓. คำแถลงนโยบายของรัฐบาล พ.ศ.๒๔๕๒ เน้นเรื่องการส่งเสริมการศึกษาในด้านต่างๆ
๒๔. บันทึกแนวโครงการศึกษาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวการศึกษา ซึ่งอาจจะใช้เป็นหลักการวางโครงการศึกษาของชาติ และตราเป็นพระราชบัญญัติการศึกษา ตลอดจนการตั้งงบประมาณ ฯลฯ
๒๕. กระทั่งถาม เกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่อง “A Handful of Rice”
๒๖. วาระการประชุม Regional Conference ที่กรุงเทพฯ เป็นเรื่อง การศึกษาภาคบังคับ และเรื่อง การเมืองเล็กน้อย
๒๗. แผนการศึกษาชาติ ในชั้นการศึกษาระดับต่างๆ
๒๘. บันทึกข้อความ การตรวจราชการ ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา พ.ศ.๒๔๕๘

๒๕. บันทึกข้อความ เรื่อง “ความเห็นหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการประกาศใช้แบบเรียนชั้นประถม”
๓๐. บันทึก เรื่อง “แผนกฝึกหัดครูแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ลงชื่อ “ห่อวัง” ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๗
๓๑. สำเนาหนังสือ ขอบังคับ ว่าด้วยวิธีจัดการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปเล่าเรียนในต่างประเทศ ของ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายพลเรือน สำนักเลขาธิการ ก.พ. พ.ศ. ๒๔๘๑^๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒

“บทความ “กำเนิดของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” ลงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์เตรียมอุดม”, ๒๔๘๐.

เอกสารชุดนี้กล่าวถึงบทความเรื่อง “กำเนิดของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” อันเกิดขึ้นตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕ ของรัฐบาล ซึ่งหลวงสินธุรัชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ลงนามประกาศเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๔๗๕ เขียนโดยขุนสุคนธวิทศึกษากร และในส่วนท้ายของเอกสารได้แนบประกาศแผนการศึกษาชาติดังกล่าวไว้ด้วย.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓

“กองฝึกหัดครู”, ๒๔๘๓-๒๔๘๔.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมเกี่ยวกับกองฝึกหัดครู มีรายละเอียดภายใน อาทิ หน้าแรกของแผนกต่างๆ สังกัดกองฝึกหัดครู ราชานามข้าราชการแผนกฝึกหัดครูชั้นสูง ราชานามข้าราชการแผนกฝึกหัดครูชั้นต้น โรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางในสังกัดกองฝึกหัดครู ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔

“ประมวลระเบียบของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๒๔๘๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารเกี่ยวกับหนังสือประมวลระเบียบของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน ภายในประกอบด้วยคำปรารภถึงผู้ปกครองโดย

^๑ มีข้อสังเกต เกี่ยวกับเอกสารทั้งหมดนี้คือ เป็นเอกสารที่รวบรวมเรื่องต่างๆ บางเอกสารมีเพียงเนื้อหาสาระสำคัญ แต่ไม่มีรายละเอียดมากนัก ซึ่งสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ในเอกสาร สบ.๕.๒ ฉบับอื่นๆ เนื่องจากเอกสารบางฉบับเป็นเรื่องเดียวกัน.

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้อำนวยการโรงเรียนคนแรก ระเบียบข้อบังคับภายในโรงเรียนต่างๆ อาทิ การรับสมัครนักเรียน การแต่งกายนักเรียนชายและหญิง การสอบประจำปี และอื่นๆ รวมถึงมีประมวลภาพโรงเรียนในขณะนั้นด้วย.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕

“การศึกษายามสงคราม”, ๒๔๘๕-๒๔๘๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายในการพัฒนาการศึกษาในช่วงยามสงคราม และเค้าโครงการจัดการศึกษาของเด็กหลังสงคราม อันมุ่งเน้นการจตุฐานะของโรงเรียน การจัดชั้นและวิชาเรียนและการจัดครูสอน นอกจากนี้ภายในเอกสารก็มีหนังสือโต้ตอบระหว่างหน่วยงานกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กับกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ในยามสงคราม พร้อมทั้งบัญชีรายการสิ่งของตามความต้องการที่ใช้ในยามสงครามด้วย.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕

“แผนการส่งเสริมจริยศึกษา”, ๒๔๘๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายที่ นายทวี บุญยเกตุ ส่งถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๖ เพื่อพิจารณาวางแผนการส่งเสริมจริยศึกษาให้แก่นักเรียน.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐

“ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา”, ๒๔๘๘.

เอกสารชุดนี้มีข้อเสนอแนะของ นายทวี บุญยเกตุ เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา ภาค ๒ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเสนอแนะให้วางหลักเกณฑ์ในการแก้ไขประมวลการศึกษา อาทิ การจัดชั่วโมงการสอนให้สอดคล้องกับวิชาพลศึกษา จริยศึกษา และพุทธศึกษา เป็นต้น รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประมวลการศึกษาชั้นมัธยมตอนต้นและตอนปลาย โดยมีเอกสารเกี่ยวกับอัตราเวลาเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมต้น และมัธยมปลายประกอบด้วย.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐

“การศึกษาภายนอก”, ๒๔๘๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความ “การศึกษาภายนอก” เขียนลงในหนังสือพิมพ์ประชากรฉบับวันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๘ โดยผู้เขียนคือ นายเอื้อ บุญปะเทศ ได้กล่าวถึงปัญหาเรื่องการศึกษาในประเทศไทยว่ามีจุดบกพร่องอย่างไร แต่มีจุดประสงค์หลักเพื่อต้องการรื้อเรียนการศึกษากันครุฑ.ม.ชั้นตรี มิให้

มีสิทธิสอบเลื่อนขั้นตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการชั้นโท ต่อกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรับทราบ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒

“การแต่งแบบเรียน” , ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับกรณี นายไชย เรืองศิลป์ เสนอความคิดเห็นต่อรัฐมนตรีสั่งการ (รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ) ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเปิดโอกาสให้เอกชน แต่งแบบเรียนได้ โดย “เสรี” โดยเหตุผลบางประการ อาทิ มีแบบเรียนเพิ่มมากขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการ มีคุณภาพดี และราคาถูกลง เป็นต้น ส่วนเจ้าหน้าที่กองวิชาการจะทำงานแต่เฉพาะส่วนที่เป็นการแต่งตำรา และมีความเห็นว่าไม่ควรทำหน้าที่การตรวจหนังสือด้วย ตามแบบอย่างในการแต่งแบบเรียนที่ใช้ในวังของประเทศอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส อินเดีย ฯลฯ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓

“บันทึกข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาบางประการ”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับกรณี คุณบุญช่วย สมพงษ์ ได้เขียนข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการปรับปรุงการศึกษา ประกอบด้วยหลายเรื่อง คือ

๑. การจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป หรือโรงเรียนวิชาชีพทุกประเภท เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประหยัดและรู้วิธีการค้า
๒. การอบรมด้านศีลธรรม และมีการตั้งคะแนนความประพฤติกับนักเรียน มีเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ ๕๕ และมีการให้ใบประกาศนียบัตรเพื่อใช้ประกอบการศึกษาต่อ
๓. จัดให้มีสมุดพกประจำตัวนักเรียน โดยจัดทำเป็นเล่มเดียวตลอดจนศึกษาจบ ดังเช่นที่มีในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. มีการบันทึกสถิติของนักเรียน การเข้า-ออก ในการศึกษา และการประกอบวิชาชีพหลังศึกษาจบ
๕. การอนุเคราะห์นักเรียนด้านต่างๆ เช่น ทุนเกล้าเรียน ทุนยากจน เครื่องเขียน เสื้อผ้า ค่าโดยสาร ตั้งมูลนิธิส่งเสริมนักเรียน เป็นต้น
๖. พิจารณา เรื่องครู และเจ้าหน้าที่ดำเนินการศึกษา ด้านศีลธรรม การเล่นพวกพ้อง (ในวงราชการ) สมรรถภาพของข้าราชการ ผู้ที่จะได้เป็นหัวหน้าในกระทรวงศึกษาธิการต้องผ่านการเป็นครูมาก่อน การดูงานการศึกษาในต่างประเทศและการพิจารณาขึ้นเงินเดือน
๗. วางหลักทางมหาวิทยาลัยและแผนกอาชีวศึกษา ในเรื่องเกณฑ์การเข้าศึกษา อย่างคร่าวๆ พร้อมทั้งได้เสนอวิธีการดำเนินการ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔

“การรับนักเรียนใหม่ของโรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึงคณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัด ภายในเอกสารประกอบด้วย

๑. การพิจารณาการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทั้งหญิงและชาย
๒. การรับนักเรียนใหม่เข้าเรียน ชั้น ป.๔ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กชายหญิงมีความสนใจในวิชาชีพตั้งแต่อายุยังน้อย มีรายละเอียดการรับนักเรียน เช่น คุณสมบัติเบื้องต้น จำนวนนักเรียน ค่าเล่าเรียน และหลักสูตร เป็นต้น.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕

“การรับนักเรียนฝึกหัดครูส่วนภูมิภาคประจำปีการศึกษา ๒๔๕๐”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือเอกสารต่างๆ ซึ่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่งถึง คณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและธนบุรี) มีเอกสารแสดง จำนวนการรับนักเรียนฝึกหัดครูในจังหวัดต่างๆ หนังสือแนวทางปฏิบัติสำหรับนักเรียนฝึกหัดครูฯ ในรับรองนักเรียนฝึกหัดครูในบารุง หนังสือการรับสมัครนักเรียนฝึกหัดครูประถมและมัธยม ที่แสดงระเบียบการรับสมัครต่างๆ แบบหนังสือต่างๆ เพื่อให้เป็นต้นแบบเดียวกันและข้อสอบวิชาชุดครุฑ ปีการศึกษา ๒๔๕๐.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๖

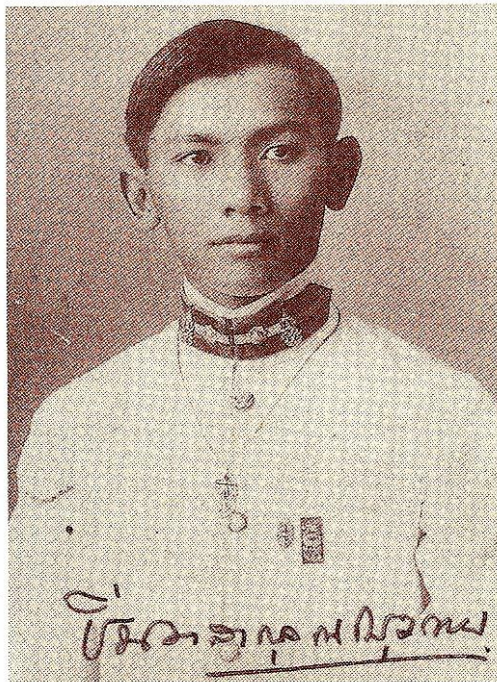
“แบบสอนอ่านมาตรฐานเล่ม ๑”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๓ ซึ่งมีรายละเอียดเรื่อง การสอนชั้นเตรียมประถมตามแบบสอนอ่านมาตรฐาน เล่ม ๑ ณ ห้องประชุมกรมสามัญศึกษา เนื้อหาของการประชุม ประกอบด้วย การกล่าวการดำเนินงานในการใช้แบบเรียนชั้นประถม ที่ได้ทำแล้วใน ๔ ภาค คือ จังหวัดพระนคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครราชสีมา และส่วนที่ยังไม่ได้ทำและกำลังดำเนินการคือ จังหวัดปัตตานีและสงขลา เรื่องผลการสอนจากแบบเรียนมาตรฐานดังกล่าว คือ ได้ผล นักเรียนรู้สึกสนุกสนานและมาโรงเรียนมากขึ้น แม้จะมีอุปสรรคด้านอุปกรณ์การเรียนที่ยังไม่พร้อมก็ตาม การขยายพื้นที่การใช้แบบเรียน รวมทั้งการจัดทำแบบเรียนเล่มอื่นๆเพิ่มเติม (แบบเรียนมาตรฐานเล่ม ๒ และเล่ม ๓) หน้าที่ของกรรมการปรับปรุงการอ่านแก่เด็กเริ่มเรียน ให้พิจารณาคำไทยมาตรฐานและหนังสืออ่านแบบเรียนมาตรฐาน และหนังสือประกอบอื่นๆ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๗

“การเสนอความเห็นหลักสูตร”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอหลักสูตรของหมวดวิชาต่างๆ ประกอบด้วยผู้เสนอหลายท่านในการประชุมในหลายครั้ง และหลายสถานที่ เช่น การประชุมครูใหญ่ พ.ศ.๒๔๕๐ การสรุปเรื่องหลักสูตรหมวดภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นต้น เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วยทุกหมวด เช่น หลักสูตรภาษาไทย หมวดภาษาไทย จัดให้มีหลักสูตรไวยากรณ์ มัธยมต้น เรื่อง “วจีวิภาค” เสนอและแก้ไขหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการเสนอหนังสือชุดกวีนิพนธ์ เช่น สามก๊ก ราชาริราช เวนิชวานิชฯ ฯลฯ ในการศึกษา หมวดคณิต ในเรื่องเลขคณิต มีความเห็นให้นักเรียน เรียนเท่าที่จำเป็น เพื่อใช้ประโยชน์เท่านั้น ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ เสนอให้แก้ไขตำราเรียนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น รวมทั้งมีการ เสนอให้ปรับปรุงครูให้เหมาะสม ต่อการเรียนการสอนของแต่ละวิชา และปรับปรุงเครื่องมือการสอน.

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เมื่อครั้งเป็นนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

พุทธศักราช ๒๔๕๐ – ๒๔๕๖
(กล่อง ๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๘	“บทความ เรื่อง โรงเรียนฝึกหัดครู พิมพ์ในหนังสือนิตยสารประจำชาติ ‘ไทยเจริญ’ ฉบับปฐมฤกษ์”, ๒๔๕๐.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๙	“งานค้นคว้าทางเศรษฐกิจและสังคม”, ๒๔๕๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๒๐	“ทุนการศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ และประเทศภาคพื้นยุโรป”, ๒๔๕๐-๒๔๕๑.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๒๕	“หลักสูตรประโยคเตรียมอุดมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๕๑ กรมสามัญศึกษา กับหนังสือวรรณคดีและหลักสูตรฉบับชั่วคราว”, ๒๔๕๑.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๒๖	“ทุนการศึกษาต่อต่างประเทศ”, ๒๔๕๑.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๒๘	“คณะผู้แทนเกี่ยวกับการศึกษาออสเตรเลียมาเยือนไทย”, ๒๔๕๑.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๒๙	“แบบเรียนชุดพลเมืองดี ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี”, ๒๔๕๑-๒๔๕๒.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๐	“ความคิดเห็นในการจัดตั้งกองหลักสูตรและแบบเรียนแผนกรมวิชาการ”, ๒๔๕๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๑	“ทุนอาชีพศึกษา”, ๒๔๕๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๒	“บันทึกรายงานตรวจการจังหวัดต่างๆ ในภาค ๔”, ๒๔๕๔.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๓	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๕๖”, ๒๔๕๖.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๔	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๕๘”, ๒๔๕๖.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๘

“บทความ เรื่อง โรงเรียนฝึกหัดครู พิมพ์ในหนังสือนิตยสารประจำชาติ ‘ไทยเจริญ’ ฉบับปฐมฤกษ์”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้กล่าวถึงลักษณะความสำคัญของโรงเรียนฝึกหัดครู วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู สืบเนื่องมาจากการเป็นครุมีความสำคัญมากจึงควรจัดให้ผลิตครูเพิ่มขึ้น และครูต้องมีความรู้และความสามารถ เพื่อลดครูที่ขาดคุณภาพลง และให้ความสำคัญว่า “แม้จะมีหนังสือดีแต่ถ้าครูไม่ดีก็เรียนไม่ได้” หน้าที่ของครูของการอบรมสั่งสอน เป็นต้น รวมถึงมีโครงการต่างๆ และงบประมาณการดำเนินการ เช่น โครงการปรับปรุงฝึกหัดครู โครงการส่งเสริมสมรรถภาพของครู โครงการส่งนักเรียนและครูไปศึกษาต่างประเทศ ฯลฯ เป็นต้น.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๙

“งานค้นคว้าทางเศรษฐกิจและสังคม”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้บันทึกบทความที่เขียนโดย ‘เพชรชมิสต์’ จากหนังสือพิมพ์ กรุงเทพ วารศัพท์ (Krungdeh Varasab Daily News) เนื้อหาภายในบทความต้องการสนับสนุนให้เกิดหน่วยงานหรือสถาบันทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าและวิจัยในวิทยาการแขนงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง หรือต่อมนุษยชาติในอนาคต ในมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น และยังมีบทความเรื่อง “กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้” แต่งโดย ก.ไก่ จากวารสาร ‘สุภาพบุรุษ’ เน้นให้มีการศึกษากับผู้ใหญ่บ้าง เพราะมีคนจำนวนไม่น้อยที่ผ่านสงครามโลกมาโดยไม่มีความรู้ และเห็นว่าจะหวังพึ่งกลุ่มเด็กอย่างเดียวไม่ได้เพราะแม้จะเกิดผลก็จริง แต่ก็ยังเป็นผลในอนาคตให้หันมาให้การศึกษแก่กลุ่มผู้ใหญ่ ให้มีความรู้เพื่อจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒๐

“ทุนการศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ และประเทศภาคพื้นยุโรป”, ๒๔๕๐-๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดการส่งตัวนักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงการต่างประเทศ เนื้อหาหลักของหนังสือ คือ การส่งรายละเอียดของนักเรียนที่จะศึกษาต่อเพื่อจะจัดหาที่อยู่ระหว่างการศึกษา คุณสมบัติของนักเรียนที่จะศึกษาต่อ สาขาวิชาที่ต้องการจะศึกษาระยะเวลาที่ต้องศึกษา แนวทางและวิธีการส่งนักเรียนไปศึกษาต่อ เช่น การส่งนักเรียนไปอยู่กับครอบครัวชาวอังกฤษ เพื่อศึกษาภาษาให้ชำนาญก่อนศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เป็นต้น รวมทั้งกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการส่งนักเรียนไปต่างประเทศ มีจดหมายทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ระหว่าง กระทรวงไปยังทูตอังกฤษ (Mr. Whittington O.B.E. Counsellor, British Embassy).

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒๕

“หลักสูตรประโยคเตรียมอุดมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๕๑ กรมสามัญศึกษา กับหนังสือวรรณคดีและหลักสูตรฉบับชั่วคราว”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ หลักสูตรประโยคเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งประกาศใช้ในปี พุทธศักราช ๒๔๕๑ โดยมีรายละเอียดต่างๆ อาทิ ความมุ่งหมายของหลักสูตร การแบ่งแผนกวิชา เวลาเรียน หลักสูตรวิชาต่างๆ เป็นต้น รวมถึงเอกสารกำหนดหนังสือวรรณคดี ที่ใช้ในการประกอบการเรียน ประจำปี การศึกษา ๒๔๕๐-๒๔๕๑ ปีการศึกษา ๒๔๕๑-๒๔๕๒ และหลักสูตร พ.ศ. ๒๔๕๕ ฉบับชั่วคราว สำหรับใช้เป็นการภายในเพื่อเตรียมการเปิดชั้นเตรียมอุดมศึกษาในต้นปีการศึกษา ๒๔๕๕.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒๖

“ทุนการศึกษาต่อต่างประเทศ”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารจาก พลโทมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึง ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา เรื่องการส่งครูและนักเรียนไปศึกษา ณ ต่างประเทศใน พ.ศ.๒๔๕๑ หลังจากการหยุดชะงักอันเนื่องจากภาวะสงคราม โดยเอกสารดังกล่าวได้ชี้แจงแบ่งประเภททุนออกเป็น ประเภทต่างๆตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒๗

“คณะผู้แทนเกี่ยวกับการศึกษาออสเตรเลียมาเยือนไทย”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ไบบันทึกรื่อง ประเทศออสเตรเลียจะส่งคณะผู้แทนมาประเทศไทย ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อพบเจ้าหน้าที่และบุคคลที่สนใจในการศึกษาของไทย และเพื่อปรึกษาหารือในการที่ประเทศออสเตรเลียจะช่วยให้ทุนการศึกษา หรือเครื่องใช้ในการศึกษาแก่ประเทศตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย ตามที่ได้ตกลงหลักการไว้กับ UNESCO มีเอกสารอื่นๆ เช่น เอกสารกำหนดการต่างๆของการเดินทางมายังประเทศไทย มีเอกสารฉบับภาษาอังกฤษที่ สรุปวาระการประชุมและการให้ความเห็นของบุคคลต่างๆ รวมทั้งการแจกแจงรายละเอียดของทุนการศึกษาต่างๆ (ภาษาอังกฤษ) เอกสารรายละเอียดของคณะ และภาควิชาต่างๆ เป็นต้น.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๒๘

“แบบเรียนชุดพลเมืองดี ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี”, ๒๔๕๑-๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ หนังสือการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาข้อความและเนื้อเรื่อง หนังสือชุดพลเมืองดี มีจดหมายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหาในจดหมายนั้น กล่าวถึงข้อคิดเห็นของนายกรัฐมนตรีนว่า “ต้องการยึดแบบเรียนเก่าๆเป็นหลัก ซึ่งกล่าวถึง หนังสือสมบัติของผู้ดี ธรรมจริยา และพลเมืองดี ว่าควรมีการรื้อฟื้นกลับมาใช้ใหม่” บันทึกแบบเรียน “สมบัติของผู้ดี” ซึ่งเป็นหนังสือแบบเรียนจรรยา ได้แจ้งรายละเอียดการจัดพิมพ์ และมีตัวอย่างหนังสือ มีข้อคิดเห็นของบุคคลหลายท่าน กล่าวโดยรวมได้ว่า มีความเห็นว่า หนังสือสมบัติผู้ดีนี้ดีและควรให้เด็กมีการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ และประการสุดท้าย ให้พิจารณาปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีการสรุปผลเกี่ยวกับหนังสือชุดพลเมืองดีและความสำคัญของหนังสือ ที่ควรเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้ศึกษา เพราะมีเนื้อหาด้านคุณงามความดีที่เยาวชนของชาติไทยควรเรียนรู้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๐

“ความคิดเห็นในการจัดตั้งกองหลักสูตรและแบบเรียนแทนกรมวิชาการ”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้เกี่ยวกับใบบันทึกข้อความจาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรายงานและความคิดเห็นการตั้งกองหลักสูตรและแบบเรียน รวมถึงเหตุผลต่างๆในการเสนอขอตั้งกองวิชาการและงบประมาณการดำเนินงานเสนอเพื่อพิจารณา.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๑

“ทุนอาชีวศึกษา”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้มีที่มาจากกรณีที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องการทราบ ถึงทุนอาชีวศึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้ที่อดคัดให้มาศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษา (เกษตรกรรมด้วย) โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนภายในเอกสารมีการแจ้งรายละเอียดของทุนการศึกษาทั้งภูมิภาคและส่วนกลางเป็นรายบุคคลด้วย.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๒

“บันทึกรายงานตรวจการจังหวัดต่างๆในภาค ๔”, ๒๔๕๔.

เอกสารชุดนี้มีข้อมูลเกี่ยวกับการบันทึกการไปตรวจราชการของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล) ตั้งแต่วันที่ ๑๕-๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๔๕๔ มีข้อเสนอและคำสั่งของปลัดกระทรวงที่ได้สั่งไปแล้ว เช่น สั่งครูใหญ่โรงเรียนภาษี ให้แจ้งศึกษาธิการอำเภอส่งแผนผังการสร้างโรงเรียนภาษี เป็นต้น รวมถึงมีการตรวจราชการ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแมริม มีการประกาศให้ครูสอนวิชาการตามแบบมาตรฐาน เพราะจะมีการใช้หนังสือเรียนมาตรฐานแจกยังโรงเรียน เอกสารแบบรายงานแสดงกิจกรรมของโรงเรียนสตรีวัดอินทียาชีพและแผนผังของโรงเรียน ในขณะนั้น.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๓

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๕๖”, ๒๔๕๖.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการสรุปการดำเนินงานเรื่องต่างๆ เช่น การคลังในเรื่องของงบประมาณต่างๆ กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ เรื่องความร่วมมือต่างๆ การส่งนักเรียนไปต่างประเทศ เป็นการสรุปสั้นๆ ไม่มีรายละเอียดของแต่ละเรื่อง.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๔

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๕๘”, ๒๔๕๖.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สรุปการดำเนินงานเรื่องต่างๆ เช่น งบประมาณต่างๆ การดำเนินการระหว่างประเทศเรื่องนักเรียนไทยในต่างประเทศ การแข่งขันกรีฑาโรงเรียน เป็นต้น เป็นหนังสือการสรุปแบบสั้นๆ ไม่มีรายละเอียดของแต่ละเรื่อง.

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลในวัยเยาว์

พุทธศักราช ๒๔๙๖ – ๒๕๐๐

(กล่อง ๓)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๕	“รายงานผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ครั้งที่ ๖๓”, ๒๔๕๖-๒๔๕๗.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๖	“รายงานผลการปฏิบัติงาน”, ๒๔๕๖-๒๔๕๗.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๗	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๑๘”, ๒๔๕๗.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๘	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๑๙”, ๒๔๕๗.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๓๙	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๐”, ๒๔๕๗.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๐	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๑”, ๒๔๕๗. “รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๓”, ๒๔๕๗.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๑	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๒”, ๒๔๕๗.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๒	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๕”, ๒๔๕๗.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๓	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๘”, ๒๔๕๗.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๔	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๙”, ๒๔๕๗.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๕	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๐”, ๒๔๕๗.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๖	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๑”, ๒๔๕๗.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๗	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๒”, ๒๔๕๗.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๘	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๓”, ๒๔๕๗.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๔๙	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๔”, ๒๔๕๗.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๐	“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๕”, ๒๔๕๗.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๑	“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๑-๑๓”, ๒๔๕๗.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๒	“เรื่องเบสิค”, ๒๔๕๗-๒๔๕๘.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๓	“คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา”, ๑๒ ธันวาคม ๒๔๕๕.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๔	“บันทึกข้อคิดและปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ”, ๒๔๕๕.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๕	“แบบเรียน หนังสือพระวิภาชนัน”, ๒๔๕๕.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๖	“บทความ คิดbruck เขียนลงในวารสารจันทร์เกษม”, ๒๔๕๕.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๗	“การเปิดโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา”, ๒๔๕๕.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๘	“บันทึกการตรวจราชการ การศึกษาของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๕-๒๕๐๐.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๕

“รายงานผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ครั้งที่ ๖๓”, ๒๔๕๖-๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานประจำสัปดาห์ ครั้งที่ ๖๓ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง รายรับรายจ่ายต่างๆ ของกองคลัง เช่น รับเงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าก่อสร้างตึกและการดำเนินการต่างๆ ของกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ ซึ่งร่วมมือกับหลายๆองค์กร เช่น UNESCO M.S.A. I.L.O. การศึกษาของนักเรียนไทยในต่างประเทศม ทุน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๖

“รายงานผลการปฏิบัติงาน”, ๒๔๕๖-๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๕๖ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับ เช่น ค่าใช้สอยโรงเรียนส่วนกลาง ค่าใช้สอยกรม และรายจ่าย เช่น ค่าบำรุงรักษาโรงเรียน รายงานของสำนักงานเลขาธิการกรม แผนกสถิติและทะเบียน และแผนกคลัง รายงานของกองการศึกษาผู้ใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๗

“รายงานผลการปฏิบัติ ครั้งที่ ๑๘”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้กล่าวถึงผลการปฏิบัติงานในรอบสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆ ของกองคลัง กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักเลขาธิการกรม กองการศึกษาพิเศษ กองการศึกษาผู้ใหญ่และกองฝึกหัดครู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๘

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๑๕”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆ ของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ และรายจ่ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๓๕

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๐”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้กล่าวถึงผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงาน เลขาธิการกรม กองการศึกษาพิเศษ กองการศึกษาผู้ใหญ่ และรายงาน ว่า ก.พ.จัดการอบรมผู้ที่จะไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๐

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๑”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๓”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ กองการประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการดำเนินการจัดตั้ง ล้มเลิก และตรวจการ โรงเรียนต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๑

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๒”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ รายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๒

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๕”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๓

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๘”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๔

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๒๙”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๕

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๐”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๖

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๑”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ กองโรงเรียนราษฎร์ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๗

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๒”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ กองการประถมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๘

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๓”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ กองการประถมศึกษา กองโรงเรียนรัฐบาล วิทยาลัยบางแสน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๔๙

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๔”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ กองการประถมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๐

“รายงานผลการปฏิบัติงาน ครั้งที่ ๓๕”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๔ กันยายน ๒๔๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับรายรับรายจ่ายและการดำเนินการต่างๆของกองคลัง กองสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาพิเศษ กองการประถมศึกษา กองโรงเรียนราษฎร์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๑

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๑”, ๘ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม งานเขียนสั้นๆ จากผู้เขียนหลายๆคน ได้แก่ เรื่อง สมาชิกสารสุดดีข้อคิดเห็น กิจกรรมต่างๆ อ่างหิน ศรีราชา บางแสน ปัญหาต่างๆประจำวัน การกล่าว ได้โปรด ขอโทษ ขอบใจ ข่าวที่น่าสนใจ ข่าวเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๔๕๗ ความเคลื่อนไหวของตึก ๒๔ และแถลงกิจการ

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๒”, ๕ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม งานเขียนสั้นๆ จากผู้เขียนหลายๆคน ได้แก่ เรื่องเที่ยวเมืองตรง นี้แหละงานของผู้แทนสมาชิก ข้อคิดควรเห็น สุขภาพ หมวด ๕ ทำเรื่องอุปกรณ์การสอน ความเคลื่อนไหวของตึก ๒๔ เสียงจากหอ ๒๕ Problem Method และกวีพามหอ

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๓”, ๑๐ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคน ได้แก่ เรื่องชีวิตคืออะไรสารสัมพันธ์ สรรมาสู่กันฟัง สุนันทารมย์ ข้อคิดควรเห็น ผ่านไปได้ยินมา แปลกแต่จริง ไม่มีข่าวจากหอ ๒๖ ไม่มีข่าวจากหอ ๖ สมาชิกสตรี ข่าว panel discussion ๑๖ เมษายน ๒๔๕๗

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๔”, ๑๒ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคน ได้แก่ เรื่องสมาชิกหอ ๒๔ เสียงจากสมาชิกหมวด ๒ จิตวิทยา ใจดีใจดำ ข้อคิดควรเห็น modern dancing แหวกแนว เสียงสมาชิกคือเสียงสวรรค์ นิราศศรีราชา อันเนื่องมาจากชลบุรีศรีราชาบางแสน ครูแหว่เสียงใคร กระแสข่าวจากผู้แทนของท่าน เล็กๆน้อยๆ ไม่มีข่าว

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๕”, ๑๔ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่องของฝากจากเมืองเพชร หาดเจ้าสำราญ เราอยู่เพื่อใคร เสียงกระซิบจากข้างเตียง ครูวิทยาศาสตร์ เล็กๆน้อยๆ สวนสุนันทน์รำลึกข้อคิดควรเห็น หมดเทวดาบนเขาวัง ข้าวแช่เมืองเพชร ปัญหาจากการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี เข้านิดเหย่หน่อย ขอบพระคุณที่น่าสังเกต เก็บได้เล็กน้อย

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๖”, ๑๕ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่อง เพลงเสมาสามัคคี เทียวเพชรบุรีด้วยลำตัด เก็บตกจากเพชรบุรี ข้าวแช่เมืองเพชร อันมาแต่เชยชมซีเสียงรัก น้ำเป-ล่าขกล้อ จากเงา กระซิบดังๆ ข้าวจากหอ ๒๖ สาครงามยามคลื่น สวนสุนันทน์รำลึก

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๗”, ๑๖ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่องเรื่องของการจัดหอพัก อันน้ำใจมนุษย์ การประชุมอบรมครู น้ำตกอโศกปราจีนบุรี ข้าวจากหอ ๒๕ เสียงที่ห้องอาหาร เกิดแก่เจ็บตาย สิ่งที่เหลือมาจากเพชรบุรี เก็บมาแล้ว ปัญหาหน้าคิดประจำวัน เรื่องของอักษร ก folk dance การวัดคุณค่าของการมาอบรม ข้อคิดควรเห็น

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๘”, ๑๗ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่องเทิดเกียรติ คุณของแม่ในวันแม่ กละ เยี่ยงอย่างสหาย ม่านหน้าต่างหอ ๒๖ ความลับจากตึก ๖ เราได้จาก folk dance สงสัยจริงๆ panel discussion มีข้าวจากหอ ๒๕ planning

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๙”, ๑๘ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่องเรียกหาหัวหน้าขาดหลุมอีกแล้ว ข้าวจากหมวด ๓ ก เรียกหาประชาธิปไตย การกีฬา เล็กๆน้อยๆ ได้ยินจากโต๊ะอาหาร คำสุภาพ นิราศหาดสำราญ ข้อคิดควรเห็น

“สมาชิกรัฐสภา ฉบับที่ ๑๐”, ๒๐ เมษายน ๒๔๙๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆจากผู้เขียนหลายๆคนได้แก่ เรื่องมิตรภาพสัมพันธ์ อยุธยา บางปะอิน ข้อคิดควรเห็น โชคดีของตึก ๒๖ พบของแปลกจากบางเขน พอใจกะเขา การจัดที่นั่งในการเที่ยว เรื่องของคนนี่เอง ปริศนาประกวดหอ มนุษย์ ๔ จำพวก จากหมวดจิตวิทยา

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๑๑”, ๒๑ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆ จากผู้เขียนหลายคน ได้แก่ เรื่องเสถียรภาพkursสัมพันธ์ ชีวิตของไก่ เรื่องของการรอคอย ทั้งแปลกทั้งจริง สมาชิกชายถาม เรื่องของนักคูผี ผ่านไปได้มา บางปะอินพระราชวังแห่งความเศร้า ข้อคิดควรเห็น โรงเรียนฝึกหัดครู

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๑๒”, ๒๒ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆ จากผู้เขียนหลายคน ได้แก่ เรื่องได้ไปได้รู้ได้เห็น แรงทำงาน หมวดเลขคณิต หนูมีมากจริง แปลกจริงๆ ฝึกหัดครู ภูมิภาค ไปศึกษานอกสถานที่ จากหมวดจิตวิทยา แต่งกายสุภาพ เริ่มการแสดงของสมาชิก

“สมาชิกสาร ฉบับที่ ๑๓”, ๒๓ เมษายน ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้เป็นการบันทึกเกี่ยวกับวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมงานเขียนสั้นๆ จากผู้เขียนหลายคน ได้แก่ เรื่องอาลัยลา แปลกจริงๆ ทำไมเขาไม่กลับ อาจารย์และสมาชิกหมวดหลักการศึกษ ผลการตัดสินประกวดหอ เรพบกันเพื่อรอการจาก จริงหรือไม่จริง ความเห็นทั่วไปของสมาชิก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๒

“เรื่องเบสิค”, ๒๔๕๗-๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้เป็นจดหมายที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และ นายประสงค์ เขียนถึงท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา เกี่ยวกับความรู้สึกและข้อคิดเห็นต่อหนังสืออ่านภาษาไทยแบบเบสิค จดหมายขอเสนอของ นาย กิรติ วิทโยสาร เกี่ยวกับเบสิค จดหมายขอขอบคุณของ นางอัมพร มีสุข ตารางงานเดือนพฤศจิกายนและจดหมายขอความเห็นในการรับฟังวิทยุศึกษาของ นายเชื้อ เกษสังข์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๓

“คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา”, ๑๒ ธันวาคม ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้รวบรวมโดย นายสุนทร ทรัพย์ะประภา มอบให้แก่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ประกอบด้วย คู่มือผู้ใช้เครื่องรับวิทยุ คู่มือผู้ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์การขยายเสียง คู่มือผู้ใช้เครื่องทำไฟฟ้า คู่มือผู้ใช้เครื่องบันทึกเสียง

“คู่มือผู้ใช้เครื่องทำไฟฟ้า”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาชนิดต่างๆ ประกอบด้วยคู่มือผู้ใช้เครื่องรับวิทยุ คู่มือผู้ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์การขยายเสียง คู่มือผู้ใช้เครื่องทำไฟฟ้า

“คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์การขยายเสียง”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาชนิดต่างๆ ประกอบด้วยคู่มือผู้ใช้เครื่องรับวิทยุ คู่มือผู้ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ คู่มือผู้ใช้เครื่องอุปกรณ์การขยายเสียง

“คู่มือเครื่องฉายภาพยนตร์”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือการใช้อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้เครื่องมืออุปกรณ์โสตทัศนศึกษาชนิดนั้นๆ

“คู่มือผู้ใช้เครื่องรับวิทยุ”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือผู้ใช้เครื่องรับวิทยุเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่มีเครื่องใช้วิทยุไว้ในครอบครอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๔

“บันทึกข้อคิดและปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ”, ๒๔๕๕

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการพยายามคิดค้นและแก้ไขงานการศึกษาภาคบังคับของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แบ่งเป็นสองตอน ได้แก่

๑. การเกณฑ์เด็กให้เข้าศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา กล่าวว่า การเกณฑ์เด็กให้เข้าเรียนโดยสำรวจจากการจดทะเบียนสำมะโนครัวนั้นมีปัญหาค่อนข้างมากเพราะแต่ละจังหวัดมีมาตรฐานการเก็บข้อมูลสถิติไม่เท่ากัน ควรหาจังหวัดที่ทำได้ดีที่สุด และใช้วิธีการดำเนินการนั้นเป็นแบบอย่างแก่จังหวัดอื่นๆ การแจ้งความตามความสำรวจเด็กควรทำให้รัดกุม รวดเร็ว เพื่อให้ความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อให้การมาจดแจ้งเพิ่มมากขึ้น ส่วนพื้นที่ไกลๆนั้นก็ควรจะจัดโรงเรียนให้ตามสมควรรวมถึงโรงเรียนสำหรับเด็กพิการ เด็กที่มีปัญหา
๒. การจัดการให้การศึกษาแก่นักเรียนประถมศึกษา ควรปรับปรุงเด็ก ผู้ปกครองและครู ให้เอาใจใส่ในการที่จะให้เด็กได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาเรื่องครูไม่เพียงพอที่จะจัดให้มีครูสำรองกรณีครูป่วยหรือครูขาด โดยมาจากประชาชนผู้มีจิตกุศล นอกจากนี้ควรมีการตรวจการศึกษาโดยอาจแบ่งโรงเรียนเป็นกลุ่มแล้วให้ตรวจกันเอง เจ้าหน้าที่บริหาร

การศึกษาควรมีการทำงานอย่างรวดเร็วจึงและเข้มแข็ง การขยายการศึกษาภาคบังคับ ควรให้เรียนต่อระดับมัธยมหลังจากจบ ป.๔ โดยแผนการดำเนินการ ขั้นที่ ๑ คือ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๕๔ ให้เรียนจนอายุ ๑๕ ปี เป็นอย่างน้อย ขั้นที่ ๒ คือรัฐบาลได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาครบทุกอำเภอ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๕

“แบบเรียน หนังสือพระวิภาชน์”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เขียนถึงท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ แบบเรียนหนังสือพระวิภาชน์ ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ใน คอลัมน์ ท่านถาม.. ก้อยตอบครับ และคอลัมน์สุดแท้แต่จะโปรด และแสดงความคิดเห็นส่วนตัวและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนนี้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๖

“บทความ คิดบุรุษ เขียนลงในวารสารจันทร์เกษม”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เขียนถึงท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่าได้เขียน เรื่องคิดบุรุษลงในวารสารจันทร์เกษม เป็นเรื่องเกี่ยวกับ โรงเรียนมัธยมสตรีขนาดใหญ่ของลอนดอนประเทศอังกฤษชื่อว่าคิดบุรุษ และเรื่องราวเกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติของอังกฤษ ซึ่งมีโครงการจะจัดโรงเรียนแบบผสม คือมีหลายหลักสูตรในโรงเรียนเดียวกัน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๗

“การเปิดโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้เกี่ยวกับการที่กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นสมควรเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๔๕๔ ในท้องที่อำเภอและกิ่งอำเภอต่างๆตามบัญชีต่อท้ายรวมทั้งสิ้น ๒๕๖ โรงเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๘

“บันทึกการตรวจราชการ การศึกษาของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๕-๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบันทึกการตรวจราชการ การศึกษาของ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่หน่วยส่งเสริมมูลสารศึกษา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดลำปาง จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา ปรากฏผลว่ายังมีอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่นไม่

มีผู้รับผิดชอบหมวดการเรียน โดยเฉพาะ มีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่เป็นจำนวนมาก มีเด็กไม่เข้ารับการศึกษเป็นจำนวนมาก ควรให้มีการขยายอาคารสถานที่ เพิ่มปริมาณครูให้เพียงพอ ต้องเร่งพัฒนาเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นต่อไป

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เมื่อครั้งสำเร็จการศึกษาจากคณะบูรพคดีศึกษา (Faculty of Oriental Studies)

สถาบันตะวันออกของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ประสบความสำเร็จได้ปริญญาตรี (B.A.)

พุทธศักราช ๒๕๐๐

(กล่อง ๔)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๕๕	"รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนใน โรงเรียนประเภทต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการ", ๒๔๕๕-๒๕๐๒.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๐	"รายงานการประชุมเรื่องโครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้", ๒๕๐๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๑	"แถลงการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ", ๒๕๐๐.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๒	"ข่าวหนังสือพิมพ์ ปัญหาลิขสิทธิ์แบบเรียนและการฟ้องหลวงกีร์", ๒๕๐๐.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๔	"ร่างโครงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางวิศวกรรมของ SEATO", ๒๕๐๐.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๕	"การออกแบบโรงเรียนประถมศึกษาและอัตรจรรยาครูกีฬาโดยใช้หลักฉลาก", ๒๕๐๐.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๖	"บันทึกข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ", ๒๕๐๐.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๗	"เก็บภาษีโรงเรียนเพื่อช่วยการศึกษา", ๒๕๐๐.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๕๕

"รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการ",
๒๔๕๕-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ รายชื่อโรงเรียนประเภทอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาสามัญศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษ ชั้นเรียน จำนวนนักเรียน และสถานที่ตั้งในแต่ละจังหวัด โรงเรียนในสังกัดเตรียมอุดมศึกษา (ส่วนกลาง) กองโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนในแผนก โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง โรงเรียนรัฐบาลกรมวิสามัญศึกษา บัญชีแสดงสถิติโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูหลักสูตร ป.ม. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง หลักสูตรประโยคครูมัธยมศึกษา รายการที่โรงเรียนราษฎรชออดนคร ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยวิทยาลัยเทคนิค บัญชีนักเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ ๑ สำเนาใบบันทึกข้อความเรื่องปัญหาที่นักเรียนส่วนภูมิภาคเข้ามาศึกษาในพระนครและธนบุรี และการแก้ไขป้องกัน แบบสอบถามแนวทางศึกษาและอาชีพของนักเรียนมัธยมปลาย จำนวนนักเรียนชั้น ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๐๑ ที่มีความประสงค์จะเรียนเตรียมอุดมศึกษาในปี ๒๕๐๒ หรือพลานามัยหรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและการเรือนหรือศิลปศึกษาหรือสถานศึกษาต่างๆนอกกระทรวงศึกษาธิการหรือโรงเรียนอาชีวศึกษา สถิติแสดงจำนวนนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือให้มีที่เรียน พ.ศ. ๒๔๕๒-๒๕๐๑ ประกาศกรมการฝึกหัดครูเรื่องการรับสมัครเข้าเป็นนักเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ส่วนกลางนอกบารุง บันทึกข้อความเรื่องเด็กไม่มีที่เรียน บันทึกข้อความเรื่องการรับนักเรียน กำหนดวันรับสมัครนักเรียน ประกาศกองโรงเรียนรัฐบาลเรื่องที่ตั้งโรงเรียน โรงเรียนราษฎรที่รับนักเรียนถึงชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๑ บัญชีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นเตรียมอุดมศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๐๑ จำนวนนักเรียนที่สำเร็จ ม.๖ แล้วที่กรมอาชีวศึกษาได้รับ การรับนักเรียนอาชีวศึกษา โครงการโรงเรียนอาชีวศึกษา หลักสูตรย่อประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง งบประมาณสำหรับนักเรียน ๘๐๐ คน การรับสมัครนักเรียนของวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ บัญชีการรับนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงจากผู้สำเร็จ ม.๖ การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมสามัญจังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงในส่วนภูมิภาค แดงการณกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การรับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้าเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง การเก็บค่าธรรมเนียมวิทยาลัยเทคนิค การเก็บเงินบำรุงการศึกษาโรงเรียนรัฐบาลตามระเบียบกระทรวงปี ๒๕๐๑ การเก็บเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมการฝึกหัดครู การเก็บเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดครู การเก็บเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมอาชีวศึกษา ค่าบำรุงของวิทยาลัย การเก็บค่าธรรมเนียมวิทยาลัยเทคนิค ทุนอุดหนุนของรัฐบาลปี ๒๕๐๑ สถิติการชำระค่าธรรมเนียมจนถึง ๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๑ จำนวนนักเรียนที่เรียนจบชั้นตัวประโยคประจำปี ๒๕๐๐ จำนวนนักเรียนปี ๒๕๐๑ โรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง กองโรงเรียนรัฐบาลกรมวิสามัญศึกษา แผนผังการโฆษณาเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา สรุปข่าวประจำวันวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ กรมประมวลราชการแผ่นดิน รายงานการประชุมเรื่องการจัดสถานที่เรียน การจัดตั้งโรงเรียนแบบเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา เตรียมอุดมศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๐๐

รายละเอียดการรับนิสิตใหม่วิทยาลัยวิชาการศึกษาปีการศึกษา๒๕๐๑ ระเบียบการเข้าเรียนและอัตราค่าธรรมเนียมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๘๘ และ ๒๕๐๑ ผลการสอบไล่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ๒๕๐๐ รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการตามข้อถามของ นาย ดีลก บุญเสริม และ นายเกียรติ นาคพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ รายชื่อโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรีและโรงเรียนราษฎร์ส่วนภูมิภาค โครงการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

๑. โครงการจัดการศึกษาเพื่อสร้างรากฐานประชาธิปไตย
๒. โครงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ
๓. โครงการจัดการศึกษาภาคผนวกของเยาวชน
๔. โครงการส่งเสริมการศึกษาส่วนภูมิภาค
๕. โครงการร่วมมือกับประชาชนในการจัดการศึกษา
๖. โครงการผลิตครู การศึกษากับภาวะเศรษฐกิจ งบประมาณการจรรยาที่ความต้องการเพื่อจัดสถานที่เรียน โครงการที่จะสร้างสถานศึกษาเพิ่มเติมจากเงิน ก.ศ.ศ. การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของวิทยาลัย การบำรุงอัตราค่าธรรมเนียมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระเบียบการเข้าเรียนและอัตราค่าธรรมเนียมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๐๑ การสำรวจเด็กในจังหวัดต่างๆ การสำรวจนักเรียนที่เรียนจบมัธยมสายต่างๆ รายการสำรวจนักเรียนที่เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา๒๔๘๕ โรงเรียนพะเยา "พะเยาพิทยาคม"

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๐

"รายงานการประชุมเรื่องโครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานการประชุมที่จัดขึ้น ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองปลัด อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา อธิบดีกรมการฝึกหัดครู รองอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา หัวหน้ากองคลัง สป. เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการกรมวิชาการ โดยกล่าวเกี่ยวกับยอดเงินงบประมาณที่แบ่งให้กรมต่างๆ ในยอด ๑๘ ล้านบาท ให้แก่โรงเรียนใน ๔ จังหวัดภาคใต้ นโยบายและหลักการดำเนินการทั่วไปของกระทรวง ตั้งกรรมการกลาง กรรมการส่วนจังหวัด และกรรมการฝ่ายวิชาการ การช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ เงินรองจ่ายช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๑

"แถลงการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการสอนภาษาไทยแผนใหม่ โดยกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการอบรมเด็กให้เป็นนักประชาธิปไตย เรื่องการศึกษาในระบอบประชาธิปไตย เรื่องผลงานของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๒

"ข่าวหนังสือพิมพ์ ปัญหาสิทธิแบบเรียนและการฟ้องหลวงگیر", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความในหนังสือพิมพ์เช้า เกี่ยวกับเรื่องการขักยกออกทุจริตซื้อ โกงเงินหลวงของข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๔

"ร่างโครงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางวิศวกรรมของ SEATO", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายที่จะจัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางวิศวกรรมในประเทศไทย ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยใช้รูปแบบหลักสูตรจุดประสงค์และแผนการดำเนินการที่ได้รับการรับรองจาก SEATO

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๕

"การออกแบบโรงเรียนประถมศึกษาและอัตรารัฐกิจพาโดยใช้เหล็กฉาก", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ระบุเกี่ยวกับหนังสือที่เสนอต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการออกแบบโรงเรียนประถมตามแบบตะวันตกที่นำมาใช้ในหลายๆประเทศรวมทั้งการใช้เหล็กฉากสร้างอัตรารัฐกิจพาและหนังสือประเมินราคา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๖

"บันทึกข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือที่ลูกศิษย์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เขียนถึงท่าน กล่าวถึงแนวทางการแก้ปัญหาให้ประชาชนไทยได้รับการศึกษาอย่างสมควร ดังนี้

๑. จัดให้มีการศึกษาแบบ Vertical ต้องให้ครูเข้ารับการอบรม ชีแจง จัดการประชุมประจำเดือน ดำเนินการโครงการต่างๆอย่างจริงจัง
๒. ปรับปรุงการให้ทุน คือต้องให้เด็กเข้าใจถึงความยากลำบากของกระทรวงที่หาทุนมาให้ ต้องให้

เด็กเรียนวิชาที่จะกลับมาทำประโยชน์ให้ชาติ และต้องให้เด็กรู้เกี่ยวกับการศึกษาของประเทศ

๓. ปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษโดยร่วมมือกับยูเนสโก
๔. ต้องทำให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการงานเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ
๕. แบ่งคนทำงานในกรมให้เหมาะสมสนับสนุนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยโดยหาเงินเพิ่มให้ และจัดบุคลากรครูให้เหมาะสมกับงาน
๖. การส่งนักเรียนไปอยู่ประเทศอังกฤษ ควรจัดสอบเสียก่อน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๖๗

"เก็บภาษีโรงเรียนเพื่อช่วยการศึกษา", ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานการประชุมที่จัดขึ้น ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองปลัด อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา อธิบดีกรมการฝึกหัดครู อธิบดีกรมศิลปากร รองอธิบดีกรมพลศึกษา ผู้อำนวยการกองเผยแพร่การศึกษา เลขานุการรัฐมนตรี และหัวหน้ากองกลางเป็นเลขานุการ เรื่องความดำริเรื่องเพิ่มภาษีโรงเรียนเพื่อช่วยการศึกษาซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหลายๆหน่วยงาน

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายพร้อมกับนักเรียนมหาดเล็กรับใช้
(หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ยืนอยู่ซ้ายสุด)

พุทธศักราช ๒๕๐๐ – ๒๕๐๒

(กล่อง ๕)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๘	“การจัดสถานที่เรียนและการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนประชาบาล”, ๒๕๐๐.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๖๙	“รายงานการตรวจราชการ ๔ จังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๐	“การฝึกเขียนแบบเรียน”, ๒๕๐๐.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๑	“นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาและวัฒนธรรม”, ๒๕๐๐-๒๕๐๑.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๒	“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๐-๒๕๐๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๓	“การศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๖๘

“การจัดสถานที่เรียนและการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนประชาบาล”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารเกี่ยวข้องกับความพยายามในการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ภายในประกอบด้วยเอกสารหลายชนิดทั้ง รายงานการประชุม หนังสือจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการเสนอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการระบุปัญหา สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลานั้น และแนวทางแก้ไข หนังสือกระทรวงศึกษาธิการเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางด้านการศึกษาของรัฐบาลในเวลานั้น เอกสารโต้ตอบเกี่ยวกับการประชุมที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เชิญบุคคลต่างๆ ไปประชุมเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาในประเทศไทย ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสมุทรปราการ นอกจากนี้เอกสารชุดนี้ยังประกอบด้วยสถิติต่างๆอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๖๙

“รายงานการตรวจราชการ ๔ จังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการไปตรวจราชการที่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี สตูล และยะลาของ พลตรีเฉลิม พงษ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ในเวลานั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ในเอกสารชุดนี้แสดงถึงการเดินทาง สถานที่ต่างๆที่คณะตรวจราชการเดินทางไป ความต้องการของโรงเรียนและจังหวัดอันเกี่ยวแก่การศึกษา แบ่งเป็น ๔ ประเภทคือ

- ๑.สถานศึกษา
- ๒.สวัสดิการของครู
- ๓.ปัญหาเกี่ยวกับการสอนศาสนาอิสลาม และ
- ๔.ความต้องการอื่นๆของจังหวัด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการศึกษาของไทยอิสลาม ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ของคณะกรรมการอิสลามจังหวัดนราธิวาส รายงานแสดงกิจการของแผนกศึกษาธิการจังหวัดต่างๆที่คณะได้เดินทางไปตรวจราชการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๐

“การฝึกเขียนแบบเรียน”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกหัดเขียนแบบเรียน ของคณะผู้ฝึกเขียนแบบเรียนของกรมวิชาการในความแนะนำของ Dr. Bernice E. Leary ผู้เชี่ยวชาญของ USOM เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมแบบเรียนที่คณะผู้ฝึกเขียน เรียบเรียงขึ้น มี ๖ เรื่องคือ

๑. เที้ยวสนุกระหว่างปิดปลายภาค
๒. วันสำคัญของเรา
๓. กินดี โตเร็ว
๔. สงวนทรัพย์ยาก
๕. คนที่เราไม่เคยลืม
๖. ในนามีข้าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๑

“นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาและวัฒนธรรม”, ๒๕๐๐-๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้รวบรวมนโยบายทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (ดำรงตำแหน่งพร้อมกัน) และเอกสารสำเนาราชกิจจานุเบกษา เรื่องคำสั่งลงนโยบายของรัฐบาลต่างๆ คือ ชุดที่มี นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอกถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี และชุดที่มี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ตามลำดับ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๒

“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดใ้ให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่างๆ ของ กระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๐-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมเอกสารต่างๆเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยรวมของประเทศ ในรายละเอียด หลายๆ ด้าน ในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ ถึง ๒๕๐๒ ทั้งด้านการจัดตั้งโรงเรียนและสร้างซ่อมแซมอาคาร สถานที่ทางการศึกษา ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านอื่นๆ ปลีกย่อยอีกมาก ภายในเป็นเอกสาร จำนวนมากมีตัวอย่างเช่น หนังสือโต้ตอบ โครงการ บัญชีต่างๆ สถิติจำนวนนักเรียน จำนวนโรงเรียน ตาราง เปรียบเทียบผลกระทบทางการศึกษา ฯลฯ การจัดเก็บเอกสารในชุดเอกสารนี้มีได้เป็นเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันทั้งหมด

“การศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการเรื่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ภายในประกอบด้วย

๑. ผลการค้นคว้าของที่ประชุมศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ ที่เข้ามาศึกษาที่วิทยาลัย วิชาการศึกษา (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ผลการค้นคว้านี้เกิดจากการ

ค้นคว้าตามลักษณะ “Work-shop in Compulsory Education” แบ่งออกเป็นหมวดๆ จำนวน ๘ หมวด แบ่งเป็นเรื่องๆ เช่น การเกณฑ์เด็กให้เข้าศึกษาตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษา ปัญหาที่จัดเข้าขบวนการเข้าศึกษาของเด็ก ปริมาณครู การใช้ครูนอกเหนือหน้าที่ ปริมาณ โรงเรียน อาคารสถานที่ของโรงเรียน การขยายการศึกษาภาคบังคับ ระบบและวิธีบริหาร การศึกษาในประเทศไทย

๒. สำเนาบันทึกซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล บันทึกด้วยตนเอง ลงวันที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ เกี่ยวกับข้อคิดและปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ โดยมุ่งประเด็นไปสามประเด็นคือ การเกณฑ์เด็กให้เข้าศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา การจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนประถมศึกษา และการขยายการศึกษาภาคบังคับ
๓. บันทึกการประชุมสัมมนาระหว่างข้าราชการไทย และผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ มีเนื้อหาโดยสรุปเกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาขั้นสูงในชนบท โดยยกตัวอย่างใกล้เคียงกับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรม
๔. บัญชีแสดงจำนวนพลเมือง ตำบล โรงเรียนและวัด ของจังหวัดแพร่ ซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลนำมาเป็นตัวอย่างในการคำนวณอัตราส่วนทางการศึกษา
๕. สถิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลและคณะเดินทางไปประชุมยังต่างประเทศ ในภาพนี้ นายอภิรักษ์ จันทวิมลอดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ร่วมคณะไปด้วย

พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๔

(กล่อง ๖)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๔	“รายงานการไปตรวจราชการภาคศึกษา ๒”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๕	“นักเรียนโรงเรียนอำนวยการศิลป์ รัตนบุรี ชุมชุมเนินขบวน เรื่องการเก็บค่าบำรุงการศึกษาในโรงเรียน”, ๒๕๐๑.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๖	“คำชี้แจงประเด็นในเรื่องร้องเรียนของ นายชอบ อุทัยเฉลิม”, ๒๕๐๑.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๗	“สถิติการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน”, ๒๕๐๑.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๘	“โรงเรียนที่ประสบภัยธรรมชาติ”, ๒๕๐๑.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๗๙	“การอภิปรายหัวข้อธรรมะในหลักสูตรมัธยม”, ๒๕๐๑.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๐	“เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องเก็บเงินค่าเล่าเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๑.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๑	“รายงานการดูการศึกษา ในประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาลายา”, ๒๕๐๑.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๒	“ข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการขึ้นค่าบำรุงการศึกษา”, ๒๕๐๑.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๓	“๑.หลักสูตรการศึกษา ๗ ปี ๒.หลักการและระเบียบการวัดผล ฯ”, ๒๕๐๑.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๔	“การร่วมมือลดค่าบำรุงโรงเรียน”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๕	“การจัดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนปี ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๖	“บทความ “อุตสาหกรรมที่ไร้ผล” แปลจากเรื่อง <i>Factories of Futility</i> ”, ๒๕๐๒.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๗	“ข่าวหนังสือพิมพ์ รายงานการประชุมสภาฯ”, ๒๕๐๒.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๘	“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน”, ๒๕๐๒.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความ
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๕	“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดนครราชสีมา”, ๒๕๐๒.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๐	“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดพิษณุโลก”, ๒๕๐๒.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๑	“บันทึกการประชุมการตรวจโรงเรียนภาคใต้”, ๒๕๐๒.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๒	“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส”, ๒๕๐๒.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๓	“บัตรสนทน่ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่กองโรงเรียน ราษฎร์”, ๒๕๐๒.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๔	“จำนวนนักเรียนระดับต่างๆ”, ๒๕๐๒.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๕	“นักเรียนช่างไม้จังหวัดร้อยเอ็ดร้องว่าครู โกงเงิน”, ๒๕๐๒.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๖	“การจัดสรรที่เรียน”, ๒๕๐๒.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๗	“การเก็บค่าเล่าเรียนของโรงเรียนรัฐบาล”, ๒๕๐๒.
๒๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๘	“ป้องกันความเสื่อมเสียความประพฤติของนักเรียนวัยรุ่น”, ๒๕๐๒.
๒๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๘๙	“ประมวลข้อสังเกต ของคณะกรรมการวิจัย สภาการศึกษาแห่งชาติ ใน การพิจารณารายงานการศึกษาและผลงาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๒๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๐	“การศึกษากับภาวะเศรษฐกิจ”, ๒๕๐๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๔

“รายงานการไปตรวจราชการภาคศึกษา ๒”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเดินทางไปตรวจราชการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตภาคศึกษา ๒ หลายครั้งระหว่าง พุทธศักราช ๒๕๐๐ ถึง ๒๕๐๓ ภายในประกอบด้วย กำหนดการ รายงานข้อราชการของข้าราชการท้องถิ่น หนังสือโต้ตอบ บันทึกข้อความ สถิติจำนวนโรงเรียน แผนผังสังเขปของสถานศึกษา บัญชีข้าราชการในท้องถิ่น ผลการสอบไล่ของนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณ ความต้องการของโรงเรียน ตลอดจนเอกสารต้นฉบับลายมือจำนวนมาก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๕

“นักเรียนโรงเรียนอานวยศิลป์ ธนบุรี ชุมนุมเดินขบวน เรื่องการเก็บค่าบำรุงการศึกษาในโรงเรียน”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบันทึกที่เสนอกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเหตุการณ์นักเรียนโรงเรียนอานวยศิลป์ ธนบุรี ชุมนุมเพื่อเดินขบวนที่บริเวณท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๑ กับเอกสารแถลงการณ์กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๑ เรื่องการเก็บค่าบำรุงการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งมีสาระสำคัญกล่าวถึงมูลเหตุ สภาพความเป็นไปของการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา อัตราที่จะดำเนินการจัดเก็บ และแนวปฏิบัติเมื่อได้ออก“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล พุทธศักราช ๒๕๐๑” แล้ว เอกสารทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกันคือการชุมนุมเดินขบวนของนักเรียนโรงเรียนอานวยศิลป์ ธนบุรี นั้นมีสาเหตุประการหนึ่งมาจากการที่กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๖

“คำชี้แจงประเด็นในเรื่องร้องเรียนของนายชอบ อุทัยเฉลิม”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการที่ นายชอบ อุทัยเฉลิม เข้าร้องเรียนกรณีปัญหาโรงเรียนอินทรีศึกษา ในเอกสารชุดนี้มีคำชี้แจงแยกตามประเด็นที่ผู้ร้องเรียนรวบรวมไว้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๗

“สถิติการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสอบถามไปยังหัวหน้ากองการวิจัย กรมวิชาการและหัวหน้ากองการวิจัยได้มีบันทึกเสนอตอบข้อสอบถาม เป็นเรื่องปัญหาสถิติเด็ก

ที่ถูกเกณฑ์เข้าโรงเรียนซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กที่เกิดแล้ว เด็กที่ถูกเกณฑ์มีจำนวนมากกว่าเด็กที่เกิด ซึ่งหัวหน้ากองการวิจัยได้ชี้แจงตอบข้อสอบถามว่าเป็นความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิค และการสำมะโนครัว นอกจากนี้เอกสารชุดนี้ยังรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ไว้ด้วย เช่น สถิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๘

“โรงเรียนที่ประสภัยธรรมชาติ”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมเรื่องความเสียหาย การเสนอของบประมาณซ่อมแซมโรงเรียน ของโรงเรียนที่ประสภัยธรรมชาติต่าง เช่น พายุ ฟ้าผ่า เป็นต้น บัญชีราคาส่งของที่ต้องใช้ในการซ่อมแซม การอนุมัติให้ซ่อมแซม และหนังสือราชการตลอดทั้งรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๗๙

“การอภิปรายหัวข้อธรรมะในหลักสูตรมัธยม”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกการอภิปรายที่กระทรวงศึกษาจัดขึ้น ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการอภิปรายชุด “หัวข้อธรรมะ ในหลักสูตรมัธยม พ.ศ. ๒๕๐๑” โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิแตกฉานในทางพระพุทธศาสนาอภิปรายให้ความรู้ ในเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนในวิชาศีลธรรม ตามหลักสูตรมัธยม นอกจากนี้ยังมีเอกสารเรื่องการสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๐

“เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องเก็บเงินค่าเล่าเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอแนะการจัดการศึกษาของผู้ใช้นามแฝงว่า “สมิงพ่อเพชร (ครูเก่า)” เสนอว่าความวุ่นวายที่นักเรียน นักศึกษาก่อขึ้นจากการขึ้นค่าบำรุงการศึกษานั้นแท้จริงข้อสำคัญมิได้อยู่ที่เรื่องค่าบำรุงการศึกษา เพราะแต่ก่อนมาก็ได้เคยเก็บมาแล้วหาก แต่อยู่ที่ต้องการให้เกิดแรงกดดันเพื่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยผู้เสนอแนะได้ให้ความเห็นว่าควรกำหนดจำนวนรับนักเรียนในแต่ละโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยเป็นการกีดกันโอกาสทางการศึกษา ควรแก้ไขโดยการเปิดเสรี ผู้ใดต้องการศึกษาเล่าเรียนที่ไหนก็ให้สมัครเข้าเรียนได้โดยเสรี เพียงแต่กำหนดอัตราค่าเล่าเรียนของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาได้ทราบ ส่วนหากองค์ประกอบในการจัดการศึกษามีไม่เพียงพอก็เป็นหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการ หรือขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งวิธีนี้กลไกของการศึกษาจะทำให้ผู้ที่ไม่สามารถเรียนในสถานศึกษานั้นๆต้องออกจากการศึกษาไปเอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๑

“รายงานการดูการศึกษา ในประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาลายา”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการไปศึกษาดูงานประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาลายาของ หม่อมหลวงบุญเหลือ กุญชร ระหว่างวันที่ ๘ มีนาคม ถึง ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑ โดยในรายงานจากการไปศึกษาดูงานนี้ได้สรุป วิธีการหรือแนวทางการจัดการศึกษาในประเทศต่างๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงกิจการการศึกษาในประเทศไทย แต่ละประเทศที่ไปมีเวลาในการศึกษาดูงานไม่เท่ากันและลักษณะการจัดการศึกษาก็ไม่เหมือนกันตามแต่ปัจจัยรอบด้านของประเทศนั้นๆ รายงานการไปศึกษาดูงานนี้นับว่าได้แนวคิดแนวทางในการจัดการศึกษาที่ทันสมัยอยู่มากสำหรับประเทศไทยในเวลานั้น โดยมีวงงานที่มุ่งหมายในการไปศึกษาดูงานต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาการบริหารการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน การสอบไล่หรือการประมวลผลการเรียน การฝึกหัดครู ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยกับประชาชน สวัสดิการต่างๆของเด็กในวัยรุ่น การแนะแนว การสอบ Intermediate วิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าโรงเรียน การอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งชาติ กิจกรรมนอกหลักสูตร การช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ ความเห็นต่างๆของนักการศึกษา ตลอดจนความอุปสรรคและวิธีแก้ไขอุปสรรคในการศึกษา นอกจากนี้ผู้ไปศึกษาดูงานยังได้สรุปไว้อย่างน่าฟังว่า การศึกษาในประเทศไทยนั้น อุดมคติทางการศึกษาสูงมาก แต่ช่วงความห่างไกล (gap) ระหว่างอุดมคติและการปฏิบัติกว้างมาก รายงานการไปศึกษาดูงานนี้นับว่ามีคุณค่าต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างมาก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๒

“ข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการขึ้นค่าบำรุงการศึกษา”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการขึ้นค่าบำรุงการศึกษา จากหนังสือพิมพ์ต่างๆ ที่ลงข่าวเรื่องนี้ในช่วงเดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๑ ในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์ชุดนี้ด้วย

เอกสาร สบ.๕.๒ /๘๓

“๑. หลักสูตรการศึกษา ๗ ปี ๒. หลักการและระเบียบการวัดผล ฯ”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดแบ่งออกเป็น ๒ เรื่องคือ

๑. เรื่องการปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาเป็นหลักสูตรการศึกษา ๗ ปี ซึ่งหลักสูตรการศึกษาดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่มีความมุ่งหมายคือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพื่อให้สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยของชาติได้ หลักสูตรศึกษานี้มิได้มุ่งแต่

บรรจุความรู้แก่นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียวดังปรากฏความมุ่งหมายของหลักสูตรโดยละเอียด จำนวน ๓๕ ประการ แบ่งออกเป็น ๔ ด้านคือ พัฒนาการเกี่ยวเนื่องด้วยสังจักรแห่งตน พัฒนาการเกี่ยวเนื่องด้วยมนุษยสัมพันธ์ พัฒนาการเกี่ยวเนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจ พัฒนาการเกี่ยวเนื่องด้วยความรับผิดชอบตามที่พลเมือง โดยก่อนการนำหลักสูตรออกใช้ได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาประเด็นต่างๆอันเกี่ยวข้อง โดยแบ่งการพิจารณาโดยผู้มีความถนัดในแต่ละวิชา

๒. เอกสารเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการวัดผลทางการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงกระบวนการวัดผลทางการศึกษาให้เหมาะแก่หลักสูตรและกาลสมัย โดยเตรียมการประกาศใช้ “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๑”

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๔

“การร่วมมือลดค่าบำรุงโรงเรียน”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมสำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือกรมวิสามัญศึกษา ถึงเจ้าของโรงเรียนราษฎร์และผู้ว่าราชการจังหวัดต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือให้ลดค่าบำรุงโรงเรียน รวมทั้งประกาศอัตราค่าเล่าเรียนที่กำหนดให้เรียกได้และหลักเกณฑ์บางประการอันเกี่ยวแก่โรงเรียนราษฎร์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๕

“การจัดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนปี ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการให้นักเรียนระดับต่างๆ ได้มีที่เรียนตามชั้นที่ต้องการเข้าศึกษา โดยในเอกสารชุดนี้ประกอบด้วย เอกสารแสดงแนวทางการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการรับนักเรียนของรัฐเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ การดำเนินการแก้ไขปัญหาเด็กที่ถึงเกณฑ์บังคับไม่มีที่ศึกษา ตัวอย่างข้อสอบของหน่วยแนะทางเล่าเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบการสอบแข่งขันของสถานศึกษา รายชื่อผู้มีสิทธิสอบและประกาศผลผู้สอบได้ของโรงเรียนต่างๆ ตลอดจนทั้งหนังสือโต้ตอบและสถิติที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้เพื่อจะทำการแก้ไขปัญหาก็เป็นการถาวร ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณาโครงการขยายการศึกษาด้วยเอกสารชุดนี้เกี่ยวข้องกับเอกสาร สบ.๕.๒ /๘๖ รายละเอียดประกอบเพิ่มเติมอาจศึกษาได้จากเอกสารดังกล่าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๖

“บทความ “อุตสาหกรรมที่ไร้ผล” แปลจากเรื่อง *Factories of Futility*”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้กองเผยแพร่การศึกษาโดย นภา พงษ์พิพัฒน์ แปลจากเรื่อง “*Factories of Futility*” ในนิตยสาร TIME ฉบับวันที่ ๑๐ สิงหาคม คริสตศักราช ๑๙๕๕ โดยเนื้อหาแสดงปัญหาการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในอินเดียที่มีปริมาณมากแต่ไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาบัณฑิตว่างงานจำนวนมาก นอกจากนี้ระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยก็ไม่มีคุณภาพ ไม่ก่อให้เกิดความรู้อย่างแท้จริง จนเปรียบเทียบได้ว่าการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวนมากในอินเดียเป็นเหมือน “อุตสาหกรรมที่ไร้ผล” บทความนี้นับว่าเป็นบทเรียนที่ดียิ่งสำหรับการจัดการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๗

“ข่าวหนังสือพิมพ์ รายงานการประชุมสภาฯ”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ชาวไทย พิมพ์ไทย และสารเสรี ฉบับวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๒ ซึ่งลงข่าวเกี่ยวกับการประชุมสภานิติบัญญัติ ส่วนที่เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการและการตอบคำถามของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในเอกสารชุดนี้ยังได้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าหนังสือพิมพ์ลงข่าวได้ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์เพียงใด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๘

“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสำเนาบันทึกซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบันทึกด้วยตนเอง เกี่ยวกับการไปตรวจราชการจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ถึง ๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นข้อๆ มีจำนวน ๑๕ ข้อ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๕

“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดนครราชสีมา”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสำเนาบันทึกซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบันทึกด้วยตนเอง เกี่ยวกับการไปตรวจราชการจังหวัดนครราชสีมาระหว่างวันที่ ๑๘ ถึง ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นข้อๆ มีจำนวน ๑๑ ข้อ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๖

“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดพิษณุโลก”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสำเนาบันทึกซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบันทึกด้วยตนเอง เกี่ยวกับการไปตรวจราชการจังหวัดพิษณุโลก ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นข้อๆ มีจำนวน ๖ ข้อ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๗

“บันทึกการประชุมการตรวจโรงเรียนภาคใต้”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นบันทึกการประชุมเรื่องการตรวจราชการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดสงขลา นราธิวาส ปัตตานี และยะลา เป็นการประชุมสรุปการไปตรวจราชการโดยประธานในที่ประชุมคือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่องต่างๆให้ที่ประชุมทราบ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ทราบและรับไปดำเนินการ เอกสารชุดนี้เกี่ยวข้องต่อเนื่องกับเอกสาร สบ.๕.๒/๘๒

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๘

“บันทึกการตรวจราชการจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสำเนาบันทึกซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบันทึกด้วยตนเอง เกี่ยวกับการไปตรวจราชการจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ โดยบันทึกแบ่งเป็นข้อๆ แยกตามจังหวัดคือจังหวัดสงขลา ๓ ข้อ จังหวัดยะลา ๗ ข้อ จังหวัดปัตตานี ๕ ข้อ จังหวัดนราธิวาส ๕ ข้อ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๘๙

“บัตรสนทน่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนราษฎร์”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับกรณีมีผู้ร้องเรียนนายกรัฐมนตรึเรื่องการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนราษฎร์ ประกอบด้วยบัตรสนทน่ที่ บันทึกเกี่ยวเนื่องต่างๆ และคำชี้แจงของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกรณีนี้มีผู้กล่าวหาเจ้าหน้าที่ในกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา ว่าใช้ตำแหน่งหน้าที่บีบบังคับให้เจ้าของ โรงเรียน ๒ แห่งขายกิจการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการสืบสวนในทางลับแล้วสรุปผลว่าไม่เป็นความจริง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๔

“จำนวนนักเรียนระดับต่างๆ”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีไปยังบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาจำนวนนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นในห้วงปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ จนถึง ๒๕๑๐ เป็นจำนวนมากอันจะทำให้เกิดปัญหาปัจจัยทางการศึกษาไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ทั้งได้เสนอให้เตรียมการแก้ไขปัญหานี้ โดยการพบปัญหานี้เกิดจากการที่รัฐบาลในสมัยนั้นได้สั่งการให้หน่วยงานต่างๆ วางแผนโครงการการปฏิบัติงานล่วงหน้า ๓ ถึง ๖ ปี ในเอกสารชุดนี้มีร่างหนังสือซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เขียนด้วยตนเองด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๕

“นักเรียนช่างไม้จังหวัดร้อยเอ็ดร้องว่าครูโกงเงิน”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือที่กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ และบัตรสนเท่ห์ของนักเรียน โรงเรียนช่างไม้ซึ่งร้องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ครูโรงเรียนช่างไม้ ทุจริตเงินค่าอยู่กินประจำของนักเรียน ในขณะที่รักษาการแทนครูใหญ่ เหตุที่ร้องไปยังกระทรวงมหาดไทยก็เพราะนักเรียนช่างไม้ผู้ร้องเกรงว่าหากร้องไปยังกระทรวงศึกษาธิการตามระเบียบจะไม่ได้รับความเป็นธรรม กระทรวงมหาดไทยจึงส่งเรื่องคืนแก่กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๖

“การจัดสรรที่เรียน”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือราชการโต้ตอบและประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดสรรที่เรียนแก่นักเรียนที่ไม่สามารถสอบเข้าโรงเรียนที่รัฐบาลได้ ทั้งชั้นมัธยมศึกษาและชั้นเตรียมอุดมศึกษา เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการไม่อาจรับนักเรียนทั้งหมดที่ต้องการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลไว้ได้ ปัญหาดังกล่าวนี้เกิดจากนักเรียนจำนวนมากเดินทางจากต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาในกรุงเทพมหานครทั้งที่สามารถเรียนในต่างจังหวัดได้ ทำให้โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาคั้งนี้ใช้วิธีจัดตั้ง

“หน่วยแนะทางเล่าเรียน” ขึ้นระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ เพื่อทำหน้าที่แนะสถานศึกษาที่เหมาะสมให้แก่แก่นักเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๗

“การเก็บค่าเล่าเรียนของโรงเรียนรัฐบาล”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อยืนยันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๒ โดยในการประชุมครั้งนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เก็บค่าเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยและในกรณีโรงเรียนรัฐบาลที่สร้างใหม่ก็ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเก็บค่าเล่าเรียนและจัดสอนให้ดีพิเศษ และให้พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ว่าเมื่อสร้างโรงเรียนใหม่ขึ้นแล้วอาจพิจารณามอบให้ผู้ที่มิใช่หลักฐานวางใจได้เข้าบริหารโรงเรียนโดยออกค่าใช้จ่ายและเก็บค่าเล่าเรียนเอาเอง ทางรัฐบาลเพียงแต่ดำเนินการตามความประสงค์ของรัฐบาลเท่านั้น นอกจากนี้ในส่วนท้องถิ่นก็ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาหาหนทางให้ราษฎรได้มีโอกาสร่วมกันออกเงินค่าใช้จ่ายแก่โรงเรียนประชาบาล เพื่อเป็นเงินเดือนครู และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เอกสารชุดนี้นับว่าเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงแนวคิดที่มีคุณค่าน่าสนใจ เกี่ยวกับการกระจายการศึกษาโดยความร่วมมือของประชาชน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๘

“ป้องกันความเสื่อมเสียความประพฤติของนักเรียนวัยรุ่น”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือกระทรวงศึกษาธิการแจ้งไปยังผู้ว่าราชการทุกจังหวัด เพื่อให้สั่งการให้โรงเรียนต่างๆ ทำหนังสือให้ผู้ปกครองนักเรียนลงนามรับทราบในกรณีที่จะต้องให้นักเรียนทำกิจกรรมหลังเวลาโรงเรียนเลิก เพื่อเป็นการป้องกันการประพฤติเสื่อมเสียของนักเรียนและเป็นการทำให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจใกล้ชิดกับเด็กในปกครองของตนมากขึ้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๕๙

“ประมวลข้อสังเกต ของคณะกรรมการวิจัย สภาการศึกษาแห่งชาติ ในการพิจารณารายงานการศึกษาและผลงาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการระบุข้อสังเกต ของคณะกรรมการวิจัย สภาการศึกษาแห่งชาติ จากการพิจารณา “รายงานการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๐๒” และ “รายงานความก้าวหน้าของกิจการในรอบปีที่ ๒ แห่งการปฏิวัติ” และการชี้แจงของผู้แทนหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ คือข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องของหน่วยงานการศึกษาโดยรวม

ตอนที่ ๒ แสดงเรื่องกิจการการศึกษาแต่ละอย่างหรือ หน่วยราชการต่างๆ แยกเป็นส่วนไป

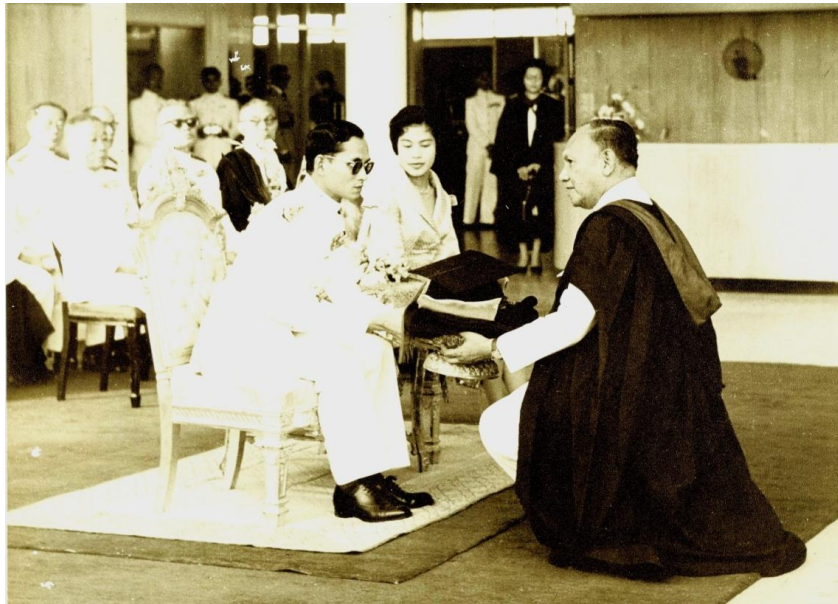
ในประมวลข้อสังเกตนี้ได้ชี้ถึงปัญหาด้านต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาและหน่วยราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้อย่างละเอียด และยังได้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาเอาไว้ด้วย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา การฝึกหัดครู และปัญหาเฉพาะของหน่วยราชการต่างๆ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒ /๑๐๐

“การศึกษากับภาวะเศรษฐกิจ” , ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เกิดขึ้นจากการปรารภเกี่ยวกับการศึกษาของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ซึ่งปรารภว่าการศึกษานั้นการศึกษานั้นมีความสำคัญมาก ข้อบกพร่องที่มีคือ การไม่สามารถวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของชาติได้ทำให้ การบำรุงการศึกษาและเศรษฐกิจจึงไม่ประสานกัน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาจึงได้นำปัญหานี้เข้าสู่ที่ประชุมคุรุสภาและที่ประชุมจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งซึ่งได้รายงานผลเป็นเอกสารชุดนี้ โดยรายงานนี้แบ่งออกเป็นประเด็นใหญ่ ๓ ประเด็น คือ

๑. สภาพทั่วไปของการศึกษาและสภาวะเศรษฐกิจของไทย
๒. ความไม่ประสมประสานกันระหว่างการศึกษากับการเศรษฐกิจของไทย
๓. ข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจแห่งชาติ

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฉลองพระองค์ครูยวทยาณะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๓

(กล่อง ๓)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๑	“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๒ – ๒๕๐๓.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๒	“รายงานการประชุมจัดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๓.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๓	“แผนการศึกษาใหม่”, ๒๕๐๓.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๔	“หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ขอให้ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล เขียนบทความทางด้านการศึกษาเพื่อจะทำลงหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๓.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๕	“ศึกษาสงเคราะห์บางกรวย”, ๒๕๐๓.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๖	“การปรับปรุงความสะอาดวัดและสร้างโรงเรียน”, ๒๕๐๓.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๗	“บันทึกเหตุผลประกอบในการสนับสนุนการจัดชั้นแบบ ๖-๓-๓”, ๒๕๐๓.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๘	“โครงการส่งเสริมศิลปกรรมจรรยาให้แก่เยาวชน”, ๒๕๐๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๐๙	“การเปิดรับนักเรียนปี ๒๕๐๔ ของกรมต่าง ๆ”, ๒๕๐๓ – ๒๕๐๔.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๐	“ความคิดเห็นของ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการตั้งมูลนิธิพนมชนารักษ์อนุสรณ์จะจัดสร้างโรงเรียนประจำที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, ๒๕๐๔.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๑	“เอกสารประกอบการเขียนการพัฒนาศึกษาส่วนภูมิภาค”, ๒๕๐๔.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๒	“ส่งรายงานการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๐๔ ฉบับที่ ๑”, ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๓	“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๔ – ๒๕๐๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๑

“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๒ – ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการรับนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๐๓ กระทรวงศึกษาธิการเตรียมการเปิดโรงเรียนรัฐบาลเพิ่ม ให้เล็กรับและลดจำนวนรับนักเรียนรอบบ่ายในบางโรงเรียน การรับนักเรียนใหม่ การสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ เอกสารรายละเอียดการกำหนดชั้นเรียนและวันรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๓ อีกทั้งประกอบด้วยเอกสารสถิติบัญชีงบประมาณ และบัญชีรายชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๒

“รายงานการประชุมจัดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือขออุปถัมภ์ของบ้านพักเยาวชนสามเขาปากข้าวสาร บัญชีทรัพย์สินของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ รายงานการประชุมอธิบดี ครั้งที่ ๓๑-๓๒/๒๕๐๒ และ ๑-๔/๒๕๐๓ ว่าด้วยเรื่องค่าเล่าเรียน การรับนักเรียน และนโยบายโครงการทางการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๓

“แผนการศึกษาใหม่”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นบันทึกบทความเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของชาติที่สภาการศึกษาแห่งชาติจะแบ่งการศึกษาใหม่เป็น ๒ ตอน เรียกว่าสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา กับขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นชั้นมัธยมปีที่ ๓ ที่ลงในหนังสือพิมพ์สยามนิกร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๔

“หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ขอให้ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล เขียนบทความทางด้านการศึกษาเพื่อจะทำลงหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือขอบทความเกี่ยวกับการศึกษาถึง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำไปลงหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๕

“ศึกษาสงเคราะห์บางกรวย”. ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาสงเคราะห์บางกรวย รายงานการประชุมผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ภาคต่างๆ และศึกษาธิการจังหวัดบางจังหวัด วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๓ เพื่อรับทราบปัญหาและการดำเนินการต่าง ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๖

“การปรับปรุงความสะอาดวัดและสร้างโรงเรียน”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานการจัดสร้างโรงเรียนและขยายโรงเรียนในวัดพลับพลาไชยและวัดสระเกศ รายงานการปรับปรุงความสะอาดของวัดต่าง ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๗

“บันทึกเหตุผลประกอบในการสนับสนุนการจัดชั้นแบบ ๖-๓-๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้ระบุถึงความหมายของแผนการศึกษาแบบ ๖-๓-๓ เหตุผลหรือหลักวิชาซึ่งสนับสนุนแผนการศึกษาแบบ ๖-๓-๓

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๘

“โครงการส่งเสริมศีลธรรมจรรยาให้แก่เยาวชน”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณและรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๐๙

“การเปิดรับนักเรียนปี ๒๕๐๔ ของกรมต่าง ๆ”, ๒๕๐๓ – ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดชั้นเรียนและวันรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล การรับนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาส่วนกลาง ประเภทนอกบ้านและสังกัดกองโรงเรียนราษฎร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๔ กำหนดการรับสมัครสอบคัดเลือกเข้าในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ พร้อมรายละเอียดและแบบฟอร์มต่าง ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๐

“ความคิดเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการตั้งมูลนิธิ พนมชนารักษ์อนุสรณ์จะจัดสร้างโรงเรียนประจำที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้ได้ระบุถึงความคิดเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และรายงานการดำเนินการของ มูลนิธิ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๑

“เอกสารประกอบการเขียนการพัฒนาศึกษาส่วนภูมิภาค”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้บรรยายถึงสภาพการศึกษาในสมัยนั้น

๑. ประถมศึกษา เนื่องจากประชาชนนิยมให้บุตรหลานของตนมีการศึกษา ดังนั้นจึงมีนักเรียนจำนวนมาก เมื่อมีนักเรียนมาก ก็ต้องมีครูมาก ทำให้ต้องใช้งบประมาณมากเพื่อเป็นเงินเดือน อีกทั้งยังมีค่าทำนุบำรุงอาคารเรียน และอื่น ๆ ปัจจุบันมีการซ้ำซ้อนน้อยลง อาจเป็นเพราะครูมากขึ้น มีวุฒิสูงขึ้น สอนนักเรียนได้ดีขึ้น
๒. มัธยมศึกษา มีปัญหาค่อนข้างมาก เพราะเด็กจบชั้นประถมแต่อายุยังน้อยต่างจากเมื่อก่อน นิสัยใจคอจึงยังไม่เข้ารูป ทำให้เสียคนได้โดยง่าย ปัญหาเหล่านี้ทำให้จุดประสงค์ของรัฐบาลที่จัด โรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสร้างรากฐานของประชาธิปไตยจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ การย้ายถิ่นฐานภูมิลำเนาเพื่อศึกษาต่อ แล้วละทิ้งถิ่นกำเนิด อาชีพของบิดามารดา ทำให้ไม่เกิดการพัฒนา จึงแก้ปัญหามาโดยตัดชั้นมัธยมปีที่ ๑-๒-๓ ไปต่อไว้เหนือชั้นประถมปีที่ ๔ และให้ขาดจากมัธยมปีที่ ๔-๕-๖
๓. อาชีวศึกษา การจะจัดการศึกษาขั้นนี้ให้ได้ผลดีจะต้องใช้งบประมาณมาก แต่งบประมาณนั้นมียู่จำกัด นักเรียนที่เข้ามาเรียนก็มีได้มาโดยสมัครใจเสียทั้งหมด และเมื่อจบแล้วก็มีได้ออกไปประกอบอาชีพตามที่ได้เรียนมา
๔. เตรียมอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัย มีนักเรียนจำนวนมากที่ต้องการเข้าศึกษาในระดับนี้ ปัญหาประการสำคัญอีกอย่างคือ ผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีงานทำ วิธีแก้คือ ส่งเสริมให้หันไปเรียนทางอาชีวศึกษาเพื่อช่วยเศรษฐกิจ และตัดชั้นชั้นมัธยมปีที่ ๔ ให้ขาดจากชั้นมัธยมปีที่ ๓
๕. การฝึกหัดครู ได้มีการจัดให้เข้ารูปหลักสูตร ๒ - ๔ - ๖ ปี สำหรับครูประกาศนียบัตร ครู อนุปริญญา และครูปริญญาตามลำดับ อย่างไรก็ตามจำนวนครูก็ยังคงไม่เพียงพอต่อความ

ต้องการ หากวิทยาลัยครูและโรงเรียนฝึกหัดครูต่าง ๆ สร้างเสร็จบริบูรณ์ก็น่าจะผลิตครูได้เพียงพอ และลดงบประมาณลงได้

๖. ปัญหาเฉพาะหน้า สถานศึกษาไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในพระนครและธนบุรี อันเนื่องมาจากเหตุ ๓ ประการ คือ การงดเก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล นโยบายที่จะรับนักเรียนเข้าศึกษาทั้งหมด คุณภาพการศึกษาไม่ทัดเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน การแก้ไขนั้นได้ทำไปบ้างแล้ว เช่นการเก็บค่าบำรุงการศึกษา การเริ่มพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาคอย่างจริงจัง การส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฯลฯ
๗. การจัดการงบประมาณ
๘. สถิติจำนวนพลเมือง โรงเรียน นักเรียน ครู พ.ศ.๒๕๐๓
๙. หนังสือขอบทความ “พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค” จากวารสารจันทร์เกษมถึง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๒

“ส่งรายงานการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๐๔ ฉบับที่ ๑”, ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการรายงานการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ คาบการสำรวจและวันสำรวจ ข้อเท็จจริงในข่ายการสำรวจ อำเภอในข่ายการสำรวจ กระบวนการสำรวจ ผลที่ได้จากการสำรวจในรายงานฉบับที่ ๑ ตารางแสดงอัตราส่วนร้อยละของการมาเรียนและตารางแสดงจำนวนโรงเรียนจัดจำพวกตามอัตราส่วนร้อยละของการมาเรียนของนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๐๔ และจำแนกตามชั้นต่าง ๆ

๑. รายงานประจำปี ๒๕๐๓ – ๒๕๐๔ ของโรงเรียนสุนทรวิจิตร ประกอบด้วย นโยบายของโรงเรียน รายงานคณะกรรมการดำเนินงาน งานที่ได้จัดทำไปแล้วในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร การจัดชั้นเรียน นักเรียน หลักสูตร การสอน และการอบรมครู การประเมินผล การเปลี่ยนแปลงระเบียบบริหาร การแนะแนว – การทำระเบียบนักเรียน กิจกรรมพิเศษของนักเรียน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน สิ่งที่ควรพิจารณาในปีที่ ๓ และการตรวจราชการของผู้บังคับบัญชาระหว่างโครงการ ตารางแสดงหลักการวัดผล โรงเรียนสุนทรวิจิตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔

๒. รายงานการประชุมกรรมการอำนวยการวิชาวุฒิชัย ครั้งที่ ๗๕ เนื้อหาที่ประชุม
- ก. เรื่องการก่อสร้างคณะดุสิต การจัดหาเครื่องเรือนเครื่องใช้ประจำอาคาร และงบประมาณ เงินผลประโยชน์ที่วิชาวุฒิชัยควรได้รับ การปรับปรุงค่าเล่าเรียนเป็น ๒๐๐ บาทต่อภาคการศึกษา (อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเห็นว่ายังต่ำเกินไป แต่หากปรับให้สูงกว่านี้จะกระทบต่อความรู้สึก จึงเห็นด้วยกับอัตรานี้ในคราวนี้ แต่ควรเพิ่มอีกเมื่อมีโอกาส)
 - ข. เรื่องการก่อสร้างหอวิทยาศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีได้ทรงประทานตึกเรียนวิทยาศาสตร์ให้หนึ่งหลัง แต่ยังขาดเครื่องวิทยาศาสตร์อยู่ จึงขออนุมัติงบประมาณ
 - ค. เรื่องการก่อสร้างหอสมุด เนื่องจากโรงเรียนไม่มีห้องหอสมุด จึงได้มีผู้บริจาคเงินเพื่อสร้างหอสมุดแต่ยังขาดเงินสำหรับจัดซื้อบรรณภัณฑ์ จึงขออนุมัติงบประมาณ
 - ง. เรื่องเงินบำเหน็จครู ได้มีการปรับเปลี่ยนการให้เงินเดือน จึงขอให้แก้ไขการคิดบำเหน็จเพื่อให้สอดคล้องกัน
 - จ. เรื่องงบประมาณปี ๒๕๐๔ ด้วยทางการได้เปลี่ยนระบอบปีงบประมาณใหม่คือมีข้อสงสัยว่าในปีงบประมาณนี้จะนับรอบอย่างไร นอกจากนี้ยังมีการประชุมจัดสรรงบประมาณรายได้และรายจ่าย
 - ช. เรื่องเงินรับรองแขกผู้มีเกียรติซึ่งมาเยี่ยมโรงเรียน เป็นปัญหาอยู่ว่าในการรับรองผู้มาเยือนนั้นจะสามารถใช้เงินโรงเรียนได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าให้ใช้เงินในรายการค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดของงบประมาณรายจ่ายประเภทค่าใช้จ่าย
 - ซ. นายวิลาส โอสถานนท์ ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองนักเรียนซึ่งต้องการจะช่วยบูรณะซ่อมแซมและสร้างสิ่งก่อสร้าง แต่อยากที่จะมั่นใจว่าโรงเรียนจะไม่นำเงินไปทำอย่างอื่น ที่ประชุมจึงชี้แจงว่าจะทำตามความประสงค์ทุกประการ เพียงแต่ให้ทำเป็นหนังสือเจาะจงว่าต้องการให้ใช้เงินบริจาค่นั้นไปในกิจการใด ทางโรงเรียนก็จะปฏิบัติตามดังนั้น

เอกสาร สป. ๕.๒/๑๑๓

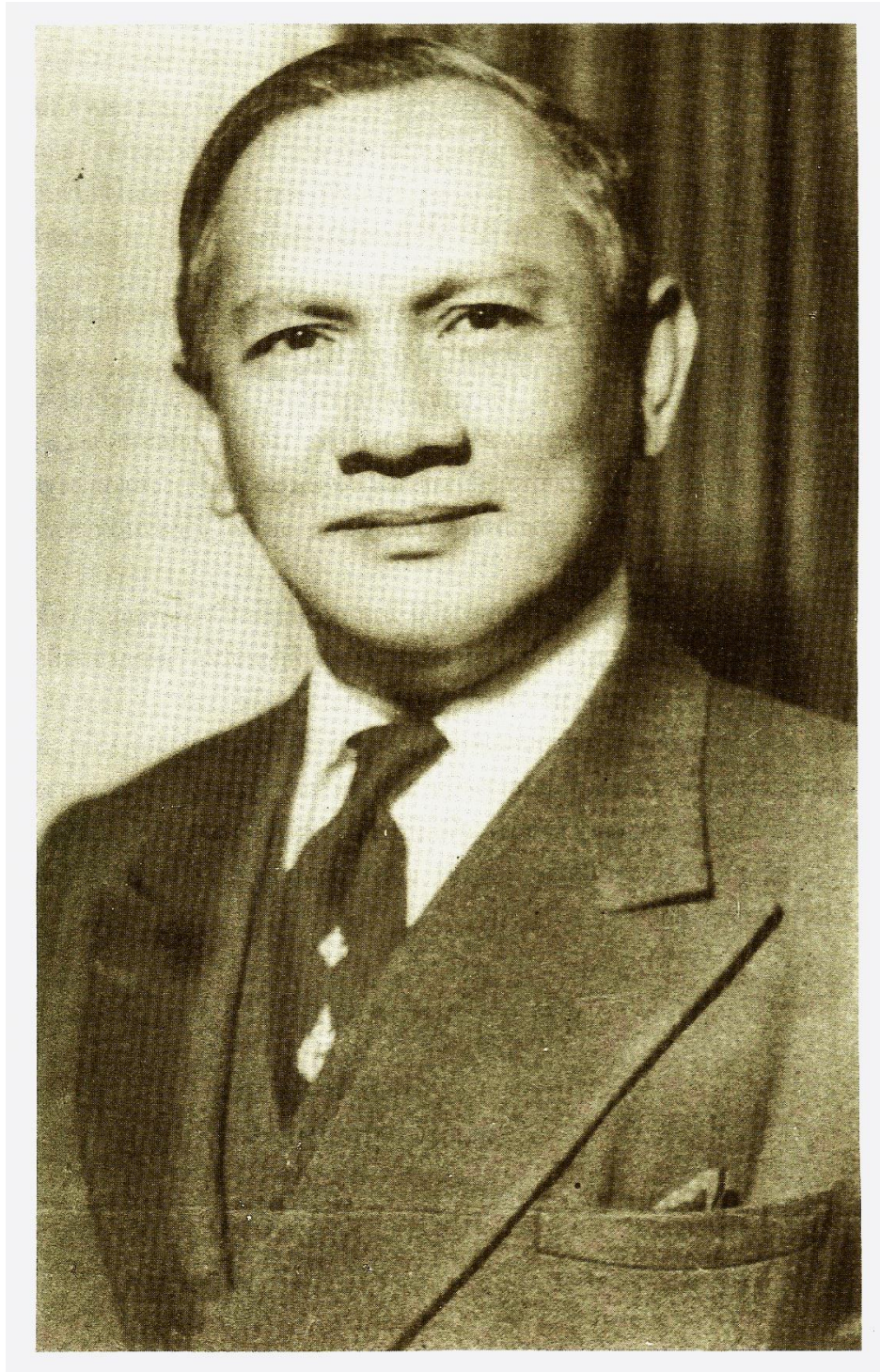
“รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๔ – ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดดังนี้

๑. ตารางแสดงจำนวนนักเรียนผลัดบ่ายของโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ในจังหวัดพระนคร ธนบุรี
๒. การแถลงข่าวการศึกษาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล วันเสาร์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๐๗

- ก. ได้ปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกาศเมื่อปี ๒๕๐๓ โดยได้จัดให้มีชั้นประถมศึกษา ๗ ชั้น มัธยมศึกษา ๕ ชั้น ได้ทำการเปิดโรงเรียนที่สอนชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั่วทุกอำเภอเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
 - ข. สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ได้ทำการแบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ (อักษรศาสตร์เดิม) และทั่วไป ทั้งยังจะได้ดำเนินการเปิดโรงเรียนที่สอนมัธยมศึกษาตอนปลายให้ครบทุกจังหวัด
 - ค. มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเล็กน้อย และออกระเบียบการวัดผลการศึกษาใหม่
 - ง. ทวนการศึกษา และรางวัลพระราชทานต่าง ๆ ที่จะจัดให้แก่ผู้ที่สอบผ่านการคัดเลือก หรือนักเรียนที่เรียนดีเป็นพิเศษ
๓. จำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นและแผนกต่าง ๆ ในแต่ละปี
 ๔. หน่วยสอบชั้นประถมปีที่ ๔ และปีที่ ๗ พร้อมจำนวนนักเรียน
 ๕. บัญชีรายชื่อโรงเรียนอนุบาล สังกัดแผนกการศึกษานูบาล กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
 ๖. บัญชีแสดงยอดนักเรียน
 ๗. สถิติจำนวนโรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีนทั่วราชอาณาจักร
 ๘. บัญชีรายชื่อข้าราชการชั้นพิเศษและชั้นเอก สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ๙. ตารางแสดงจำนวนข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ๑๐. สถิติและผลการสอบไล่ประโยคเตรียมอุดมศึกษา
 ๑๑. สถิติและพยากรณ์จำนวนนักเรียนระดับต่าง ๆ
 ๑๒. สถิติเกี่ยวกับการศึกษาของภาคการศึกษา ๒
 ๑๓. สถิติการขาดแคลนครูระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๐ – ๒๕๐๕
 ๑๔. โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นและขยายแผนกในปีการศึกษา ๒๕๐๖
 ๑๕. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 - ก. ว่าด้วยการจัดการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ พ.ศ. ๒๕๐๖
 - ข. ว่าด้วยการวัดผลการศึกษา ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ พ.ศ. ๒๕๐๖
 ๑๖. เอกสารแสดงตัวเลขเกี่ยวกับโรงเรียนที่ขยายการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา ๒๕๐๗
 ๑๗. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเปลี่ยนเกณฑ์ความรู้ขยายการศึกษาภาคบังคับ พร้อมด้วยบัญชีต่อท้ายประกาศฯ
 ๑๘. บัญชีจำนวนตำบลที่จะให้จังหวัดต่าง ๆ ขยายการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา ๒๕๐๗
 ๑๙. บัญชีรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่โดยไม่ขยายการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา ๒๕๐๗

๒๐. บัญชีรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างปี ๒๕๐๗ ค่าสร้าง
อาคารเรียน โรงฝึกงานและบ้านพักครูโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
๒๑. ความเคลื่อนไหวในวงงานการศึกษาผู้ใหญ่ ปีงบประมาณ ๒๕๐๗

พุทธศักราช ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕

(กล่อง ๘)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๔	“รายงานเรื่อง ‘การปฏิบัติงานของกรมวิชาการตามโครงการศึกษา ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕’ ”, ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๕	“บริติช เคาน์ซิล เสนอชื่อในการก่อตั้งสถาบันสอนภาษาอังกฤษที่ กรุงเทพฯ”, ๒๕๐๕.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๖	“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาของนิสิต”, ๒๕๐๕.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๗	“รายงานการตรวจการศึกษา ภาค ๑๐”, ๒๕๐๕.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๘	“การตรวจราชการของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด นนทบุรี พระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง”, ๒๕๐๕.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๑๙	“รายงานของกรรมการร่างระเบียบการคัดเลือกนักเรียนและโรงเรียนเพื่อ รับพระราชทานรางวัล”, ๒๕๐๖.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๐	“ตำราเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๖.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๑	“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ”, ๒๕๐๖.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๒	“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย ตามา กวา ประเทศญี่ปุ่น”, ๒๕๐๖.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๓	“เพื่อนนอน”, ๒๕๐๖.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๔	“รายงานการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอ ต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๐๔ ฉบับที่ ๔”, ๒๕๐๖.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๕	“ขาดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๖ – ๒๕๐๗.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๖	“ทุนดำรงราชานุภาพ”, ๒๕๐๖ - ๒๕๑๑.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๗	“การปรับปรุงการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ๒๕๐๗.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๘	“ข่าวหนังสือพิมพ์ ‘การประชุมแก้ไขปัญหาสถาบันอุดมศึกษา’ ”, ๒๕๐๗.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๒๙	“บทความ ‘จุดประทีป’ ”, ๒๕๐๗.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๐	“เยาวชนไม่มีสถานที่ศึกษา”, ๒๕๐๗.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๑	“เปิดอบรมครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”, ๒๕๐๗.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๒	“การสอบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย”, ๒๕๐๗.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๓	“จำนวนครูขาดแคลน”, ๒๕๐๗.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๔	“รายงานการพบปะสัมมนาระหว่างนายบุญถิ่น อัตถากร และ Dr. MALCOLM ADISESHIAH”, ๒๕๐๗.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๕	“ขาดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๗.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๖	“ทุนคุณทำวรวงมนันท์”, ๒๕๐๗ – ๒๕๑๑.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๗	“เอกสารประกอบการเปิดวิทยาลัย Wroxton และการประชุมที่ออกซ์ฟอร์ด”, ๒๕๐๘.
๒๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๘	“สถิติโรงเรียนราษฎร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.
๒๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๓๙	“ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของ โรงเรียนราษฎร์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.
๒๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๐	“ข้อเสนอแนะของ Elvis J. Stahr อธิการบดีมหาวิทยาลัยอินเดียนา”, ๒๕๐๘.
๒๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๑	“การศึกษาพิเศษในประเทศไทย (Special Education in Thailand)”, ๒๕๐๘.
๒๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๒	“ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๙.
๓๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๓	“การสวดเป็นมงคลอย่างยิ่ง”, ๒๕๐๙.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๔

“รายงานเรื่อง ‘การปฏิบัติงานของกรมวิชาการตามโครงการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕’ ”,
๒๕๐๔ – ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นรายงานที่ นายจรูญ วงศ์สายัณห์ อธิบดีกรมวิชาการ เสนอเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของกรมวิชาการตามโครงการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๕ ต่อกระทรวงศึกษาธิการ

๑. โครงการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับกรมวิชาการ
๒. การดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการใหญ่ขึ้นไปเป็นโดยลำบากเนื่องจากขาด
แคลนงบประมาณ ทำให้บางโครงการต้องยุบตัวไป
๓. งานที่สามารถทำได้ในช่วง ๓ ปีแรกนี้จะป็นงานด้านการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็น
สำคัญ แต่หากในช่วง ๓ ปีหลังยังคงไม่มีโครงการพิเศษอื่น ๆ งานก็จะป็นไปนรูปรอง
งานประจำ ซึ่งน่าเบื่อหน่าย ไม่ควรจะให้ผู้อยู่ในรูปของหน่วยราชการที่เป็นกรม
๔. งานที่กรมวิชาการควรจะได้กระทำ
 - ก. เกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติและโครงการต่าง ๆ
 - ข. เกี่ยวกับสถิติการศึกษาและรายงานการศึกษา
 - ค. เกี่ยวกับการวิจัยในทางการศึกษา
 - ง. เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ
 - จ. เกี่ยวกับแบบเรียน และหนังสือประกอบการเรียน
 - ฉ. เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และห้องสมุด
 - ช. เกี่ยวกับอุปกรณ์การศึกษา
 - ซ. เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใหม่ ๆ
๕. กรมวิชาการจะทำงานที่ควรกระทำนั้นได้อย่างไร

เนื่องจากมีปัญหาด้านกำลังเงิน และกำลังคน ฉะนั้นการดำเนินงานจะป็นไปได้โดยลำบาก
พอสมควร วิธีการแก้ปัญหาคือ จะต้องใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยให้ผูที่มี
ความสามารถในด้านใด ๆ ได้ทำงานตรงกับความสามารถของตน และดึงให้ผูมีความสามารถจากภายนอก
เข้าออกช่วยงาน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๕

“บริติช เคาน์ซิล เสนอขอในการก่อตั้งสถาบันสอนภาษาอังกฤษที่กรุงเทพฯ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีชื่อว่า Proposal for the establishment of an English language institute in Bangkok.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๖

“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาของนิสิต”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิรับทุน ข้อผูกพันของทุน และข้อกำหนดต่าง ๆ ของทุน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๗

“รายงานการตรวจการศึกษา ภาค ๑๐”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารรายงานของที่ นายสนิท สุวรรณทัต ผู้ตรวจการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐ ได้ รายงานผลการตรวจการศึกษาต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่า กรมสื่อสารทหารอากาศได้มาตั้งสถานี ถ่ายทอดโทรคมนาคม บนยอดภูเขาสิงห์ อำเภอนานาจเจริญ ซึ่งมีโรงเรียนอยู่ใกล้เคียงบริเวณนั้นคือ โรงเรียนบ้านหนองโพน และโรงเรียนภูเขาขาม ส่วนเรื่องสนามบินลับที่ชายแดนนั้นไม่มี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๘

“การตรวจราชการของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนนทบุรี พระนครศรีอยุธยา และอ่างทอง”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดประกอบด้วย

๑. กำหนดการ
๒. สถิติเกี่ยวกับ โรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา ๒๕๐๕
๓. จำนวน โรงเรียน นักเรียน และครู จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา ๒๕๐๔
๔. จำนวนนักเรียน ป.๑ - ๓ และจำนวนครูแยกตามวุฒิ ของภาคการศึกษา ๖ ประจำปี การศึกษา ๒๕๐๔
๕. จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู สังกัดกองการประถมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔ ภาค การศึกษา ๖
๖. จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู สังกัดกองการศึกษาพิเศษ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔ ภาค การศึกษา ๖
๗. จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู สังกัดกองโรงเรียนราษฎร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔ ภาค การศึกษา ๖

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๑๕

“รายงานของกรรมการร่างระเบียบการคัดเลือกนักเรียนและโรงเรียนเพื่อรับพระราชทานรางวัล”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดที่ระบุถึงหลักการในการให้ทุน จำนวนทุน เงินรางวัล และวิธีการคัดเลือกนักเรียนที่มีสิทธิได้รับทุนในระดับต่าง ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๐

“ตำราเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๖.

เอกสารฉบับนี้ประกอบไปด้วยหนังสือชี้แจงการกำหนดแบบเรียนบังคับใช้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๑

“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ พ.ศ. ๒๕๐๖ ประกอบด้วย

หมวด ๑ ว่าด้วยโรงเรียนและการจัดชั้น

หมวด ๒ ว่าด้วยพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติของนักเรียน

หมวด ๓ ว่าด้วยการรับนักเรียน

หมวด ๔ ว่าด้วยการเรียน การสอน และการวัดผลการศึกษา

หมวด ๕ ว่าด้วยผู้ที่จะมีสิทธิเข้าสอบ

หมวด ๖ ว่าด้วยค่าธรรมเนียม

หมวด ๗ ว่าด้วยใบสำคัญแสดงวุฒิ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลการศึกษา ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ พ.ศ. ๒๕๐๖ ประกอบด้วยข้อกำหนดต่าง ๆ ในการวัดผลการศึกษา พร้อมแนบบัญชีกำหนดคะแนนของแต่ละหมวดวิชา และอัตราคะแนนและเวลาสอบ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๒

“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทวนการศึกษาของมหาวิทยาลัยตามากาва ประเทศญี่ปุ่น”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยตามากาवा ได้ให้ทุนศึกษา ๑ ทุน โดยมีข้อกำหนดในด้านคุณสมบัติผู้สมัคร และวิธีการสมัคร พร้อมกำหนดการสอบ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๓

“เพื่อนนอน”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้ได้รับถึงบทความทางวิทยุ ออกอากาศโดย สถานีวิทยุกรมการรักษาดินแดน กล่าวถึงข่าวเกี่ยวกับการศึกษา โดยได้นำเอาบทความจากหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ที่ลงข้อความสำคัญของคำปราศรัยของท่านนายกรัฐมนตรีได้ปราศรัยที่การประชุมสมัชชาสามัญของคุรุสภาประจำปี ๒๕๐๖ โดยท่านนายกฯ เห็นว่า “การใช้งบประมาณด้านการศึกษาจำเป็นต้องใช้ให้ตรงจุดเพื่อเป็นการใช้เงินให้คุ้มค่าที่สุด แผนการศึกษาแห่งชาติเองนั้นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ต้องวางแผนว่าประเทศต้องการพลเมืองที่มีความรู้ด้านใด เท่าไร ให้มีการจัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจการศึกษา เพื่อช่วยให้แผนการศึกษาแห่งชาติสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจยิ่งขึ้น” อีกทั้งยังมีบทความจากหนังสือพิมพ์เสียงอ่างทองที่ลงข้อความสำคัญของคำปราศรัยของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ปราศรัยในการประชุมครั้งเดียวกัน “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเน้นที่ปริมาณและคุณภาพในขณะเดียวกัน” นอกเหนือจากนั้นเป็นข้อวิจารณ์ของผู้จัดรายการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๔

“รายงานการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๐๔ ฉบับที่ ๔”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดจำพวกอำเภอตามสถานภาพเชิงการศึกษา โดย ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย นางสาวส่องแสง หงส์ประภัทร และนางบุญยล ศิริวัฒน์ ประกอบด้วย

๑. วัตถุประสงค์
๒. การสร้างดัชนีบ่งชี้สถานภาพเชิงการศึกษา
๓. การจัดจำพวกอำเภอต่าง ๆ ตามดัชนี (I) ที่บ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา (มีตารางแสดงการจัดอันดับอำเภอตามสถานภาพทางการประถมศึกษา)
๔. การเปรียบเทียบเป็นภาค
๕. อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนกับจำนวนประชากร
- ๖.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๕

“ขาดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๖ – ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือราชการของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึงเลขาธิการบริหารของนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วย จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาในชั้นต้นของประโยคต่าง

ๆ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ การขยายสถานที่เรียนในมหาวิทยาลัย อีกทั้งในเอกสารนี้ยังได้มีเอกสารแนบท้ายด้วย คือ

๑. คำแปลรายงานเบื้องต้น เรื่องการศึกษาและกำลังคนของประเทศไทยของคณะสำรวจกำลังคนของ USOM พ.ศ.๒๕๐๖
๒. รายงานการประชุมสภาการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๐๖ ว่าด้วยการพิจารณาเรื่องการให้เอกชนจัดตั้งมหาวิทยาลัย
๓. หนังสือราชการของ เลขานุการบริหารของนายกรัฐมนตรีถึง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการที่หนังสือพิมพ์สยามนิกรได้ลงบทความเกี่ยวกับปัญหาเรื่องผู้ที่จบชั้นเตรียมอุดมศึกษาขาดสถานที่ศึกษาต่อ ดังนี้จึงเห็นว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร การที่จะให้เอกชนจัดตั้งมหาวิทยาลัยนั้นสภาการศึกษาได้ดำเนินการไปเพียงใดแล้ว พร้อมทั้งยังได้แนบบทความจากหนังสือพิมพ์สยามนิกรดังกล่าวมาด้วย
๔. บัญชีแสดงการรับนักเรียน ม.ศ. ๕ เข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
๕. ตารางแสดงจำนวนนักเรียนที่สำเร็จเตรียมอุดมศึกษาเข้าเรียนฝึกหัดครู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๖

“ทุนดำรงราชานุภาพ”, ๒๕๐๖ - ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดประกอบด้วย

๑. รายงานการประชุม ว่าด้วยที่มาของการตั้งคณะกรรมการจัดทุน เงินทุน การพิจารณาผู้สมควรได้รับทุน
๒. ระเบียบว่าด้วยการให้ทุน “ดำรงราชานุภาพ”
๓. รายงานการจัดงานฉลองวันประสูติครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
๔. รายงานกิจการของมูลนิธิดำรงราชานุภาพของปีต่าง ๆ
๕. สถานภาพทางการเงินของมูลนิธิฯ ในปีต่าง ๆ
๖. รายพระนามและรายนาม คณะกรรมการมูลนิธิดำรงราชานุภาพ
๗. ตราสารของมูลนิธิดำรงราชานุภาพ
๘. รายนามผู้สมัครเข้าขอรับทุนในแต่ละสาขา ของปีต่าง ๆ
๙. รายงานการประชุมกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับทุนดำรงราชานุภาพ
๑๐. บัญชีแสดงการรับ - จ่ายเงินของมูลนิธิดำรงราชานุภาพ และเอกสารเกี่ยวกับการเงิน
๑๑. รายนามผู้ได้รับทุนดำรงราชานุภาพในปีต่าง ๆ
๑๒. บัญชีวิชาซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเกี่ยวข้องด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๗

“การปรับปรุงการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการตรวจราชการภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย

๑. วันเวลาที่ไปตรวจ
๒. สถานที่ตรวจ
๓. ข้อสังเกต
 - ก. การดำเนินการ
 - ข. การสอน
 - ค. เรื่องปอเนาะ
 - ง. ในทางศาสนา
 - จ. ค่ายลูกเสือ
 - ฉ. โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่
 - ช. การฝึกหัดครู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๘

“ข่าวหนังสือพิมพ์ ‘การประชุมแก้ไขปัญหาสถาบันอุดมศึกษา’ ”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับข่าวที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การแถลงข่าวการศึกษาพิเศษเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๗ ประกอบด้วย

๑. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘สารเสรี’ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ “ผลประชุม สถาบันอุดมศึกษาแก้ปัญหาพัฒนาคนให้ทำงาน”
๒. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘หลักเมือง’ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๗ “ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาเผย ผลการประชุมว่า พัฒนาจิตใจ ย่อมเป็นหลักใหญ่”
๓. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘บางกอกโพสต์’ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ “Experts to publish report of studies”
๔. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘ไทรายวัน’ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๗ “ผู้เชี่ยวชาญศึกษาเผยผล ประชุมว่าการศึกษาคความจัดทุกระดับ”
๕. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘พิมพ์ไทย’ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ “เสนอตั้งมหาวิทยาลัย เพิ่มเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งการรวมมหาวิทยาลัย”
๖. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘สยามนิกร’ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ “เสนอตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ นอกกรุง”

๗. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘สยามรัฐ’ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๗ “แนะวิธีปรับปรุงมหาวิทยาลัยว่าควรมีอาจารย์ให้พื่อนักเรียน บางแห่งควรมีแขนงวิชาเพิ่ม”
๘. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘เกียรติศักดิ์’ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๗ “ที่ประชุมทบพาทอุดมศึกษาชมไทยทำตัวอย่างดี”
๙. บทความจากหนังสือพิมพ์ ‘ไทยรัฐ’ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ “ควรกระจายศึกษาออกชนบท”

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๒๕

“บทความ ‘จุดประทับใจ’ ”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความว่าด้วยการศึกษาสงเคราะห์ จุดเริ่มเรื่องมาจากการที่ผู้เขียนได้ไปเยี่ยมหน่วยงานที่กาดเมฆ แล้วเห็นอาคารที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นโรงเรียนราษฎร์สำหรับบุตรผู้ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อนแต่ยังไม่คิดเชื่อ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๐

“เยาวชนไม่มีสถานที่ศึกษา”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยฉบับวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๗ ได้เสนอข่าวว่ากระทรวงศึกษาหมดสมรรถภาพที่จะให้เด็กเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแต่ยังคงปล่อยให้มีการเรียนต่อไปโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย ทั้งยังไม่ยอมให้ชาวต่างชาติตั้งมหาวิทยาลัยแต่ยอมให้ไปศึกษาในต่างประเทศได้

๑. หนังสือราชการจากเลขาธิการบริหารของนายกรัฐมนตรีถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่าจะมีนโยบายการแก้ไขอย่างไร
๒. บทความดังกล่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย
๓. ร่างหนังสือตอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการถึงเลขาธิการบริหารของนายกรัฐมนตรี ใจความว่าการอนุญาตให้เอกชนตั้งมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้รับเด็กเข้าเรียนได้มากขึ้น ส่วนเรื่องการยุบโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือชั้นเตรียมอุดมศึกษานั้นได้กระทำแล้วตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๓ สำหรับเรื่องการขาดแคลนครูนั้นยังคงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๑

“เปิดอบรมครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. รายงานในพิธีเปิดการอบรมครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ว่าจัดขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตร ประมวลการสอน เนื้อหาวิชา กลวิธีสอน ตลอดจนการวัดผลดียิ่งขึ้น ทั้งให้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นกัน เพื่อช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
๒. คำสั่งแต่งตั้งกรรมการอำนวยการและดำเนินการอบรมครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ
๓. เอกสารรายละเอียดโครงการและกำหนดการอบรม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๒

“การสอบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการสอบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๓

“จำนวนครูขาดแคลน”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสถิติการขาดครูระดับประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๐๐ – ๒๕๐๕

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๔

“รายงานการพบปะสัมมนาระหว่างนายบุญถิ่น อัตถากร และ Dr. MALCOLM ADISESHIAH”, ๒๕๐๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๕

“ขาดสถานที่เรียน”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือราชการของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึงเลขาธิการบริหารของนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วย จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาในชั้นต้นของประโยคต่าง ๆ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ การขยายสถานที่เรียนในมหาวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๖

“ทุนคุณทำวรวรคณานันท์”, ๒๕๐๗ – ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. คำริชของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการจัดตั้งทุนคุณทำวรวรคณานันท์
๒. บัญชีรายรับ – จ่ายและยอดเงินคงเหลือของทุนคุณทำวรวรคณานันท์ ประจำปีต่าง ๆ
๓. หนังสือนัดประชุมและบันทึกรายงานการประชุม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๗

“เอกสารประกอบการเปิดวิทยาลัย Wroxton และการประชุมที่ออกซ์ฟอร์ด”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. The currency of the United Kingdom.
๒. Oxford the city of spires. (Oxford : a short tour)
๓. Report to Wroxton participants.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๘

“สถิติโรงเรียนราษฎร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียนแยกตามส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
๒. จำนวนครูแยกตามประกาศนียบัตรของโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ
๓. จำนวนโรงเรียนจำแนกตามชั้นการศึกษา
๔. จำนวนนักเรียนแยกตามชั้นและประเภทการศึกษา
๕. จำนวนครูจำแนกตามประกาศนียบัตร และชั้นศึกษาที่ทำการสอน ส่วนกลาง
๖. จำนวนครูจำแนกตามประกาศนียบัตร และชั้นศึกษาที่ทำการสอน ส่วนภูมิภาค
๗. สถิติจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียนและจำนวนครู โรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ
๘. รายนามโรงเรียนที่เปิดใหม่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๓๙

“ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของ โรงเรียนราษฎร์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของ โรงเรียนราษฎร์ส่วนกลาง
๒. ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของ โรงเรียนราษฎร์ส่วนภูมิภาค
๓. ผลการสอบประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ของ นักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญศึกษา
๔. ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดแผนกโรงเรียนส่วนกลาง กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา
๕. ผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดแผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๐

“ข้อเสนอแนะของ Elvis J. Stahr อธิการบดีมหาวิทยาลัยอินเดียนา”, ๒๕๐๘.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๑

“การศึกษาพิเศษในประเทศไทย (Special Education in Thailand)”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการบรรยายว่าการศึกษาพิเศษในประเทศไทยต่างจากในต่างประเทศ คือเป็นการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อเร่งรัดการเกณฑ์เด็กที่มีอายุในเกณฑ์บังคับให้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วถึงยิ่งขึ้น จึงก่อให้เกิดโรงเรียนพิเศษประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (เอกสารนี้มีทั้งภาษาไทย และแปลเป็นภาษาอังกฤษ)

๑. โรงเรียนสำหรับเด็กตาบอด (Schools for the Blind)
๒. โรงเรียนสำหรับเด็กหูหนวก (Schools for the Deaf)
๓. โรงเรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อน (An Institute of Mental Deficiency)
๔. โรงเรียนสำหรับเด็กพิการทางกาย (Schools for the Crippled)
๕. โรงเรียนสำหรับเด็กกำพร้าขาดอุปการะ (Schools for Waifs and Strays)
๖. โรงเรียนสำหรับเด็กยากจน (Schools for the Poor)
๗. โรงเรียนสำหรับเด็กเกเร เหลือขอ เร่ร่อน (Schools for the Socially Maladjusted)
๘. โรงเรียนสำหรับเด็กที่ต้องโทษ (Correctional Schools)
๙. โรงเรียนบนภูเขา (Hill-Tribe Schools)
๑๐. โรงเรียนเคลื่อนที่ (Mobile Schools)
๑๑. โรงเรียนป่า (Itinerant-Teacher Schools)
๑๒. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (Elementary Education Boarding Schools)
๑๓. โรงเรียนลูกชาวเรือ (Boatman's Children Schools)

๑๔. โรงเรียนสำหรับบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อน (Schools for Lepers' Children)

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๒

“ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการมีดังนี้

๑. หนังสือพิมพ์หลักเมือง ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “ภาพล้อการ์ตูน” จากบทความ ‘ประชาธิปไตย’ เรื่องข้อบกพร่องของกระทรวงศึกษาธิการ
๒. หนังสือพิมพ์หลักเมือง ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “หน้าที่ชีวิต ‘นักเรียนไทยในต่างประเทศต้องการศึกษาพุทธศาสนา’ ”
๓. หนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “นายกตั้งปราบเรียไรป้องกันคนเอื่อมพระ-ศาสนา” อธิปไตยกรรมศาสนาแถลงว่า การควบคุมการเรียไร จะได้ผลเมื่อทั้งคณะสงฆ์ ฝ่ายบ้านเมือง และประชาชนผู้บริจาคร่วมมือกัน
๔. หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “เกิดปัญหาโรงเรียนไม่มีที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฯลฯ” เทศบาลเมืองเสนา พระนครศรีอยุธยา สั่งไล่ที่โรงเรียนไตรวิทย์ศึกษา เพื่อจะจัดหาผลประโยชน์ในที่ดิน ผู้ว่าฯ จึงเชิญนายอำเภอไปสอบถามและประนีประนอม
๕. หนังสือพิมพ์หลักเมือง ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “บทนำ ‘ระเบียบที่ขวางความเจริญ’ ” ครูโรงเรียนประชาบาลร้องว่าไม่สามารถสอบ ม.๖ ได้เพราะอยู่ชนบท งานมาก ทั้งไม่มีโรงเรียนกวดวิชา กระทรวงจึงไม่ยอมให้สอบวิชาชุดครู ทั้งที่ทำงานมานาน
๖. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “สารพันปัญหาโดยสี่เสียด” เป็นทำนองลงข้อซักถาม สี่เสียดตอบเป็นเชิงขำขันเช่นที่เคยทำ
๗. หนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “เลี้ยวสังคม” ขอให้โรงเรียนราษฎร์ไม่ถือโอกาสทำการค้ากับการศึกษา
๘. หนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “ศึกษาสัมมนา ‘เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการกับเจ้าของโรงเรียนราษฎร์’ ”

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๓

“การสวดเป็นมงคลอย่างยิ่ง”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ประกอบด้วยข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ

๑. หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ฉบับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “การสวดเป็นมงคลอย่างยิ่ง” ปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการจัดการงานของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การนำของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. หนังสือพิมพ์ข่าวไทย ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “สั่งโรงเรียนผดุงศิษย์คืนเงินอุดหนุน”
๓. หนังสือพิมพ์หลักเมือง ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “ทรศนวิจารณ์” แนะนำให้สมาคมมูลนิธิเป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนแทนเอกชน เพราะไม่แสวงหาผลกำไร
๔. หนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕ “ให้เพิ่มสาขาวิชา ม.ศ. ๔-๕ แก้ปัญหาสอบตก” ดร.ธน แสงศักดิ์ ให้สัมภาษณ์ ว่าควรเพิ่มสาขาวิชา ม.ศ. ๔-๕ เพื่อสนองความสามารถของแต่ละบุคคล ป้องกันปัญหาการสูญเปล่าทางการศึกษา เปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนที่เคยเรียนเพื่อเอาคะแนน เพื่อสอบไล่ ให้เรียนเพื่อสามารถออกไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น
๕. หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “การปรับปรุงปอเนาะ” ผลจากการนี้ช่วยให้เยาวชนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นการจัดการศึกษาทางศาสนาโดยถูกวิธี
๖. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๕ “สารพันปัญหาโดยสี่เสียด” เป็นทำนองลงข้อซักถาม สี่เสียดตอบเป็นเชิงขำขันเช่นที่เคยทำ

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการซ้อมรบเสือป่า

ซึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ตามเสด็จไปในการนี้ด้วย (ขวาสุด)

พุทธศักราช ๒๕๐๘ – ๒๕๑๑
(กล่อง ๘)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๔	“ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๕.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๕	“การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๕.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๖	“School Volunteer Program ในประเทศฟิลิปปินส์”, ๒๕๐๕.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๗	“การสำรวจเวลาเรียน”, ๒๕๐๕.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๘	“ความเป็นมาของคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพ”, ๒๕๐๕.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๔๙	“ของกรมอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๕.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๐	“หนังสือพิมพ์เดลินิวส์”, ๒๕๐๕.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๑	“สอดส่องและควบคุมมารยานักเรียน”, ๒๕๑๑.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๒	“การร่วมมือจัดทำโครงการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๓	“สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วังเดิม เล่มงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่าไม่อาจจะยกฐานะครูได้สำเร็จ”, ม.ท.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๔	“การร่วมมือจัดทำโครงการการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๕	“บทความ พิจารณาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ม.ท.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๖	“ บทความ education”, ม.ท.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๗	“บทความเกี่ยวกับวิทยาลัยเทคนิค”, ม.ท.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๘	“การอบรมประชาชนกิ่งถาวร”, ม.ท.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๕๙	“บทความ Recent Advance in Thai Education”, ม.ท.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๐	“ ให้การศึกษาแก่ผู้ให้การศึกษา”, ม.ท.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๑	“ บทความ Recent Advance in Thai Education เขียนลงในหนังสือ March of Thailand”, ม.ท.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๒	“รายงานการศึกษาและค้นคว้า”, ม.ท.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๓	“ English Course”, ม.ท.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๔	“ English Course”, ม.ท.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๕	“ English Course”, ม.ท.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๖	“ English Course”, ม.ท.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๗	“ English Course”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๔

“ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมข่าวเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ จากหนังสือพิมพ์ต่างๆประจำวัน ที่ ๒๖ - ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ประกอบด้วยเรื่องสาเหตุที่เด็กนักเรียน ม.ศ. ๕ สอดุดกคปณจำนวนมาก เรื่องการให้เก็บภาษีแป๊ะเจี๊ยะ โรงเรียนราษฎร์ รวมทั้งมาตรการอื่นๆเพื่อป้องกันโรงเรียนราษฎร์เก็บเงินกินเปล่า เรื่องการควบคุมการเรียนไโรเงินทำบุญ เรื่องข้อบกพร่องของการศึกษา และเรื่องเบื่องหลังนักศึกษาหญิงยิงนักเรียนนายเรือ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๕

“การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งของนายกรัฐมนตรีมิให้พักการพิจารณาโทษหนังสือพิมพ์เรื่องที่ตีพิมพ์ข่าวเรื่องกระทรวงศึกษาธิการสั่งปิดการศึกษาชั้น ม.ศ.๔-๕ โรงเรียนผดุงศิษย์วิทยา และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงต่อหนังสือพิมพ์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๖

“School Volunteer Program ในประเทศฟิลิปปินส์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดระบุถึงวัตถุประสงค์ของ School Volunteer Program ของประเทศฟิลิปปินส์ และตารางกิจกรรมในประเทศต่างๆในแถบเอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๗

“การสำรวจเวลาเรียน”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องจำนวนวันที่ทำการเรียนการสอนของโรงเรียนรัฐบาลในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค โดยหักวันหยุดเนื่องในโอกาสต่างๆออก เช่น หยุดวันสอบซ่อม วันซ่อมกีฬา วันหยุดชดเชย วันหยุดเนื่องจากมีการเรียนการสอนวิชาทหารของกรมการรักษาดินแดน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๘

“ความเป็นมาของคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการฝึกอาชีพ และการดำเนินการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาการไม่มีสถานที่เรียนต่อในการศึกษาสายอาชีพ และไม่มีโรงงานหรือบริษัทที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีพได้อย่างเพียงพอ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๔๙

“ของกรมอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ผลการสอบระดับชั้น ม.ศ.๕ หลังจากมีการเปลี่ยนระเบียบการวัดผล การขยายปริมาณโรงเรียนของกรมวิสามัญศึกษาและดำเนินการก่อสร้างเพื่อปรับปรุงโรงเรียนที่มีอยู่เดิมเป็นโรงเรียนแบบประสม และยังคงกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของกรมอาชีวศึกษาที่มีการปรับปรุงหลักสูตร เพิ่มสาขาวิชา ตลอดจนการก่อสร้างสถาบันเพิ่มและกล่าวถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านกรรมการฝึกหัดครู เช่น การเพิ่มหลักสูตร การย้ายที่ตั้งโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอไปยังสภาาร่างรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการโอนโรงเรียนประถมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๐

“หนังสือพิมพ์เดลินิวส์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรีแก่นักหนังสือพิมพ์ของวันจันทร์ที่ ๒๕ และ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๕ โดยส่วนมากจะเป็นเรื่องเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เรื่องเหตุบกพร่องทางการศึกษา นโยบายสำหรับการปรับปรุงแผนการศึกษาใหม่เพื่อปรับปรุงอาชีวศึกษาและสร้างโรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้ในการปรับปรุงการแต่งตั้งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งผู้ตรวจราชการสำหรับโรงเรียนราษฎร์เพิ่มขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการเรียกเงินแป๊ะเจี๊ยะ นโยบายโอนการศึกษาขึ้นประชาบาลจากกระทรวงศึกษาธิการให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย และนโยบายปราบปรามคอร์รัปชันตำแหน่งข้าราชการในวงการการศึกษา เช่น การซื้อตำแหน่งข้าราชการกองโรงเรียนราษฎร์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๑

“สอดคล้องและควบคุมมารยาทนักเรียน”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการแก้ไขความประพฤติของนักเรียนในการดูกีฬา โดยวิธีการแก้ไขนั้นพิจารณาจากสาเหตุของการทะเลาะวิวาทในการชมการแข่งขันกีฬา วิธีการแก้ไขแบ่งเป็น ๒

ประเภท ได้แก่ การแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าและการแก้ไขระยะยาว ทั้งนี้ได้แบ่งหน้าที่ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียนกรม พลศึกษาและกรมที่มีโรงเรียนแข่งขันกีฬา กรมการรักษาดินแดน ตลอดจน ควบคุมการจำหน่าย เคมีภัณฑ์ที่ใช้ประกอบการทำระเบิดขวด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๒

“การร่วมมือจัดทำโครงการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการแถลงข่าวหนังสือพิมพ์ซึ่งกล่าวถึงเรื่องกระทรวงศึกษาธิการ และคณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งหน่วยงาน South East Asian Ministers of Education’s Secretariat (SEAMES) ในสำนักงานวางแผนการศึกษาเพื่อประสานงานเรื่องการจัดทำโครงการส่วนภูมิภาค (Regional Project) ซึ่งเกิดจากการประชุมระหว่าง Mr.Eugene Black ผู้แทนพิเศษของประธานาธิบดีอเมริกัน และ รัฐมนตรีประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สิงคโปร์ และ ไทย โดยสหรัฐอเมริกาได้จัดเงินทุนพิเศษไว้ช่วยเหลือ และกล่าวถึงความเห็นในการจัดทำโครงการส่วน ภูมิภาคของบุคคลสำคัญในวงการศึกษาจากประเทศต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๓

“สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวิงต์เล่นงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่าไม่อาจจะยกฐานะ ครูได้สำเร็จ”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายที่ นายญาติ ไหวดี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้เขียน ถึง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในขณะนั้น เพื่อแก้ไข ความเข้าใจผิดเรื่องที่หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยได้ตีพิมพ์ว่าตนและคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วิงต์เล่นงานท่าน เนื่องจากไม่สามารถทำให้คณะรัฐมนตรีรับหลักการในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ครู พ.ศ.๒๕๐๑ ได้สำเร็จ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๔

“การร่วมมือจัดทำโครงการการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการที่กระทรวงศึกษาธิการได้จัดคณะเจ้าหน้าที่โครงการ South East Asian Ministers of Education’s Secretariat (SEAMES) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ของอเมริกา เดินทางไปยัง ประเทศต่างๆ ที่ร่วมโครงการเพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคคลสำคัญทางการศึกษาของประเทศนั้นๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๕

“บทความ พิจารณาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการระบุค่านำและสารบัญบางส่วนของหนังสือเรื่อง พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๖

“บทความ education”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการพัฒนาศึกษา โครงสร้างการศึกษา และโรงเรียนประเภทต่างๆในประเทศไทย

เอกสารส่วนบุคคล.๕.๒/๑๕๗

“บทความเกี่ยวกับวิทยาลัยเทคนิค”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาวิชาชีพมีความสำคัญและได้รับความนิยมนำมาขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๘

“การอบรมประชาชนกึ่งถาวร”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดของการอบรมประชาชนในลักษณะต่างๆ ได้แก่ แบบชั่วคราว แบบกึ่งถาวร และแบบถาวร หัวข้อการอบรม และเจ้าหน้าที่ที่จะมาดำเนินการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๕๙

“บทความ Recent Advance in Thai Education”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการศึกษาไทยหลังภาวะสงคราม และท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ การดำเนินการต่างๆเพื่อพัฒนาศึกษา เช่น การจัดตั้งกรมฯ ทางด้านการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน ในแต่ละระดับชั้น และแก่โรงเรียนต่างๆเพื่อช่วยเหลือความขาดแคลนด้านการเงิน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒/๑๖๐

“ให้การศึกษาแก่ผู้ให้การศึกษา”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้เป็นการแปลจากบทความของ เอ.เจ. ลอว์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครูเมลเบิร์น กล่าวถึงการอบรมฝึกหัดครู ที่ไม่ได้มุ่งเน้นแค่ฝึกวิชาชีพ แต่รวมถึงเรื่องจิตใจ และคุณลักษณะอื่นๆของผู้ประกอบวิชาชีพครู

เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๑

“บทความ Recent Advance in Thai Education เขียนลงในหนังสือ March of Thailand”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีทั้งบทความในฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ กล่าวถึงความก้าวหน้าของการศึกษาไทยหลังภาวะสงคราม และท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ การดำเนินการต่างๆเพื่อพัฒนาการศึกษา เช่น การจัดตั้งกรมทางการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดทุนการศึกษาให้นักเรียน ในแต่ละระดับชั้น และแก่โรงเรียนต่างๆเพื่อช่วยเหลือความขาดแคลนด้านการเงิน เป็นต้น

เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๒

“รายงานการศึกษาและค้นคว้า”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการศึกษาและค้นคว้า เพื่อหาข้อตกลงและข้อเสนอแนะร่วมกันในการพัฒนาการศึกษา โดยมีหัวข้อ คือ เรื่องวัตถุประสงค์ของมัธยมศึกษา เพื่อใช้ในการวางหลักสูตร เรื่อง หลักการสอนและวิธีการสอน เรื่องการวัดผลทางการศึกษา เรื่องเครื่องมือบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรและการสอนยืดหยุ่น เช่น ห้องสมุดของโรงเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นต้น เรื่องวิธีวัดผลงานของครู การพักผ่อนหย่อนใจ การจัดและการใช้อาคารสถานที่และสุขภาพโรงเรียน เรื่องประชาธิปไตยในการบริหารโรงเรียน เรื่องหลักการบริหารโรงเรียน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ที่จะเกื้อหนุนกันเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของเด็ก

เอกสาร สบ.๕.๒/๑๖๓

“English Course”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก พร้อมเฉลย จัดทำโดยองค์การ UNESCO

เอกสาร สป.๕.๒/๑๖๔

“ English Course”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรวบรวมคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษ รวมทั้งคำไทยที่มีความหมายเดียวกัน จัดทำโดย David H. Dickason, Ph.D จาก Indiana University—College of Education และ Miss Suvat Niyomdasna จาก College of Education, Prasarn Mitr

เอกสาร สป.๕.๒/๑๖๕

“ English Course”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ SEAREP Intensive English Course จัดทำโดยวิทยาลัยวิชาการศึกษาระสานมิตร

เอกสาร สป.๕.๒/๑๖๖

“ English Course”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบเรียนภาษาอังกฤษชื่อ English for Thai Speakers เรียบเรียงโดย Lionel G. Thompson แบบเรียนนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Southeast Asian Regional English Project จัดทำโดยมหาวิทยาลัย Michigan

เอกสาร สป.๕.๒/๑๖๗

“ English Course”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฝึกหัดพร้อมเฉลยของแบบเรียนภาษาอังกฤษชื่อ English for Thai Speakers เรียบเรียงโดย Donald Durling หนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Southeast Asian Regional English Project จัดทำโดยมหาวิทยาลัย Michigan

๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษา

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ ๕.๒.๑/๑	“พระราชบัญญัติเกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถาน”, ๒๔๖๕-๒๕๑๕.
๒	เอกสาร สบ ๕.๒.๑/๒	“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเคารพของนักเรียน พ.ศ.๒๕๐๓”, ๒๔๙๒-๒๕๐๓.
๓	เอกสาร สบ ๕.๒.๑/๓	“บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติครู”, ๒๔๕๕.
๔	เอกสาร สบ ๕.๒.๑/๔	“รัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา”, ๒๕๐๒-๒๕๐๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๑/๑

“พระราชบัญญัติเกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถาน”, ๒๔๖๕-๒๕๑๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรื่องต่างๆ ได้แก่ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแต่งตั้งราชบัณฑิต ระเบียบการราชบัณฑิตยสถาน เรื่องการประชุมของสำนัก แจ้งความคณะกรรมการรถไฟ เรื่องการให้สัมปทานแก่บริษัทอีสต์เอเชียติก จำกัด สร้างและเดินรถไฟหักกัมต่อจากทางเดิน ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๗๘ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสภาวิจัยปรากฏการณ์ธรรมชาติ พ.ศ. ๒๔๘๗ ประกาศตั้งราชบัณฑิตยสภา ประกาศตั้งกรรมการบัณฑิตยสภา ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติโอนอำนาจ และหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๗ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๘ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๘ พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๐๑ พระราชบัญญัติโอนอำนาจ หน้าที่ ข้าราชการและลูกจ้างเกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีการปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๐๑ และนอกจากนี้มีประวัติของราชบัณฑิตยสถาน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๑/๒

“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเคารพของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๐๓”, ๒๔๘๒-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับระเบียบในการแสดงความเคารพของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในห้องเรียน นอกห้องเรียน การเคารพทางศาสนา เป็นต้น รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำระเบียบนี้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๑/๓

“บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติครู”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรวบรวมร่างพระราชบัญญัติระเบียบราชการครู พ.ศ.๒๔๕๕.. เอกสารแสดงบัญชีเงินเดือนข้าราชการครูสามัญ บัญชีเปรียบเทียบตำแหน่ง รายงานการประชุมคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๔๕๔ บันทึกหลักการและเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติครูสภา พ.ศ. ๒๔๕๕.. พระราชบัญญัติครูสภา พ.ศ.๒๔๕๕.. พระราชบัญญัติครู พ.ศ.๒๔๕๕ พร้อมคำชี้แจงเรื่องดำเนินการตามพระราชบัญญัติครู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๑/๔

“รัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา”, ๒๕๐๒-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรัฐธรรมนูญที่ตัดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๒ ประกาศเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนภูมิแสดงระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เอกสารสรุปผลงานที่ได้ปฏิบัติตามแผนและโครงการศึกษาแห่งในงบประมาณปี พ.ศ.๒๕๐๔ ส่วนการศึกษาทั่วไป ร่างกฎกระทรวง (พ.ศ.) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๐๓ ร่างพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. และเอกสารรายงานการประชุมกรรมการสามัญ คณะกรรมการการศึกษา การสาธารณสุข และการสาธารณสุขพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. นอกจากนี้มีร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบการร่าง

๑.๓ โครงการศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๕๐-๒๕๐๓
(กล่อง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑	“โครงการส่งนักเรียนและข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ (โครงการที่ ๔) ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๑”, ๒๔๙๑.
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒	“โครงการ ๓-๖ ปี”, ๒๔๙๐-๒๕๐๒.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓	“โครงการตั้งกรมวิชาการ (โครงการที่ ๒) ๑๙ กรกฎาคม ๒๔๙๑”, ๒๔๙๑.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔	“โครงการสร้างหนังสืออ่านเล่น สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ (โครงการที่ ๖) ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๑.
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕	“โครงการส่งนักเรียนและข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ (โครงการที่ ๔) ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๑”, ๒๔๙๑.
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖	“โครงการปรับปรุงรากฐานการศึกษาของชาติเสนอต่อ นายเลียง ไชยแสง รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๙๔.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๗	“โครงการ ๕ ปี ของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.๒๔๙๖-๒๕๐๐”, ๒๔๙๖.
๘	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๘	“โครงการศึกษาอนุบาล”, ๒๔๙๘-๒๔๙๙.
๙	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๙	“โครงการศึกษาจังหวัดนนทบุรี”, ๒๔๙๙.
๑๐	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๐	“โครงการกรมฝึกหัดครู”, ๒๔๙๙.
๑๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๑	“โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาจังหวัดชลบุรี”, ๒๔๙๙.
๑๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๒	“โครงการประชุมอบรมศึกษาธิการอำเภอว่าด้วยการบริหารและการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาประชาบาล พ.ศ.๒๔๙๙”, ๒๔๙๙-๒๕๐๐.
๑๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๓	“การยกระดับการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนให้สูงขึ้น”, ๒๕๐๐.
๑๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๔	“คณะกรรมการเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ๒๕๐๐.
๑๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๕	“โครงการปรับปรุงการศึกษา”, ๒๕๐๐.
๑๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๖	“โครงการฝึกหัดครูชนบท”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑

“โครงการส่งนักเรียนและข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ (โครงการที่ ๔) ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๕๑”
, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง โครงการปรับปรุงฝึกหัดครู ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนในขณะนั้น กล่าวคือ มีจำนวนน้อย ทำให้จำนวนครูที่จะจบออกมามีน้อย ด้วยเหตุผลของสถานที่เรียนที่มีจำนวนน้อย คับแคบและขาดงบประมาณเงินอุดหนุนต่างๆ ซึ่งโครงการปรับปรุงใน พ.ศ. ๒๔๕๑ นั้นต้องการที่จะฝึกหัดครูให้ได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ คือ แก้ไขปัญหาข้างต้นอันได้แก่ การเพิ่มการรับจำนวนนักเรียนครู เพิ่มงบประมาณเงินอุดหนุน เพิ่มอาคารสถานที่ และ ขึ้นต่อไปคือการกวาดขันในด้านคุณภาพของผู้เรียนให้มามากขึ้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒

“โครงการ ๓-๖ ปี”, ๒๔๕๐-๒๕๐๒.

มีเอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. โครงการการศึกษาแห่งชาติ (๕ ตุลาคม ๒๕๐๒)วัตถุประสงค์ของโครงการต้องการจัดการศึกษาเพื่อสร้างรากฐานประชาธิปไตยและสร้างความมั่นคงให้ระบอบประชาธิปไตย จึงต้องการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างดีและทั่วถึง
๒. โครงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ การศึกษามีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เพราะการศึกษาทำให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้
๓. โครงการจัดการศึกษาภาคผนวกของเยาวชน เป็นโครงการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านต่างๆที่ส่งผลต่อการศึกษาของเยาวชน เช่น การส่งเสริมให้เยาวชนรับข่าวสารที่ดีและไม่ไปในทางเลื่อม การกวาดขันในเรื่องการปกครองในบ้าน ห้องสมุดประชาชนเพื่อให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปได้รับการศึกษา
๔. โครงการส่งเสริมการศึกษาส่วนภูมิภาค เป็นโครงการที่ส่งเสริมการศึกษาในต่างจังหวัด เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึงและไม่ทิ้งภูมิภาคเดิมของตนเอง
๕. โครงการร่วมมือกับประชาชนในการจัดการศึกษา ภาคประชาชนด้านต่างๆ ทั้งสื่อต่างๆ ให้มีความสำคัญกับการศึกษา เผยแพร่สื่อการศึกษา
๖. โครงการผลิตครู ส่งเสริมโครงการสร้างสถาบันการศึกษาให้ดีขึ้นและใหญ่ขึ้น
๗. มีเอกสารประมวลการสอนของชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ซึ่งเป็นรายการสอนและวิธีการสอนในรายวิชาต่างๆ (แผนการสอนรายสัปดาห์ course syllabus)

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓

“โครงการตั้งกรมวิชาการ (โครงการที่ ๒) ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๕๑”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายละเอียดการตั้งกรมวิชาการขึ้น ในกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.๒๔๕๒ สืบเนื่องจากขณะนั้นมีความเจริญก้าวหน้าในทางวิชาการเป็นอย่างมากและงานการศึกษาของประเทศก็ได้ ขยายกว้างมากขึ้น การตั้งกรมวิชาการนี้ ไม่ได้ตั้งขึ้นเป็นการทับซ้อนกับกรมวิชาการของกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการทำหลักสูตรแบบเรียน แต่กรมวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการนี้ จะ ทำงานเพื่อการศึกษาโดยทั่วไปของประเทศ แบ่งการดูแลเป็น ๕ กอง ได้แก่

๑. สำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายธุรการ
๒. กองสำรวจและค้นคว้า มีหน้าที่สำรวจและค้นคว้าทางการศึกษา โดยอาศัยสถิติและ ตำราวิชาการศึกษา วางแผนการศึกษาของชาติและจัดวางโครงการย่อยต่างๆ เกี่ยวกับ การศึกษาทุกสาขา ตรวจสอบการศึกษาและวิจัยการศึกษา
๓. กองอุปกรณ์การศึกษามีหน้าที่รวบรวมหลักฐานการศึกษา รวบรวมตำราจัดห้องสมุด สำหรับกระทรวง ส่งเสริมกิจการห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ ตลอดจนจัดพิมพ์หนังสือที่ เป็นหลักวิชาการ และสร้างอุปกรณ์การศึกษา
๔. กองการศึกษาประชากรมีหน้าที่ติดต่อกับประชาชนในเรื่องการศึกษา จัดทัศนและ โสตศึกษาทั่วไป ใช้วิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่เข้าโรงเรียนไม่ได้ตามปกติ
๕. กองการต่างประเทศ มีหน้าที่เป็นสื่อติดต่อกับองค์การต่างประเทศ โดยเฉพาะองค์การ ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ รวบรวมข่าวสาร ภาษาดังประเทศ พิจารณาวิธีการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ การศึกษาในประเทศไทย ตลอดจนการแปลหนังสือต่างประเทศและได้ตอบติดต่อ โดยทั่วไปที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศ เอกสารฉบับนี้ได้จัดทำเพื่อนำเสนอต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔

“โครงการสร้างหนังสืออ่านเล่น สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ (โครงการที่ ๖) ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมหนังสืออ่านเล่น เนื่องจากทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้ พิจารณาและเห็นว่า หนังสืออ่านเล่นเป็นเครื่องมืออุปกรณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งและมีความจำเป็นที่จะต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือมากๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และให้หาความบันเทิงในทางที่ไม่เป็นภัยแก่

สมองและจิตใจ จึงได้จัดทำโครงการสร้างหนังสืออ่านเล่น สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ขึ้น ได้ทำหนังสือขึ้นมา ๒ ชุด ได้แก่

๑. หนังสืออ่านเล่นสำหรับเด็กประถม
๒. หนังสืออ่านเล่นสำหรับเด็กมัธยม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕

“โครงการส่งนักเรียนและข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ (โครงการที่ ๔) ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๕๑”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการการส่งนักเรียนและข้าราชการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศนี้ เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพราะในขณะนั้นประเทศขาดนักวิชาการจนน่าวิตก สืบเนื่องมาจากภาวะสงคราม จึงขาดการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศ มีการคัดเลือกผู้ที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศ ดังนี้

๑. ผู้ที่จบประโยคเตรียมอุดมศึกษา
๒. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรับปริญญาเพิ่มเติม ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ
๓. ผู้ที่จบประโยคครูชั้นสูงแผนกครุศาสตร์แผนกฝึกหัดครูและโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงไปศึกษาวิชาครูต่อ
๔. ข้าราชการผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในงานของกระทรวงศึกษา
๕. ข้าราชการผู้ที่ไม่เคยไปศึกษาต่อต่างประเทศ ไปศึกษาหรือฝึกงานการศึกษา ณ สถานศึกษาในต่างประเทศ
๖. เอกสารฉบับนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลเป็นผู้ร่าง ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖

“โครงการปรับปรุงรากฐานการศึกษาของชาติเสนอต่อ นายเลียง ไชยแสง รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการปรับปรุงรากฐานการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดสืบเนื่องจากภาวะสงคราม ทำให้มีความผันแปรทางเศรษฐกิจ รัฐบาลนำงบประมาณไปใช้ในทางอื่นนอกจากเรื่องการศึกษาเป็นจำนวนมาก จนละเลยเรื่องการศึกษา ข้อบกพร่องของการศึกษาในขณะนั้นที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีแนวคิดในเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้นำเสนอ ดังนี้

๑. จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ สูงมากซึ่งมากกว่าจำนวนนักเรียนทั้งหมดทั่วประเทศรวมกันซึ่งมีความหมายว่า เราบังคับให้เด็กเข้าโรงเรียนได้ แต่เราไม่มีความสามารถหรือกำลังที่จะสอนให้เด็กมีความรู้สอบชั้นสูงต่อไปได้เท่าที่ควร
๒. จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นต้นต่ำมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีความหมายว่าเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (หรือไม่ก็ตาม) ตามเกณฑ์พระราชบัญญัติประถมศึกษาส่วนมากก็ไม่ได้เรียนต่อและไม่ได้รับความช่วยเหลือใดเพื่อที่จะนำไปประกอบอาชีพ

วิธีปรับปรุงที่ได้นำเสนอไว้ ได้แก่

- เพิ่มอาคารสถานที่และอุปกรณ์ให้พร้อม
- ส่งเสริมผลิตครูให้เพียงพอ
- เปิดโรงเรียนอนุบาลให้มากขึ้นเพื่อปลูกฝังให้เด็กพร้อมที่จะเรียนชั้นสูงขึ้นไป

โครงการดังกล่าวข้างต้นนี้ มีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ ปรับปรุงเพิ่มอาคารสถานที่ จัดหาครูเพิ่มขึ้น ปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครู อุดหนุน ค่ากินอยู่และค่าการศึกษาของนักเรียนครู จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดต่างๆ ตั้งโรงงานผลิตอุปกรณ์การศึกษา ปรับปรุงโรงเรียนอาชีวะ

มีเอกสารแสดงงบประมาณที่จะดำเนินการต่างๆ ในงบประมาณ พ.ศ.๒๔๕๕ และสิ้นสุดใน พ.ศ. ๒๔๕๕ เอกสารฉบับนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้เรียบเรียง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๗

“โครงการ ๕ ปี ของกรมสามัญศึกษา พ.ศ.๒๔๕๖-๒๕๐๐”, ๒๔๕๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่กรมสามัญศึกษาได้ทำขึ้นเพื่อแสดงรายละเอียดของโครงการที่จะทำขึ้น มีส่วนต่างๆ ของโครงการ ดังนี้

๑. การประถมศึกษา ในโรงเรียนประชาบาลและเทศบาล ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เปิดโรงเรียน อาคารสถานที่เรียนเพิ่มเติมและปรับปรุงอาคารเรียนและเพิ่มจำนวนครูประชาบาลให้เพียงพอแก่ความต้องการ
๒. การศึกษาอนุบาล โรงเรียนอนุบาล เปิดตั้งแต่ชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เปิดโรงเรียนอนุบาลเพิ่ม รวมทั้งเพิ่มจำนวนครูด้วย
๓. การมัธยมศึกษา ตามแผนการศึกษาชาติ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๕๔ กระทรวงมโนโยบายจะเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ทั่วทุกอำเภอ โดยเพิ่มจำนวนครูและสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม
๔. การศึกษาสงเคราะห์ การจัดหน่วยสอนคนหูหนวก ซึ่งกรมสามัญ ได้เปิดหน่วยสอนคนหูหนวกแล้วที่ วัดโสมนัส

๕. การศึกษาผู้ใหญ่

- การจัดตั้งหน่วยการศึกษาประชาชนประจำจังหวัด ที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล ซึ่งสมควรจะให้ มีทุกจังหวัด โดยปรับปรุงห้องสมุดประชาชนเพื่อเป็นที่ตั้งหน่วยการศึกษาประชาชนด้วย
- การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ
- หน่วยการศึกษาเคลื่อนที่ เป็นลักษณะ ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด แต่ใช้ยานพาหนะแทน ได้แก่ รถยนต์ หรือ เรือ
- การศึกษาหลักสูตรฐาน เพื่อใ้ห้ประชาชน มีพื้นฐานการอ่าน และการเขียน กล่าวคือ สามารถอ่านออกและเขียนได้
- ส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน

ทั้งนี้มีหนังสือแสดงรายละเอียดของงบประมาณแต่ละอย่างที่กล่าวมาข้างต้นด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๘

“โครงการศึกษาอนุบาล”, ๒๔๕๘-๒๔๕๙.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการอนุบาล ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงรายชื่อโรงเรียนอนุบาลในขณะนั้น ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. รายชื่อจังหวัดที่จะตั้งโรงเรียนเพิ่มเติมใน พ.ศ.๒๔๕๘-๒๕๐๒
๒. งบประมาณการดำเนินการ
๓. รายชื่อโรงเรียนอนุบาลที่สังกัดแผนการศึกษาอนุบาล กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.๒๔๕๘

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๙

“โครงการศึกษาจังหวัดนนทบุรี”, ๒๔๕๙.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบันทึกข้อคิดเห็นและปัญหาต่างๆ อันเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ

- ตอนที่ ๑ การเกณฑ์เด็กให้เข้าศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เจ้าหน้าที่ต้องช่วยกันดูแล เพื่อให้เด็กได้เข้าศึกษา และตกลงน้อยที่สุด ทั้งเด็กที่อยู่ห่างไกลและเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

ตอนที่ ๒ การจัดการให้การศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปัญหาของการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาได้แก่ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และการที่นักเรียนไม่มีความสม่ำเสมอต่อการเรียน

ตอนที่ ๓ การขยายการศึกษาภาคบังคับ จากเดิมที่ในขณะนั้นบังคับให้เด็กเข้าศึกษาเพียงจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เปลี่ยนเป็น ศึกษาเล่าเรียนอยู่จนกระทั่งอายุอย่าง ๑๕ ปี เป็นอย่างน้อย

มีสรุปผลงานการประชุมกันที่ว่า เรื่องการศึกษาภาคบังคับของคณะศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ณ วิทยาลัยการศึกษา ถนนประสานมิตร หลักใจความ คือ การที่จะทำการศึกษาภาคบังคับของเด็กในพื้นที่ต่างๆ ตกหล่นน้อยที่สุด ควรส่งประกาศไปยังกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านและครูเพื่อปิดประกาศ พร้อมทั้งใช้ทะเบียนราษฎรประกอบด้วย

มีการทำสถิติ ของนักเรียนโรงเรียนและเหตุผลต่างๆที่เด็กไม่ไปโรงเรียน เช่น ได้รับการยกเว้นไม่ต้องศึกษาภาคบังคับ เพราะมีบุคคลในครอบครัวได้รับการศึกษาภาคบังคับครบแล้ว เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๐

“โครงการกรมฝึกหัดครู”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการฝึกหัดครู ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการคือ ต้องการฝึกหัดครู เพราะการมีโรงเรียนและขาดครูที่มีวิพยฐานะ ความรู้ความสามารถในการสอน ย่อมทำให้การศึกษาต่ำไปด้วย จึงมีการจัดตั้งโครงการและแผนการรับนิสิต เพื่อเข้าศึกษาฝึกหัดครู ให้มีเพียงพอต่อความต้องการและมีคุณภาพมากขึ้น (ไม่มีแหล่งที่มา และคณะผู้จัดทำโครงการ)

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๑

“โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาจังหวัดชลบุรี”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา ภายในประกอบด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้

๑. รายงานการปฏิบัติงานรอบปี โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา จังหวัด ชลบุรี พ.ศ. ๒๔๕๕

- งบประมาณ ในปี พ.ศ.๒๔๕๕ ซึ่งปรับปรุงสถานที่ อาคารเรียนต่างๆ
- การศึกษาผู้ใหญ่ หน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ซึ่งจัดร่วมกับโครงการได้ เปิดสอนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ที่อำเภอพนัสนิคม
- ส่งเสริมโครงการของห้องสมุดประชาชน สถานีทดลองวิจัยสัตว์น้ำของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา หน่วยส่งเสริมเสริมมูลสาร

ศึกษาภาค ๒ วิทยาลัยเกษตรกรรมอาชีพศึกษา งานของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถ่ายลูกเสืออำเภอศรีราชา สถานอาชีวะสงเคราะห์ บุคคลวัยรุ่น และแผนการค้นคว้าของนักการศึกษาแห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษา

- ฯลฯ

๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาจังหวัด ชลบุรี ครั้งที่ ๑/๒๔๕๕ ซึ่งเรื่องที่ประชุมประกอบด้วย

- การอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
- การชุมนุมครูทัศนศึกษาที่องค์การปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา
- การประชุมสัมมนาของครูอำเภอเมืองชลบุรี
- โครงการก่อสร้าง อาคารเรียนโรงเรียน
- ฯลฯ

๓. รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร โครงการ ส.ศ.ป.ครั้งที่ ๑/๒๔๕๕ ซึ่งเรื่องที่ประชุมประกอบด้วย

- การชุมนุมอบรมครู ศึกษานิเทศก์และศึกษาธิการอำเภอ
- การประชุมกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนหันมาร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงาน ให้โรงเรียนของตนพัฒนาขึ้น
- ฯลฯ

๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการอำนวยการ โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาชลบุรี

- การประชุมสาระนิเทศที่วราชอาณาจักร
- การขอให้เพิ่มขึ้นเตรียมอุดมศึกษาให้พอแก่จำนวนนักเรียนทั้งชายและหญิง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเข้าไปเรียนในกรุงเทพฯ
- ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๒

“โครงการประชุมอบรมศึกษาธิการอำเภอว่าด้วยการบริหารและการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา ประชาบาล พ.ศ.๒๔๕๕”, ๒๔๕๕-๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารระเบียบวาระการประชุม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมอบรม หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีแนวคิดในเรื่องดังกล่าวว่าวัตถุประสงค์หลักของการประชุมอบรม คือ เข้าใจหลัก

และวิธีบริหารการศึกษา การสอนแผนใหม่ การส่งเสริมการพลศึกษาและสุขศึกษาและให้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประถมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๓

“การยกระดับการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนให้สูงขึ้น”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการยกระดับการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนให้สูงขึ้น โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเรียนต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนให้สูงขึ้น กล่าวคือจากเดิมบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้บังคับถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งนิยมส่งบุตรหลานให้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษามากขึ้น เอกสารฉบับนี้มีเอกสารที่แนบเพิ่มเติม คือ แผนผังแสดงแนวการจัดการหลักสูตร ตารางแสดงจำนวนนักเรียนและค่าใช้จ่าย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๔

“คณะกรรมการเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงไกล”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารภาษาอังกฤษที่แสดงรายนามของคณะกรรมการเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงไกล (Economic Commission For Asia And The Far East) ซึ่งรวมประเทศออสเตรเลียด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๕

“โครงการปรับปรุงการศึกษา”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่แสดงรายชื่อโครงการปรับปรุงการศึกษา ภายในปี พ.ศ.๒๕๐๐ ทั้งหมด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. โครงการปรับปรุงการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกรมวิสามัญได้รับมอบให้จัดทำ
 - โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา จังหวัดชลบุรี
 - โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี
 - โครงการทดลองและปรับปรุงมัธยมวิสามัญศึกษา
 - โครงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาแก่ประเทศลาว
๒. โครงการปรับปรุงการศึกษากรมพลศึกษา
 - โครงการปรับปรุงการพลศึกษา การลูกเสือ การอนุชาต จังหวัดนครปฐม
๓. โครงการปรับปรุงการศึกษาของกรมวิชาการ (เฉพาะโครงการสำคัญๆ)

- โครงการจัดทำทดสอบเขาวน
 - โครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้
 - โครงการทดลองการสอนภาษาไทยเบื้องต้น จังหวัดอุดรดิตถ์
๔. โครงการส่งเสริมเพื่อให้มีอุปกรณ์การศึกษาและตีพิมพ์อักษร
๕. โครงการปรับปรุงและส่งเสริมการศึกษาจังหวัดราชบุรี-เพชรบุรี
๖. โครงการปรับปรุงการศึกษา
- โครงการวิทยาลัยเทคนิค (ร่วมมือกับองค์การ ICA)
 - โครงการวิทยาลัยเทคนิค (ร่วมมือกับองค์กร ตามสัญญามหาวิทยาลัยเวทีกับกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ)
 - โครงการโรงเรียนอาชีวศึกษา

เอกสารฉบับนี้ไม่มีรายละเอียดของโครงการ มีเนื้อหาเฉพาะรายชื่อของโครงการ องค์กรที่ร่วมมือวันที่เริ่มโครงการ รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ งบประมาณและกำหนดการรายงานโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๖

“โครงการฝึกหัดครูชนบท”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบท (TURTEP) ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในงานแสดงนิทรรศการอุปกรณ์การสอน กรมการฝึกหัดครู ที่วิทยาลัยครู สวนสุนันทา ในวันที่ ๓-๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ โครงการนี้เกิดขึ้นจากรัฐบาลได้เสนอขอความช่วยเหลือไปยังองค์การยูเนสโกและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่ในสมัยประชุมครั้งที่ ๕ เพื่อจัดทำโครงการฝึกหัดครูชนบทขึ้น การเริ่มงานตามโครงการได้เลือกวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เป็นวิทยาลัยครูแห่งแรกในโครงการ ซึ่งได้ผลดี จึงมีการขยายโครงการต่อไปยังสถาบันฝึกหัดครูอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ คือ เพื่อสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นชนบท เพื่ออบรมนักเรียนฝึกหัดครูให้มีจิตใจและความชำนาญและนำไปปรับปรุงกับท้องถิ่นของตน และเพื่อสร้างความสัมพันธ์สิ่งทีสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความเจริญเป็นจริงในชุมชน

วิธีการดำเนินงานนั้นแบ่งเป็น ๒ ด้าน กล่าวคือ กิจกรรมในวิทยาลัยครู(หรือโรงเรียนฝึกหัดครู) และงานฝึกสอนในหมู่บ้าน

เอกสารฉบับนี้ วิทยาลัยครูนครราชสีมา เป็นผู้รวบรวม

พุทธศักราช ๒๔๕๐-๒๕๐๓
(กล่อง ๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๗	“แบบ PLAN โครงการชานเมืองพระนครและธนบุรี”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๘	“โครงการ ๕ ปี ของกรมวิสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๔”, ๒๕๐๐-๒๕๐๔.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๑๙	“การวางโครงการปรับปรุงการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา”, ๒๕๐๐-๒๕๐๕.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๐	“โครงการผลิตครู พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๑๐”, ๒๕๐๑-๒๕๑๐.
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๑	“โครงการประชามนุษย์ช่วยขวัญ”, ๒๕๐๒.
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๒	“แต่งตั้งกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ”, ๒๕๐๒.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๓	“รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๐๒.
๘	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๔	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๐๒.
๙	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๕	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๒”, ๒๕๐๒.
๑๐	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๖	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๓”, ๒๕๐๒.
๑๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๗	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๔”, ๒๕๐๒.
๑๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๘	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๕”, ๒๕๐๒.
๑๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๒๙	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๖”, ๒๕๐๒.
๑๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๐	“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุษย์ช่วยขวัญ ครั้งที่ ๗”, ๒๕๐๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๗

“แบบ PLAN โครงการขานเมืองพระนครและธนบุรี”, ๒๕๐๐-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการก่อสร้างทั้งหมด ซึ่งได้แก่ การก่อสร้างอาคารวิทยาศาสตร์ วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร การก่อสร้างบ้านพักการโรง (พิชญโลก) การก่อสร้างอาคารนอนโรงเรียน
ฝึกหัดครู นครศรีธรรมราช เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๘

“โครงการ ๕ ปี ของกรมวิสามัญศึกษา พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๐๔”, ๒๕๐๐-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องนโยบายและโครงการ ๕ ปีโดยย่อ ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆที่ปฏิบัติดำเนินการ
นโยบาย ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการควบคุมเจ้าหน้าที่จัด
การศึกษาส่วนภูมิภาค นโยบายการคลัง การสัมพันธ์ต่างประเทศ และการเผยแพร่
การศึกษา(ให้ความรู้เรื่องการศึกษาและจัดการศึกษาแก่ประชาชน)
๒. กรมการฝึกหัดครู ดำเนินโครงการผลิตครู (วุฒิต่ำกว่าปริญญา) โครงการส่งเสริมวิทย
ฐานะครู โครงการวิทยาลัยวิชาการศึกษา โครงการนิเทศการศึกษา และโครงการ
สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก
๓. กรมวิชาการ เป็นจุดศูนย์กลางทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีหน้าที่จะต้อง
ส่งเสริมการดำเนินการของกรมต่างๆ และของกระทรวงเป็นส่วนรวม มีนโยบายดังนี้
 - ก. จัดทำและปรับปรุงหลักสูตรแบบเรียนให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพความ
เป็นอยู่ของท้องถิ่น ตลอดจนทำการอบรมครู จัดให้มีหนังสือเรียนเพียงพอ
กับความต้องการ จัดสร้างทำอุปกรณ์การศึกษาเป็นตัวอย่างและจำหน่ายใน
ราคาถูกลงให้แก่โรงเรียนและนักเรียนทั่วไป จัดห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์กลาง
ณ กระทรวง ศึกษาธิการ ทำการค้นคว้าและค้นคว้าและวิจัยงานด้านการศึกษา
และประมวลสถิติการศึกษาให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และทำการส่งเสริมสังคม
ศึกษา

มีโครงการปฏิบัติงานดังนี้ ดำเนินการนโยบายดังต่อไปนี้ โครงการปรับปรุงหลักสูตร โครงการ
จัดทำและปรับปรุงตำราแบบเรียน โครงการปรับปรุงแบบเรียนสำหรับเด็กไทยอิสลาม ๔ จังหวัดภาคใต้
โครงการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีสอนแผนใหม่ โครงการซื้อตำราแบบเรียนแจกโรงเรียน โครงการส่งเสริม
เพื่อให้มีอุปกรณ์การศึกษาและวัสดุพิพิธภัณฑ์ โครงการวิจัยการศึกษา และโครงการส่งเสริมสังคม
การศึกษา

๔. กรมสามัญศึกษา

ดำเนินการนโยบายดังต่อไปนี้ โครงการสมทบทุนสร้างโรงเรียนประชาบาล โครงการสร้างอาคารเรียนโรงเรียนประชาบาล โครงการสร้างโต๊ะ ม้านั่งนักเรียนโรงเรียนประชาบาล โครงการสร้างบ้านพักครูโรงเรียนประชาบาล โครงการเพิ่มครูโรงเรียนประชาบาล โครงการอบรมครูโรงเรียนประชาบาล โครงการจัดซื้อหนังสือสำหรับนักเรียนโรงเรียนประชาบาล โครงการตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์สามัญศึกษา การสร้างโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษาเพิ่ม และโครงการเพิ่มครูโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา

๕. กรมวิสามัญศึกษา

มีหน้าที่จัดการศึกษาชั้นมัธยมวิสามัญตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๑- ๖ ชั้นเตรียมอุดมศึกษา ควบคุมดูแลและอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์

๖. กรมอาชีวศึกษา การอาชีวศึกษาของประเทศยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรและตกอยู่ในกำมือของชาวต่างด้าวเป็นส่วนมาก กรมอาชีวศึกษาจึงจำเป็นต้องอบรม ปรับปรุง และส่งเสริมวิชาแก่ประชาชนชาวไทย ได้วางนโยบายดังต่อไปนี้

- ก. ทำการแนะนำการปฏิบัติการของโรงเรียนอาชีวศึกษาตลอดจนจัดการสอบไล่
- ข. จัดตั้งควบคุมปรับปรุงและขยายโรงเรียนอาชีวศึกษาประเภทต่างๆ และวิทยาลัยเทคนิค
- ค. ทำการช่วยเหลือเด็กไม่มีที่เรียนและอบรมครูให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น
- ง. ทำการส่งเสริมวิชาอาชีพแก่ชาวไทยด้วยวิธีต่างๆ

๗. กรมมหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) มีหน้าที่จัดสอนวิชาการชั้นอุดมศึกษา ในประเภทวิชาต่างๆ จึงมีนโยบายที่จะปรับปรุงและขยายการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีโครงการดังต่อไปนี้

- ก. โครงการสวัสดิการของนิสิตและอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ข. โครงการปรับปรุงการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์
- ค. โครงการปรับปรุงการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์
- ง. โครงการขยายการศึกษาวิชาพาณิชยศาสตร์และบัญชี
- จ. โครงการปรับปรุงการศึกษาของคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์
- ฉ. โครงการขยายการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
- ช. โครงการปรับปรุงการศึกษาคณะรัฐศาสตร์

๘. กรมพลศึกษามีโครงการและนโยบายที่จะให้และส่งเสริมการศึกษาในด้านพลศึกษาแก่ครู นักเรียนและประชาชนทั่วไป ดังนี้คือ

- ก. โครงการปรับปรุงกรีฑาสถานแห่งชาติ

- ข. โครงการสร้างสนามกีฬาพระนครเหนือ
 - ค. โครงการปรับปรุงวิทยาลัยพลศึกษา
 - ง. โครงการส่งเสริมการพลศึกษาในโรงเรียน
 - จ. โครงการส่งเสริมพลศึกษาประชาชน
 - ฉ. โครงการสร้างสนามกีฬาในส่วนภูมิภาค
 - ช. โครงการส่งเสริมการลูกเสือ
 - ซ. โครงการส่งเสริมการอนุชาชาด
๕. โครงการจัดรถรับส่งนักเรียน การไปมาโรงเรียนของนักเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี (ในขณะนั้น) ได้รับความลำบากมาก เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงิน ก.ศ.ศ. ให้กรมพลศึกษาดำเนินการจัดซื้อรถยนต์รับส่งนักเรียนขึ้น
๑๐. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนโยบายปรับปรุงกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย ดังนี้
- ก. โครงการปรับปรุงคณะนิติศาสตร์
 - ข. โครงการปรับปรุงคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
 - ค. โครงการปรับปรุงคณะเศรษฐศาสตร์
 - ง. โครงการปรับปรุงคณะรัฐศาสตร์
 - จ. โครงการปรับปรุงคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 - ฉ. โครงการปรับปรุงคณะรัฐประศาสนศาสตร์

เอกสารฉบับนี้ไม่มีชื่อของหน่วยงานที่ได้จัดทำเอกสารขึ้น เป็นเพียงรายละเอียดอย่างย่อที่กล่าวถึงโครงการของแต่ละหน่วยงานข้างต้นที่นำเสนอโครงการต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๕

“การวางโครงการปรับปรุงการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา”, ๒๕๐๐-๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่ององค์การปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานและผลงานขององค์กรฯ

เอกสารการพิจารณาช่วยเหลือจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือในส่วนราชการที่เกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งพิจารณาเกี่ยวกับ การปรับปรุงสถานที่และการปรับปรุงการฝึกหัดครู

เอกสารรายงานการประชุมสัมมนาส่วนภูมิภาคทางเอเชียอาคเนย์และตะวันออกไกล ว่าด้วยการวางมาตรฐานระหว่างประเทศ ทางสถิติศึกษา ซึ่งการประชุมสัมมนาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ

๑. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นในเรื่องวิธีดำเนินงานและวิธีประมวลสถิติการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่มาร่วมประชุม

๒. เพื่อพิจารณาความต้องการในเรื่องแบบมาตรฐานสถิติทางการศึกษาระหว่างชาติ

๓. เพื่อตกลงถึงระเบียบการปรับปรุงสถิติทางการศึกษาเพื่อให้เปรียบเทียบกันได้

เอกสารฉบับนี้ไม่มีความเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๐

“โครงการผลิตครู พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๑๐”, ๒๕๐๑-๒๕๑๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการผลิตครู เป็นเอกสารโครงการ ๑๐ ปี เพื่อปรับปรุงการผลิตครูของกรมการฝึกหัดครู พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งกรมการฝึกหัดครูนั้นมีการพิจารณาเห็นว่า

๑. จำนวนครูที่ผลิตขึ้นได้ในปัจจุบัน ยังไม่เพียงพอและคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการ
๒. ด้วยเหตุตามข้อ ๑ นั้นจึงต้องตั้งโครงการฉุกเฉินผลิตครูอยู่เสมอมา
๓. สภาพของโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปัจจุบันยังต้องการการปรับปรุงและขยายกิจการอีกมาก
๔. นอกจากการปรับปรุงและขยายเพิ่มเติมตาม ข้อ ๓ แล้วยังจำเป็นต้องเตรียมครูอาจารย์สำหรับโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วย

เมื่อพิจารณาดังกล่าวแล้ว ทำให้กรมการฝึกหัดครู มีความเห็นสมควรว่า

๑. วางโครงการระยะยาวไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดผลตามความมุ่งหมายที่ต้องวางโครงการระยะยาวก็เพราะว่า
 - ก. การผลิตครูอาจารย์สำหรับสอนในโรงเรียนฝึกหัดครู และวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เพียงพอ นั้น ต้องใช้เวลามาก
 - ข. การปลูกสร้างอาคาร การจัดหา และเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ก็สิ้นเวลานานเช่นกัน
 - ค. งบประมาณที่ได้รับอาจไม่สม่ำเสมอ
 - ง. การศึกษาของนักเรียนฝึกหัดครูมีระยะยาว แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ๒ ปี ๔ ปี และ ๖ ปี นักเรียนครูต้องเข้าศึกษาเป็นเวลานาน ๒-๔-๖ ปี กว่าจะสำเร็จออกมา
๒. ควรเป็นโครงการระยะ ๑๐ ปี เริ่มแต่ พ.ศ.๒๕๐๑ แต่การวางโครงการ ๑๐ ปีนี้ จะต้องแบ่งออกเป็นปีๆ ด้วย เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของแต่ละปีไป ในการวางโครงการระยะยาวนี้มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาดังต่อไปนี้
 - ก. ในการพิจารณาหาจำนวนครูที่ต้องการ และควรผลิตนี้ จำเป็นต้องพิจารณาคาดคะเนจำนวนนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นในระยะเวลาที่เสียก่อน
 - ข. การพิจารณาหาจำนวนครู และนักเรียนตาม ข้อ ก. นั้นต้องอาศัยสถิติที่มีอยู่แล้วเป็นหลักฐาน

- ค. ครูที่กรมการฝึกหัดครูจะผลิต ควรเป็นครูที่จะไปสอนในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาและกรมวิสามัญศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และควรผลิตครูที่จะไปสอนวิชาสามัญในโรงเรียนของกรมอาชีวศึกษาและอื่นๆด้วย
- ง. สำหรับประเภทของครูที่จะผลิตออกสอนวิชาต่างๆ นั้น ขึ้นอยู่กับหลักสูตรและองค์ประกอบอื่นๆ จะได้พิจารณาแยกต่างหาก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๑

“โครงการประชาชุมนุมช่วยขวัญ”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดศูนย์กลางชุมชนในท้องถิ่นขึ้น ซึ่งจะให้บริการเกี่ยวกับการศึกษา ส่งเสริมอาชีพและอุตสาหกรรมภายในครอบครัว ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมความเป็นผู้นำและความสามัคคีให้กับคนในชุมชน โดยมีแนวทางการดำเนินงานคือเปิดชุมนุมให้ประชาชนได้เข้ามาใกล้ชิดกับโรงเรียน โดยให้ทางโรงเรียนได้เข้าไปช่วยเหลือชุมชนในทำนองเดียวกันก็ให้คนในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนเช่นกัน

ซึ่งผู้ดำเนินโครงการมีความเห็นว่า หากดำเนินโครงการสำเร็จ ผลโดยตรงที่จะได้รับคือ ประชาชนชาวช่วยขวัญจะมีความรู้และการพักผ่อนในทางที่มีประโยชน์ ส่วนผลโดยอ้อม คือ ความเจริญและความสงบสุขของท้องถิ่น

ผู้จัดทำโครงการนี้ได้แก่ ครูใหญ่โรงเรียนสามเสนนอก ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดผู้รับผิดชอบแต่ละหมวด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๒

“แต่งตั้งกรรมการประชาชุมนุมช่วยขวัญ”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานโครงการประชาชุมนุมช่วยขวัญ มีนางจรูญ จันทร์เครือ เป็นประธานดำเนินการ โครงการและอธิบดีกรมสามัญศึกษา (ในขณะนั้น) เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา ลงชื่อ นายนาถ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๓

“รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาประชาชุมนุมช่วยขวัญ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา “ประชาชุมนุมช่วยขวัญ” ครั้งที่ ๑ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การจัดบริการแก่ชุมชน มี ๒ ประเภท คือ

๑. ประเภทบริการประจำ ซึ่งได้แก่ ห้องอ่านหนังสือ ความรู้สามัญ การตัดเย็บเสื้อผ้า และการกีฬา
 ๒. ประเภทบริการพิเศษ ซึ่งเป็นบริการที่เปิดเป็นรายวัน ได้แก่ การสอนประกอบอาหาร สอนรำไทย อภิปรายข่าว และเล่นนิทาน
- เรื่องที่ประชาชนมาขึ้นความจำนงแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การเรียนภาษาอังกฤษและการเรียนดนตรี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๔

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชาชมนุมห้วยขวัญ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชาชมนุมห้วยขวัญ” ครั้งที่ ๑ ซึ่งมีการพิจารณารายละเอียด ในเรื่องต่อไปนี้

๑. เรื่องการสอนภาษาอังกฤษ มีการชี้แจงว่า มีผู้มาสมัครเรียนไว้แล้ว จำนวนรวม ๑๘ คน จึงประสงค์ที่จะเปิดทำการสอนนักศึกษาเหล่านี้ขึ้น
๒. เรื่องการทบทวนสมาคมต่างๆ ที่เห็นสมควรให้เข้าร่วมงาน (เพื่อช่วยสอนภาษาอังกฤษ) รายละเอียดนั้นชี้แจงว่า มีสมาคมจำนวน ๑๐ สมาคมที่สมควรจะทบทวนเชิญสมาคมอื่นๆ เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ สมาคมสตรีอุดมศึกษา สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยุวพุทธิกะสมาคม ยุวพุทธสมาคม ฯลฯ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๕

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชาชมนุมห้วยขวัญ ครั้งที่ ๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชาชมนุมห้วยขวัญ” ครั้งที่ ๒ ซึ่งมีการพิจารณารายละเอียด ในเรื่องต่อไปนี้

๑. การทบทวนสมาคมต่างๆ ให้มาช่วยสอนภาษาอังกฤษ นั้นได้ผลว่า ทางสมาคมสตรีอุดมศึกษายินดีที่จะส่งบุคคลมาช่วยสอนโดยไม่คิดค่าตอบแทนใดๆ ส่วนสมาคม Y.M.C.A. นั้นต้องการขอค่าตอบแทน
๒. พิจารณาร่างแผนการดำเนินงานประชาชมนุมห้วยขวัญ ซึ่งแผนการดำเนินการดังกล่าวนี้มีเนื้อหาชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่างๆ การแบ่งส่วนงานในแต่ละแผนก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๖

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามุมนุมห้วยขวัญ ครั้งที่ ๓”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชามุมนุมห้วยขวัญ” ครั้งที่ ๓ ซึ่งมีระเบียบวาระการประชุมในการพิจารณาต่อไปนี้

๑. พิจารณาแผนการดำเนินงานประชามุมนุมห้วยขวัญที่แก้ไขใหม่
๒. การจัดหาทุนที่ได้รับมอบหมายในการประชุมครั้งที่ ๒
 - ก. มีเอกสารรายนามคณะกรรมการแข่งขันฟุตบอลการกุศลของโครงการประชามุมนุมห้วยขวัญ ซึ่งเป็นโครงการเพื่อจัดหาทุนสำหรับใช้ในการดำเนินโครงการของมุมนุมห้วยขวัญ โดยมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๗

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามุมนุมห้วยขวัญ ครั้งที่ ๔”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชามุมนุมห้วยขวัญ” ครั้งที่ ๔ ซึ่งมีระเบียบวาระการประชุมในการพิจารณาต่อไปนี้

๑. พิจารณาแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกการต่างๆ ประกอบด้วยรายชื่อที่ได้รับการแต่งตั้งในแต่ละแผนก
๒. การจัดการแข่งขันฟุตบอลการกุศล ซึ่งชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้สนามเพื่อจัดการแข่งขันฟุตบอลการกุศล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๘

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามุมนุมห้วยขวัญ ครั้งที่ ๕”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชามุมนุมห้วยขวัญ” ครั้งที่ ๕ ซึ่งมีเรื่องที่จะแจ้งในที่ประชุมทราบด้วยกัน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. สมาคมสตรีอาสาสมัครแจ้งว่ามีความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน
๒. เรื่องการจัดทำถนนในห้วยขวาง โดยจะทำถนนเชื่อมจากปลายซอยสุขุมวิทวินิจัยในเขตของอาคารกรมตำรวจ ให้มาต่อกับถนนสายที่ ๑๐ ก.ของอาคารสงเคราะห์ห้วยขวาง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๒๘

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุมนุญช่วยขวัญ ครั้งที่ ๖”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชามนุมนุญช่วยขวัญ” ครั้งที่ ๖ ซึ่งมีเรื่องที่จะแจ้งในที่ประชุมทราบด้วยกัน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. เรื่องการจัดทำถนนในห้วยขวางได้ติดต่อกับทางราชการตามที่ได้รับมอบหมายจากการประชุมครั้งที่ ๕ เรียบร้อย พร้อมทั้งแจ้งเอกชนเจ้าของที่ดินที่เกี่ยวข้องที่อนุญาตให้ตัดถนนผ่าน
๒. เรื่องสุขอนามัยที่ทางสมาคมอาสาสมัคร ให้ความร่วมมือดำเนินการ ซึ่งมีการพิจารณา ได้แก่ เรื่องสถานีอนามัยที่กำลังก่อสร้าง เรื่องแพทย์ที่เป็นหัวหน้าอนามัย จำนวน โรงเรียนและนักเรียนที่ห้วยขวัญ จำนวนประชาชน เป็นต้น
๓. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการต่างๆของโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๐

“รายงานการประชุมคณะกรรมการประชามนุมนุญช่วยขวัญ ครั้งที่ ๗”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการ “ประชามนุมนุญช่วยขวัญ” ครั้งที่ ๗ ซึ่งมีเรื่องพิจารณาในที่ประชุมด้วยกัน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. รับรองรายงานการประชุม
๒. เรื่องการแข่งขันฟุตบอลการกุศล
๓. เรื่องอื่นๆ ซึ่งได้แก่ เรื่องเงินค่ารางวัลทีมฟุตบอลของทหารอากาศ เรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์การแข่งขันฟุตบอลและชี้แจงรายละเอียดผู้บริจาคเงินสมทบทุนการแข่งขันฟุตบอลการกุศล เป็นต้น

พุทธศักราช ๒๕๐๒-๒๕๐๕
(กล่อง ๓)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๑	“การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เรียนในสวนกลาง”, ๒๕๐๒-๒๕๐๔.
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๒	“โครงการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับสถานที่เรียนในสวนกลาง”, ๒๕๐๒-๒๕๐๔.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๓	“โครงการทดลองการศึกษาในด้านการบริหารการศึกษาจังหวัดนนทบุรี”, ๒๕๐๓.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๔	“โครงการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับสถานที่เรียนในสวนกลาง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๕	“รายการสร้างโรงเรียนในสวนกลาง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๖	“รายการก่อสร้างอาคารเรียนไม้สองชั้น”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๗	“โครงการพัฒนาการศึกษาเมืองหลวง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๕.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๑

“การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เรียนในส่วนกลาง”, ๒๕๐๒-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาสถานที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนกลางในช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๒-๒๕๐๔ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอโครงการ แนวนโยบายที่จัดโรงเรียน รายละเอียดงบประมาณ รายละเอียดการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานที่เรียนไม่เพียงพอ รายงานการจัดการศึกษาในเขตจังหวัดธนบุรี โดยเอกสารชุดนี้เป็นชุดเอกสารที่รวมโครงการหลายโครงการในช่วงเวลาข้างต้นไว้ โดยเอกสารมีทั้งที่เป็นฉบับพิมพ์และเอกสารฉบับต้นร่างที่เขียนด้วยลายมือ เอกสารชุดนี้แสดงถึงแนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาสถานที่เรียนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒ /๓๒

“โครงการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับสถานที่เรียนในส่วนกลาง”, ๒๕๐๒-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาสถานที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนกลางเช่นเดียวกับเอกสาร สบ.๕.๒.๒/๓๑ โดยรายละเอียดและความสำคัญของเอกสารเป็นใกล้เคียงกับ เอกสาร สบ.๕.๒.๒/๓๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๓

“โครงการทดลองการศึกษาในด้านการบริหารการศึกษาจังหวัดนนทบุรี”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการสรุปผลเกี่ยวกับโครงการทดลองจัดการศึกษาในด้านการบริหารการศึกษารัฐ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้ดำเนินการทดลองในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยรูปแบบการทดลองตามโครงการดังกล่าวเป็นการทดลองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในท้องถิ่นของตน โดยโครงการนี้มีความมุ่งหมายที่น่าสนใจหลายประการ เช่น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อเป็นแนวทางค้นคว้าหาวิธีการบริหารการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้เยาวชนได้มีที่เรียนโดยทั่วถึง ฯลฯ เอกสารชุดนี้นับได้ว่าเป็นเอกสารที่สำคัญซึ่งแสดงแนวคิดในการจัดการศึกษาในสมัยที่ ๑พณฯ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เอกสารชุดนี้แสดงถึงแนวคิดในการจัดการศึกษาที่ล้ำหน้า มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติอย่างยิ่ง ลักษณะโครงการที่ริเริ่มในเวลานั้น ปัจจุบันก็คือลักษณะการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่ได้รับการยอมรับในหลายประเทศ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๔

“โครงการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับสถานที่เรียนในส่วนกลาง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาสถานที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนกลางเช่นเดียวกับเอกสาร สบ.๕.๒.๒/๓๑ แต่ต่างช่วงเวลากันโดยชุดเอกสารนี้เกี่ยวข้องกับแก้ไขปัญหาสถานที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๓-๒๕๐๔ โดยรายละเอียดและความสำคัญของเอกสารเป็นใกล้เคียงกับ เอกสาร สบ.๕.๒.๒/๓๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๕

“รายการสร้างโรงเรียนในส่วนกลาง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการก่อสร้างโรงเรียนในส่วนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการในช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๓-๒๕๐๔ ในเวลาที่ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตามโครงการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับสถานที่เรียนในส่วนกลาง โดยเอกสารชุดนี้รวบรวมรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงเรียน เช่น ชื่อโรงเรียน ที่ตั้ง ประเภท ระยะเวลาดำเนินการ รายการสิ่งที่ดำเนินการก่อสร้าง จำนวนความจุ และงบประมาณในการดำเนินการ ในเอกสารชุดนี้มีทั้งที่เป็นเอกสารตัวพิมพ์ เอกสารตัวพิมพ์ที่แก้ไขด้วยลายมือ และเอกสารต้นฉบับลายมือ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๖

“รายการก่อสร้างอาคารเรียนไม้สองชั้น”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.

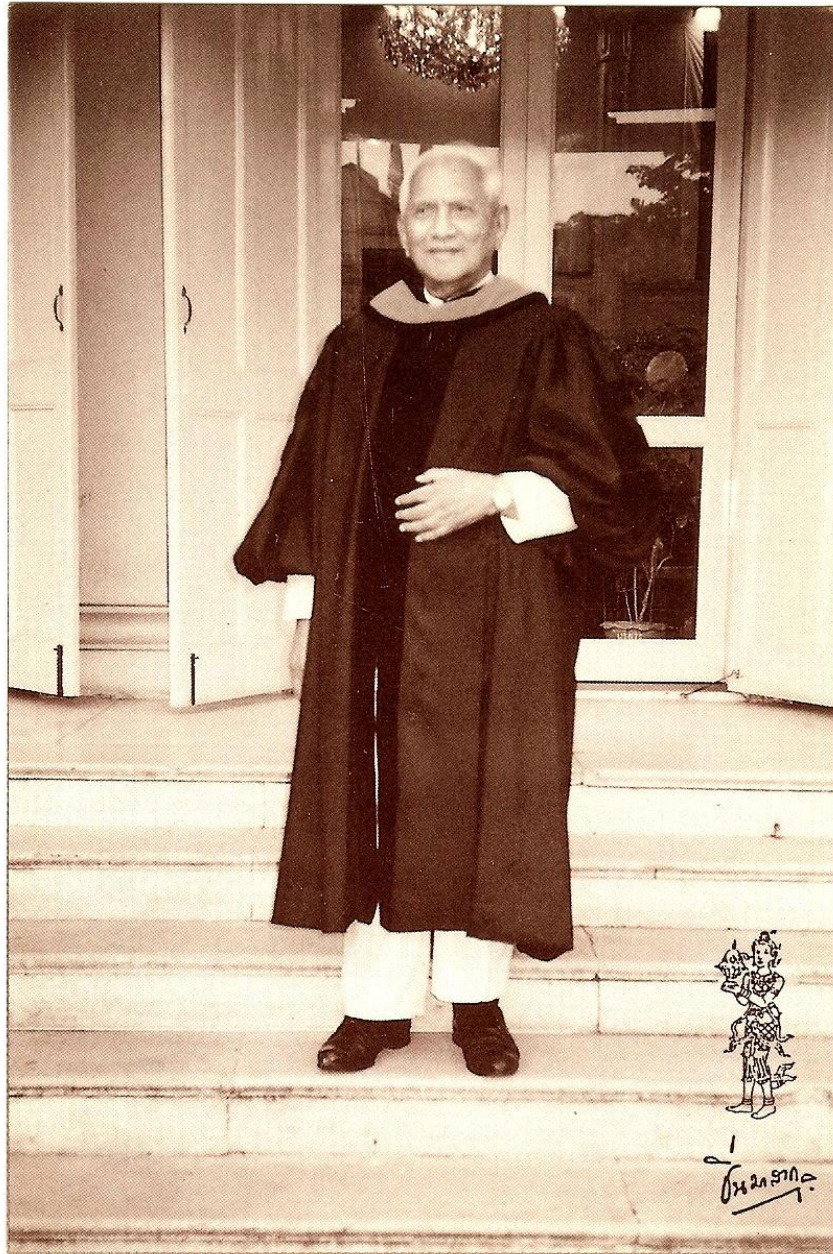
เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารรายการก่อสร้างอาคารเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ โรงเรียนวัดดาวคะนอง โรงเรียนวัดช่องลม ฯลฯ โดยรายการก่อสร้างดังกล่าวระบุถึงลักษณะการก่อสร้าง คุณภาพของวัสดุ รวมทั้งมีตัวอย่างแผนผังโรงเรียนตามโครงการนี้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๗

“โครงการพัฒนาการศึกษาเมืองหลวง”, ๒๕๐๓-๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการที่ถูกเสนอเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตเมืองหลวง ซึ่งโครงการนี้เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่าที่ควรของโรงเรียนในเขตเมืองหลวง โดยในโครงการนี้ได้ระบุถึงวิธีแก้ไข้ปัญหา เช่น เลิกนโยบายรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ ดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคเพื่อสกัดกั้นการไหลเข้ามาของนักเรียนจากส่วนภูมิภาคซึ่งจะทำให้มีจำนวนนักเรียนในเมืองหลวงมากกว่าที่ควรจะเป็นนำไปสู่ปัญหา

การศึกษาที่ไม่ได้คุณภาพ เอกสารชุดนี้แสดงแนวคิดและจุดยืนความต้องการในการจัดการศึกษาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ที่ต้องการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ รวมทั้งต้องการขยายการศึกษาที่มีคุณภาพออกสู่ส่วนภูมิภาค เอกสารชุดนี้นับว่าเป็น เอกสารที่แสดงแนวคิดทางการศึกษาของท่านได้อย่างชัดเจนยิ่ง

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สวมครุยวิทยฐานะของปริญญาดุษฎีบัณฑิต
แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉายภาพหน้าท้องพระโรงวังท่าพระ

พุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๖
(กล่อง ๔)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๘	“โครงการจัดอาชีวศึกษาในระยะเวลา ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๓”, ๒๕๐๔.
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๓๙	“โครงการอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๔.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๐	“แบบ Plan โครงการชานเมือง พระนคร-ธนบุรี”, ๒๕๐๔.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๑	“โครงการอนามัยโรงเรียน ๒ โครงการ”, ๒๕๐๔-๒๕๐๖.
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๒	“โครงการการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๙”, ๒๕๐๔-๒๕๑๔.
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๓	“ร่างโครงการมัธยมศึกษาเพื่ออาชีพ”, ๒๕๐๕.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๔	“โครงการของกรมการฝึกหัดครู”, ๒๕๐๕.
๘	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๕	“โครงการประชุมอบรมเรื่องการบริหารกลุ่มโรงเรียนและการวัดผลการศึกษา ภาคศึกษา ๑”, ๒๕๐๖.
๙	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๖	“โครงการสำรวจเยาวชนสัมพันธ์”, ๒๕๐๖.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๘

“โครงการจัดอาชีวศึกษาในระยะเวลา ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๓”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารร่างโครงการจัดอาชีวศึกษา ในระยะเวลา ๑๐ ปี พ.ศ.๒๕๐๔-๒๕๑๓ ซึ่งกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้น เป็นการกำหนดแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาสายวิชาชีพต่างๆ ประกอบด้วย ความมุ่งหมาย ระยะเวลา วิธีการดำเนินการ ประมาณการเป็นรายปี งบประมาณ และสถิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาที่อยู่ในโครงการนี้ส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลาที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๓๙

“โครงการอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรวบรวมเอกสารเสนอโครงการซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เช่น โครงการปรับปรุงโรงเรียนเกษตรกรรมต่างๆไป โครงการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมสังเคราะห์ โครงการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมแผนใหม่ โครงการปรับปรุงขยายโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง ประเภทอุตสาหกรรมและศิลปกรรม โครงการวิทยาลัยเทคนิค โครงการโรงเรียนสารพัดช่างหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้นรวมทั้งสิ้น ๑๗ ชุด โดยชุดเอกสารนี้แสดงถึงแนวคิดที่สำคัญของการจัดการศึกษาของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาแบบวิชาชีพ ซึ่งเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนเองและความต้องการของสังคมในเวลานั้น โดยที่ไม่ได้มุ่งแต่การจัดการศึกษาสายสามัญโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของสังคมซึ่งจะสร้างปัญหาตามมาในที่สุด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๐

“แบบ Plan โครงการชานเมือง พระนคร-ธนบุรี”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงเรียนในเขตชานเมืองจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี (ในขณะนั้น) ซึ่งสันนิษฐานว่าเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในเขตเมืองหลวง ตาม “โครงการพัฒนาการศึกษาเมืองหลวง” ในชุดเอกสารนี้ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องเช่น สัญญาประกวดราคาก่อสร้างโรงเรียน รายการก่อสร้างโรงเรียน แบบ Plan ก่อสร้างโรงเรียน โดยในเวลานั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๑

“โครงการอนามัยโรงเรียน ๒ โครงการ”, ๒๕๐๔-๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๖ ในชุดเอกสารนี้รวบรวมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพที่ดำเนินการโดยทางราชการ ประกอบด้วย “โครงการอนามัยโรงเรียน” และ “โครงการควบคุมโรคติดต่อและโรคตาอักเสบ” สำหรับเอกสารส่วนที่เกี่ยวข้องกับราชการศึกษาศึกษา ก็คือ โครงการอนามัยโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะขยายกิจการอนามัยโรงเรียนให้ได้ผล เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพและพลานามัยของประชาชนอันมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ในขณะนั้น ๆ พล. ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๒

“โครงการการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๕”, ๒๕๐๔-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการการศึกษาในห้วงระยะเวลาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๔ ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการขนาดใหญ่ รวมทั้งยังแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษากับบริบทอื่น ๆ ของการพัฒนาและบริหารประเทศ ในเวลานั้น โดยเอกสารชุดนี้ประกอบด้วย โครงการการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๐๔-๒๕๐๕ ร่างนโยบายจัดทำโครงการศึกษาทั้งฉบับต้นร่างเขียนด้วยลายมือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และฉบับตัวพิมพ์ รายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ ของกระทรวงศึกษาธิการและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของกรมสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ชุดเอกสารนี้แสดงถึงแผนการวิธีดำเนินการ ซึ่งแฝงไว้ด้วยแนวคิดในการพัฒนาการศึกษาในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอย่างเด่นชัด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๓

“ร่างโครงการมัธยมศึกษาเพื่ออาชีพ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นร่างโครงการซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้นตามบัญชาของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เพื่อเสนอขอรับความช่วยเหลือจาก I.D.A ระบุถึงปัญหาต่างๆของการศึกษาไทย เช่น สถานศึกษามีไม่เพียงพอ การหลั่งไหลของนักเรียนจากต่างจังหวัด โรงเรียนอาชีวศึกษามีคุณภาพต่ำ โดย ๆ พล. ได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาโดยเสนอโครงการขยายการมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ จุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนมีที่เรียน และให้เรียนเพื่อการอาชีพเป็นส่วนใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๔

“โครงการของกรมการฝึกหัดครู”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องโครงการของกรมการฝึกหัดครู ในพุทธศักราช ๒๕๐๕ จำนวน ๗ โครงการ ได้แก่โครงการส่งเสริมวิทยฐานะครูฝึกหัดครูและผลิตครู โครงการฉุกเฉินเพื่อผลิตครู โครงการอบรมครูประจำบาล โครงการปริญญาโท โครงการทดสอบ แนะนำและวิจัย โครงการโภชนาการและเภสัชศาสตร์ และโครงการสอนภาษาอังกฤษ โดยโครงการต่างๆของกรมการฝึกหัดครูในเวลานั้นมีความต้องการปริมาณครูที่มากขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของการจัดการศึกษารวมทั้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการศึกษา ในช่วงเวลาที่ได้มีการเสนอโครงการเหล่านี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๕

“โครงการประชุมอบรมเรื่องการบริหารกลุ่มโรงเรียนและการวัดผลการศึกษา ภาคศึกษา ๑”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นหนังสือเรียนเชิญ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไปให้โอวาทแก่ศึกษานิเทศน์อำเภอและศึกษานิเทศน์จังหวัดในเขตภาคศึกษา ๑ ซึ่งมาประชุมอบรมเรื่องการบริหารกลุ่มโรงเรียนและการวัดผลการศึกษา ในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ โดยในชุดเอกสารนี้ได้แนบเอกสาร โครงการฯ ไว้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๖

“โครงการตำรวจเยาวชนสัมพันธ์”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นโครงการของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ตำรวจนครบาล (นามหน่วยในขณะนั้น) ซึ่งจัดโครงการโดยดำเนินการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการซึ่งในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ควบคุม กำกับดูแลพฤติกรรมของเยาวชน รวมทั้งป้องกัน ห้ามปรามในกรณีที่ยาวชนกระทำการไม่เหมาะสม

พุทธศักราช ๒๕๐๖-๒๕๐๘
(กล่อง ๕)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๗	“รายงานการวิจัยเรื่อง <i>Research and Planning Project</i> ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๘	“รายงานการวิจัย <i>First Impressions of manpower Issues</i> ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๔๙	“รายงานการวิจัยเพิ่มเติมเรื่อง <i>Adjusting Education Supply to Manpower Demand</i> ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมระหว่างประเทศไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๐	“รายงานการวิจัยเรื่อง <i>The Process of Education Planning</i> ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๑	“รายงานการวิจัยเรื่อง <i>The Teacher Learns to Plan</i> ตามแผนการจัดการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๒	-“รายงานการวิจัยเรื่อง <i>The Politics of National Planning</i> ตามแผนการจัดการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๓	“รายงานการวิจัยเรื่อง <i>Education And Human Resoures Development in Thailand</i> ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.
๘	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๔	“รายงานโครงการร่วมมือระหว่าง UNESCO-ITU ในการพัฒนาประเทศในเอเชียร็อคเนย์”, ๒๕๐๖. (เอกสารภาษาอังกฤษ)
๙	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๕	“โครงการขยายการมัธยมศึกษาในระยะ ๘ ปี”, ๒๕๐๖ – ๒๕๑๓.
๑๐	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๖	“รายงานการประชุม UNESCO Regional Technical Assistance Seminar on Investment in Education”, ๒๕๐๗. (เอกสารภาษาอังกฤษ – เอกสารไม่ชัดเจน)
๑๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๗	“รายงานการประชุมเรื่องโรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๗.
๑๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๘	“โครงการร่วมมือระหว่าง UNESCO-IAU ในระหว่างส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศเอเชียร็อคเนย์”, ๒๕๐๗.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๕๕	“รายงานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการของประเทศไทยในเอเชีย ครั้งที่ ๒ (EDECAS)”, ๒๕๐๘.
๑๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๐	“การประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการของประเทศไทยในเอเชียครั้งที่ ๒ (EDECAS) ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๕ พ.ย. ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.
๑๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๑	“Proceeding of The 1st Meeting of The I.A.U.”, ๒๕๐๘.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๗

“รายงานการวิจัยเรื่อง Research and Planning Project ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลัง
ร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการวิจัยตามหัวข้อข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียด ประกอบด้วย

- ๑.วัตถุประสงค์
- ๒.วันที่คาดว่าจะสำเร็จผล
- ๓.แผนการทำงานในเวลานั้น
- ๔.การปฏิบัติงานที่ได้เสนอไปแล้ว
- ๕.ตารางเวลา
- ๖.งบประมาณที่ต้องใช้ดำเนินการ

ในขณะที่จัดทำเอกสารนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๘

“รายงานการวิจัย First Impressions of manpower Issues ตามแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคน
ร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นการรวบรวมเอกสาร ๒ ส่วน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาแรงงานในประเทศไทย เช่น ปัญหาประชากรเติบโตเร็ว
ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา การพิจารณาจัดการศึกษา ช่องว่างทางการศึกษาระหว่างเมือง
หลวงและจังหวัดอื่นๆของประเทศ จำนวนแรงงานที่ถูกจ้างงานมีน้อย ผู้จ้างไม่ค่อย
สอนงานแก่ลูกจ้าง คุณภาพการศึกษาต่ำ อัตราการศึกษาต่อในชั้นสูงมีจำนวนน้อย
แรงงานขาดประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒ แผนการความต้องการทางด้านแรงงาน โดยขณะที่จัดทำรายงานการวิจัยนี้
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๔๙

“รายงานการวิจัยเพิ่มเติมเรื่อง Adjusting Education Supply to Manpower Demand ตาม
แผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนร่วมระหว่างประเทศไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการวิจัยการเพิ่มอุปทานทางการศึกษาไปยังอุปสงค์ทางด้าน
แรงงาน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจในระยะเวลาดังกล่าว ขั้นตอนในการพัฒนาระบบโรงเรียน

และยุทธศาสตร์ในเรื่องการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๐

“รายงานการวิจัยเรื่อง **The Process of Education Planning** ตามแผนการศึกษาและพัฒนา กำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องกระบวนการของแผนการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาในยุค โลกาภิวัตน์ ปัญหาหลักบางประการ เช่น

๑. ความขาดแคลนและความมากเกินไปของแรงงาน
๒. ความสำคัญต่อการลงทุนในการศึกษา
๓. การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาสายสามัญ
๔. ความคิดเห็นต่อการศึกษา
๕. การพึ่งพาประเทศต่างชาติ
๖. เทคโนโลยีกับการศึกษา
๗. ฯลฯ

ขั้นตอนกระบวนการการศึกษา ระบบปฏิบัติงานของกระบวนการเพื่อทำให้เกิดผล และการ ประเมินผล โดยเอกสารชุดนี้จัดทำขึ้นในขณะที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๑

“รายงานการวิจัยเรื่อง **The Teacher Learns to Plan** ตามแผนการจัดการศึกษาและพัฒนา กำลังคน ร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการวางแผนศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาเป็นสิ่งที่ ชับซ้อนอย่างหนึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีแนวคิดในเรื่องดังกล่าวว่าควรที่จะเริ่มต้นจากการตั้ง วัตถุประสงค์สำหรับการศึกษา แต่ละภาคส่วนควรเริ่มต้นการวางแผนการศึกษาโดยหาหรือกันว่าอะไรที่จะทำ ให้ระบบการศึกษาประสบความสำเร็จ แผนการผลิตต้องการผู้เชี่ยวชาญเพราะแผนการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะนำสู่การผลิตผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่จัดทำรายงานการวิจัยนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๒

“รายงานการวิจัยเรื่อง **The Politics of National Planning** ตามแผนการจัดการศึกษาและพัฒนา กำลังคนร่วมกันระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการวิจัยในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยภายในเอกสารนี้ระบุว่า การวางแผนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศก็เป็นกิจกรรม ทางรัฐศาสตร์ในลำดับต้นและในชุดเอกสารนี้ยังได้กล่าวเกี่ยวกับการวิจัยนี้ในหัวข้อ เวลา คณะผู้ทำงาน การ ฝึกสอนอบรมและคณะผู้ทำงานด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๓

“รายงานการวิจัยเรื่อง **Education And Human Resources Development in Thailand** ตาม แผนการศึกษาและพัฒนากำลังคนระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาทางการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ ในประเทศไทย โดยในรายงานการวิจัยนี้มีหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาและการสังคมสงเคราะห์ทาง สังคม ความขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา วัตถุประสงค์ของการดำเนินการในเรื่องการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ ความต้องการทางด้านข้อมูลสำหรับการศึกษา ฯลฯ รวมทั้งสิ้น ๑๕ หัวข้อ ในขณะที่ดำเนินการจัดทำ รายงานการวิจัยนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๔

“รายงานโครงการร่วมมือระหว่าง UNESCO-ITU ในการพัฒนาประเทศในเอเชียร็อคเนย์”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารภาษาอังกฤษซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความร่วมมือใน โครงการนี้เพื่อสังเกตการณ์ การศึกษาในระดับต่าง ๆ ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชียร็อคเนย์ เพื่อการพัฒนาการศึกษา
๒. รายงาน โครงการนี้มีเนื้อหาสำคัญดังนี้
๓. ความจำเป็นของการศึกษาซึ่งเหตุผลของความต้อการมีหลายประการ อาทิเช่น เพื่อเป็น กลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ, เพื่อสร้างโอกาสการศึกษาแก่ประชากรอย่างทั่วถึง
๔. เป้าหมายของการศึกษายั่งยืนสูง
๕. การศึกษาขั้นสูง : การบริ โภคหรือการประดิษฐ์คิดค้น

๖. ปัญหาเกี่ยวกับการรู้ภาษาสำหรับปัญหานี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการทำให้ การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ในฐานะเป็นตัวกลางสำหรับการสื่อสารของผู้คน เป็น กลไกของสังคม
๗. การศึกษาขั้นมัธยมศึกษา : รูปแบบและหัวข้อ
๘. การฝึกและการสนับสนุนครูสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๕

“โครงการขยายการมัธยมศึกษาในระยะ ๘ ปี”, ๒๕๐๖ – ๒๕๑๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความมุ่งหมาย เนื่องจากการกำหนดคกมาตรฐานการศึกษาจากชั้นประถมปีที่ ๔ ขึ้นเป็น ประถมปีที่ ๗ จึงต้องวางแผนรองรับในด้านต่าง ๆ ทั้งโรงเรียน งบประมาณ และอื่น ๆ
๒. ระยะเวลา การดำเนินงาน ประมาณการ และตารางต่าง ๆ ดังนี้
 - ก. จำนวนโรงเรียนที่จะขยายการมัธยมศึกษา พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๑๓
 - ข. จำนวนห้องเรียน นักเรียน ครูและภารโรงที่จะเพิ่มขึ้นเป็นรายปี พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๑๓
 - ค. ประมาณค่าใช้จ่ายในการขยายการมัธยมศึกษา พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๑๓
 - ง. จำนวนนักเรียนระหว่างปีการศึกษา พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๑๓
 - จ. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขยายการมัธยมศึกษา พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๑๓ และ แผนภาพวงกลมแจกรายละเอียด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๖

“รายงานการประชุม UNESCO Regional Technical Assistance Seminar on Investment in Education”, ๒๕๐๗. (เอกสารภาษาอังกฤษ – เอกสารไม่ชัดเจน)

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๗

“รายงานการประชุมเรื่องโรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมเพื่อหาทางปรับปรุง โรงเรียนการช่างและ โรงเรียนเกษตร โดย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๘

“โครงการร่วมมือระหว่าง UNESCO-IAU ในระหว่างส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. คุณลักษณะและปัญหาพื้นฐานของภูมิภาค
๒. บทบาทสำคัญของการศึกษาขั้นสูงต่อการพัฒนา
๓. ปัญหาของการพัฒนาการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
๔. ความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคในการศึกษาขั้นสูง
๕. รายงานการประชุมของหัวหน้าทีมศึกษาวิจัยในขั้นตอนของการศึกษา
๖. ตารางเปรียบเทียบข้อมูลของการศึกษาวิจัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๕๙

“รายงานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการของประเทศไทยในเอเชีย ครั้งที่ ๒ (EDECAS)”, ๒๕๐๘.

๑. บทความวิเคราะห์
๒. ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างประเทศทางการศึกษา
 - ก. ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - ข. ข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อมูลเชิงปริมาณ
๓. ภาคผนวก
 - ก. ข้อมูลเปรียบเทียบพื้นฐานระหว่างประเทศ
 - ข. ข้อมูลเสริมทางการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๐

“การประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการของประเทศไทยในเอเชียครั้งที่ ๒ (EDECAS) ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๕ พ.ย. ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

๑. ร่างระเบียบวาระการประชุมคณะผู้แทนไทยในการประชุมรัฐมนตรีศึกษาธิการของประเทศในเอเชีย กรุงเทพฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๐๘
๒. รายงานเอกสารประกอบการประชุม
 ๑. หนังสือราชการจาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ว่าด้วยเรื่องการส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมฯ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย

๔. กำหนดการต่าง ๆ
๕. รายงานของคณะผู้แทนไทยในการประชุมรัฐมนตรีศึกษาและรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบวางแผนเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกในเอเชีย
๖. การปฏิบัติงานประชุมของคณะผู้แทนไทย
๗. เรื่องที่ที่ประชุมพิจารณา
 - ก. การพิจารณารับรองร่างแบบฉบับแผนการศึกษาของเอเชีย(Draft Asian Model)
 - ข. ข้อคิดของที่ประชุม (Recommendations)
 - การใช้ร่างแบบฉบับแผนการศึกษาของเอเชีย
 - วิธีการ (Methodology) ที่ใช้ในร่างแบบฉบับแผนการศึกษาของเอเชีย
 - การแก้ไขปรับปรุงร่างแบบฉบับแผนการศึกษาของเอเชีย
 - ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคนสำเร็จการศึกษากับความต้องการกำลังคน
 - การบริหารกับการวางแผนการศึกษา
 - คุณภาพของการศึกษา
 - ปัญหาการสูญเปล่าในการศึกษา
 - การฝึกอบรมครู และศึกษานิเทศก์
 - การวิจัยทางการศึกษา
 - การศึกษาผู้ใหญ่ เยาวชน ครอบครัว และการรู้หนังสือ
 - การศึกษาของสตรี
 - การศึกษาสามัญ อาชีวศึกษา และการศึกษาทางเทคนิค (รวมทั้งการศึกษาทางเกษตรกรรม)
 - การศึกษาวิทยาศาสตร์
 - ความช่วยเหลือ
 - ค. ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะผู้แทนไทยต่อรัฐบาล
 - การใช้ร่างแบบฉบับแผนการศึกษาของเอเชีย เห็นควรให้รับปฏิบัติได้ โดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และความต้องการของประเทศ
 - การทำสำมะโนต่าง ๆ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติกับสำนักงานสถิติแห่งชาติกำลังดำเนินการอยู่แล้ว
 - การฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษา กรมกองต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำอยู่บ้างแล้ว

- คณะผู้แทนไทยเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะที่ว่าให้ขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาควบคู่กันไป
- การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับนักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคัน และเกี่ยวกับการทดสอบประเมินผลการเรียนและความสามารถของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการอยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่ลึกซึ้งกว้างขวางเพียงพอ
- การฝึกหัดครูกับศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่แล้ว เป็นส่วนใหญ่เห็นควรให้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือก
- คณะผู้แทนไทยสนับสนุนการจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติสำหรับการวิจัยทางการศึกษาและเรื่องการศึกษาและฝึกอบรมนักวิจัยเห็นควรให้ได้รับการพิจารณาปรับปรุงขยายงาน และตั้งขึ้นเป็นสถาบันการวิจัยการศึกษาและจิตวิทยาแห่งชาติ
- คณะผู้แทนไทยเห็นชอบด้วยกับการสอนผู้ไม่รู้หนังสือควรรวมถึงการช่วยให้ผู้เรียนเป็นประโยชน์แก่สังคมยิ่งขึ้น
- การศึกษาของสตรีในประเทศไทยเป็นที่แพร่หลายอยู่แล้ว
- การศึกษาสามัญ อาชีวศึกษากับเกษตรศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานอยู่ในแนวเดียวกับข้อเสนอแนะเป็นส่วนใหญ่แล้วแต่ควรเร่งศึกษาเรื่องความต้องการกำลังคนและวิจัยหลักสูตร
- การศึกษาวิทยาศาสตร์ เป็นงานที่ได้ดำเนินอยู่เป็นส่วนใหญ่แล้ว แต่ควรแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูและอุปกรณ์วิทยาศาสตร์
- เรื่องความช่วยเหลือ เป็นข้อเสนอแนะต่อองค์การระหว่างประเทศ เห็นควรให้ติดต่อประสานงานกับองค์การนั้น ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๑

“Proceeding of the 1st Meeting of The I.A.U.”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญนานาชาติตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศในเอเชียอาคเนย์
๒. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นหนึ่งในกรรมการและทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน

๑. จุดมุ่งหมาย คืบคลานพิจารณาว่า สถาบันอุดมศึกษาในเอเชียอาคเนย์ สามารถส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอย่างไร

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลเข้ารับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พุทธศักราช ๒๕๐๘-๒๕๑๐
(กล่อง ๖)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๒	“รายงานโครงการพัฒนาโรงเรียนอาชีวะสำหรับสตรีในประเทศไทย”, ๒๕๐๘. (เอกสารภาษาอังกฤษ)
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๓	“โครงการวิจัยร่วมกันระหว่าง UNESCO-IAU เรื่อง higher education ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ๒๕๐๘.
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๔	“โครงการอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๕	“เอกสารของ UNESCO-IAU Research office ว่าด้วย Higher Education and National Development in Thailand”, ๒๕๐๘-๒๕๐๙. (เอกสารภาษาอังกฤษ)
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๖	“โครงการพัฒนาโรงเรียนฝึกอาชีพสำหรับสตรีในประเทศไทยโดยความช่วยเหลือจาก UNICEF”, ๒๕๐๙-๒๕๑๐. (เอกสารภาษาอังกฤษ)
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๗	“โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย”, ๒๕๐๙ – ๒๕๑๑.
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๘	“โครงการสัมมนาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา”, ๒๕๑๐.
๘	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๖๙	“โครงการขยายการศึกษาในประเทศไทย”, ๒๕๑๐. (เอกสารภาษาอังกฤษ)
๙	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๗๐	“โครงการการจัดตั้งสำนักงานวางแผนการศึกษา”, ม.ท.
๑๐	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๗๑	“โครงการอบรมศาสนาแก่เยาวชน”, ม.ท.
๑๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒/๗๒	“บทความรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๒

“รายงานโครงการพัฒนาโรงเรียนอาชีวะสำหรับสตรีในประเทศไทย”, ๒๕๐๘. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ในรายงานโครงการฉบับนี้ได้กล่าวถึงการพัฒนาโรงเรียนอาชีวะศึกษาในประเทศไทย จาก การสังเกตการณ์และศึกษาของคณะทำงาน ในลักษณะและความต้องการของหลักสูตร อาชีวะศึกษาและการพัฒนาครูในประเทศ ซึ่งโครงการนี้ก็เพื่อสนับสนุนการพัฒนา โรงเรียนอาชีวะสำหรับผู้หญิงทั้งหลาย ให้ผู้หญิงได้รับความรู้ที่ถูกต้องสำหรับการ ประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตครอบครัว
๒. ตารางแสดงการพัฒนาโรงเรียนอาชีวะศึกษาสำหรับผู้หญิงในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๖๗

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๓

“โครงการวิจัยร่วมกันระหว่าง UNESCO-IAU เรื่อง higher education ในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประเด็นสำคัญและข้อสรุปของการศึกษาวิจัย
๒. พื้นหลังทั่วไป
๓. ครูผู้สอนและการสอน
๔. กำลังคน
๕. มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาระดับสูง
๖. ภาษา
๗. ผู้เรียน
๘. การเข้าศึกษา
๙. รูปแบบของสถาบันการศึกษา
๑๐. ระบบโรงเรียนและการศึกษาระดับที่สาม
๑๑. ข้อเสนอแนะและจุดเน้น
๑๒. หนังสือ Information and administration and courses of study

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๔

“โครงการอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา พ.ศ.๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา พ.ศ.๒๕๐๘
๒. คำสั่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการเตรียมผู้บริหารการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. หลักการเกี่ยวกับการอนุมัติสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชน
๔. ตารางอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา ประจำปี ๒๕๐๘ ประจำเดือนมิถุนายน
๕. บัญชีรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๕

“เอกสารของ UNESCO-IAU Research office ว่าด้วย Higher Education and National Development in Thailand”, ๒๕๐๘-๒๕๐๙. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารดังกล่าวเป็นจดหมายลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๙ จาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึงนายโฮวาร์ด เฮเดน Director of Southeast Asian Research Program in Higher Education, University of Malaysia ว่าด้วยเรื่องความเห็นชอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เกี่ยวกับร่างการแก้ไขเพิ่มเติม “Higher education and National Development in Thailand” ซึ่งทำให้มีการตีพิมพ์ร่างดังกล่าวโดย the UNESCO-IAU ในเวลาต่อมา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๖

“โครงการพัฒนาโรงเรียนฝึกออาชีพสำหรับสตรีในประเทศไทยโดยความช่วยเหลือจาก UNICEF”, ๒๕๐๙-๒๕๑๐. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการศึกษาถึงปัญหาที่พบภายในโรงเรียนฝึกออาชีพสำหรับสตรี โดยเรียนรู้สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเหล่านี้สำหรับนักเรียน เพื่อในอนาคตนักเรียนเหล่านี้จะเป็นผู้มีอาชีพและเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับนักเรียนให้ได้มีพื้นฐานที่ดี โดยมีการพัฒนาหลักสูตรให้ต้องตรงตามความต้องการของประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจาก UNICEF

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๗

“โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย”, ๒๕๐๕ – ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อโครงการ กำหนดเวลา หลักการ (ปรับปรุงมาตรฐานให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล) ปัญหาและเหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมาย องค์ประกอบและขอบเขตการบริหารงานโครงการ กำหนดเวลาการเตรียมงานโครงการ งบประมาณการเตรียมงานในปีงบประมาณ ๒๕๑๑ งบประมาณโครงการการสอนในระยะเวลา ๑๐ ปี (ยังไม่รวมค่าอุปกรณ์การสอนและค่าวัสดุ) โดยประมาณ และผลประเมินโครงการที่คาดว่าจะได้รับ

เอกสารประกอบ สมมติฐานเกี่ยวกับงานด้านการสอนสาขาวิชาต่างๆ และการประมาณการผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๘

“โครงการสัมมนาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา”, ๒๕๑๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องสัมมนาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ผู้เข้าร่วมสัมมนา กำหนดเวลาประชุม สถานที่ประชุม หัวข้อเรื่องในการสัมมนา เอกสารประกอบการประชุม การเงิน การประเมินผล และการลงทะเบียนผู้เข้าสัมมนา

นอกจากนี้ยังมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการดำเนินการสัมมนาครูและศึกษานิเทศก์ฝ่ายภาษาอังกฤษ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและตารางการสัมมนาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๖๙

“โครงการขยายการศึกษาในประเทศไทย”, ๒๕๑๐. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารชุดนี้เป็นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การขยายการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศไทย
๒. ปัญหาที่เป็นที่วิตกในการลงมือปฏิบัติโครงการ
๓. การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือ
๔. การพัฒนาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
๕. แผนการปฏิบัติโครงการในระดับจังหวัด
๖. วัตถุประสงค์ของแผนการ
๗. ขอบเขตของการปฏิบัติการ
๘. ขั้นตอนดำเนินงาน

๕. ข้อมูลที่ถูกคัดเลือกในเรื่องการลงทะเบียนเรียนของโรงเรียนและวิทยาลัยในประเทศไทย
๑๐. ระบบจัดเก็บข้อมูลการศึกษาและกำลังคนของประเทศไทย
๑๑. การวิจัยสำหรับแผนการพัฒนาศึกษาและกำลังคน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๗๐

“โครงการการจัดตั้งสำนักงานวางแผนการศึกษา”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการจัดตั้งสำนักงานวางแผนการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล (ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหาร ประสานงานและประสานโครงการของกรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับโครงการส่วนรวมของกระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษาความต้องการในด้านต่างๆ กำลังคนและความพร้อมต่างๆ) รูปของ สำนักงานและวิธีปฏิบัติงาน รวมถึงแผนผังการจัดส่วนราชการในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๗๑

“โครงการอบรมศาสนาแก่เยาวชน”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการอบรมศาสนาแก่เยาวชน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ (มีอนุสนธิมาจากข้อความที่ว่า “โรงเรียนจะต้องเป็นที่ฝึกฝนเด็กให้ใกล้ชิดกับพระศาสนาจนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งชีวิตตน หาใช่สิ่งภายนอกที่มีผู้เอามาเพิ่มเติมเข้าไม่”) โครงการปัจจุบัน โครงการอนาคต

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๗๒

“บทคัดย่อรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”, ม.ท. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เอกสารชุดนี้เป็นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประวัติความเป็นมา
๒. ภูมิภาค รูปแบบการศึกษา และปัญหาทางเศรษฐกิจ
๓. การฝึกอบรมครูและงานวิจัยทางการศึกษา
๔. บทบาทของมหาวิทยาลัย ลักษณะทางสหวิทยาการของการวิจัยทางการศึกษา
๕. กำลังคนระดับสูงสำหรับการพัฒนา
๖. ขั้นตอนของนโยบายการศึกษา
๗. บทบาททางสังคมและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
๘. นโยบายทางด้านภาษาและการศึกษาระดับสูงของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑.๓.๑ แผนการศึกษาชาติ

พุทธศักราช ๒๔๙๔ – ๒๕๑๓

(กล่อง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑	“แผนการศึกษาชาติ”, ๒๔๕๔.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๒	“งบประมาณในการจัดแนวการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๑.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๓	“การประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๓.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๔	“แผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๔.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๕	“การสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ ณ สำนักการสภา การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒”, ๒๕๑๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๖	“การสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาชาติ ณ โรงแรมรถไฟ เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๗ กันยายน ๒๕๑๗”, ๒๕๑๗

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑

“แผนการศึกษาชาติ”, ๒๔๕๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการพิจารณาถึงแผนการศึกษาชาติ โดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ ขุนกงฤทธิศึกษากร เป็นประธานกรรมการ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และคณะกรรมการรวม ๒๔ ท่าน เป็นกรรมการพิจารณาแผนการศึกษาชาติ เพื่อพิจารณาปรับแผนการศึกษาชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ เสนอความเห็นต่อ คณะกรรมการฯ ถึงหลักความมุ่งหมายของสหรัฐอเมริกา ที่มีอยู่ ๔ ข้อ คือ

- ก. Head ตรงกับพุทธศึกษาของการศึกษาของไทย
- ข. Heart ตรงกับจริยศึกษาของการศึกษาของไทย
- ค. Health ตรงกับพลศึกษาของการศึกษาของไทย
- ง. Hand ตรงกับหัตถศึกษา ซึ่ง ในการศึกษาของไทย ไม่มีข้อนี้

โดยเสนอความเห็นให้เพิ่มหัตถศึกษาเพื่อให้มีความชำนาญในการทำงาน และการใช้หัตถฯ(มือ) ให้เป็นประโยชน์รอบด้าน

๒. พระนรราชจางง มีความเห็นเกี่ยวกับแผนการศึกษาทั่วไปดังนี้

- ก. กำหนดระยะเวลาของการศึกษาให้เหมาะสมแก่วัยของผู้เรียน
- ข. แผนการศึกษาควรจัดให้มี ๒ ระยะใหญ่ๆ คือ ระยะให้ความรู้ การอบรมเป็นพื้นฐาน และ ระยะเรียนอบรมอาชีพ
- ค. การให้การศึกษ ให้แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือระยะของการให้ความรู้ความจำ และระยะของความคิด ทำให้เด็กไม่เป็น “นกแก้ว” และก้าวหน้าต่อไป
- ง. การอนามัย ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากรัฐบาลเพิ่มขึ้น เพราะเด็กต่อไปจะเป็นพลเมือง และพลเมืองต้องมีอนามัยที่ดี
- จ. การให้การศึกษ ควรทำความเข้าใจและตั้งข้อสังเกตว่า เด็กแต่ละคนนั้นมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงต้องอบรมสั่งสอนในแบบที่แตกต่างกันด้วย
- ฉ. การอบรมครูอาจารย์เป็นเรื่องสำคัญ โดยจะต้องรับครูที่ผ่านครูชั้นมหาวิทยาลัยเท่านั้น เข้าทำงานการสอน มิฉะนั้นการศึกษาของประเทศ จะอยู่ระดับต่ำเรื่อยไป
- ช. เพื่อให้การดังกล่าวข้างต้นดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จ จะต้องจัดให้มีโรงเรียนครูเป็นแผนกสำคัญในมหาวิทยาลัย และจะต้องทำให้อาชีพการเป็นครูเป็นที่สนใจของคนโดยทั่วไป

๑. การประชุมแผนการศึกษาชาติประชมรวม ๓ ครั้ง

- ก. ครั้งแรก นั้น จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นผู้เปิดการประชุมในฐานะ นายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ได้กล่าวถึง องค์กรสหประชาชาติ ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นใน ขณะนั้น ซึ่งมีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึง ต้องการให้พัฒนาปรับปรุงประเทศในสอดคล้องในระบอบประชาธิปไตย การให้การศึกษาแก่ราษฎร จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาประเทศในทุกด้าน
- ข. ประธานกรรมการ ได้ชี้แจงความมุ่งหมายในการพิจารณาแผนการศึกษาชาติ กล่าวคือ เนื่องจากสถานการณ์ของโลกนั้นเปลี่ยนแปลงไปมากจึงต้อง ปรับปรุงแผนการศึกษาชาติให้เหมาะสมกับยุคสมัย และเพื่อพัฒนาการศึกษา ของคนในชาติให้ทันกับนานาประเทศ
- ค. นายเดือน บุนนาค เสนอต่อที่ประชุม ว่า ควรพิจารณา ให้ แผนการศึกษาชาติ นั้น หากต้องการให้เกิดผลอย่างแท้จริงควรบังคับใช้เป็นกฎหมาย
- ง. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ชี้แจงเรื่องการจัดมัธยมสามัญศึกษาว่า จัดขึ้นใหม่ ก็ด้วยสาเหตุว่า ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วไม่สามารถจะเรียนต่อในชั้นมัธยม วิสามัญศึกษาได้ เพราะขาดทุนทรัพย์ หรือเหตุผลอื่นๆ และผู้ที่จบชั้น ประถมศึกษา อายุยังน้อยเกินกว่าที่คิดจะประกอบอาชีพ จึงจัดตั้งมัธยมสามัญ ศึกษาขึ้นให้มีการสอนทั้งในทางหนังสือและในทางการใช้มือ โดยกำหนด หลักสูตรไว้ ๓ ปี ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในชั้นนี้แล้วจะต้องการเรียนต่อใน การศึกษาตอนปลายหรือประกอบอาชีพก็ได้ ในการประชุมครั้งต่อมา (ครั้งที่ ๒) พระนรราชจางง ได้กล่าวสรุปย้อนไปในเรื่องมัธยมสามัญศึกษา ว่ามี ความมุ่งหวังจะดึงความสนใจของเด็กให้หันมาทางวิชาอาชีพมากกว่าทาง หนังสือ (ทางวิสามัญศึกษา คือ ทางหนังสือ) ซึ่งท่านเห็นว่า เรายังไม่มีความ พร้อมทั้งทางบุคลากรและเครื่องมือต่างๆ
- จ. พระประกาศสหกรณ์ เสนอว่า การศึกษาชั้นมัธยมวิสามัญศึกษา มัธยมสามัญ ศึกษาและมัธยมอาชีพจะศึกษาตอนต้น ทั้งสามสายนี้อยากจะให้รวมเป็นสาย เดียวกัน แล้วไปแยกออกเป็น ๒ สายในภายหลัง เหตุผลคือ
- เด็กมีความรู้พอสมควรเมื่อจบชั้นมัธยมปีที่ ๓
 - มีอายุเพียงพอที่จะคิดและเลือกทางศึกษาได้ดีกว่า
 - การจัดการศึกษาหลายส่วนนั้น ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก
- ฉ. หลวงประพันธ์ไพรัชชพากย์ เสนอความเห็นใกล้เคียงกับพระประกาศ สหกรณ์ โดยเสนอหลักการว่า ควรแบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ส่วน คือสามัญ

ศึกษากับอาชีวศึกษา สำหรับชั้นประถมศึกษาชั้นนั้นถือว่าเป็นสามัญศึกษาแล้ว เมื่อต่อจากประถมศึกษาขึ้นมาชั้นมัธยมตอนต้น ก็บอกอาชีวศึกษาเข้าไปตามสมควร และเมื่อต่อขึ้นไปในชั้นมัธยมปลายก็บอกเพิ่มเข้าไปอีกจนถึงเตรียมอุดมศึกษา แต่ก็ควรทำการสำรวจดูว่าอาชีวศึกษาของเด็กแต่ละขนาดมีอะไรบ้างที่ต้องการ ก็ให้บอกอาชีวศึกษานั้นๆเข้าไปเป็นขั้นๆ

(ความคิดดังกล่าวนี้ ถูกพัฒนาต่อมาเป็น โครงสร้างการศึกษาในปัจจุบัน)

๔. พระนรราชจันง เสนอว่า ให้รัฐบาลบังคับให้เรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลขึ้นไป คือให้เด็กอายุตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไปได้เข้าศึกษาในโรงเรียน ทางประธานกรรมการ ได้ชี้แจงว่า เท่าที่กฎหมายได้กำหนดอายุการศึกษาภาคบังคับไว้ปีที่ ๘ นั้น ยังทำไม่ทั่วถึงกันทุกจังหวัด บางแห่งต้องผ่อนการบังคับออกไปอีก เนื่องจากสถานที่เรียนกับการคมนาคมยังไม่สะดวก การที่จะลดอายุลงอีก จะทำให้สถานที่เรียนไม่เพียงพอและขณะนี้ก็ยังบังคับอายุไม่ได้ เพราะสถานที่เรียน จำนวนครูยังไม่เพียงพอ เด็กที่อายุน้อยไปเรียนชั้นสูงได้ แต่ถ้ายังไม่เข้าเรียนเมื่ออายุถึงเกณฑ์บังคับไว้ ก็ต้องไปเข้าเรียน แล้วอยู่ในโรงเรียนจนอายุพ้นกำหนด ไม่ใช่จนจบชั้นเรียน
๕. ประธานกรรมการ กล่าวว่าการบังคับอายุนั้น ในบางท้องที่เราอาจเขยิบอายุได้ตามความเหมาะสม ซึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เสนอว่า ความเห็นนี้ตรงกับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประสงค์จะเขยิบอายุไปตามความเหมาะสมของท้องที่ และใครจะค่อยทำค่อยไปเป็นท้องที่ๆ ไป ซึ่งในที่สุด จะให้ได้เรียนตั้งแต่อายุ ๘ ปี จนถึงอายุ ๑๔ ปี โดยทั่วกัน
๖. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เสนอว่า ในขณะนี้ กฎหมายบังคับอายุการศึกษาไว้ตั้งแต่ย่างเข้าปีที่ ๘ ถึงย่างเข้าปีที่ ๑๕ แต่ถ้าจบชั้นประถมศึกษาแล้ว แม้จะอายุเท่าใดยอมผ่อนการบังคับให้ศึกษา ดังนั้น จึงมีเด็กที่อายุน้อยจำนวนมาก จบการศึกษาภาคบังคับก่อนอายุ ๑๕ อยู่เป็นจำนวนมาก แล้วเราจะบังคับเด็กพวกนี้อย่างไรให้ศึกษาต่อ เพราะเห็นว่า เด็กวัยนี้เป็นเด็กที่กำลังเรียนรู้ได้ดี จึงอยากจะให้มีการบังคับอายุโดยเด็ดขาด (รัฐธรรมนูญหน้าที่ของชนชาวไทยให้รับการศึกษาไว้เพียงชั้นประถมเท่านั้น) ความเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ต้องการให้บังคับจนอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ เพราะเป็นอายุที่เหมาะสมและมีภาวะพอที่จะประกอบอาชีพได้บ้าง แต่อย่างไรก็ตามทางประธานเสนอว่าเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพราะต้องมีครู สถานที่เรียน อุปกรณ์การศึกษาให้พร้อมมากกว่านี้

๗. ที่ประชุมได้พิจารณาตกลง ในเรื่องของอายุเด็กในชั้นอนุบาลกำหนดให้เข้าศึกษาได้ระหว่างอายุตั้งแต่ย่างเข้าปีที่ ๔ จนถึงย่างเข้าปีที่ ๗ และกำหนดหลักสูตรไว้ ๒ ปี ซึ่งไม่มีการศึกษาทางหนังสือเลย มีเพียงอบรมนิสัยและฝึกประสาทเด็กเท่านั้น
๘. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ เสนอว่า ในเรื่องอายุเกี่ยวกับประถมศึกษาชั้นนี้ ตามความรู้ที่ได้รับจากการค้นคว้าและศึกษาในหลายๆประเทศนั้น ควรจัดให้มีไม่น้อยกว่า ๕ ปี แต่ทั้งนี้ ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญมาก จึงจะได้ผล ซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้น มาตรฐานการอบรมครูยังไม่ถึงขนาดที่จะให้มีครูได้ถึงขั้นนั้นได้ ฉะนั้นควรกำหนดชั้นประถมศึกษาไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๙. พระคุณยพาศย์สุวมณฑ์ กับ หลวงประพันธ์ไพโรรัชชพาศย์ เสนอว่า
- ประการแรก ให้รวมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีแต่มัธยมศึกษาอย่างเดียว และเรียกชื่อใหม่ว่า ประถมศึกษาพิเศษ
 - ประการที่สอง มีมัธยมศึกษาเพียง ๒ อย่าง คือ สามัญศึกษาเดิมกับอาชีวศึกษา แต่ทางประธานกรรมการชี้แจงขัดแย้งว่า การรวมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษานั้น ทำให้ การศึกษาภาคบังคับนั้นขยายไปด้วย เพราะ รัฐธรรมนูญได้กำหนดหน้าที่ๆ ไว้ว่าต้องศึกษาให้จบชั้นประถมศึกษา ทำให้ต้องเพิ่มโรงเรียนครู และอุปกรณ์การเรียนอีกเท่าตัวและเห็นว่าจะไม่ได้ผล
๑๐. ที่ประชุมมีข้อเสนอที่มีความเห็นแตกต่างกันไปอยู่มากหลายแนวทางมีหลักการตามแนวคิดข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามนั้น ที่ประชุมลงมติกำหนดให้เด็กเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตั้งแต่อายุย่างเข้าปีที่ ๘ ถึงย่างเข้าปีที่ ๑๑ และแบ่งการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นออกเป็น ๓ สาย (มัธยมวิสามัญศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาสามัญศึกษาและมัธยมศึกษาอาชีวศึกษาตอนต้น) โดยกำหนดให้เด็กเข้าศึกษาตั้งแต่อายุย่างเข้าปีที่ ๑๒ ถึงย่างเข้าปีที่ ๑๔ ตามร่างแผนการศึกษาชาติด้วยคะแนน ๑๖ ต่อ ๒
๑๑. ข้อสังเกต ของการประชุมในทุกๆครั้ง ที่ประชุม จะเน้นให้นักเรียนเลือกเข้าเรียนทางอาชีวศึกษามากๆ และจัดแผนการศึกษานั้นไปทางการศึกษาอาชีพมากกว่าทางหนังสือ
๑๒. เมื่อได้ข้อสรุปในหลายๆเรื่องนั้น มีการออกร่างแผนการศึกษาชาติ ซึ่งร่างแผนการศึกษาชาติมีใจความดังนี้
๑๓. ภายในเอกสารฉบับนี้มี รายละเอียดการสอนในรายวิชาต่างๆ เป็นหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาล

๑๔. เพื่อให้แผนการศึกษาชาติเป็นที่มั่นคง สมควรทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการหรือ
ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือเป็นพระราชบัญญัติ ซึ่งที่ประชุมลงมติให้เป็นพระบรม
ราชโองการ

ประกาศแผนการศึกษาชาติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงการศึกษาของชาติให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมดำรัสสั่งให้กำหนดแผนการศึกษาชาติไว้เป็นบรรทัดฐานปฏิบัติดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมาย

๑. ประเทศไทยมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาพอเหมาะแก่อัธภาพ เพื่อทุกคนเป็นพลเมืองดี มีร่างกายแข็งแรงและอนามัยสมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและมีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย
๒. เพื่อการเป็นพลเมืองดี กุลบุตรกุลธิดาพึงได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ เป็นอย่างน้อย
๓. กุลบุตรกุลธิดาพึงขวนขวายหาความรู้และความซัดเจน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนสืบไปในภายหน้า
๔. ในการจัดการศึกษานั้น ท่านให้จัดการศึกษาทั้งสามส่วนล้วนพอเหมาะกัน คือ
 - ก. จริยศึกษา ให้มีวัฒนธรรมและศีลธรรมดีงาม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน
 - ข. พลศึกษา ให้มีร่างกายแข็งแรงและอนามัยสมบูรณ์ กับทั้งมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
 - ค. พุทธิศึกษา ให้มีปัญญาความรู้และความชำนาญในทางปฏิบัติ สามารถที่จะประกอบสัมมาอาชีพะ

ระเบียบการศึกษา

๕. การศึกษาแบ่งออกเป็นชั้นๆ ดังนี้
 - ก. การศึกษาขั้นอนุบาล
 - ข. ประถมศึกษา
 - ค. มัธยมศึกษา
 - ง. เตรียมอุดมศึกษา
 - จ. อาชีวศึกษาขั้นสูง
 - ฉ. อุดมศึกษาและมหาวิทยาลัย
๖. การศึกษาขั้นอนุบาล ได้แก่การอบรมกุลบุตรกุลธิดาก่อนการศึกษาบังคับ โดยมีหลักการอบรมนิสัยและฝึกประสาทไว้ให้พร้อมที่จะรับการศึกษาขั้นประถมศึกษาต่อไป
๗. ประถมศึกษาได้แก่การศึกษาวิชาซึ่งเป็นความรู้เบื้องต้น แบ่งการสอนออกเป็นชั้นประถมปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๔

๘. มัธยมศึกษาแยกออกเป็น ๓ สาย คือ

- ก. มัธยมศึกษาสามัญศึกษา ได้แก่การศึกษาวิชาสามัญต่อจากประถมศึกษาและการฝึกหัดทำงานซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ความสามารถเบื้องต้นของพลเมืองจัดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๓
- ข. มัธยมวิสามัญศึกษา ได้แก่การศึกษาวิชาซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับไปศึกษาต่อในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรืออาชีวศึกษา จัด-สอนตั้งแต่ชั้นมัธยมวิสามัญตอนต้นปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๓ และชั้นมัธยมวิสามัญตอนปลายปีที่ ๔ ถึงปีที่ ๖
- ค. มัธยมอาชีวศึกษา ได้แก่การศึกษาวิชาเฉพาะซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการอาชีพโดยรับช่วงจากประถมศึกษา มัธยมศึกษาสามัญศึกษา หรือมัธยมวิสามัญศึกษา ทุกขณะที่สุดประโยค จัดสอนเป็นมัธยมอาชีวศึกษาตอนต้น และมัธยมอาชีวศึกษาตอนปลาย แต่ละตอนกำหนดเวลาไม่เกิน ๓ ปี

๙. เตรียมอุดมศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับไปศึกษาต่อในอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยหรืออาชีวศึกษาชั้นสูง จัดสอนตั้งแต่ชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ปีที่ ๒

อาชีวศึกษาชั้นสูง ได้แก่การศึกษาวิชาอาชีพชั้นสูงสำหรับประกอบการอาชีพหรือไปศึกษาต่อในอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย

๑๐. อุดมศึกษาและการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ได้แก่ การศึกษาวิชาการชั้นสูงและการค้นคว้า

๑๑. แผนผังการศึกษาชาติและอายุมาตรฐานของกัลบุตรกฤติดาที่พึงศึกษาในชั้นต่าง ๆ นั้น ได้กำหนดไว้ข้างทำนี้แล้ว

การศึกษาบังคับ

๑๒. การศึกษาบังคับ ได้แก่การศึกษาที่มีกฎหมายบังคับให้กัลบุตรกฤติดาทุกคนเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์บังคับ

๑๓. การศึกษาบังคับ ในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนรัฐพึงช่วยเหลือให้ได้มีอุปกรณ์ศึกษาอบรมตามควร

การศึกษาพิเศษและการศึกษาผู้ใหญ่

๑๔. การศึกษาพิเศษ ได้แก่การศึกษาซึ่งกำหนดเวลาศึกษาเป็นครั้งคราวสำหรับกัลบุตรกฤติดาที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว

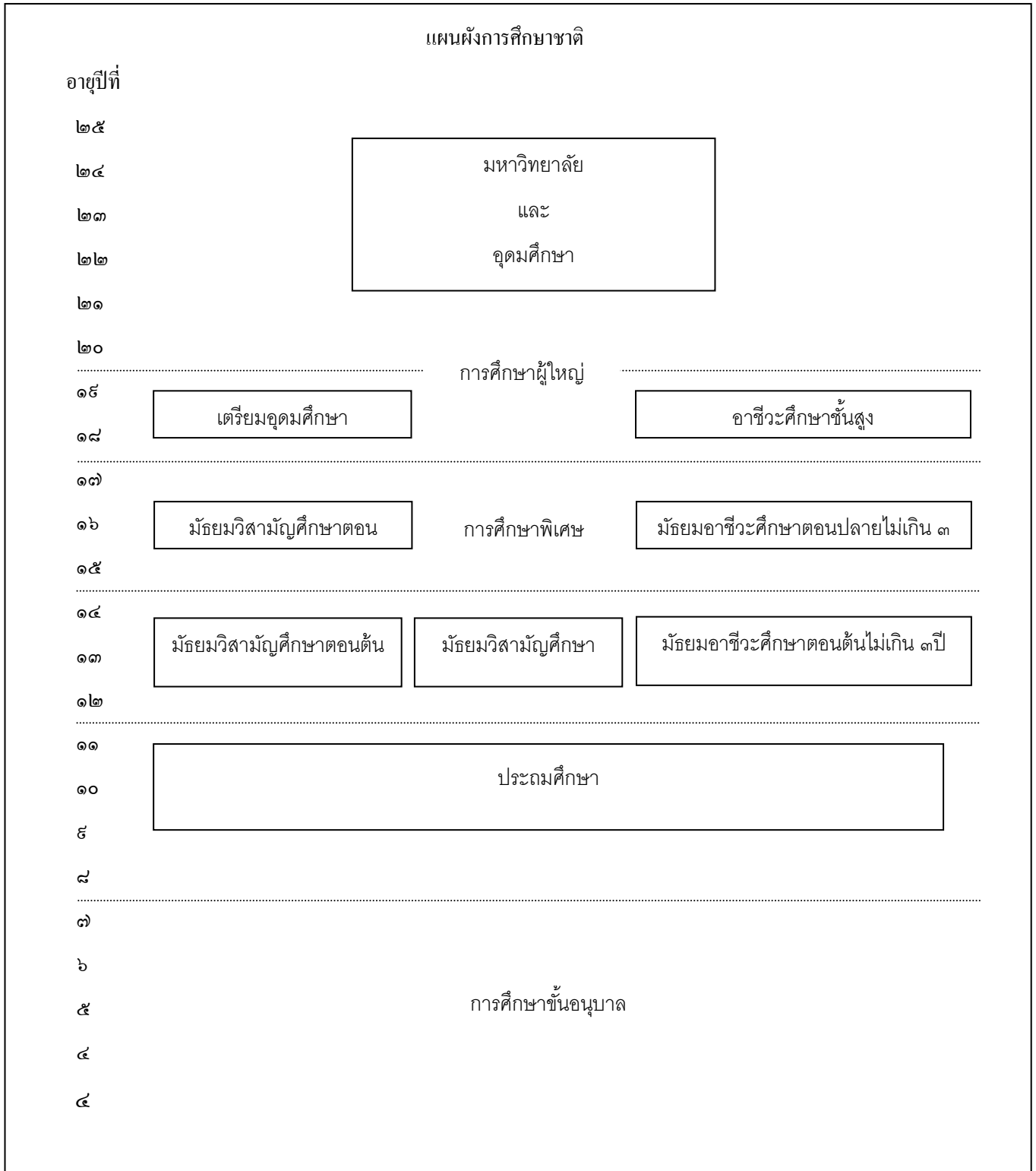
๑๕. การศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่การศึกษาที่กำหนดเวลาเป็นครั้งคราวสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาขณะที่อยู่ในวัยเล่าเรียน หรือที่ประสงค์จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบการอาชีพให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือที่อยู่ในสภาพพิเศษไม่อาจรับการศึกษาได้ตามปกติ

แนวจัดการศึกษา

๑๖. รัฐพึงถือว่าการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในกิจการของรัฐ
๑๗. รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา
การจัดระบบการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวง ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ
การศึกษาขั้นอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัย รัฐพึงจัดการให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ
๑๘. รัฐพึงสนับสนุนอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ
๑๙. รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าในทางศิลปะศาสตร์และวิทยาศาสตร์
๒๐. การจัดให้มีสถานศึกษานั้น รัฐใช้วิธีแบ่งแรง คือรัฐจัดเองบ้าง ยอมให้ท้องถิ่นจัดบ้าง และยอมให้คณะหรือเอกชนจัดในส่วนที่ทำให้การศึกษาต่ำกว่าขั้นอุดมศึกษาบ้าง
๒๑. รัฐรับอุปถัมภ์โรงเรียนราษฎร์ตามระเบียบซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้
๒๒. รัฐให้ทุนเล่าเรียนแก่นักเรียน ตามระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนตามสมควรแก่อัธยาศัย
๒๓. รัฐเป็นผู้จัดและส่งเสริมการฝึกหัดครู เพื่อให้มีผู้สอนซึ่งทรงคุณวุฒิและความสามารถให้มากที่สุดทั้งปริมาณและคุณภาพ
๒๔. สถานศึกษาทั้งปวงพึงใช้ผู้สอนที่มีประกาศนียบัตรหรือปริญญาหรือใช้ผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะแก่ประเภทและขั้นของการศึกษา
๒๕. รัฐมีอำนาจหน้าที่ควบคุมแนะนำและตรวจสอบการศึกษาในสถานศึกษาและจัดการสอบไล่ชั้นต่างๆ ตามระเบียบซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

ประกาศมา ณ วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๔๕๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายกรัฐมนตรี

เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๒ ปีที่ ๑

“งบประมาณในการจัดแนวการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องงบประมาณในการจัดแนวการศึกษาชาติ มีเอกสารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการลับ เรื่อง โครงการ การศึกษาแห่งชาติ โดยมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้เสนอต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อขอความตามคำริตามหนังสือที่ ๑๕๔๐๓/๒๕๐๒ มีใจความในเรื่อง

๑. โครงการจัดการศึกษาเพื่อสร้างรากฐานประชาธิปไตย กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษาว่าเมื่อประชาชนได้รับการศึกษาอย่างดีและทั่วถึงจะทำให้ระบอบการปกครองประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น
๒. โครงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ มุ่งหมายให้ประชาชนนั้นสามารถนำความรู้จากการศึกษาไปประกอบอาชีพ เมื่อประชาชนมีอาชีพก็ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจให้ขับเคลื่อนไปได้
๓. โครงการจัดการศึกษาภาคผนวกของเยาวชน เป็นการให้การศึกษาแก่เยาวชน นอกเหนือไปจากการอบรมสั่งสอนของครูที่โรงเรียน ทั้งกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ห้องสมุดสำหรับประชาชน (เป็นสิ่งที่สำคัญมาก) ด้านกีฬาจัดให้เพิ่มสนามกีฬา กิจกรรมลูกเสือ และการส่งเสริมให้มีสโมสรเยาวชนเพื่อส่งเสริมด้านต่างๆ ข้างต้น
๔. โครงการส่งเสริมการศึกษาส่วนภูมิภาค ซึ่งจะแก้ไขปัญหาเรื่องเด็กทิ้งภูมิลำเนา และเพิ่มสถานศึกษาให้เข้าถึงพื้นที่ต่างๆอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนที่ห่างไกลจากเมืองหลวงได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงด้วยเช่น เมืองหลวง
๕. โครงการร่วมมือกับประชาชนในการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและให้ความร่วมมือ ทั้งเงินทุน และลงแรง

มีเอกสารแจกรายละเอียดตัวเลข เงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ สภาการศึกษาแห่งชาติ และขอคงงบประมาณตามโครงการของกรมวิสามัญศึกษา.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๒ ปีที่ ๒

“งบประมาณในการจัดแนวการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องงบประมาณในการจัดแนวการศึกษาชาติ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดง งบประมาณและ ค่าใช้จ่ายและรายการต่างๆ ทางด้านเอกสาร ครุภัณฑ์ งบประมาณในโครงการต่างๆ งบประมาณเงินเดือน งบประมาณค่าใช้จ่ายส่วนกลาง และรายละเอียดของโครงการต่างๆ ซึ่งต้องใช้ งบประมาณในการดำเนินการ.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๓

“การประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๕๐๓ ซึ่งมีรายละเอียดว่าควรมีการ ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติโดยเร็ว และเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๔ เป็นต้นไปและเพื่อที่กระทรวง ศึกษาจะได้มีเวลาจัดหลักสูตรประมวลการสอนก่อนการประกาศใช้

บันทึก เรื่องการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติในสมัยประชาธิปไตย กล่าวว่า การปรับปรุงแผนการ ศึกษาชาตินั้น (แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕) มีลักษณะเป็นกฎหมายไม่ได้ เพราะมิได้ผ่านสภานิติบัญญัติ รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีผลเหมือนเป็นระเบียบบังคับใช้ภายในกระทรวงศึกษาธิการ ไม่มีผลบังคับ ใช้แก่บุคคลภายนอก และแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๙๔ ก็มีได้เป็นกฎหมายเช่นกัน เพราะไม่มีอำนาจนิติ บัญญัติ ผลจึงเหมือนกับ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕ เอกสารฉบับนี้มีเนื้อหาไม่ครบขาดหายไป บางส่วนซึ่ง มีเอกสารฉบับเดียวกันนี้อยู่ในเอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๔

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๔

“แผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการบันทึกเรื่องการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติในสมัยประชาธิปไตย เสนอ ต่อรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล) ซึ่งในเอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๓ นั้นได้ขาด หายไป มีใจความต่อจาก เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๑/๓ ดังต่อไปนี้ จากที่กล่าวไว้ใน เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๓ นั้นว่า แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕, พ.ศ.๒๔๗๕ และพ.ศ.๒๔๙๔ นั้นไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย เพราะไม่มีอำนาจนิติบัญญัติรองรับและในแผนการศึกษาฉบับ พ.ศ.๒๕๐๔ นั้น มีพระราชบัญญัติสภา

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งออกใช้และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจสภาการศึกษาแห่งชาติ พิจารณาปรับปรุงวางแผนเพียงเท่านั้น ทำให้สภาการศึกษาแห่งชาติก็ยังคงไม่มีอำนาจในการบัญญัติแผนการศึกษาเป็นกฎหมายเช่นเดียวกัน มีข้อเสนอเหตุผลว่าแผนการศึกษาชาติไม่ควรออกไปในรูปของกฎหมายหรือเสมอด้วยกฎหมาย ๒ ประการ คือ ประการแรกต้องผ่านสภานิติบัญญัติ ทำให้เกิดความล่าช้ามาก และประการที่สอง ตัวร่างของแผนการศึกษาชาตินั้นไม่มีลักษณะเป็นกฎหมาย เป็นเพียงแนวทางเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ควรออกไปในลักษณะของกฎหมาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการออกเป็นประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี ก็ย่อมมีผลใช้บังคับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เพียงพอลงอยู่แล้ว การออกเป็นประกาศไปเป็นพระบรมราชโองการ มีนายกรัฐมนตรีรับสนองเช่นที่ทำอยู่ เห็นจะเหมาะสมแล้ว ซึ่งเมื่อพระมหากษัตริย์พระราชทานพระราชดำริใด รัฐบาลก็ควรนำมาเป็นบรรทัดฐานให้การบริหารด้วย

แผนการศึกษาชาตินี้มี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นประธานกรรมการ และ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ร่วมประชุมและตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร โดยใจความสำคัญของแผนการศึกษาลบฉบับใหม่นี้ ได้เปลี่ยนโครงสร้างใหม่ ของแผนการศึกษาดังนี้

๑. อายุ ๓-๖ ปี ชั้นก่อนการศึกษาบังคับ
๒. อายุ ๗-๑๐ ปี ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑-๔)
๓. อายุ ๑๑-๑๓ ปี ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๕-๗)
๔. อายุ ๑๔-๑๕ ปี ชั้นประโยคมัธยมศึกษา แบ่งสายการเรียนเป็นสายสามัญ(ทางหนังสือ) และสายอาชีพ ซึ่งแต่ละสายการเรียนนั้นก็แบ่งเป็น
 - ก. ชั้นประโยค มัธยมศึกษาตอนต้น
 - ข. ชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยสายอาชีพ แต่ละประโยคอาจจัดเป็น ๑ ชั้น ๒ ชั้น หรือ ๓ ชั้น โดยคำนึงถึงลักษณะของวิชาอาชีพเป็นสำคัญ ส่วนการจัดสายสามัญนั้น ให้มีประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ชั้นและตอนปลาย ๒ ชั้น รับช่วงติดต่อกันไป ซึ่งเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้สามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

๕. อายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป ชั้นอุดมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๕

“การสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ ณ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี ๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒”, ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการสัมมนา การวางแผนการศึกษาระดับชาติ โดยการประชุมนั้น แบ่งเป็น ๔ กลุ่มย่อย เพื่อถกในหัวข้อของแต่ละกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย วัตถุประสงค์ของการสัมมนานี้ คือ วางแผนการศึกษาทุกระดับให้ได้มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและแนวคิดใหม่ๆ ในด้านการวางแผนการศึกษาและเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สอง (๒๕๑๐-๒๕๑๔) และเกิดการวิเคราะห์สถานะและปัญหาการศึกษาที่เป็นอยู่ โดยมีผู้ร่วมสัมมนาจากหลายภาคส่วน ทั้งมหาวิทยาลัย กระทรวงต่างๆ และผู้แทนจากเอกชนมี นายประสิทธิ์ คุลยาทร เป็นประธาน โดยลักษณะของการสัมมนานี้ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ของแต่ละภาคส่วน มีเอกสารประกอบการสัมมนาจากผู้มีความรู้ นักวิชาการ หลากๆ ท่าน เพื่อความเข้าใจมากขึ้น เช่น เอกสารเรื่องสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย โดย ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เอกสารเรื่องบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาการศึกษา โดย ดร. ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล อย่างไรก็ตามการสัมมนานี้ เน้นไปทางการถกเพื่อให้เกิดข้อสรุปในเรื่องการวางแผนการศึกษาของชาติ

เอกสารฉบับนี้ไม่มีความคิดเห็นส่วนตัวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นเพียงการรวบรวมเอกสารประกอบการสัมมนาในหัวข้อดังกล่าวข้างต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๖

“การสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ ณ โรงแรมรถไฟ เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๗ กันยายน ๒๕๑๗”, ๒๕๑๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติมี ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล เป็นประธานอำนวยการสัมมนา มีหัวข้อการสัมมนา ๕ หัวข้อดังนี้

๑. สถานภาพทางกฎหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (อภิปรายในที่ประชุมใหญ่)
๒. การกำหนดความมุ่งหมายรวมของแผนการศึกษาและความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับ (อภิปรายในกลุ่ม)

๓. การจัดการศึกษาในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน การกำหนดเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและการจัดการศึกษาด้วยวิธีการอื่นๆ (อภิปรายในกลุ่ม)
๔. การบริหารการศึกษาโดยใช้วิธีแบ่งแรงระหว่างรัฐกับเอกชน (อภิปรายในกลุ่ม)
๕. การบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (อภิปรายในกลุ่ม)

การสัมมนาครั้งนี้ มี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ร่วมเข้าการสัมมนาด้วย ในฐานะบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ภายในเอกสารมีการสรุปผลการพิจารณา ในหัวข้อต่างๆข้างต้นนั้น และเอกสารประกอบการสัมมนา เป็นเนื้อหาประกอบที่อธิบายความรู้ เช่น เรื่อง แผนการศึกษาชาติจะไปรอดหรือไม่ ถ้าครูเป็นอย่างนี้ โดย สมยศ เม่นแย้ม เป็นต้น เอกสารฉบับนี้ไม่มีข้อคิดเห็นส่วนตัวของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

พุทธศักราช ๒๕๑๗

(กล่อง ๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๗	“เอกสารประมวลข้อคิดเห็นเพื่อการปฏิรูปการศึกษา”,
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๘	“การประชุมเบื้องต้น ก่อนการสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๑๗.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๙	“การประชุมเบื้องต้น ก่อนการสัมมนา เรื่อง แผนการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๒”, ๒๕๑๗.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑๐	“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ สถานภาพทางกฎหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ”, ๒๕๑๗
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑๑	“เอกสารเพิ่มเติมประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ”, ๒๕๑๗.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑๒	“เอกสารเพิ่มเติมประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๑”, ๒๕๑๗.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑๓	“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๓ (มท)”, ๒๕๑๗.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๑/๑๔	“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๔”, ๒๕๑๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๗

“เอกสารประมวลข้อคิดเห็นเพื่อการปฏิรูปการศึกษา”, ๒๕๑๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการสรุปความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา เป็นการสรุปผลจากจดหมายและบทความของประชาชนที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางพื้นฐาน เพื่อปฏิรูปการศึกษาที่ส่งมายังประธานกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๘

“การประชุมเบื้องต้น ก่อนการสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑”, ๒๕๑๗. ภายใน

เอกสารฉบับนี้มีเอกสารประกอบการสัมมนาหลายหัวข้อด้วยการ ดังนี้

๑. เอกสารรายนามผู้เข้าร่วมสัมมนา
๒. เอกสารร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งภายในร่างแผนการศึกษานั้นมีหลักการศึกษาทั่วไป และระบบการศึกษาที่จะประกาศใช้เป็นแผนการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ชั้นอนุบาลศึกษา ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้นมี ๓ ชั้น และตอนปลายมี ๒ ชั้น หรือมากกว่าก็ได้) และชั้นอุดมศึกษา
๓. เอกสารหมายเลข ๔ เรื่องความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ

เอกสารเรื่องนี้ น่าสนใจเพราะสรุปเนื้อหาความเป็นมาของแผนการศึกษาในแต่ละฉบับ ดังต่อไปนี้ ในสมัยก่อนนั้นประเทศไทยมีการประดิษฐ์ตัวอักษรในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี ตลอดเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้น การให้การศึกษาต้องอาศัยสถาบัน ๒ สถาบัน กล่าวคือ สถาบันทางศาสนา โดยใช้วัดเป็นสถานศึกษา อาศัยพระภิกษุเป็นผู้สอนและสอนตามโอกาสที่ว่าง จากภารกิจทางศาสนา หลักการเนื้อหาที่สอนนั้น จะขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นสำคัญ ในบางสมัยอาจเน้นหนักไปทางศาสนา ด้วยการบวชเรียนเพราะราชการจะไม่ยอมรับเข้าทำงาน หากไม่ได้ผ่านการบวชเรียนเสียก่อน อีกส่วนหนึ่งคือการศึกษาในราชสำนักหรือในวัง เป็นการให้การศึกษาแก่บุคคลกลุ่มน้อย คือบรรดาบุตรของเจ้าขุนมูลนายเท่านั้น การศึกษาดังที่กล่าวมานี้เรียกว่า “การศึกษาแผนโบราณ” ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูประบบการศึกษาให้เข้าสู่ยุคใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตก แบ่งได้ออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ และระยะหลังจากนั้น

แผนการศึกษาของชาติก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ในสมัยต้นของกรุงรัตนโกสินทร์นั้น มีวัดและราชสำนักให้ความอุปถัมภ์ตามสมควร ซึ่งเน้นหนักไปทางอักษรศาสตร์ ต่อมาได้มีการปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดตั้งโรงเรียนขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงแบบเรียน

จากเดิมมาใช้แบบเรียนหลวงใหม่ ๖ เล่ม ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารียงกูร) แทนในปี พ.ศ.๒๔๔๓ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบวิชา แบ่งระดับออกเป็น ๓ ประโยค ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๓๘ ได้มีการปรับปรุงแบ่งประโยค ๑ และ ๒ เป็นประโยคละ ๓ ชั้น ส่วนประโยค ๓ แบ่งเป็น ๔ ชั้น

ในปี พ.ศ.๒๔๓๕ มีการประกาศตั้งโรงเรียนมูลศึกษา โดยจัดตั้งขึ้นในวัดต่างๆ ทั้งวัดหลวงและ วัดราษฎร์ทั่วกรุงเทพและหัวเมือง ผู้สอนคือ พระภิกษุ สอนตามหลักสูตรสามัญ แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น ถ้า อาจารย์ที่สอนรูปใดมีลูกศิษย์เรียนตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไปก็ให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนมูลศึกษาสามัญชั้นต่ำได้ การ สอบไล่มูลศึกษาสามัญชั้นต่ำ เรียกว่า “สอบประโยคช่อน” เมื่อสอบได้ก็จะเข้าเรียนต่อในชั้นมูลศึกษา ชั้นสูงต่อไป นโยบายการตั้งโรงเรียนมูลศึกษานี้เป็นการขยายการให้การศึกษาที่มีแบบแผนครั้งสำคัญ แทนที่การสอนแบบโบราณและยังเปิดโอกาสให้เอกชน จัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ได้ แต่ต้องขออนุญาตต่อ กระทรวงธรรมการเสียก่อนและเรียกชื่อว่า “โรงเรียนเฉลยศักดิ์”

โครงการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๑

ในปี พ.ศ.๒๔๔๑ เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เมื่อยังเป็นพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ได้เสนอ แนวทางการจัดการศึกษา โดยตัดแปลงจากระบบการศึกษาของอังกฤษ และกรมศึกษาธิการได้เรียบเรียงเข้า กับความคิดเดิม โดยแบ่งการศึกษาในกรุงเทพและหัวเมือง การศึกษาแบ่งออกเป็นการศึกษาสามัญและ การศึกษาพิเศษและได้แบ่งระดับชั้นเรียนออกเป็นชั้นมูลศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนการศึกษา พิเศษ เป็นการศึกษาวิชาเฉพาะหรือวิชาอาชีพต่างๆ โครงการศึกษานี้ได้กำหนดอายุนักเรียนในระดับชั้น ต่างๆ อันเป็นแบบแผนในการจัดการศึกษาในระยะต่อมา

โครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๔๕

ต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ดูแลการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น เพราะ ญี่ปุ่นได้วางโครงการศึกษาไว้แล้วจากชาติทางยุโรปและอเมริกา ซึ่งต่อมาได้มีการนำมาปรับปรุงให้เข้ากับ การศึกษาของไทย โดยประกาศใช้เป็นโครงการศึกษาฉบับที่ ๒ ในปี พ.ศ.๒๔๔๕ ตามโครงการศึกษานี้ แบ่งการศึกษาออกเป็นสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา เป็นสองสายขนานกันไปในระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษาได้เริ่มใช้เป็นครั้งแรก ระยะเวลาในการศึกษากำหนดไว้ ๓ ปี เป็นชั้นมูลศึกษา ๑ ปีและอีก ๒ ปี เป็นชั้นประถมศึกษาอันแท้จริง อายุของผู้ที่จะเรียนคือ ๑๐-๑๒ ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาถือว่า จบชั้น ประโยค ๑ มีความรู้ในวิชาสามัญขั้นต้น คือ วิชาภาษาไทย เลข บัญชี ปัญหาสุขภาพิตและปัญหาธรรมต่างๆ ชั้นมูลศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นเริ่มแรกให้วัดหรือผู้ปกครองเป็นผู้สอน เมื่อสอบชั้นนี้ได้แล้วจึงจะเข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาได้ ถ้าตำบลใดมีผู้จบชั้นมูลศึกษาเกิน ๓๐ คนก็ให้ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นในวัดโดยมี พระภิกษุที่มีความรู้เป็นผู้สอนได้

ต่อมาปี พ.ศ.๒๔๕๑ มีการกำหนดหลักสูตรชั้นมูลศึกษาตายตัวและมีเวลาเรียน ๓ ปี เมื่อจบแล้วจึงเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาซึ่งมีกำหนดเรียน ๓ ปีเช่นกัน แต่มิได้มีกำหนดตายตัวไว้ว่านักเรียนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต้องผ่านประโยชน์มูลศึกษาก่อนแต่อย่างใด เมื่อจบชั้นประถมจึงเรียนชั้นมัธยมศึกษาต่อไป การศึกษาสายนี้เรียกว่าสายสามัญและได้แบ่งออกเป็นสายสามัญพิเศษคู่ขนานกันไปกับสายสามัญตั้งแต่ชั้นมูลจนถึงชั้นประถม สายพิเศษนั้นจะมีการเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ สายวิสามัญคือชั้นที่ต่อจากประถมศึกษา เพื่อเรียนวิชาชีพบางอย่าง เนื่องจากประชาชนมักจบแค่ชั้นมูลศึกษาดังนั้นจึงมีการจัดชั้นมูลศึกษาให้ศึกษาในหลายด้าน เพื่อจะได้นำไปประกอบอาชีพในอนาคต

ในปีพ.ศ.๒๔๕๒ ได้มีการจัดการศึกษาใหม่ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณของโรงเรียนทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมืองได้เพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาให้เป็นการเรียบร้อย ดังนั้น ในปีพ.ศ.๒๔๕๔ จึงได้มีข้อตกลงแบ่งการจัดการศึกษาเบื้องต้นจากกระทรวงธรรมการให้แก่กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงนครบาลรับไปจัดในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพฯ แทนตามลำดับ สำหรับการศึกษาในระดับที่สูงกว่านั้นเป็นหน้าที่ของกระทรวงธรรมการรับผิดชอบต่อไปตามเดิม

โครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๕๖

มีการประกาศใช้โครงการศึกษานับใหม่ แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ประเภท คือสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา พร้อมกับแบ่งออกเป็นการศึกษาภาคบังคับและภาคศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นระดับสูงต่อขึ้นไปจากภาคบังคับ การศึกษาชั้นต้นเดิมคือประโยชน์มูลศึกษาได้เปลี่ยนเป็นประถมศึกษา มี ๓ ชั้น แต่โรงเรียนส่วนมากจะมีชั้นเตรียมเป็นชั้นเรียนเบื้องต้นสุด นักเรียนที่จะเข้าเรียนชั้นเตรียมกำหนดอายุไว้ ๖-๗ ปีและเข้าเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง อายุ ๘ ปี เมื่อสำเร็จแล้วถ้าไม่เรียนชั้นสูงต่อไปก็ต้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕ เพื่อเรียนวิชาชีพขั้นต้น นั่นคือมีการศึกษาบังคับให้เรียนในชั้นประถมศึกษา ๕ ชั้น เป็นสายสามัญเสีย ๓ ชั้น ถ้าประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูงต่อไป เมื่อจบประโยชน์ประถมศึกษาสายสามัญแล้ว ให้เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาซึ่งแบ่งเป็น ๓ ตอน ตอนต้นและตอนกลางมีตอนละ ๓ ชั้น ส่วนตอนปลายมี ๒ ชั้น เมื่อจบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วอาจเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาต่อไปได้

โครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๖๔

มีการประกาศใช้โครงการศึกษาอีกฉบับหนึ่ง โดยปรับปรุงมาจากของเดิมด้วยการจัดให้ประถมศึกษามี ๕ ชั้น เป็นประถมศึกษาสามัญ ๓ ชั้น และวิสามัญอีก ๒ ชั้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๔๖๔ ซึ่งเริ่มนำการศึกษาบังคับโดยชั้นเรียนและอายุมาใช้ร่วมกันเป็นครั้งแรก

สรุปลักษณะสำคัญของโครงการศึกษาก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การศึกษาของชาติหลังจากที่ได้ปรับปรุงเข้าสู่ยุคใหม่ตามแบบอย่างของประเทศทางตะวันตกแล้ว ได้มีการกำหนดแบบแผนได้เรียกว่า “โครงการศึกษา” ซึ่งมีข้อความระบุถึงการจัดการศึกษาและกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ โดยคณะกรรมการร่วมกันไปทั้งอิทธิพลตะวันตกและการศึกษาแบบโบราณ ในตอนปลายของช่วงระยะนี้ ผู้หญิงได้เข้ามามีโอกาสในการรับการศึกษามากขึ้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอันเกี่ยวกับสภาพสังคมไทยอยู่บ้าง

แผนการศึกษาของชาติภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๕ แล้วมีการจัดตั้งสภาศึกษาขึ้นให้มีหน้าที่ในการกำหนดแบบแผนของการศึกษาของชาติขึ้นใหม่ และประกาศใช้ในปีเดียวกันนั่นเอง ตามแผนนี้ได้แบ่งประถมศึกษาออกเป็น ๖ ชั้น ประกอบด้วยสายสามัญศึกษา ๔ ชั้น และวิสามัญศึกษา ๒ ชั้น นั่นคือแผนการศึกษานี้ได้ยกระดับของการศึกษาบังคับให้สูงขึ้นจาก ๕ ปี เป็น ๖ ปี แต่ในทางปฏิบัติก็มิได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากโครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๖๔ เพราะเดิมประถมศึกษาสายสามัญมี ๓ ชั้น ก็จริง แต่ก็มีชั้นเตรียมเป็นการศึกษาก่อนประถมศึกษาปีที่หนึ่งอยู่แล้ว จึงเป็นแต่เพียงการเลื่อนชั้นเตรียมขึ้นเป็นชั้นประถมปีที่หนึ่งและเลื่อนกันขึ้นมาตามลำดับเท่านั้น นักเรียนที่เรียนจบประโยคสามัญศึกษาแล้วจะเข้าไปเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเลยก็ได้ แต่ถ้าไม่สำเร็จจะต้องกลับมาเรียนชั้นประถมปีที่ ๕ และ ๖ ซึ่งเป็นวิสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มีวิชาชีพติดตัวต่อไป สำหรับในระดับมัธยมศึกษาได้แบ่งเป็นตอนต้น และตอนปลายแต่ละตอนมี ๔ ชั้น สำหรับสายสามัญศึกษา เมื่อจบตอนปลายแล้วให้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป ส่วนสายวิสามัญศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพ แบ่งเป็นชั้นต้น ชั้นกลาง และชั้นยอด เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

ตามแผนการศึกษาชาตินี้ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงระบอบการศึกษาเป็นแบบใหม่อีกหลายประการ อาทิเช่น การกำหนดให้จัดการศึกษาให้ครบองค์สามของการศึกษาคือได้แก่ จริยศึกษา พุทธศึกษาและพลศึกษา รวมทั้งการเปลี่ยนชื่อจากเดิมที่เรียกว่า “โครงการศึกษา” มาเป็น “แผนการศึกษาชาติ” ด้วย

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕

ต่อมาได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้แผนการศึกษาชาตินี้ฉบับใหม่เรียกว่า “แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๕” โดยมีเหตุผลในการนี้ว่า ตามแผนการศึกษาชาตินี้ฉบับเดิมได้จัดการศึกษาสามัญไว้ใช้ระยะเวลาถึง ๑๒ ปี ซึ่งยาวนานเกินไปสมควรที่จะได้ตัดทอนให้สั้นลง จึงได้จัดแบ่งสายสามัญศึกษาเสียใหม่ประกอบด้วยระดับประถมศึกษา ๔ ชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตอนละ ๓ ชั้น สำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อไปในระดับอุดมศึกษาต้องผ่านการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาอีก ๒ ชั้น เสียก่อน ส่วนสายอาชีพศึกษาได้แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ชั้นต้น ชั้นกลางและชั้นสูง รับช่วงต่อจากสามัญศึกษาในทุกๆระยะที่สุด

ประโยชน์ นอกจากนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมอีกหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ การตัดรายละเอียดในการปฏิบัติออกไป คงเหลือไว้แต่เนนโยบายหลักๆ ในการศึกษาและได้ระบุนการที่รัฐแบ่งแรงในการจัดสถานศึกษาให้แก่เทศบาลและเอกชนช่วยจัดด้วย

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๕๔

ในปี พ.ศ.๒๔๕๔ ได้มีการประกาศแผนการศึกษาชาติ อีกฉบับหนึ่ง จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ๔ ชั้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบ่งเป็น ๓ สาย คือ สายวิสามัญศึกษา สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา แต่ละสายมี ๓ ชั้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น ๒ สาย โดยตัดสายสามัญศึกษาออกไป ผู้ที่จบสายสามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เลือกไปศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในอีก ๒ สาย ที่เหลือได้ และเมื่อสำเร็จแล้วอาจเข้าศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาอีก ๒ ปี หรืออาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งเป็นแนวทางในการศึกษาขั้นนอุดมศึกษาต่อไป หรือให้สามารถประกอบอาชีพ นอกจากนี้แผนการศึกษาชาติฉบับนี้ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาขั้นอุดมศึกษาเพิ่มเติมขึ้นจากเดิมด้วย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๓

เมื่อได้มีการปฏิวัติในปี พ.ศ.๒๕๐๑ แล้วได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงแผนการศึกษาขึ้นพิจารณาร่างแผนการศึกษาของชาติฉบับใหม่ เมื่อมีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๓ มีหน้าที่พิจารณาร่างแผนการศึกษาของชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐบาล และได้ประกาศใช้ในปี พ.ศ.๒๕๐๓ เรียกว่า “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓” ตามแผนฯ ฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของชาติไปจากเดิมมาก ระดับประถมศึกษาได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น ๗ ชั้น แบ่งเป็นประโยคประถมศึกษาตอนต้น ๔ ชั้น และตอนปลาย ๓ ชั้น ระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น ๒ ตอนคือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ สาย ได้แก่สายสามัญ ๓ ชั้น และสายอาชีพ มี ๑ ถึง ๓ ชั้น ส่วนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น ๒ สาย ได้แก่สายสามัญ ๒ ชั้น และสายอาชีพมี ๑ ถึง ๓ ชั้น สำหรับระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการศึกษาวิชาการชั้นสูง

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้จัดระบบการศึกษาของไทยให้เข้าระบบสากล โดยเน้นให้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจ และแผนการปกครองประเทศ โดยเน้นถึงองค์แห่งการศึกษาคือจริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และหัตถศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการวางแผนเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาจนสำเร็จแต่ละประโยคนั้น สามารถปฏิบัติและดำรงชีพอยู่ได้พอสมควรแก่สภาพ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๑๒ ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเล็กน้อยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของสังคมและให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.๒๕๑๒ ซึ่งอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ อย่างไรก็ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ยังคงเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แม้จะประกาศใช้เป็นระยะเวลาจนถึงกว่า ๑๔ ปีแล้วก็ตาม

สรุปลักษณะสำคัญของแผนการศึกษาของชาติภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

สภาศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ร่างแผนการศึกษาลบับแรกหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เปลี่ยนรูปแบบของแผนฯ ไปจากเดิมเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากการวางแผนการศึกษาของประเทศทางตะวันตกในขณะนั้น โดยระบุได้เฉพาะนโยบายหลักในการศึกษา ส่วนรายละเอียดในทางปฏิบัติได้อาศัยกฎหมายและระเบียบอื่นๆ เป็นแบบแผน มีการกำหนดให้จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงองค์แห่งการศึกษา การให้ความเท่าเทียมกันในการเข้ารับการศึกษาอบรมไม่ว่าชายหรือหญิง การให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม และการจัดแบ่งแสดงสาระสำคัญของการศึกษาโดยกล่าวไว้เป็นส่วนๆ อย่างชัดเจน เช่น ส่วนความมุ่งหมายระเบียบการจัดการศึกษาและการศึกษาบังคับ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เกิดขึ้นคือการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของแผนการศึกษาชาติ จากเดิมซึ่งมีฐานะเป็นกฎหมายมาเป็นเพียงแนวนโยบายของฝ่ายบริหารเท่านั้น

๑. เอกสารหมายเลข ๕ เรื่องสถานภาพในทางกฎหมายของแผนการศึกษาของชาติ โดย กองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เอกสารฉบับนี้นำเสนอว่าแผนการศึกษาแห่งชาตินั้น ในขณะนั้นมีฐานะเป็นเช่นไร ซึ่งโดยหลักการการร่างกฎหมายแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายระดับ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา หรือกฎกระทรวง ก็ตาม ย่อมมีลำดับของการจัดทำ แต่แผนการศึกษาแห่งชาติในขณะนั้นไม่มีคุณสมบัติที่เพียงพอจะเป็นกฎหมาย ดังนั้นผู้เขียนจึงจะเสนอให้ยกฐานะ และจัดทำแผนการศึกษาให้เป็นกฎหมายหรือเรียกว่าธรรมนูญการศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนาการศึกษาที่มากขึ้น
๒. เอกสารหมายเลข ๖ เรื่องประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ เรื่องหรือประเด็นที่นำมาพิจารณานั้น ได้แก่ เกณฑ์การศึกษาบังคับ การแบ่งระดับและประเภทการศึกษา (อนุบาล ประถม มัธยม และอุดมศึกษา) การจัดและส่งเสริมการศึกษา การระดมสรรพกำลังและการนำวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นต้น เอกสารฉบับนี้ มีเนื้อหาและหัวข้อแต่ละหัวข้อดังกล่าวข้างต้น แจกเป็นรายละเอียด เพื่อที่จะนำไปพิจารณาต่อการสัมมนา จึงยังไม่มีข้อความคิดเห็นประการต่างๆ และบทสรุปของหัวข้อต่างๆ ดังกล่าว
๓. เอกสาร ฉบับนี้ไม่มีข้อความคิดเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นเพียงเอกสารเนื้อหาที่จะนำไปพิจารณาต่อการสัมมนา โดยมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ร่วมเข้าการสัมมนาดังกล่าวนี้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๕

“การประชุมเบื้องต้น ก่อนการสัมมนา เรื่อง แผนการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ ๒”, ๒๕๑๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ เอกสารการสัมมนา ที่แจ้งรายละเอียดของการสัมมนาดังกล่าว เช่น ตารางเวลาดำเนินการดำเนินงานต่างๆ หนังสือเรียนเชิญ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ให้เข้าร่วมการสัมมนาและเรียนเชิญให้เขียนบทความประกอบการสัมมนา โดยมีเอกสารประกอบการสัมมนา ดังนี้

๑. ความมั่นคงแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดย พล.อ.ต.สิทธิ เสวตศิลา รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเนื้อหาภายในเอกสารนี้นำเสนอเกี่ยวกับ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวกับการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การเมืองภายใน สังคมจิตวิทยา ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมุสลิมภาคใต้ที่ไม่นิยมภาษาไทย เป็นต้น โดยใจความหลักนั้นกล่าวให้คนไทยได้รับการศึกษา และนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาประเทศ และเป็นพลเมืองของชาติที่ดี ส่งเสริมให้รักภาษาไทย และรักชาติไทย

๒. เอกสารของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีดังต่อไปนี้

ก. เอกสารเรื่อง “กลอนพาไป” มีหลักการด้านการศึกษา กล่าวคือ

- อนุบาลศึกษา ควรรับเด็กจากแหล่งเสื่อมโทรมและลูกของคนจนก่อน
- ประถมศึกษา ทำให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ บุคลิกภาพและศักยภาพ ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และการดำรงชีวิต
- มัธยม มุ่งหมายที่จะสำเร็จและส่งเสริมบุคลิกภาพและศักยภาพ ตามความสนใจ และความถนัดของเด็ก เพื่อให้มีความรู้และทักษะอันเพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- การศึกษาภาคบังคับ ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๕๐๓ นั้น มีหมวดเฉพาะ ประกอบกับความมุ่งหมายข้อที่ ๒ ได้ระบุไว้ว่า “กุลบุตรกุลธิดา พึงได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุ ๑๕ ปี บริบูรณ์เป็นอย่างน้อย” ส่วนในหมวดการศึกษาภาคบังคับมีว่า
- การศึกษาบังคับ ได้แก่ การศึกษาที่มีกฎหมายบังคับให้กุลบุตร กุลธิดาทุกคน เรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์บังคับ
- ผู้พึงขยายการศึกษาบังคับให้สูงขึ้น เป็นระยะตามกำลังทางเศรษฐกิจ เพื่อให้มาตรฐานความรู้เบื้องต้น สูงขึ้น
- การศึกษาบังคับในการศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน
- รัฐถึงช่วยเหลือให้ได้มีอุปกรณ์การศึกษา ตามสมควร

- รัฐพึงจัดการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่กุลบุตรกุลธิดา ที่ได้รับการยกเว้นจากการศึกษาบังคับ

เอกสารฉบับนี้ ได้รวบรวมความคิดเห็นและการเรียบเรียงเนื้อหา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เพื่อเป็นเอกสารประกอบการสัมมนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่ทางคณะผู้จัดการสัมมนาได้เรียนเชิญ ให้ท่านร่วมเขียนด้วย และยังมีเอกสารที่ ท่านอื่น ได้แต่งตามความข้างต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑๐

“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ สถานภาพทางกฎหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ”, ๒๕๑๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ สถานภาพทางกฎหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยกองสถิติและวิเคราะห์การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพหรือฐานะของแผนการศึกษาในขณะนั้น ซึ่งประเด็นที่พิจารณาก็คือ แผนการศึกษาขณะนั้นมีสถานะเป็นกฎหมายหรือไม่ ประการใดบ้าง มีการแยกการพิจารณาหัวข้อดังกล่าวเป็น ๒ ตอน กล่าวคือ ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ ซึ่งช่วงเวลานี้ สถานภาพของแผนการศึกษานั้นเป็นกฎหมาย เนื่องจากสภาพการปกครองประเทศที่เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ดังนั้น เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ให้ความเห็นเช่นใดย่อมมีฐานะเป็นกฎหมายเช่นนั้น ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ไม่ถือเป็นกฎหมาย มีเหตุผล สรุปได้ดังนี้

๑. ไม่ใช่ พระราชบัญญัติเพราะไม่ได้รับการอนุมัติจากฝ่ายนิติบัญญัติ
๒. ไม่ใช่พระราชกำหนดเพราะแม้จะออกโดยฝ่ายบริหารและพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้ แต่ก็มีได้ออกโดยอาศัยเหตุพิเศษและได้รับอนุมัติจากฝ่ายนิติบัญญัติในภายหลังตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้
๓. ไม่ใช่พระราชกฤษฎีกาเพราะไม่มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดใดให้อำนาจฝ่ายบริหารที่จะประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติเป็น พระราชกฤษฎีกาได้
๔. ไม่ใช่กฎหมายเพราะไม่มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดใด ให้อำนาจฝ่ายบริหารไว้ และกฎกระทรวงนั้นผู้ที่ลงนามประกาศใช้ ได้แก่ รัฐมนตรี ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้นั้น ไม่จำเป็นต้องทูลเกล้าให้ลงพระปรมาภิไธย

เนื่องจากแผนการศึกษาของชาติมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประเทศชาติ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดเวลาที่แน่นอน ระยะเวลายาวนานพอสมควร และควรได้รับความเห็นจากประชาชน

ทางคณะผู้เขียนนั้นมีความเห็นว่า ควรเปลี่ยนแปลงกระบวนการพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติเสียใหม่ โดยเมื่อผ่านคณะรัฐมนตรีแล้ว ก็ควรเสนอให้รัฐสภาพิจารณาก่อนที่จะมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ และควรยกฐานะแผนการศึกษาแห่งชาติให้เป็นธรรมนูญการศึกษา เพื่อให้หลักในการจัดการศึกษาของประเทศอย่างแท้จริง

เอกสารฉบับนี้ไม่มีความเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นเพียงการรวบรวมเอกสารประกอบการสัมมนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑๑

“เอกสารเพิ่มเติมประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ”, ๒๕๑๑. ภายในเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

๑. เอกสาร โดย ประทุม ศรีโสภาก เป็นการเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติว่า ควรมีฐานะเป็นกฎหมายหรือไม่ ซึ่งทางผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรประกาศใช้เป็น พระราชกำหนด โดยอาศัย พระราชบัญญัติบริหารการศึกษาเป็นแม่บท
๒. การประถมศึกษา โดย สุธรรม ปิ่นประเสริฐ เป็นเอกสารเรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหาต่างๆ และข้อคิดเห็นบางประการที่เกี่ยวกับ โฉมหน้าของการประถมศึกษาในระยะต่างๆ มีใจความสรุป ดังนี้
 - ก. การประถมศึกษา ตามแผนการศึกษา ฉบับ ๒๕๐๑ แบ่งออกเป็น ๗ ชั้นเรียน ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ เรียกว่า ชั้นประถมศึกษาตอนต้น และ ประถมศึกษาปีที่ ๕-๗ เรียกว่า ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
 - ข. การศึกษาภาคบังคับนั้น มีพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๔๗๘ ในมาตรา ๖ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปด ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จนมีอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า เว้นแต่มีความรู้สอบไล่ได้ ประโยคประถมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรประถมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า
 - ค. ปัญหาที่ผู้เขียน ได้เสนอนั้น คือเรื่องจำนวนชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา กล่าวคือแบ่งเป็นเจ็ดชั้น ซึ่งผู้เขียนต้องการเสนอให้จัดชั้นประถมศึกษาเสียใหม่ โดยแบ่งเป็น ๖ ชั้น โดยไม่แยกเป็นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ลดการหยุดระหว่างภาคเรียนให้น้อยลง และนำเนื้อหาทั้ง ๗ ชั้นมาแบ่งเสียใหม่ให้ได้ ๖ ชั้น

- ง. ปัญหาเรื่องงบประมาณของการศึกษา กล่าวคือ มีงบประมาณที่น้อย ทำให้ การศึกษาภาคบังคับนั้นไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ เพราะประชาชนขาดแคลน ทุนทรัพย์ในการที่จะเข้ารับการศึกษา
๑. การศึกษาก่อนระดับวัยเข้าโรงเรียน โดย สุธรรม ปิ่นประเสริฐ (๑ปี ๖เดือน - ๖ปี) ใน ระดับชั้นดังกล่าวมีปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ ๒ ประการ กล่าวคือ
- ก. สถานที่เรียนไม่เพียงพอ
- ข. สภาพการเรียนการสอน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑๒

“เอกสารเพิ่มเติมประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๑”, ๒๕๑๗.

ภายในเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

๑. ความมุ่งหมายของการศึกษาระดับประถมศึกษา โดย โสภิต สุขเกษม
- ก. การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อเสริมความรู้ เพื่อรับการศึกษาใน ระดับมัธยมต่อไป
- ข. ควรจัดให้เรียน ๖ ปี ให้บังคับเรียนทั่วประเทศ
- ค. ถึงเวลาที่ประเทศชาติต้องให้การศึกษาแก่นักเรียนหนักไปทางอาชีพเพื่อจะได้ นำไปประกอบอาชีพในอนาคต
๒. จุดมุ่งหมายของการศึกษาประเภทการฝึกหัดครู โดย นายพนัส หันนาคินทร์
- ก. ควรเน้นวิชาที่จะใช้เป็นพื้นฐาน (Foundations) หรือวิชาที่จะนำไปใช้เป็น เครื่องมือ (Instrumental) ผู้ที่จะเตรียมตัวไปสอนในระดับประถมศึกษานั้น วิชา พวก Instrumental คือวิชาที่เกี่ยวกับวิธีการสอน (Implications for teaching) เป็น การนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินการสอนนั้นมีความจำเป็น ส่วนวิชาพวก Foundations นั้น น่าจะเน้นเป็นพิเศษสำหรับผู้ที่เตรียมตัวไปสอนในโรงเรียน มัธยมมากกว่า
- ข. การสร้างสถานะแวดล้อมให้นิสิตที่เรียนการฝึกหัดครูนั้น ควรสร้างให้คล้ายคลึง กับสภาพความเป็นจริง เช่น ทดลองให้สอนจริง เป็นต้น เพื่อที่จะสามารถ ออกไปประกอบอาชีพได้อย่างดี
- ค. สถาบันผลิตครูนั้นควรให้นิสิตได้รับพื้นฐานในทักษะด้านต่างๆ เช่น การรู้จักคิด ตัดสินใจ มีคุณธรรม และรู้จักใช้ เทคโนโลยียุคใหม่ เป็นต้น
๓. ความมุ่งหมายของการศึกษาผู้ใหญ่ โดย สิริ เทศประสิทธิ์

- ก. เป็นเอกสารที่เสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับ การศึกษาในขณะนั้น ว่ามีการเน้นแต่ในกลุ่มเด็ก แต่ลืมบุคคลอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป ดังนั้น รัฐควรกำหนดนโยบายเพื่อให้ประชาชน ได้รับการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน
๔. ปรัชญาอุดมศึกษา โดย ระวี ภาวิไล
- ก. เอกสารฉบับนี้เกี่ยวกับแนวความคิดของการศึกษาในมหาวิทยาลัย กล่าวโดยสรุปคือ มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญของประเทศประเทศกำลังพัฒนานั้น ควรเน้นหลักการและนโยบายตามความต้องการในแต่ละด้านของสังคม เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น
๕. การศึกษาพิเศษ โดย คุณหญิงฉัมพร มีสุขะ และ นางสถาพร สุวัฒน์สุสัย
- ก. เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงการศึกษาสำหรับผู้ที่มีร่างกายผิดปกติ พิจารณาโดยทั่วไป กล่าวคือ มีความบกพร่องทั้งทางด้านสติปัญญา ตา หู และ ผู้ที่มีความสามารถสูงเกินกว่าปกติ ซึ่งได้แก่พวกที่มีปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความถนัดอย่างพิเศษ การให้การศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ให้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้อื่น และเป็นพลเมืองของชาติที่ดีมีคุณภาพ
๖. สภภาพเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดย วิทยา สุจริตชนารักษ์
- ก. เอกสารบทความที่กล่าวถึงสภาพสังคม ที่ส่งผลต่อการศึกษา เช่น ระบบการเมือง ระบบโรงเรียนที่ขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น
๗. การศึกษาตลอดชีพ โดย จรุง ผาสุวรรณ
- ก. เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน และการศึกษาตลอดชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้จะมีการศึกษาในระบบแล้ว แต่ การหาประสบการณ์หรือความรู้นอกเหนือจากตำรา ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การศึกษาดังกล่าวนั้นต้องอาศัยการศึกษาจากนอกโรงเรียน
- ข. มีแนวการจัดการศึกษานอกกระบบโรงเรียน เป็นการให้ความรู้อย่างคร่ำครวๆ ไม่มีแผนการศึกษาแน่ชัด เพียงแต่ให้ข้อมูลรายละเอียดของการศึกษาระบบนอกโรงเรียน
๘. ปัญหาของการศึกษาบางประการในการพัฒนาประเทศในทัศนะของผู้อยู่นอกวงการบริหารการศึกษา เป็นเอกสารความเห็นจาก พล.ต.ท.สุรพล จุลละพราหมณ์ ซึ่งกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับความไม่กระจายตัวของการศึกษา ในพื้นที่ที่ห่างไกลออกไป เด็กบางกลุ่มนั้น ยังไม่ได้รับการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะงบประมาณของชาติ ทำให้จำนวนโรงเรียนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับการศึกษา

๕. การส่งเสริมด้านจริยศึกษา โดย พันโท ประสาร ทองภักดี กล่าวถึงการส่งเสริมวิชาด้าน จริยธรรมคุณธรรม ที่ควรปลูกฝังและบรรจุอยู่ในระบบการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพราะ ต้องการให้เยาวชนนั้นซึมซับความรู้ ความดี ตลอดจนการปฏิบัติเป็นคนดีของสังคมต่อไป เอกสารฉบับนี้ไม่มีความเห็นของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นเพียงการเก็บรวบรวม เอกสารการสัมมนาที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ร่วมประชุม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑๓

“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๓ (มท)”, ๒๕๑๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการศึกษาเอกชนของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เอกสารเรื่องสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาเอกชนของประเทศไทย นายสมชัย วุฒิปรีชา นายสดับ อัดตะสาร และนางสาวพอดู สุวรรณทัต เป็นผู้เรียบเรียง เอกสาร เนื้อหาประกอบการสัมมนาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความสามารถในการจัดการศึกษาของเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาบทบาทของ เอกชน ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาส่วนรวมในอนาคต เนื้อหาด้านนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนราษฎร์ แสดงให้เห็นว่ารัฐมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนราษฎร์อย่าง กว้างๆ ทำให้การควบคุมและส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์นั้น ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน แต่ เพื่อให้การศึกษาเข้าถึงทุกพื้นที่ โรงเรียนราษฎร์ก็มีส่วนช่วยอย่างมาก เพราะรัฐไม่สามารถ ขยายการศึกษาไปได้ ด้วยข้อจำกัดในหลายๆด้าน อย่างไรก็ตามนั้น ทางกลุ่มผู้เรียบเรียง เนื้อหาประกอบการสัมมนาเห็นว่า รัฐจึงควรจัดให้มีการสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์อย่าง เต็มที่และเต็มความสามารถ
๒. เอกสารแสดงจำนวนนักเรียนและจำนวนสถานที่เรียนในระดับชั้นต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็น ว่า การศึกษาของไทยในระดับที่สูงขึ้น จะมีสถานที่เรียนน้อยลง กล่าวคือ เมื่อระดับชั้นสูง เช่น มัธยมและอุดมศึกษา จะมีจำนวนน้อยลงและยังขาดแคลนในพื้นที่ห่างไกลอยู่มาก ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากร สถานที่ งบประมาณและความห่างไกลของพื้นที่นั่นเอง
๓. เอกสารด้านการคลังของการประถมศึกษาและการมัธยมศึกษา โดย รังสรรค์ ฐานะพรพันธุ์ แสดงเรื่องการคลังและทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษา
๔. เอกสารหัวข้อ “โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม” โดย นายบุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ เป็นเอกสารที่กล่าวถึงสภาพของโรงเรียนราษฎร์ในขณะนั้น กล่าวคือ ชนิดของโรงเรียน ราษฎร์ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนราษฎร์ที่ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนราษฎร์

ที่ใช้หลักสูตรของโรงเรียนเอง โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และมีเนื้อหาที่กล่าวถึงความ เป็นมาของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เนื้อหาโดยย่อ กล่าวคือ โรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลามนั้น เปลี่ยนแปลงมาจากปอเนาะ ซึ่งทำให้ชาวไทยมุสลิมได้รับการศึกษา เพิ่มขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

เอกสารฉบับนี้ไม่มีความเห็นส่วนตัวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นเพียงการรวบรวมเอกสาร เนื้อหาประกอบการสัมมนาที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๑/๑๔

“เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มที่ ๔”, ๒๕๑๗. ซึ่งภายในนั้น มี เอกสารดังต่อไปนี้

๑. การกระจายอำนาจการศึกษาว่าควรจะปฏิรูปการศึกษาไปในแนวใด โดย นพ.ทองจันทร์ หงส์คารมภ์ มีเนื้อหาเน้นหนักไปทางการสอนเรื่องการสื่อสาร เพราะคนยิ่งเรียนสูง จะ สื่อสารกับผู้อื่น โดยใช้ภาษาที่เปลี่ยนไป ทำให้การสื่อสารกับคนระดับชาวบ้านไม่เข้าใจ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ นักเรียนแพทย์ ที่เมื่อจบไปเป็นแพทย์รักษาคนไข้ มักสื่อสาร กับคนไข้ไม่รู้เรื่อง และไม่พยายามที่จะทำความเข้าใจกับคนไข้ เป็นต้น
๒. การกระจายอำนาจ ตามความเห็นส่วนตัวของข้าพเจ้า เรียบเรียงโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ตามร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ข้อ ๑๗ นั้น กล่าวว่า

“การจัดให้มีสถานศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของรัฐ แต่รัฐอาจกระจายอำนาจ มอบหมายให้ท้องถิ่น องค์กร หน่วยราชการหรือเอกชนก็ได้

รัฐจะส่งเสริมและอุดหนุนโรงเรียนของท้องถิ่น และโรงเรียนราษฎร์ตาม กฎหมาย หรือระเบียบที่กำหนดไว้”

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ยกข้อบัญญัตินี้มาประกอบเพื่ออธิบายต่อไปในเรื่อง การกระจาย อำนาจของรัฐไปยังท้องถิ่นเพื่อสร้างการศึกษาให้เข้าถึงชนบท ซึ่งมีหลายระดับ อันได้แก่

๑. ระดับที่ ๑ รัฐไม่ต้องช่วยเหลือเรื่องเงินเลย
๒. ระดับที่ ๒ รัฐต้องช่วยเหลือเรื่องเงินเป็นส่วนน้อย
๓. ระดับที่ ๓ รัฐต้องช่วยเหลือเรื่องเงินเป็นส่วนใหญ่

ซึ่งแต่ละระดับดังกล่าวข้างต้นนั้น รัฐย่อมดูแลในเรื่องงบประมาณที่แตกต่างกัน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลเห็นเพิ่มเติมต่อการดูแลช่วยเหลือข้างต้นนั้นจะต้องกระจายสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบไปด้วย เพื่อให้งานดำเนินต่อไป

๑.๓.๒ โครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค

พุทธศักราช ๒๔๗๘ – ๒๕๐๓

(กล่อง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑	“การก่อสร้างโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๔๘๗”, ๒๔๘๗.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒	“งบประมาณสำหรับจัดการศึกษาในจังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓	“โครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔	“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาภาค ๑๐”, ๒๕๐๑.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๕	“โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ๒๕๐๑.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๖	“แบบแปลนการก่อสร้างอาคารในภาคการศึกษา ๒”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๗	“ตั้งกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์กลางพัฒนาการศึกษาภาค ๑๑”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๘	“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๓”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑

“การก่อสร้างโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๔๘๗”, ๒๔๘๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการก่อสร้างและปรับปรุงโรงเรียนและอาคารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามคำสั่งของกระทรวงธรรมการซึ่ง พลตรีประยูร ภมรมนตรี ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการในเวลานั้น เอกสารดังกล่าวประกอบด้วย จดหมายโต้ตอบทางราชการซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และการอนุมัติการก่อสร้าง รายงานงบประมาณการก่อสร้างและการปรับปรุงโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ บันทึกการก่อสร้าง รายงานการก่อสร้างของโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัด รายงานการประชุมเรื่องการก่อสร้างและการใช้จ่ายที่จังหวัด เพชรบูรณ์ ๖ ครั้ง และใบบันทึกต่างๆ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา

- หมายเหตุ เอกสารในแฟ้มนี้มาพร้อมแผนผังการก่อสร้างอาคาร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๒

“งบประมาณสำหรับจัดการศึกษาในจังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายโต้ตอบทางราชการ ว่าด้วยการอนุมัติงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งในช่วงเวลานั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ได้มีการรายงานงบประมาณของ ๔ จังหวัดภาคใต้ในตอนท้ายของเอกสาร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๓

“โครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงการศึกษาใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงการของ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ กระทรวงมหาดไทย โดยเป็นโครงการที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลไทยกับชาวไทยมุสลิมใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้เชิญปลัดกระทรวงศึกษาธิการไปร่วมหารือเพื่อชี้แจงอุปสรรคและเสนอทางแก้ปัญหาของโครงการเอกสารในแฟ้มนี้ ประกอบด้วย รายงานการประชุมโครงการปรับปรุงใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานในการประชุมในฐานะปลัดกระทรวงศึกษาธิการ งบประมาณโครงการสำหรับการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้

รายงานการตรวจราชการ ๔ จังหวัดภาคใต้ของ พลตรีเฉลิม พงษ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รายงานเกี่ยวกับความต้องการของโรงเรียนและจังหวัดที่ควรรับพิจารณาช่วยเหลือใน ๔ ด้าน อันได้แก่ ด้านสวัสดิการครู ด้านปัญหาเกี่ยวกับการสอนศาสนาอิสลาม และความต้องการอื่นๆ ของจังหวัด รายงานเรื่อง การปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้ของกรรมการฝ่ายวิชาการ แผนงานการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ โครงการดังกล่าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔

“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาภาค ๑๐”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาภาค ๑๐ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๕

“โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้เป็นการรวบรวมปัญหาในการพัฒนาการศึกษาในเขตชนบทพื้นที่ห่างไกล ให้มีโรงเรียนตามภูมิภาคมีคุณภาพเทียบเท่าโรงเรียนในเมืองหลวงที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้แก่

โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค เป็นโครงการของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ที่ านดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาเร่งด่วนต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาในส่วนภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นสถานที่เรียนและบุคลากรครูไม่เพียงพอ คุณภาพของโรงเรียนในส่วนภูมิภาคกับโรงเรียนในเมืองหลวงไม่เท่ากัน เด็กยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง บรรดาครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิทั้งทางสามัญและทางวิชาการศึกษาดำ บรรดาอาจารย์ดีๆ ไม่ยอมย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด เป็นต้น โดยท่านได้แบ่งจังหวัดต่างๆ ออกเป็น ๑๒ ภาคการศึกษา เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ตรงกับสภาพความเป็นอยู่และปัญหาเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น โดยหลักแล้วจะมุ่งปรับปรุงซ่อมแซมและสร้างอาคารเรียน เร่งขยายโรงเรียนฝึกหัดครู เปิดโรงเรียนมัธยมเพิ่มขึ้น ให้ความสำคัญกับการเกษตร สร้างโรงเรียนขึ้นในตัวอำเภอและจังหวัด แก้ไขและจัดการเรื่อง

สวัสดิการครูและหาทางให้สมาคมและองค์กรต่างๆ ช่วยเหลือการศึกษาโดยวิธีอื่น เช่น ตั้งห้องสมุด เป็นต้น เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการใหญ่มาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารวิเทศกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งโครงการช่วยเหลือดังกล่าวนี้มีชื่อว่า General Education Development Project (G.E.D.) (ก.พ.ศ.)

เอกสารในแฟ้มดังกล่าวประกอบด้วย ร่างโครงการพัฒนาการศึกษา ในส่วนภูมิภาค ระเบียบวาระการประชุมและรายงานการประชุมผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการและโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.) (Regional Education Development Project Including Higher Education) ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งแจกในการชี้แจงแก่นักหนังสือพิมพ์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๖

“แบบแปลนการก่อสร้างอาคารในภาคการศึกษา ๒”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการก่อสร้างอาคารเรียน และงบประมาณการก่อสร้างโรงเรียนต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๗

“ตั้งกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์กลางพัฒนาการศึกษาภาค ๑๑”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งของกระทรวงศึกษา เรื่องการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์กลางพัฒนาการศึกษาภาค ๑๑ โดย นายนาถ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในเวลานั้นและ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้อนุมัติคำสั่งดังกล่าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๘

“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๓”, ๒๕๐๑-๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๓ ซึ่งก็คือ จังหวัดในภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ๕ จังหวัด อัน ได้แก่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และสุราษฎร์ธานี ภายในประกอบไปด้วย การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๓ ณ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๒ - ๒๓ กันยายน ๒๕๐๑ แผนที่แสดงภาคการศึกษา ๓ และรายงานประกอบแผนที่ รายงานผลของโครงการพัฒนาการศึกษา ภาค ๓ ในแต่ละจังหวัดโดยละเอียด พร้อมสรุปภาพรวมของภาคการศึกษา ๓ Reports of Ministry of Education / USOM Interim Joint Committee on Educational projects, February 14, 1958 และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

สำหรับปัญหาที่สำคัญของภาคการศึกษาที่ ๓ มีดังต่อไปนี้

๑. นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวนไม่น้อยที่ละทิ้งถิ่นฐานเดิมของตนแล้วมุ่งเข้าศึกษาต่อในกรุงเทพฯ เมื่อศึกษาจบแล้วก็มีจะไม่กลับมายังท้องถิ่นเดิมของตน
๒. การสอนนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา มีภาคปฏิบัติน้อย ทำให้นักเรียนขาดความชำนาญเฉพาะด้าน
๓. นักเรียนเกษตรกรรม เมื่อเรียนจบแล้ว ก็มักไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งตนได้เล่าเรียนมาแต่กลับไปทำงานเป็นเสมียน ไม่ก็ครู
๔. ประชากรในท้องถิ่น พูดภาษาไทยไม่ได้ ทำให้มีเป็นหาเรื่องการติดต่อสื่อสาร

บิดามารดาของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

พุทธศักราช ๒๕๐๑ – ๒๕๐๒

(กล่อง ๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๘	“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๘”, ๒๕๐๑-๒๕๐๓.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๐	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๑๐ จังหวัดอุบลราชธานี ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๑	“โครงการจัดการพัฒนาการศึกษาของภาค ๑๑”, ๒๕๐๒.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๒	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๓ จังหวัดนครราชสีมา ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๓	“หลักสูตรและระเบียบของโรงเรียนในการศึกษา ๒”, ๒๕๐๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๔	“โครงการพัฒนาการศึกษาภาคที่ ๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๕

“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๘”, ๒๕๐๑-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๘ ซึ่งก็คือ จังหวัดในภาคเหนือ ๑ จังหวัด อันได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปางและลำพูน เอกสารดังกล่าวประกอบไปด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๘ ระเบียบวาระการประชุมและรายงานการประชุม รายละเอียดคำดำเนินการพัฒนาการศึกษา ปี ๒๕๐๒ ถึง ๒๕๐๖ โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๘ ณ จังหวัดเชียงใหม่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๒ รายงานการเปิดป้ายนามโรงเรียนวัดน้ำบ่อหลวง (ภาวานาภิรัต) จังหวัดเชียงใหม่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ งบประมาณที่ตั้งให้ภาคการศึกษา ๘ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๐

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๑๐ จังหวัดอุบลราชธานี ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดูงานราชการของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่จังหวัดอุบลราชธานีและสุรินทร์ เพื่อประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๑๐ ที่จังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เอกสารต่างๆประกอบไปด้วย ระเบียบวาระการประชุม กำหนดการในการที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมาตรวจราชการจังหวัดอุบลราชธานี แผนที่โดยสังเขปของจังหวัดมหาสารคาม กำหนดการเดินทางไปตรวจราชการ ณ จังหวัดสุรินทร์ ๒๕-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๒ และบันทึกส่วนตัวของท่าน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๑

“โครงการจัดการพัฒนาการศึกษาของภาค ๑๑”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการจัดการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๑๑ ซึ่งก็คือจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ เอกสารดังกล่าวประกอบด้วย บันทึกการตรวจการจังหวัดนครราชสีมา วันที่ ๑๘-๒๐ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รายงานงบประมาณค่าใช้จ่ายของ โครงการในจังหวัดนครราชสีมา และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๒

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ณ จังหวัด นครราชสีมา ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมโครงการพัฒนาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๑ ซึ่งมีเนื้อหาใน ส่วนของงบประมาณปีการศึกษา ๒๕๐๓ ในส่วนราชการ เช่น ศูนย์พัฒนาการศึกษา กรมการฝึกหัดครูฯ กรม วิสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นต้น มีรายงานการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาคฯ ซึ่ง โครงการนี้มี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานการดำเนินงาน ในระเบียบวาระการประชุม นั้น มีทั้งหมด ๕ วาระ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาการศึกษา
๒. ความสำคัญของโครงการ
๓. รายงานการศึกษาจากศึกษาธิการจังหวัดต่างๆ
๔. พิจารณาสถานที่ทำการของภาคศึกษา ๑๑ (ครูสัมมนาการ)
๕. การพิจารณาส่งเสริม

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธาน ได้กล่าวสรุปในเรื่องการตั้งงบประมาณเพิ่มเติมว่ารัฐบาล ได้สนับสนุนโครงการดังกล่าวอย่างเต็มที่ สิ่งที่น่าจะศึกษาเพิ่มเติม คือ

๑. ความยากจนของผู้ปกครองที่ไม่สามารถส่งเด็กเข้าเรียนหนังสือได้
๒. โรงเรียนชายแดน ตอนที่ดินแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาและจะหาครูไปทำการสอนได้ อย่างไร
๓. ปัญหาเรื่องภาษา เราทำอย่างไรกับเด็กไทยที่พูดภาษาไทยไม่รู้เรื่อง ทำอย่างไร จึงจะทำให้เด็ก เหล่านั้นเข้าใจและรู้เรื่องภาษาไทย

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ต้องการขยายโรงเรียนมัธยมสามัญ ให้มากพอสมควรและกล่าวว่าการพัฒนา การศึกษานั้นเราจะต้องร่วมมือกันหลายฝ่ายจึงจะสำเร็จได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๓

“หลักสูตรและระเบียบของโรงเรียนในการศึกษา ๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบหอพักนักเรียนปัตตานีภาคศึกษา ๒ ข้อปฏิบัติต่างๆของ หอพัก โดยวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหอพัก กล่าวคือ

๑. เพื่อเป็นที่พักของนักเรียนในเขตภาคศึกษา ๒

๒. เพื่อให้เป็นหอพักที่มีระเบียบแบบแผนได้มาตรฐาน สามารถควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้
๓. เพื่อสนับสนุนนโยบายของภาคศึกษา ๒
๔. แก้ปัญหาในการเดินทางของนักเรียนที่ห่างไกล
๕. ให้เป็นหอพักของนักเรียนชาย

เอกสารระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษา ในภาคศึกษา ๒ เป็นทุนประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ สนับสนุนนักเรียนไทยอิสลามที่เรียนดี มีความประพฤติดี ให้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ตามความสามารถและอุปนิสัย เป็นทุนที่มีข้อระบุว่าผู้ขอรับทุนจะต้องเป็นสัญชาติไทยและนับถือศาสนาอิสลามทั้งตนเองและบิดามารดา เพื่อเข้าเรียนต่อในชั้นต่างๆ โดยการสอบคัดเลือกรับทุนเป็นเงินอุดหนุน คนละ ๖๐๐ บาท ต่อปี

เอกสารประมวลการสอนภาษามลายูชั้นประถม โดยมีเนื้อหาภายในเกี่ยวกับในการศึกษาแต่ละชั้นเรียน นั้น มีเนื้อหาในการสอนอย่างไรบ้าง เอกสารประมวลการสอนวิชาต่างๆ ซึ่งกำหนดรายละเอียด วัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายในแต่ละวิชา เช่น หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาอังกฤษ หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดพลานามัย หมวดสุขศึกษา หมวดศิลปศึกษา หัตถศึกษา การเกษตรเบื้องต้น งานหนังสือ งานไฟฟ้าและการงานอื่นๆ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๔

“โครงการพัฒนาการศึกษาภาคที่ ๒”, ๒๕๐๒.

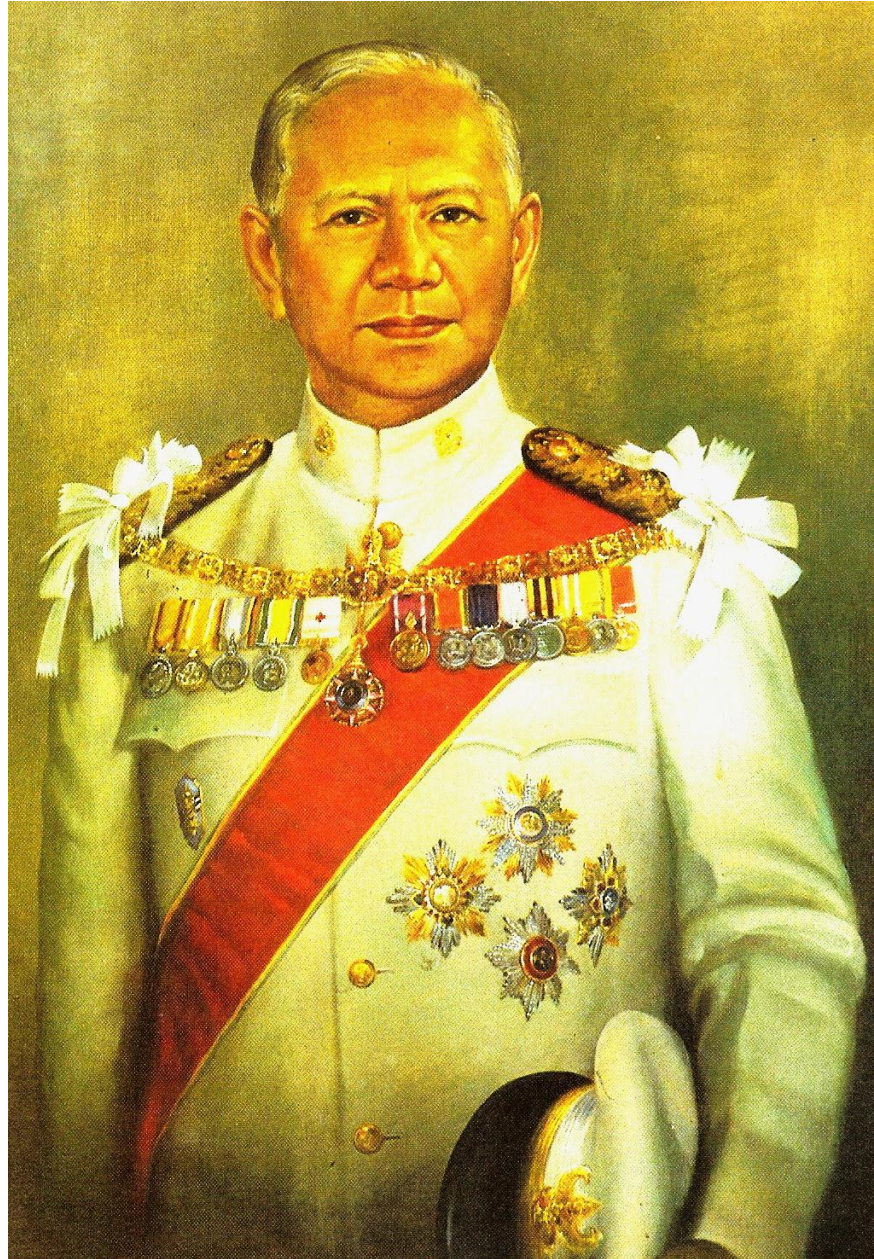
เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๒ พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในการเสด็จเยี่ยมราษฎรจังหวัดยะลา วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๒ ณ ศูนย์สัมมนาการ ภาคศึกษา ๒ ว่า “การศึกษาที่นี้สำคัญมาก ให้พยายามจัดให้ดี ให้พลเมืองสามารถพูดภาษาไทยได้ แม้จะพูดได้ไม่มากนัก เพียงแต่พอรู้เรื่องกันก็ยิ่งดี เพราะเท่าที่ผ่านมาราวนี้ มีผู้ที่ไม่รู้ภาษาไทยใช้ล่ามแปล ควรให้พูดเข้าใจกันได้ เพื่อสะดวกในการติดต่อซึ่งกันและกัน”

รายงานการประชุม คณะกรรมการที่ปรึกษา โครงการพัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๒ ณ ศูนย์สัมมนาการ จังหวัดยะลา ประกอบด้วย ๗ วาระการประชุม

๑. โครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค เพื่อช่วยกันพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงการศึกษาในภาค ๒ นี้ โดยยึดถือความต้องการของประชาชน ตามหลักภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีเป็นหลักในการแบ่งแยกภาคศึกษาเป็น ๑๒ ภาค

๒. การจัดการศึกษาใน ๔ จังหวัดภาคใต้ มีการอภิปรายถึงเรื่องเด็กไทยอิสลามไม่รู้ภาษาไทยดีพอ หรือพูดภาษาไทยไม่ได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีเจตนาจะช่วยเด็กเล็กที่มีอายุก่อนถึงเกณฑ์ บังคับให้รู้ภาษาไทยเสียก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาเพื่อไม่ต้องให้เรียนซ้ำชั้น มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในชั้นประถม มัธยมฝึกหัดครูและอาชีวศึกษากัน อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีปัญหาว่าแผนการศึกษาชาติสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หรือไม่ ซึ่งประธาน (นายเยื่อ วิชัชดิษฐ์) ได้ชี้แจงว่าแผนการศึกษาชาติวางไว้กว้างๆ ยืดหยุ่นได้ ใน ๔ จังหวัดภาคใต้นี้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะต้องโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นสูงใน ๔ จังหวัดภาคใต้อยู่แล้ว จึงขอให้ปรับปรุงอิสลามวิทยาลัย ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น อีกเรื่องที่สำคัญ คือ การศึกษาของเด็กมีช่องโหว่และบกพร่องอยู่มาก จึง ต้องช่วยผู้ใหญ่ทางการศึกษาและอาชีพ โดยมีหน่วยศึกษา เคลื่อนที่ไปสอนวิชาชีพตามความต้องการเป็นครั้งคราว
๓. การสอนภาษาและศาสนา คณะผู้ประชุมเห็นว่าสิ่งที่ต้องแก้ไขกับปัญหาที่คนใน ๔ จังหวัด คือ การสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ มีการพิจารณาในการทำแบบเรียนขึ้น แปลคำศัพท์ภาษาอาหรับเป็น ภาษามาลายู สอนภาษามาลายู ไม่ใช่อาหรับ หลักศาสนาอิสลามแปลเป็นภาษาไทย เป็นต้น
๔. ระเบียบและคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการที่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทย อิสลาม
๕. การจัดหอพักนักเรียนที่อยู่ห่างไกล มีการตั้งงบประมาณในการดำเนินการ โดยตกลงว่า ผู้ปกครองหอพักควรมีความรู้ทางศาสนาเพื่ออบรมสั่งสอนนักเรียน แต่ก็ไม่ควรรับนักเรียน เฉพาะไทยอิสลามเท่านั้น
๖. การส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ มีการเสนอว่าจังหวัดยะลาต้องการให้จัดการศึกษาผู้ใหญ่ อาชีวะ ช่างไม้และช่างเครื่องยนต์
๗. ทุนอุดหนุนนักเรียนไทยอิสลามเพื่อให้ให้นักเรียนไทยอิสลามได้มีโอกาสศึกษาในชั้นที่สูงขึ้น และกลับไปช่วยทำงานการศึกษาในท้องถิ่นของตนต่อไป

รายงานการประชุมในวันอื่นๆ นั้นมีการพิจารณาในเรื่องแบบเรียน ทั้งภาษาไทย ภาษามาลายูและ หนังสือประกอบต่างๆ สิ่งที่มีการประชุมในครั้งนี้ต้องการจะนำเสนอ กล่าวคือ ต้องการให้นักเรียนไทยอิสลามใน ๔ จังหวัดได้อ่านออกเขียนได้ และสื่อสารเป็นภาษาไทยได้เป็นหลักใหญ่และต้องการให้ประชาชนผู้ใหญ่ได้รับการศึกษา มีความรู้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

ภาพเขียนสีน้ำมันของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๓

(กล่อง ๓)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๕	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อำเภอสามพราน ๑๘ - ๒๐ กันยายน ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๖	“งบประมาณภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๓”, ๒๕๐๒-๒๕๐๓.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๗	“การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๒-๒๕๐๕.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๘	“โครงการพัฒนาศึกษาภาคศึกษา ๔ จังหวัดภูเก็ต”, ๒๕๐๓.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๑๙	“โครงการพัฒนาศึกษาภาคศึกษา ๒”, ๒๕๐๓.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๐	“รายงานข้าราชการจังหวัดและผลงานที่ได้ทำไปแล้วของอุดรธานี”, ๒๕๐๓.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๑	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน พ.ศ.ภ. ภาคศึกษา ๕ ณ สำนักงานโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕ อุดรธานี”, ๒๕๐๓.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๒	“รายงานการประชุม กรรมการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑ ครั้งที่ พิเศษ / ๒๕๐๓ ณ ห้องประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๓	“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕”, ๒๕๐๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๔	“รายนามผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยในภาคการศึกษา”, ๒๕๐๓.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๕	“การประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โรงเรียนสุรนารีวิทยา”, ๒๕๐๓.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๕

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อำเภอสามพราน ๑๘ - ๒๐ กันยายน ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑ มีการหยิบยกปัญหาอภิปรายดังนี้

๑. ปัญหาการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน เนื่องจากพ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญกับการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ไม่มีที่ให้เด็กเรียนและไม่มีเจ้าหน้าที่ในการเกณฑ์เด็กโดยเฉพาะ
๒. การจัดการประถมศึกษา การประถมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะกรมวิสามัญเป็นเจ้าสังกัดยังไม่ได้จัดการปรับปรุง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง
๓. การส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ มีปัญหาหลายประการ เช่น การอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ที่รัฐบาลยให้ตามกฎเกณฑ์เดิม ไม่ทันสมัย การเรียกเก็บเงินค่าเล่าเรียนของโรงเรียนราษฎร์ ถ้าโรงเรียนมีคุณภาพ แม้จะเก็บแพง ก็ไม่มีใครบ่น การช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ด้านวิชาการ มีน้อยมาก เป็นต้น
๔. การขยายโรงเรียนไปตั้งชานเมือง ปัญหาในเรื่องนี้ คือ โรงเรียนอยู่ไกลบ้านทั้งครูและนักเรียน ไม่มีสวัสดิการต่างๆ เช่น น้ำ ไฟฟ้า เป็นต้น ครูไม่มีบ้านพัก การคมนาคม ขนส่งไม่สะดวก
๕. ปัญหาการตั้งโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมวิสามัญขึ้นในตำบล คือ จะทำให้ท้องถิ่นมีสภาพเป็นเมืองขึ้น จะเป็นความสนใจของประชาชนในอาชีพกสิกรรมและความสนใจในชีวิตชนบทคนน้อยลง จะทำให้เด็กหันไปหาอาชีพข้าราชการ นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือ การตั้งโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษานั้นยังต้องการความสนับสนุนจากประชาชนอย่างถึงมากเพราะต้องการการลงทุนมาก จึงจะสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้

มีการกล่าวถึง มาตรฐานการศึกษาของประชาชนว่า ในขณะนั้นเพียงอ่านออกเขียนได้ คือ หมายถึงสอบไล่ได้จบชั้นประโยคประถม ซึ่งความเจริญของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมากแต่มาตรฐานการศึกษาของประชาชนในประเทศไทยก็ยังคงอยู่ที่เดิม สมควรที่จะได้พิจารณาขยายมาตรฐานการศึกษาภาคบังคับของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อความเจริญของบ้านเมืองและของโลก ฐานะการครองชีพของประชาชนจะได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการปกครองประเทศ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๖

“งบประมาณภาคศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๓”, ๒๕๐๒-๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๓ ที่ใช้ในการปรับปรุงการศึกษาของจังหวัดในภาคศึกษา ๒ ประกอบด้วย งบประมาณการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ เงินสนับสนุนโครงการปรับปรุงการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้ บัญชีรายละเอียดการจ่ายเงินบำรุงพระพุทธศาสนา เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๗

“การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๒-๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการฯ โดยเริ่มเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีผลการดำเนินงานดังนี้

๑. การเปิดโรงเรียนเพิ่มขึ้น การจัดการศึกษาสงเคราะห์ประเภทต่างๆ เพื่อต้องการให้เด็กได้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาให้มากที่สุด โดยเปิดโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้นในนิคมสร้างตนเองทุกๆ แห่ง เปิดโรงเรียนเกษตรสงเคราะห์ เปิดโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เป็นต้น
๒. การเร่งจัดการก่อสร้างอาคารถาวร มุ่งเน้นการก่อสร้างอาคารของโรงเรียนประชาบาล
๓. การขยายโรงเรียนฝึกหัดครูและการอบรมครูประจำการ โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา ทั้งชายและหญิงนั้น ทางภาคมีความเห็นว่าถ้าได้จัดให้รวมกันจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจเปิดขยายเป็นวิทยาลัยครูต่อไป
๔. การปรับปรุงโรงเรียน วิธีสอนและการใช้อุปกรณ์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากงบประมาณ ค.พ.ศ. เป็นส่วนใหญ่ มีการส่งครูเข้ารับการอบรมที่ส่วนกลางและการอบรมครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
๕. การเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น
๖. การแก้ไขทัศนคติของประชาชนในข้อที่มุ่งหมายแต่จะให้บุตรหลานประกอบอาชีพในทางรับราชการ มีการแนะนำทางการศึกษาอาชีพแก่นักเรียนในโรงเรียน ปรับปรุงห้องสมุดประชาชน ใช้โรงเรียนเป็นศูนย์การของท้องถิ่น แจกเอกสารการศึกษาให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

๗. การให้ความสำคัญแก่การเกษตร อุตสาหกรรมและวิชาชีพอย่างอื่นในชั้นมัธยม มีความมุ่งหมายช่วยเด็กในนิคมให้มีความสนใจทางเกษตรกรรมและสามารถนำไปใช้ได้และเป็นการจัดสรรที่ดินให้เป็นที่อยู่อาศัยทางเกษตร เป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนสนใจการเกษตรกรรมมากขึ้น
๘. การสร้างผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนภูมิภาค ส่งเสริมให้ครูได้มีการศึกษาต่อในประเทศ ส่งเสริมให้ครูได้อบรมเลื่อนวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น
๙. การสร้างแหล่งศูนย์กลางทางวิชาการขึ้นในส่วนภูมิภาคเป็นแห่งๆ ไป
๑๐. การสร้างโรงเรียนขึ้นในอำเภอและจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหาไม่ให้นักเรียนไปเรียนแต่ในส่วนกลาง
๑๑. การแก้ไขและจัดการเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการสำหรับครู เพื่อช่วยครูในด้านการสร้างตัวให้มีฐานะความเป็นอยู่อย่างมั่นคง
๑๒. การดำเนินงานการจัดการศึกษาที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย
๑๓. สนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์และมูลนิธิเพื่อการศึกษา
๑๔. กิจกรรมเพื่อการศึกษา โดยการส่งเสริมให้เอกชน องค์กรและสมาคมจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒/๑๘

“โครงการพัฒนาศึกษาภาคศึกษา ๔ จังหวัดภูเก็ต”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๔ มีเอกสารบันทึกโดย ปรีดา สุขบำรุง เรื่องสภาพการศึกษาของภาคศึกษา ๔ โดยสรุป มีรายละเอียดดังนี้

๑. ภาคศึกษา ๔ คือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดระนอง มีความเห็นว่า การศึกษาของประชาชนในพื้นที่ภูมิภาคส่วนนี้ ต้องเน้นหนักลงไปให้สอดคล้องกับการเศรษฐกิจและการอาชีพของประชาชน
๒. การฝึกหัดครู เป็นสถาบันที่สำคัญที่จะพัฒนาการศึกษาไปสู่จุดหมายตามโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค การจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นในภาคนี้จึงเป็นการสมควรและเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง

๓. โรงเรียนชายแดน ในจังหวัดระนองนั้นซึ่งติดต่อกับประเทศพม่า (พม่า) มีเด็กทางเขตพม่า ซึ่งเป็นคนไทยได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนชายแดนเป็นจำนวนไม่น้อย จึงควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
๔. สภาพภูมิศาสตร์ของภาคศึกษานี้มีเกาะแก่งอยู่มากทุกจังหวัด ซึ่งเป็นที่อยู่ของประชาชน จึงควรหาทางส่งเสริมให้มากขึ้นด้วยการสร้างอาคารเรียนถาวรเพิ่มขึ้น จัดหาเครื่องอุปกรณ์การศึกษาให้เพียงพอ บ้านพักครูและจัดหาที่เก็บน้ำฝน สำหรับโรงเรียนที่ขาดแคลนน้ำจืด
๕. มีการปรับปรุงการศึกษาประชาชาติโดยทั่วไป
๖. ปัญหาเยาวชน เรื่องเด็กวัยรุ่นที่ออกนอกกลุ่มนอกลทาง มีโครงการจัดบริการให้เด็กเพ็ดเพลิน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เที่ยวเตร่ มีการสร้างสนามกีฬากลางของภาคที่จังหวัดภูเก็ต สร้างค่ายลูกเสือที่จังหวัดตรัง สร้างห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ มีทุนสมทบที่จังหวัดภูเก็ตและซื้อเครื่องดนตรีให้แก่โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดต่างๆ
๗. การออกไปนิตศการศึกษาและเยี่ยมเยียนโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้การศึกษาไปทั่วและก้าวหน้ากว่านี้

นอกจากนี้ยังมีเอกสารแสดงสภาพการศึกษาของจังหวัดในภาคศึกษา ๔ ซึ่งแสดงภูมิศาสตร์ทั่วไปของจังหวัด จำนวนโรงเรียน ครูและสภาพด้านอื่นๆ เพิ่มเติมอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๑๕

“โครงการพัฒนาศึกษาภาคศึกษา ๒”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารลับ ที่กล่าวถึงสภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นเอกสารการประชุมเรื่องคณะกรรมการประสานราชการ ๔ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในแง่ของการปกครอง ปัญหาด้านศาสนาและวัฒนธรรมของไทยอิสลาม เช่น ขอแยกจากการปกครองของไทยไปอยู่ในความคุ้มครองของสหประชาชาติ โดยอ้างว่าถูกกดขี่มาช้านาน เป็นต้น

เอกสารเรื่องการศึกษา ๔ จังหวัดภาคใต้ มีหัวข้อการประชุม คือ นโยบายการจัดการศึกษาทั่วไป การจัดตั้งโครงการปรับปรุงการศึกษา การดำเนินงานตามงบประมาณ การสร้างครูสัมมนาและการปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครู ผลการประชุมโดยสรุป กล่าวว่า การศึกษาโดยทั่วไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร การปรับปรุงการศึกษาจำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ทางการศึกษา ซึ่งการปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูนั้นต้องได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ อุปสรรคส่วนใหญ่ในการปรับปรุงการศึกษา ได้แก่ เรื่องภาษา เนื่องจากนักเรียนพูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ มีการจัดศูนย์กลางการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นด้วยที่ครูสัมมนาการจังหวัดยะลา โดยให้มีหน่วยเคลื่อนที่และให้มีโรงพิมพ์ขนาดย่อมที่จะพิมพ์ภาษาไทย อังกฤษและภาษามลายูได้

บันทึกการสำรวจปอเนาะในจังหวัดปัตตานีและ ๔ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นแผนการในการสำรวจ โดยที่ทางราชการยังไม่เคยได้ทำการสำรวจอย่างจริงจังตามหลักวิชาการเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผลที่ได้จากการสำรวจนั้นจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการวิจัยปัญหาเรื่องปอเนาะและปรับปรุงปอเนาะหรือกำจัดปอเนาะที่เป็นภัยต่อการปกครองใน ๔ จังหวัดภาคใต้

บันทึกข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการศึกษาในภาคการศึกษาที่ ๒ ซึ่งกล่าวถึงสภาพของชุมชนในภาคการศึกษาที่ ๒ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อนามัยและโครงการปรับปรุงการศึกษา ซึ่งมีใจความสรุปได้ว่า ปัญหาในเรื่องการชักจูงใจให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียน ควรเริ่มจากการมุ่งฝึกสอนให้คนไทยอิสลามเป็นคนไทยที่ดี เป็นต้น การฝึกหัดครูสำหรับ ๔ จังหวัดภาคใต้ มีการเพิ่มการสอนวัฒนธรรมชาวไทยอิสลามและการสอนภาษาพูดมลายูลงไปด้วย การส่งเสริมสวัสดิการของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เป็นไทยพุทธ ควรจะได้รับความเห็นอกเห็นใจเป็นพิเศษ เพราะต้องประสบกับปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมอย่างมาก การปรับปรุงชนบท โดยมุ่งเน้นว่า ครูต้องมีส่วนสำคัญในการพัฒนา ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ด้านเกษตร ทัศนศึกษาและการอนามัย เป็นอย่างดี

มีรายงานเหตุการณ์ชายแดน ความเคลื่อนไหวทางศาสนา เอกสารปัญหาเรื่องดินแดน ไทย – มาลายู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๒๐

“รายงานข้าราชการจังหวัดและผลงานที่ได้ทำไปแล้วของอุดรธานี”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการสรุปสภาพทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของจังหวัดอุดรธานี อาชีพ และสังคมท้องถิ่น มีผลงานฝึกหัดครูที่ได้ทำแล้วในโรงเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องของอาคารสถานที่ ในงานด้านโรงเรียนและงานด้านหมู่บ้าน รวมทั้งความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ ต่อการพัฒนาชุมชน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๑

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน พ.ศ.๒๔๙๖ ภาคศึกษา ๕ ณ สำนักงานโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕ อุดรธานี”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน พ.ศ.๒๔๙๖ เมื่อวันที่ ๑๕ และ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓ การประชุมครั้งนี้เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับหัวข้อแนวทางการปฏิบัติโครงการ เช่น การอบรมครู การช่วยเหลือจัดอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียนต่างๆ การช่วยเหลือโรงเรียนที่ห่างไกล การคมนาคม เป็นต้น รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับโครงการ เช่น งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๒

“รายงานการประชุม กรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑ ครั้งที่ พิเศษ / ๒๕๐๓ ณ ห้องประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑ การประชุมครั้งนี้มีการกล่าวเกี่ยวกับกิจการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ชนบทหลายกิจการ ซึ่งกิจการเหล่านั้นมีลักษณะเป็น โครงการกระจายการศึกษาจากเมืองหลวงสู่ชนบท เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบสองผลัด การขยายการศึกษาออกไปยังชนบท ซึ่งได้พิจารณาไปในคราวประชุมครั้งก่อนและในการประชุมครั้งนี้ได้พิจารณาถึง โครงการที่สำคัญสำหรับการกระจายการศึกษาสู่ชนบทคือโครงการพัฒนาการศึกษาเมืองหลวงด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๓

“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕ และคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๔

“รายนามผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยในภาคการศึกษา”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมรายนามผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยในภาคการศึกษาทุกจังหวัด ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๓

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๕

“การประชุมคณะอนุกรรมการดำเนินงานโรงเรียนสุนทรวิทยา”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุม คณะอนุกรรมการดำเนินการ โรงเรียนสุนทรวิทยา มีเนื้อหาต่างๆ เช่น การรับรองรายงานการประชุม เรื่องสืบเนื่อง การจัดทำหลักสูตรศิลปปฏิบัติ สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๔ อัตราคะแนน รายงานของโรงเรียน และเรื่องอื่นๆ

พุทธศักราช ๒๕๐๓ – ๒๕๐๕

(กล่อง ๔)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๖	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๓.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๗	“โครงการพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๓.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๘	“ตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๓.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๒๙	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗”, ๒๕๐๓.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๐	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗”, ๒๕๐๓.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๑	“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๐”, ๒๕๐๓.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๒	“การจัดโรงเรียนในนิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท สระบุรี นิคมทับทิมนิคมลพบุรี”, ๒๕๐๓.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๓	“โครงการพัฒนาการศึกษา ภาค ๑”, ๒๕๐๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๔	“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๑”, ๒๕๐๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๕	“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๕”, ๒๕๐๓.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๖	“รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงส่งเสริมการจัดปอเนาะระหว่างวันที่ ๑๒-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ ณ ศูนย์พัฒนาการ จังหวัดยะลา”, ๒๕๐๓.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๗	“รายงานผลการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี”, ๒๕๐๓-๒๕๐๕
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๘	“การประชุมผู้ตรวจการศึกษา ณ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๕ จังหวัดอุตรธานี”, ๒๕๐๔.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๓๙	“รายงานการศึกษาในพื้นที่ภาคศึกษา ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๐	“การสำรวจสถิติการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๖

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคการศึกษา ๖ ซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในการประชุม เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๓ ณ วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ภายในเอกสารชุดนี้ประกอบด้วยเอกสารประกอบการประชุม รายงานการประชุม ซึ่งกล่าวถึงสภาพความเป็นไปและบริบทต่างๆ ของการจัดและการพัฒนาการศึกษา ในเขตภาคศึกษา ๖

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๗

“โครงการพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวารสาร “ข่าวสาร ศูนย์พัฒนาการศึกษาภาค ๖” ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓ ภายในมีเนื้อหาเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาการศึกษา (ค.พ.ศ.) เช่นความมุ่งหมายของโครงการ องค์กรและหน่วยงานที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการ บุคลากร งานที่ได้ดำเนินการสำเร็จไปแล้ว ภารกิจ ฯลฯ รวมทั้งในเอกสารชุดนี้ยังมี เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบอีกด้วย เช่น ย่อรายงานการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๖ และรายงานการประชุมต่างๆ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๘

“ตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ และคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๒๙

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗ ภายในระบุถึงข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในเขตภาคศึกษา ๗ คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๐

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๗ เป็นเอกสารประกอบการประชุมที่มีลักษณะใกล้เคียงอย่างยิ่งกับเอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๒ / ๒๕ แต่มีความละเอียดกว่า และเน้นหนักในด้านการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๑

“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๐”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารสำเนาคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๐ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๓ โดยคำสั่งดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ลงนามในคำสั่ง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๒

“การจัดโรงเรียนในนิคมสร้างตนเองพระพุทธรบาท สระบุรี นิคมทับทิม นิคมลพบุรี”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดโรงเรียนในนิคมสร้างตนเองต่างๆ นิคมสร้างตนเองนี้เป็นลักษณะชุมชนที่รัฐช่วยเหลือจัดตั้งขึ้นให้แก่ผู้ที่มีโอกาสต่ำ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อย เช่น กรรมกรสามล้อ โดยเอกสารชุดนี้กล่าวถึง หลักการและเหตุผลของการจัดการศึกษาในนิคมดังกล่าว การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่มีโอกาสทางการศึกษาน้อยและอยู่ในเขตนิคมต่างๆซึ่งอยู่ในต่างจังหวัด ฯลฯ นอกจากนี้เอกสารที่เป็นตัวพิมพ์แล้วยังมีเอกสารต้นฉบับลายมือจำนวนมาก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๓

“โครงการพัฒนาการศึกษา ภาค ๑”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๑ ซึ่งทำการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๓ ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานในที่ประชุม โดยการประชุมมีเนื้อหาการประชุมเกี่ยวข้องการพัฒนาการศึกษาในเขตภาคศึกษา ๑ อันประกอบด้วยจังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี(จังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ต่อมาคือกรุงเทพมหานคร)

จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร นอกจากนี้ยังมีเอกสารประกอบการประชุมซึ่งมีเอกสารสำคัญหลายชุดเช่น เอกสาร โครงการพัฒนาการศึกษาเมืองหลวง ที่ระบุถึงสาเหตุการจัดทำโครงการ ผล และวิธีการแก้ไขปัญหาของโครงการ สถิติ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย โดยโครงการนี้มีเป้าประสงค์เพื่อให้การจัดการศึกษาในเมืองหลวงมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นขณะเดียวกันก็ยังเป็นโครงการที่จะกระจายความเจริญทางการศึกษาสู่ชนบทด้วย นับเป็นตัวอย่างโครงการที่สามารถพัฒนาการศึกษาทั้งในเขตเมืองหลวงและชนบทไปพร้อมกันได้ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๔

“ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๑”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๕

“โครงการพัฒนาการศึกษาภาค ๕”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕ ภายในระบุถึงข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลโดยละเอียด เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในเขตภาคศึกษา ๕ คือจังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีเอกสารต้นฉบับลายมือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลที่เกี่ยวข้องหลายชิ้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๖

“รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงส่งเสริมการจัดปอเนาะระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ ณ ศูนย์สัมมนาการ จังหวัดยะลา”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นชุดเอกสารที่รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงส่งเสริมการจัดปอเนาะ ซึ่งเป็นสถานศึกษาทางศาสนาอิสลามที่มีความสัมพันธ์และผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในภาคใต้อย่างยิ่ง ในขณะนั้นหม่อมหลวงปิ่น มาลากุลดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในลักษณะปอเนาะเช่นว่านี้ จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงส่งเสริมการจัดปอเนาะ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นผู้มีความรู้ในทางการศึกษา ผู้นำศาสนา

อิสลามในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ฯลฯ สำหรับเอกสารชุดนี้ประกอบด้วยคำปราศรัย คำกล่าวต่างๆ ที่ได้แสดงในการประชุมสัมมนา ตลอดทั้งเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ซึ่งเอกสารชุดนี้ยังได้มีการแปลเอกสารจากภาษาไทยเป็นภาษาเขมรไว้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒ / ๓๗

“รายงานผลการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี”, ๒๕๐๓-๒๕๐๕

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมผลการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดชัยนาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดอุทัยธานี รวม ๗ จังหวัด ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๓ ถึง ๒๕๐๕ ภายในเอกสารชุดนี้ระบุถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในเขตจังหวัด โดยเฉพาะพัฒนาการที่เกิดขึ้นในห้วงพุทธศักราช ๒๕๐๓ ถึง ๒๕๐๕ โดยเอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่แต่ละจังหวัดส่งเข้ามาเสนอกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๓๘

“การประชุมผู้ตรวจการศึกษา ณ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๕ จังหวัดอุดรธานี”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงรายงานประชุมผู้ตรวจการศึกษา ประจำปี พ.ศ.๒๕๐๔ เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และปัญหาที่พบภายในระยะเวลาหนึ่งปีโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นได้เข้าร่วมประชุม และเป็นประธานการประชุม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๓๙

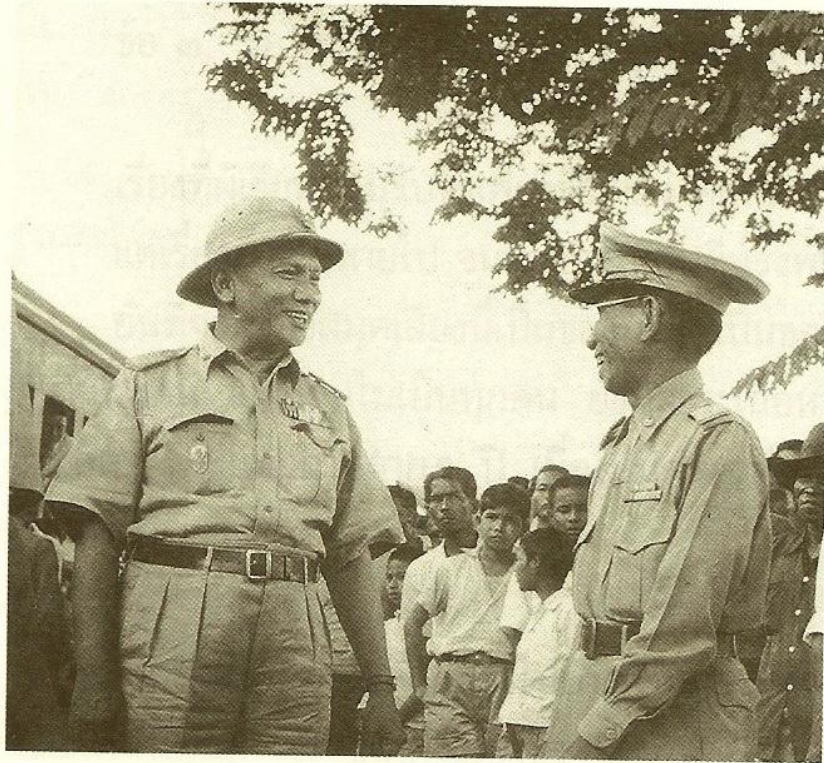
“รายงานการศึกษาในพื้นที่ภาคศึกษา ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานผลการดำเนินงาน และปัญหาที่พบในรอบหนึ่งปีการศึกษาของเขตพื้นที่ภาคศึกษา ๑ อันได้แก่ จังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ รวมทั้งสิ้น ๗ จังหวัด รายงานนี้ส่งให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๐

“การสำรวจสถิติการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสถิติการศึกษาอย่างย่อ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๕ จัดทำโดยกองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่อยู่ในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ และศึกษาธิการจังหวัด สถิติการศึกษานับนี้ แสดงข้อมูลสถิติในเรื่องของ จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน ใน โรงเรียนประเภทต่างๆ จำนวนครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา เช่น วุฒิปริญญาตรี วุฒिवิชาชีพ เป็นต้น จำนวนนักเรียนและห้องเรียน ในระดับชั้นต่างๆ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ จำนวนห้องเรียนและนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวนห้องเรียนและนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงจำนวนห้องเรียนและนักเรียนชั้นอนุปริญญา และปริญญาวิชาการศึกษา จำนวนห้องเรียนและนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในวิทยาลัยหมู่บ้าน และจำนวนนักเรียนภาคบ่ายของวิทยาลัยการศึกษา

ที่สถานีรถไฟยะลา

หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ในการไปตรวจราชการ

พุทธศักราช ๒๕๐๖ – ๒๕๑๒

(กล่อง ๕)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๑	“การศึกษาและแบบเรียนชาวเขา”, ๒๕๐๖.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๒	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๑”, ๒๕๐๖.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๓	“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษา ในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ ณ จังหวัดลพบุรี”, ๒๕๐๖.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๕	“วิวัฒนาการแห่งปอเนาะในภาคการศึกษา ๒”, ๒๕๐๖.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๖	“โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ๒๕๑๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๒/๔๗	“หลักเกณฑ์ให้รางวัลเป็นเงินพระราชทาน เพื่อปรับปรุงส่งเสริมกิจการของปอเนาะ”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๑

“การศึกษาและแบบเรียนชาวเขา”, ๒๕๐๖.

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยเล็งเห็นถึงปัญหาในเรื่องของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย ที่อาจก่อกบฏขึ้นในประเทศได้ จึงมีโครงการที่จะให้สัญชาติแก่ชาวเขา รวมทั้งเข้าไปช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวเขา หนึ่งในการพัฒนาอันคือการพัฒนาการศึกษา ประกอบกับในเวลานั้นประสบปัญหาการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของไทยและชาวเขาที่ไม่รู้ภาษาไทย จึงต้องการที่จะสร้างโรงเรียนสอนภาษาไทยให้แก่ชาวเขา ในเรื่องการพัฒนาการศึกษานี้ ให้เป็นความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในเวลานั้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวเขานี้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๒

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๑”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น และเป็นประธานกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๑๑ อันได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้น ๕ จังหวัด เพื่อรับฟังรายงานผลจากความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ในภาคศึกษา ๑๑ การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ในเอกสารยังมีสถิติของประชาชนที่อ่านออกเขียนได้ของทั้งประเทศ จัดทำในปีพ.ศ.๒๕๐๓ แบบมาด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๓

“การประชุมโครงการพัฒนาการศึกษา ในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ ณ จังหวัดลพบุรี”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ อันได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๗ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานทางด้านการศึกษา โดยการประชุมครั้งนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นเป็นประธานการ

ประชุม นอกจากนี้ ได้มีเอกสารแสดงสถิติบางประการเกี่ยวกับการศึกษาในส่วนภาคศึกษา ๖ จัดทำโดยกองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการแนบมาด้วย สถิตินี้ดังกล่าวนี้ แสดงถึงข้อมูลจำนวนประชากรที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดของภาคศึกษา ๖ ที่ทำการเกษตร จำนวนประชากรตามชั้นอายุต่างๆ โดยพิจารณาเด็กที่มีอายุ ๗-๑๔ ปีบริบูรณ์ หรือเด็กที่อายุย่างเข้าปีที่ ๘ ถึงย่างเข้าปีที่ ๑๕ ซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา จำนวนประชากรที่สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๒ ขึ้นไป จำนวนเด็กที่ปรากฏตามทะเบียนที่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียน และที่เข้าเรียนแล้วแต่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวนเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษา จำนวนเด็กที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเข้าโรงเรียนเพราะเหตุต่างๆ เช่น บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนเกิน ๒ กิโลเมตร จำนวนครูในภาคศึกษา ๖ และผลการสอบไล่ของนักเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๕

“วิวัฒนาการแห่งปอเนาะในภาคการศึกษา ๒”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความเรื่องวิวัฒนาการแห่งปอเนาะ ในภาคการศึกษา ๒ อันได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสตูล หรือที่เรียกว่า ๔ จังหวัดภาคใต้ บทความนี้กล่าวถึงเรื่องราวของปอเนาะ โดยได้อธิบายถึงลักษณะของปอเนาะว่าเป็นอย่างไร และความก้าวหน้าของปอเนาะตั้งแต่ที่กระทรวงศึกษาธิการได้เข้ามาดำเนินการปรับปรุง บทความนี้เขียนโดยนายบูรินทร์ สิมพะลิขำราชการในส่วนภาคศึกษา ๒ ส่งให้หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๖

“โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค”, ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการศึกษาส่วนภูมิภาคที่มีขึ้นเพื่อให้จังหวัดต่างๆทั่วทั้งประเทศจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดตนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชาติ โดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เป็นประธานกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค

เอกสารนี้ แสดงถึงรายละเอียดทั่วไปของแผนการศึกษาในส่วนภูมิภาค เช่น ความเป็นมาของแผน ความมุ่งหมาย การดำเนินงานตามแผน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๒/๔๓

“หลักเกณฑ์ให้รางวัลเป็นเงินพระราชทาน เพื่อปรับปรุงส่งเสริมกิจการของปอเนาะ”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้รางวัลเงินพระราชทานแก่ปอเนาะในภาคศึกษา ๒ อันได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสตูล ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น โดยการให้รางวัลเงินพระราชทานนี้ จะให้เป็นปีงบประมาณ งบประมาณปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจการของปอเนาะ ของทางราชการ

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เดินทางไปตรวจราชการ

๑.๓.๓ โครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑	“ร่างข้อเสนอโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๕.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๔	“ร่างรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาร่างโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๖.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๕	“การประชุมกรรมการร่างและพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๗.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๗	“การกู้เงินจากประเทศแคนาดา”, ๒๕๐๘.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๘	“โครงการพัฒนาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ”, ๒๕๐๘.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๙	“โครงการคณะแพทยศาสตร์ใหม่ พญาไท ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์”, ๒๕๐๘.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๐	“โครงการคณะเกษตรศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๑	“โครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๒	“ร่างเกี่ยวกับโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๓	“โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาการศึกษา ฉบับภาษาอังกฤษ”, ๒๕๐๙-๒๕๑๒.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๕	“โครงการปรับปรุงการศึกษา”, ๒๕๑๐.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๖	“การประชุมคณะกรรมการร่างและพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๗	“ข้อคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาเงื่อนไขของธนาคารโลก”, ม.ท.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๓/๑๘	“สรุปโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาตามข้อเสนอของธนาคารโลก”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑

“ร่างข้อเสนอโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารร่างข้อเสนอที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้นเพื่อเสนอขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยในเอกสารชุดนี้กล่าวถึงปัญหาในการจัดการศึกษาที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน คือ

๑. การมีสถาบันการศึกษาระดับมัธยมน้อยเกินไป
๒. ค่านิยมทางการศึกษา ที่ต้องการจะเข้ามาศึกษาในเมืองหลวง
๓. คุณภาพของโรงเรียนสายอาชีพต่ำ

โดยในร่างเสนอโครงการนี้ได้ระบุถึงวิธีแก้ไขปัญหาและงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ คือ เพิ่มโรงเรียนในระดับมัธยมทั้งประเภทประจำตำบล ประจำจังหวัด และในเขตใจกลางเมือง เพิ่มโรงเรียนสายอาชีพทั้งชายและหญิง เพิ่มสถาบันที่เปิดสอนวิชาเฉพาะทาง เพิ่มการอบรมครูอาจารย์ จัดการสำรวจให้ทุนการศึกษาและติดตามผลการให้ทุนการศึกษา สร้างบ้านพักครูอาจารย์ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๔

“ร่างรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาร่างโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องร่างรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีนายป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในขณะนั้น จัดทำและนำเสนอแก่ประธานกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยในเอกสารชุดนี้ระบุถึงสิ่งที่ที่ประชุมคณะกรรมการได้ตกลงจากการประชุมสามครั้ง โดยมีหัวข้อต่างๆ เช่น การเตรียมเอกสาร สถิติ และข้อความ ร่างโครงการกู้เงิน ตัวโครงการกู้เงิน การเงินและสถานะการศึกษาทั่วไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/ ๕

“การประชุมกรรมการร่างและพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่ นายกำแหง พลาญกูร ประธานคณะ Working Group นำเสนอต่อประธานอนุกรรมการพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา นำเสนอเกี่ยวกับผลการประชุมของคณะ Working Group โดยเอกสารชุดนี้ยังได้รวบรวมปัญหาที่ควรพิจารณาเพื่อประกอบการวางโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอกับแนวทางการทำโครงการดังกล่าวซึ่งเป็นผลจากการประชุมของคณะ

Working Group ในขณะนั้น ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๓

“การกู้เงินจากประเทศแคนาดา”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง หนังสือกระทรวงต่างประเทศ ถึงกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ สำเนาโทรเลข เอกอัครราชทูตประจำประเทศแคนาดา และบัญชีโรงเรียนที่เสนอเข้าเป็นโรงเรียนในโครงการฯ โดยเอกสารชุดนี้เกี่ยวข้องกับกรณีที่ไทยเสนอขอรับความช่วยเหลือจากประเทศแคนาดา ในฐานะที่ไทยเป็นสมาชิกของแผนการโคลัมโบ ซึ่งประเทศแคนาดายินดีให้ความช่วยเหลือ ในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๔

“โครงการพัฒนาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง โครงการเพื่อการพัฒนา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเอกสารนี้ได้รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบบสำรวจของคณะทำงานทางด้านการศึกษาและนิสิต ปัญหาต่างๆของคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิธีการแก้ไขปัญหา ความต้องการในการพัฒนาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวนเงินที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการ โดยในขณะนั้น ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๕

“โครงการคณะแพทยศาสตร์ใหม่ พญาไท ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง โครงการเสนอขอจัดตั้ง คณะแพทยศาสตร์แห่งใหม่ ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบัน คือ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการแพทย์ที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นในเวลานั้น โดยในเอกสารชุดนี้แสดงถึงข้อมูลต่างๆของการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์แห่งใหม่ ได้แก่ แนวทางการศึกษา หน่วยงาน สถานที่และโครงการก่อสร้าง วิธิดำเนินการ งบประมาณ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ปฏิทินการปฏิบัติการ ฯลฯ โดยในขณะนั้น ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๐

“โครงการคณะเกษตรศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องขอรับการสนับสนุนแผนการพัฒนารจัดการศึกษาเกษตรศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเอกสารนี้เป็นแผนงานพัฒนาและความต้องการสำหรับแผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติแบบเร่งด่วน ซึ่งเน้นไปที่วิชาชีพทางด้านเกษตรและวิศวกร โดยขณะนั้น ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๑

“โครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งสำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จัดทำขึ้นและได้นำเสนอแก่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการระยะ ๖ ปี ตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๑๓ ในเอกสารโครงการดังกล่าวระบุถึงข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นอันมาก เช่น แผนการศึกษาในขณะนั้น สภาพปัจจุบันและข้อที่ควรปรับปรุง หลักการในการปรับปรุง ประมาณการใช้จ่ายทั้งหมดตามโครงการพัฒนาการศึกษา และรายละเอียด เกี่ยวกับโครงการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา โดยเอกสารนี้นับได้ว่าเป็นเอกสารที่มีค่าอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นบันทึกซึ่งบันทึกถึงความเป็นไปของการศึกษาในเวลานั้น รวมทั้งแนวความคิดในการพัฒนาการศึกษาในเวลานั้นอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๒

“ร่างเกี่ยวกับโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๘-๒๕๑๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องร่างข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๑๓ ของสภาการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยเอกสารนี้ได้ระบุในลักษณะเปรียบเทียบเนื้อหาของโครงการ ดังกล่าว กับแผนการศึกษาแห่งชาติในขณะนั้น ในสองประเด็น คือ ส่วนที่ขัดกันและส่วนที่เกี่ยวข้องกัน และระบุเปรียบเทียบเนื้อหาวิธีการปฏิบัติเพื่อกู้เงิน ระหว่างวิธีการที่ปฏิบัติตามโครงการนี้ กับที่กระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติอยู่ในเวลานั้น โดยในขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๓

“โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาการศึกษา ฉบับภาษาอังกฤษ”, ๒๕๐๕-๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการที่ดำเนินการในสมัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น

๑. เพื่อพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยบ้านสมเด็จพระยา เพื่อที่จะสามารถผลิตอาจารย์ที่สามารถสอนได้ ทั้งความรู้สามัญและสายอาชีพ

๒. เพื่อส่งอาจารย์ไปต่างประเทศเพื่อศึกษาดูงาน

๓. เพื่อว่าจ้างชาวต่างประเทศ ๒ คนมาสอนวิชาไฟฟ้า วิทยุ เครื่องกลและเซรามิก

๔. เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูที่จะมาสอนสายอาชีพ

๕. เพื่อสร้างห้องปฏิบัติการ ที่วิทยาลัยบ้านสมเด็จพระยา

๖. เพื่อจัดหาเครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการเรียนการสอน

๗. เพื่อผลิตอาจารย์ ๑๒๐ คนต่อปี เพื่อที่จะมาทำการสอนในสายอาชีพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๕

“โครงการปรับปรุงการศึกษา”, ๒๕๑๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงการศึกษา ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๑๐ ซึ่งใน ขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่แปลเป็น ภาษาอังกฤษ ภายในเอกสารประกอบด้วย

๑. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาเกี่ยวกับโรงเรียนในประเทศไทยโดยรวม

๒. เนื้อหาทั้งหมดของโครงการในเรื่องโรงเรียน ซึ่งในเอกสารส่วนที่ ๒ นี้ ยังมีรายละเอียดต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องรวบรวมไว้ เช่น แผนงาน ตารางเวลา การแนะนำแผนงาน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงเรียน คณะทำงาน การสังเกตการณ์ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๖

“การประชุมคณะกรรมการร่างและพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา” และ “เอกสาร ประกอบการประชุมกรรมการร่างและพิจารณาโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ๒๕๐๖, ๒๕๐๘, ๒๕๑๐, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการร่างและพิจารณา โครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำรง ตำแหน่งประธานกรรมการ โดยชุดเอกสารทั้งสามชุด ประกอบด้วยเอกสารจำนวนมาก เช่น หนังสือเชิญ

ประชุม ระเบียบวาระการประชุม รายงานการประชุม เอกสารสรุปผลการประชุม และเอกสารประกอบการประชุม นอกจากนี้ยังประกอบด้วยเอกสารเสนอโครงการจากหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ที่เสนอเข้าสู่ที่ประชุมอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๗

“ข้อคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาเงื่อนไขของธนาคารโลก”, ม.ธ.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการบันทึกของนายก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ เสนอต่อ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อหาในบันทึกเกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นที่ นายก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ ได้ไปร่วมประชุมกับผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมวิเทศสหการ ในกรณีของไทยขอกู้เงินจากธนาคารโลก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๓/๑๘

“สรุปโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาตามข้อเสนอของธนาคารโลก”, ม.ธ.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการสรุปเปรียบเทียบโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาจากธนาคารโลก ทั้งโครงการเดิม และโครงการใหม่ที่ธนาคารโลกเสนอกลับมา โดยรายละเอียดมีความแตกต่างกับบ้างในบางจุดซึ่งธนาคารโลกขอปรับปรับแก้ ในขณะที่ดำเนินการนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะรัฐมนตรีชุดที่มีจอมพลถนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี

๑.๓.๔ โครงการพัฒนาอาชีวศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๐๓ – ๒๕๑๑

(ก่ออง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑	“ร่างโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๗
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒	“แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา”, ๒๕๐๘
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๓	“การประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่บริหาร โรงเรียนและวิทยาลัยในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๘
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๔	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา”, ๒๕๑๐
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๕	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๒”, ๒๕๑๑
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๖	“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๓”, ๒๕๑๑
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๗	“รายงานการประชุมอนุกรรมการร่างสัญญาสถาปนิก เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๔”, ๒๕๑๑
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๘	“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๙	“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๐	“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๑	“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๘”, ๒๕๑๑
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๒	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๓	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๔	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑

“ร่างโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษา เนื่องจากการอาชีวศึกษานั้นมีไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศและมีแนวโน้มว่ามีความต้องการมากขึ้น ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงมีโครงการจะขอเงินเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาโดยได้ร่างโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาขึ้น ร่างดังกล่าวประกอบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีวศึกษาในประเทศไทย เอกสารดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒

“แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการอาชีวศึกษาตามโครงการด้วยเงินกู้จากธนาคารโลกและเงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติการซื้อหรือจ้างแทนผู้มีอำนาจชุดเดิมและมีอำนาจพิจารณาอนุมัติในการเจรจาตกลงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมอื่นๆ อันเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดังกล่าว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๓

“การประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา” ,พ.ศ. ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาซึ่งหม่อมหลวงปิ่น เป็นประธานในการประชุมดังกล่าว การประชุมจัดขึ้นเพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆของโครงการ ในเอกสารประกอบไปด้วยร่างเค้าโครงย่อการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๐๕ และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมสัมมนาศึกษาธิการผู้บริหารวิทยาลัยและโรงเรียนในโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๔

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา”, ๒๕๑๐.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๑๐ รายการประชุม

ครั้งที่ ๔/๒๕๑๐ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ รวมไปถึงธนาคารโลกและเรื่องทุนศึกษาดูงานต่างประเทศของโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อันเกี่ยวกับทุนดังกล่าว อาทิเช่น มีจำนวนทุนน้อย ผู้สมัครรับทุนมีคุณสมบัติไม่เพียงพอ ทั้งนี้ยังมีรายงานข่าวจาก “โครงการพัฒนาอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา” ว่าด้วยข่าวทั่วไป การเงิน งานออกแบบก่อสร้าง บุคคลและหน่วยงานและช่างในโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๕

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๒”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๒ การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๑๑ และรายงานการประชุมของครั้งที่ ๑/๒๕๑๑ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับทุนการศึกษาและงานฝึกงานครูอาชีวศึกษาที่ต่างประเทศ การจัดซื้อครุภัณฑ์ขนาดเล็ก การออกแบบก่อสร้างโรงเรียน ๑๔ แห่งโดยสถาปนิกชาวญี่ปุ่นและเรื่องที่ดินวิทยาลัยเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีร่างข้อตกลงเพิ่มเติมท้ายสัญญาเพื่อขยายข้อความในสัญญาจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างโรงเรียนอาชีวศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๖

“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๓”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๓ การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๑๑ และรายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๑๑ ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายสำหรับโรงเรียนเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ การประชุมระหว่างกรมอาชีวศึกษากับสถาปนิกและวิศวกรของชาวญี่ปุ่นว่าด้วยงานออกแบบ ก่อสร้างโรงเรียนอาชีวศึกษาต่างๆ ผลการประกวดราคาสร้างอาคารของโรงเรียนในโครงการและรายงานผลดำเนินงานโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๓

“รายงานการประชุมอนุกรรมการร่างสัญญาสถาปนิก เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๔”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการประชุมอนุกรรมการร่างสัญญาสถาปนิก เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๔ การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยรายงานการประชุมอนุกรรมการร่างสัญญาสถาปนิก เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๑ ใบประกวดราคาเครื่องกลึง Bid No. LiveI รายงานผลการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาซึ่งเกี่ยวกับการก่อสร้าง การจัดหาผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ การฝึกงานที่ต่างประเทศและการปรับปรุงอัตราเงินเดือน ระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๑๑ และรายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๑๑ รายงานการประชุมฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดซองประกวดราคาครุภัณฑ์จัดซื้อด้วยเงินกู้ธนาคารโลก (เครื่องกลึง) การส่งข้าราชการไปฝึกงานต่างประเทศและการประกวดราคาสร้างอาคารในโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๔

“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๑๑ รายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๑๑ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพิจารณารายงานผลการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การขนส่งครุภัณฑ์ที่ซื้อด้วยเงินกู้จากธนาคารโลก การจัดซื้อพันธบัตรและผลการประกวดราคาก่อสร้าง ร่างแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจ้างออกแบบและคุมงานก่อสร้าง โรงเรียนอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๑ และสรุปผลการประกวดราคาก่อสร้าง โรงเรียนและวิทยาลัยในโครงการ ๑๔ แห่ง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๕

“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๑๑ และ

รายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๑๑ ซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วยการขออนุมัติแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาสถาปนิก (ครั้งที่๒) พ.ศ. ๒๕๑๑ และการขออนุมัติสัญญาว่าด้วยการจ้างผู้รับเหมา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๐

“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๑๑ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการประกวดราคาก่อสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผลการเจรจาต่อรองค่าบริการค่างานของสถาปนิกและผลการประกวดครุภัณฑ์จัดซื้อด้วยเงินกู้ธนาคารโลก (เครื่องกลึง) รายงานการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้านงานภาษีศุลกากร ผลการประกวดอาคารต่างๆ ผลการประกวดราคาเครื่องกลึงเป็นภาษาอังกฤษ และร่างรายงานผลการดำเนินงานและขออนุมัติเพิ่มวงเงิน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๐

“ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๘”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๑๑ รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุมครั้งก่อน การพิจารณาการจัดซื้อครุภัณฑ์ด้วยเงินกู้ธนาคารโลก ภาษีศุลกากรสำหรับครุภัณฑ์จัดซื้อด้วยเงินกู้ธนาคารโลก สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์จัดซื้อด้วยเงินกู้ธนาคารโลกและผลการประกวดราคาก่อสร้าง นอกจากนี้ในเอกสารดังกล่าวยังได้มีเอกสารเบ็ดเตล็ดมากมาย อันได้แก่ รายงานผลการดำเนินงานและขออนุมัติเพิ่มวงเงินโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ปัญหาเรื่องที่ดิน โรงเรียนการช่างนครสวรรค์ คำร้องเรียนของผู้รับเหมา ขอให้ลดค่าปรับ รายงานการประชุมพิจารณาร่างสัญญาจ้าง Philco-Ford Corporation สัญญาจ้างระหว่าง Philco Overseas Services, Incorporated กับกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษและผลการประกวดราคาก่อสร้างอาคารของโรงเรียนต่างๆ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๒

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่อง ระเบียบวาระการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๑๑ และ รายงานการประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๑๑ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีอนุมัติการเพิ่มวงเงินงบประมาณของโครงการจาก ๔๔๐ ล้านบาท เป็น ๖๔๘.๖ ล้านบาท การลงนามสัญญาจัดซื้อครุภัณฑ์ประเภทเครื่องกลึงจากการประกวดราคา ครั้งที่ ๑ การอนุมัติเงินในการก่อสร้างโรงเรียนในโครงการอีก ๕ แห่ง การจ้างบริษัท Philco Services Inc. เป็นผู้ฝึกงานครูช่างรุ่น ๒ ภาษีต่างๆที่กรมอาชีวศึกษาต้องเสียสำหรับการจัดซื้อครุภัณฑ์ด้วยเงินกู้ธนาคารโลก การพิจารณาใบเสนอราคาเพื่อจะก่อสร้างโรงเรียนเกษตรกรรมลาดกระบัง และรายงานผลการดำเนินงานด้านการก่อสร้างที่โรงเรียนต่างๆของโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๓

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ซึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธาน โครงการดังกล่าวเอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๑๑ และรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการประกวดราคาจัดซื้อครุภัณฑ์ด้วยเงินกู้ธนาคารโลก LIVE 2 เป็นการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการช่าง และพิจารณาการเสนอค่าบริการคุมงานก่อสร้างของสถาปนิกญี่ปุ่น และรายงานผลการดำเนินงานตามการก่อสร้างครั้งที่ ๔

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๔

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเอกสารเชิญประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ระเบียบวาระการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑ รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๑ ซึ่งเกี่ยวกับผลการประกวดราคาก่อสร้างโรงเรียนเกษตรกรรมลาดกระบัง การพิจารณาอนุมัติผลการประกวดราคาจัดซื้อครุภัณฑ์ LIVE 2 การพิจารณาอนุมัติร่างหนังสือถึง Mr. Junzo Sakakura สถาปนิกชาวญี่ปุ่นเรื่องค่าบริการคุมงานและการจ่ายเงินค่าบริการสถาปนิกเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

พุทธศักราช ๒๕๑๑ – ๒๕๑๒

(กล่อง ๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๕	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๒”, ๒๕๑๑
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๖	“รายละเอียดการเปิดซอง LIVE 5 Plant Science Equipment ปีที่ ๕”, ๒๕๑๑
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๗	“รายงานการปฏิบัติงานของโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ประเทศไทย ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๘	“รายงานการประชุมเรื่อง การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุ ๔ กันยายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๑๙	“รายงานข่าวจากโครงการพัฒนาอาชีวศึกษา ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒๐	“รายละเอียดการเปิดซองและผลการพิจารณา LIVE 2 เครื่องจักรช่างกลโรงงาน”, ๒๕๑๑
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒๑	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๑๒”, ๒๕๑๒
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒๒	“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๑๒”, ๒๕๑๒
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒๓	“รายละเอียดการเปิดซอง Live-4 ครุภัณฑ์-ช่างก่อสร้าง ปีที่ ๔”, ม.ท.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๔/๒๔	“รายละเอียดการเปิดซอง Live-3 Animal Husbandry Equipment”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๕

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๒”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการประชุมซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าว เอกสารประกอบไปด้วย ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๑๑ รายงานการประชุม ๑๑/๒๕๑๑ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานผลการดำเนินงานด้านการก่อสร้างโรงเรียนในโครงการและรายงานผลการประกวดราคาจัดซื้อครุภัณฑ์ด้วยเงินกู้ของธนาคารโลก รายงานผลการดำเนินงานด้านการก่อสร้าง ครั้งที่ ๖ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๑ ผลการประกวดราคา LIVE 3 และสรุปผลการทำสัญญา LIVE 2 และเอกสารการจ่ายเงินตามสัญญาจ้างออกแบบและควบคุมการก่อสร้างโรงเรียนอาชีวศึกษาระยะแรก ๑๔ แห่ง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๖

“รายละเอียดการเปิดซอง LIVE 5 Plant Science Equipment ปีกที่ ๕”, ๒๕๑๑

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการเปิดซองประกวดราคา LIVE 5 วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๑ โดยมีพร้อมรายละเอียดต่างๆ ของผู้ยื่นซองประกวดราคา เอกสารดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๗

“รายงานการปฏิบัติงานของโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ประเทศไทย ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการรายงานการประชุมภาคภาษาอังกฤษซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๘

“รายงานการประชุมเรื่อง การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุ ๔ กันยายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการประชุมซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานคณะกรรมการประชุมปรึกษาหารือที่ดินราชพัสดุ โดยสรุปได้ว่ากรมปศุสัตว์จะขอมย้ายที่ทำการและบ้านพักที่ได้รับงบประมาณปี ๖๖ ไปปลูกสร้างในที่ดินที่จัดสรรให้กรมอาชีวศึกษา และยินยอมให้กรมอาชีวศึกษาดำเนินการก่อสร้างต่อไปในที่ดินที่กรมอุตุฯ อนุมัติไว้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๑๕

“รายงานข่าวจากโครงการพัฒนาอาชีวศึกษา ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานข่าวของโครงการพัฒนาอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ปีที่ ๒ ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นโครงการที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานโครงการ รายงานข่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับทุนการศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ หลักสูตรการสอนต่างๆในวิทยาลัยอาชีวศึกษา แนะนำบุคคลผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรและข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับบุคคลในโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒๐

“รายละเอียดการเปิดช่องและผลการพิจารณา LIVE 2 เครื่องจักรช่างกลโรงงาน”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องการเปิดช่องและผลการพิจารณาเครื่องจักร ช่างกล โรงงานชนิดต่างจำนวน ๖๗ ชนิดด้วยกัน รายละเอียดของแต่ละบริษัทที่ยื่นขอประกวดราคาเป็นภาษาอังกฤษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒๑

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๑๒”, ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน เอกสารประกอบไปด้วยระเบียบวาระการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๑๒ และรายงานการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๑๑ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการรับรองการประชุมในครั้งก่อน การรายงานผลการเดินทางไปต่างประเทศของบรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรและผู้ที่มีฝีมือ รายงานผลการดำเนินงานด้านการก่อสร้างเรื่องปัญหาต่างๆและสรุปงานก่อสร้าง รายงานผลการจัดซื้อครุภัณฑ์ธนาคารโลกและเรื่องอื่นๆทั่วไป เอกสารดังกล่าวมาพร้อมกับรายงานผลการดำเนินงานด้านการก่อสร้าง ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๑๒

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒๒

“รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๑๒”, ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา การประชุมดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน เอกสารประกอบได้ด้วยรายงานการประชุมของ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๑๒ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ

การรายงานผลการดำเนินการก่อสร้างอาคารต่างๆ การขอแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจ้างของสถาปนิกญี่ปุ่น รายงานผลการจัดซื้อครุภัณฑ์ด้วยเงินกู้ของธนาคารโลก Live-3 รายงานผลการประกวดราคา Live-4 และ Live 5 รายงานเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการที่ทาง USOM ได้ให้ความช่วยเหลือโดยขอผู้ผู้เชี่ยวชาญ ด้าน Maintenance and Supply Equipment เพราะต้องตัดงบประมาณลง และเรื่องเบ็ดเตล็ด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒๓

“รายละเอียดการเปิดของ Live 4 ครุภัณฑ์-ช่างก่อสร้าง ปีที่ ๔”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายละเอียดต่างๆ ในการเปิดซองเพื่อจัดซื้อจัดหาครุภัณฑ์และช่างก่อสร้างเป็นภาษาอังกฤษ มีผู้ยื่นซองประกวดราคา ๕๑ บริษัท และได้รับพิจารณาไว้ ๔๑ บริษัท นอกจากนี้เอกสารดังกล่าวมาพร้อมหนังสือสรุปผลการพิจารณาจัดซื้อครุภัณฑ์อีก ๑ แผ่น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๔/๒๔

“รายละเอียดการเปิดของ Live 3 Animal Husbandry Equipment”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายละเอียดต่างๆ ในการเปิดซองเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การเกษตรและปศุสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ โดยมีรายการที่จะต้องประกวดซองอยู่ ๑๒ ประเภทด้วยกัน นอกจากนี้เอกสารดังกล่าวมาพร้อมหนังสือกำหนดการ การประชุมสรุปผลการพิจารณาจัดซื้อครุภัณฑ์ ๑ เล่ม

เข้าเฝ้า รับพระราชทานน้ำมหาสังข์เนื่องในโอกาสสมรสครบ ๕๓ ปี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานน้ำพระมหาสังข์แก่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และท่านผู้หญิงดุจฎีมาลา มาลากุล ณ อยุธยา ในโอกาสสมรสครบ ๕๓ ปี

๑.๓.๕ โครงการมัธยมแบบประสม

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑	“เชิญประชุมกรรมการอำนวยการ โครงการจัด โรงเรียนมัธยมแบบ ประสม”, ๒๕๐๗.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๒	“โครงการสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมประสม ณ หอประชุมคุรุ สภา”, ๒๕๐๘.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๓	“โครงการสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมประสม”, ๒๕๐๘.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๔	“สรุปรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญกานาดเกี่ยวกับ โครงการจัด โรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ๒๕๐๘.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๕	“การประชุมคณะกรรมการอำนวยการ โครงการจัด โรงเรียนมัธยมแบบ ประสม”, ๒๕๐๘.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๖	“รายงานผลงานครึ่งปีหลัง ปีการศึกษา ๒๕๐๘ โครงการโรงเรียน มัธยมแบบประสมที่จัดขึ้น ณ โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชา การศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร”, ๒๕๐๘.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๗	“โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๒”, ๒๕๐๘.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๘	“ผลงานตลอดปีการศึกษา ๒๕๐๘ โครงการมัธยมแบบประสม โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร กรมการฝึกหัดครู”, ๒๕๐๘.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๙	“Report to The External Aid Office”, ๒๕๐๘.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑๐	“แผนพัฒนาการศึกษาและสังคม โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๒”, ๒๕๑๐-๒๕๑๔.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑๑	“โครงการพัฒนามัธยมศึกษา”, ๒๕๑๑.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑๒	“รายงานผลการดำเนินงานและขออนุมัติเพิ่มวงเงิน โครงการ พัฒนาการมัธยมศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ม.ท.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑๓	“แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตาม โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนา การศึกษา”, ม.ท.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒.๒.๕/๑๔	“ร่างพระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อพัฒนาการ โรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑

“เชิญประชุมกรรมการอำนวยการโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ๒๕๐๗.

ด้วยแนวความคิดที่การรับราชการ การได้รับปริญญาเป็นเกียรติอย่างสูงของประชาชน ทำให้การศึกษาทางสายอาชีพเพื่อศึกษาวิชาชีพอื่นๆ ไม่เป็นที่นิยม แม้กระทรวงได้จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาขึ้นหลายแห่งก็ไม่เป็นผล จึงได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสมขึ้น คือสร้างการศึกษาให้เหมาะสมกับความสามารถและนิสัยของเด็กเพราะมีวิชาให้เลือก โรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรก คือ โรงเรียนสุนทรวิจิตร จังหวัดนครราชสีมา จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๓ ปรากฏว่าได้ผลดีเป็นส่วนมาก ดังนั้นจึงควรที่จะขยายโรงเรียนในลักษณะนี้เพิ่มเติม แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพราะต้องใช้งบประมาณมาก อีกทั้งโรงเรียนต้องมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรครู และด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน

เอกสารฉบับนี้ประกอบด้วย

๑. หนังสือแต่งตั้งกรรมการอำนวยการโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
๒. หนังสือเชิญประชุมกรรมการอำนวยการโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
๓. รายงานการประชุมกรรมการอำนวยการโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
๔. รายงานโครงการของโรงเรียนมัธยมแบบประสม “สุนทรวิจิตร” จังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนสุนทรวิจิตรได้จัดชั้นเรียนตามความสามารถของเด็ก จัดเวลาเรียนไว้ที่ ๓๕-๔๐ ระยะเวลาช่วงเวลาละ ๕๐ นาที นับว่าค่อนข้างหนัก แต่ได้จัดการเรียนวิชาภาคปฏิบัติ วิชาสามัญ วิชาศิลปศึกษา สลับกัน ซึ่งจะเป็นการผ่อนคลายในวิชาเรียน การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ ครูจะต้องทำงานหนักกว่าปกติ เพราะจะต้องจัดและปรับรายการสอนให้เหมาะกับเด็กอยู่ตลอดเวลา ทั้งยังต้องติดตามและจัดทำข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของเด็กแต่ละคนเพื่อที่จะได้แนะนำให้คำปรึกษาแก่เด็กและผู้ปกครองได้

นอกจากนี้ยังมีเอกสารแสดงรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ เกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่

๑. รายงานโครงการของโรงเรียนมัธยมแบบประสม “ราชสีมาวิทยา” จังหวัดนครราชสีมา แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนประสบอุปสรรคต่างๆ ทั้งเรื่องงบประมาณ คุณภาพครูซึ่งต้องได้รับการพัฒนาอบรมเพิ่มเติม เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ อีกทั้งทัศนคติและความเข้าใจของผู้ปกครอง ที่มุ่งหวังจะให้บุตรหลานได้รับปริญญาเข้าและรับราชการ

๒. รายชื่อโรงเรียนที่เสนอเข้าเป็นโรงเรียนในโครงการกู้เงินจากแคนาดา
๓. แผนการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการมัธยมศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๒

“โครงการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม ณ หอประชุมคุรุสภา”, ๒๕๐๘.

ภายในมีเอกสารที่ประกอบด้วย

๑. เอกสารรูปแบบโครงการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม
๒. ตารางการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนในโครงการมัธยมประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๓. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งกรรมการอำนวยการและดำเนินการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม
๔. ราชานามผู้เข้าสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๕. เอกสารโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมแบบประสมฉบับภาษาอังกฤษ “Program for Improvement of Secondary Education Comprehensive School Project”

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๓

“โครงการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม”, ๒๕๐๘.

ภายในมีเอกสารที่ประกอบด้วย

๑. เอกสารโครงการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๒. รายชื่อผู้ที่เชิญมาร่วมพิธีเปิดการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม
๓. คำกล่าวรายงานของอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา ในการเปิดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๐๘ สรุปได้ความสำคัญดังนี้ กรมวิสามัญศึกษามีโครงการกู้เงินเพื่อพัฒนามัธยมศึกษา โดยจะจัดให้ โรงเรียน ๒๐ โรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยวัตถุประสงค์ของการสัมมนามีดังนี้
 - ก. เพื่อให้เข้าใจหลักการและนโยบายการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
 - ข. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในการบริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม
 - ค. เพื่อให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โรงเรียนมัธยมแบบประสม อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ง. เพื่อให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
๔. คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๐๘ สรุปได้ความสำคัญดังนี้ “รู้สึกยินดี และเห็นว่าการสัมมนาครั้งนี้สำคัญเป็นพิเศษ เพราะเห็นว่างานชิ้นนี้จะช่วยแก้ปัญหาการศึกษาได้ ซึ่งเข้าลักษณะงาน ‘มัธยมศึกษาเพื่ออาชีพ’ ที่ได้เคยวางแผนไว้”.

การศึกษาในประเทศไทยนี้มี ๓ ส่วน คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แต่ประชาชนมักมองข้ามความสำคัญของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นกำลังทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

ในเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีกระแสพระราชดำรัสว่า “เห็นด้วย แต่ต้องทำด้วยความระมัดระวัง สำคัญอยู่ที่คน ที่ทำงานถ้าไม่ได้คนดี อาจมีผลเสียหายมากกว่า”

๕. ตารางสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๖. รายการฉบับที่กบทรขยายและอภิปรายในการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๗. รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและผู้เข้าสังเกตการณ์การสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมประสม วันที่ ๒-๕ กันยายน ๒๕๐๘
๘. กำหนดการเดินทางไปประชุมสัมมนาและชมกิจการโรงเรียนมัธยมแบบประสม ณ จังหวัดนครราชสีมา วันที่ ๔-๗ กันยายน ๒๕๐๘
๙. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแต่งตั้งกรรมการอำนวยการและดำเนินการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม
๑๐. เอกสารการประชุมครั้งอื่น ๆ และเอกสารแสดงรายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๔

“สรุปรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญนานาชาติเกี่ยวกับโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ๒๕๐๕.

เป็นเอกสารที่แสดงผลที่รับทราบจากการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนในโรงเรียนมัธยมและเน้นหนักไปในด้านวิชาการนั้นไม่ต้องตรงตามลักษณะและความต้องการของแต่ละคน ทั้งยังไม่ตอบสนองความต้องการทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

๒. หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตครูทางอุตสาหกรรมศิลป์และวิชาอาชีพประสานงานกันอย่างใกล้ชิดแล้ว ก็จะช่วยทำให้มีครูเพียงพอ โดยได้มีข้อเสนอแนะถึงกระทรวงศึกษาธิการว่า หากกระทรวงศึกษาธิการจะจัดโครงการระยะยาวด้วยการจัดการฝึกหัดครูให้เป็นแบบประสม เพื่อให้ครูทุกสายวิชาที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันแห่งนี้มีวิษยะฐานะเท่ากัน

๓. โรงเรียนที่อยู่ในโครงการตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมที่จะขยายเพิ่มโปรแกรมด้านอุตสาหกรรมศิลป์และวิชาอาชีพได้เพียงพอ

๔. เรื่องค่าใช้จ่ายได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้งทางกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศแคนาดาและธนาคารแห่งประเทศไทย

๕. ควรจัดการอบรมคณะครูขึ้นในประเทศ แทนที่จะส่งไปอบรมที่คานาดาเพราะมีปัญหาทางด้านภาษา
๖. เจ้าหน้าที่ของโครงการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี สมควรที่จะให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบตลอดไป
๗. ความช่วยเหลือที่ประเทศแคนาดาจะให้แก่โครงการ
 - ก. ด้านกำลังคน จะได้มีการให้คณะที่ปรึกษาทางการศึกษามาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในด้านการวางแผนงาน การปรับปรุงหลักสูตร การจัดและดำเนินการทางด้านอุปกรณ์ การนิเทศการสอน และการจัดหลักสูตรของโรงเรียน ตลอดจนอบรมครูประจำการ นอกจากนี้คือการจัดหลักสูตรการเตรียมบุคลากรจากโรงเรียนในโครงการ และโปรแกรมสำหรับการฝึกอบรมศึกษานิเทศก์
 - ข. ด้านค่าใช้จ่าย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๕

“การประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ๒๕๐๕.

เอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาแบบประสม (ม.ศ.๑-๒-๓-๔-๕) พุทธศักราช ๒๕๐๕ โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ความมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดชั้นเรียน การแนะนำ ข้อกำหนดต่าง ๆ การกำหนดวิชาเรียน ตารางอัตราเวลาเรียน พร้อมรายละเอียดวิชาอย่างคร่าว ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๖

“รายงานผลงานครึ่งปีหลัง ปีการศึกษา ๒๕๐๕ โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จัดขึ้น ณ โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร”, ๒๕๐๕.

เอกสารรายงานผลที่เกิดขึ้นของโครงการ โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จัดขึ้น ณ โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ประกอบไปด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. งบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
๒. การเผยแพร่โครงการที่ทำเพื่อ ปีการศึกษา ๒๕๑๐
๓. โครงการต่าง ๆ ที่ทำแล้วและกำลังจะทำ
๔. รายงานจากหอดคณิศาสตร์ หมวดภาษาอังกฤษ หมวดภาษาไทย หมวดสังคมศึกษา หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาพยาบาล หมวดวิชาเขียนแบบ หมวดเดินตลาด หมวดการโรงแรม
๕. แบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยม
๖. ผลงานของหน่วยแนะนำและเลือกการเรียน

๗. รายงานของฝ่ายทดสอบและวัดผล
๘. ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง ประชาชน ที่มีต่อโครงการ
๙. การฝึกอาจารย์ที่ทำงานเป็นการภายใน

นอกจากนี้ยังมีเอกสารปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น ข้อมูลสถิติแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมแล้วโครงการถือว่าค่อนข้างที่จะประสบความสำเร็จ แต่ทั้งนี้ก็ยังมีอุปสรรคอยู่บ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเดียวกัน นั่นคือ ครูไม่มั่นใจว่าได้ให้ความรู้แก่นักเรียนเพียงพอหรือไม่ และขาดความเชี่ยวชาญเนื่องจากเป็นเรื่องที่ใหม่ ไม่มีตัวชี้วัดที่แน่นอน ส่วนเรื่องอุปกรณ์การเรียน เนื้อหาหลักสูตรที่ใช้สอน และเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงต้องปรับปรุงต่อไป โดยในภาคการศึกษานี้ครูผู้สอนได้ทำการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรด้วยตนเองเพื่อปรับให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่เป็นรายละเอียดจำเพาะของแต่ละรายวิชาซึ่งแตกต่างกันอยู่ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๗

“โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๒”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่บันทึกเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ ๒ เป็นโครงการที่เปิดดำเนินการสอนวิชาเกษตรกรรมควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยจะเปิดสอนในพื้นที่ที่พลเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นักเรียนที่สอบเข้ามาได้ หากมีความต้องการศึกษาวิชาเกษตรจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและมีคุณสมบัติดังนี้ สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความสนใจในงานเกษตร มีที่ดินที่สามารถทำโครงการเกษตรได้ อยู่ใกล้แหล่งน้ำและมีการคมนาคมสะดวกพอที่จะไปตรวจเยี่ยมได้ การเรียนการสอนวิชาเกษตรนี้ใช้หลัก “Learning by Doing”

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๘

“ผลงานตลอดปีการศึกษา ๒๕๐๕ โครงการมัธยมแบบประสม โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร กรมการฝึกหัดครู”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่มีการแสดงให้เห็นว่าได้มีการเผยแพร่โครงการดังกล่าวเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะมาสมัครเข้าศึกษา โดยได้ออกพูดตามโรงเรียนประถมศึกษาต่างๆ แนะนำผ่านทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ สอดแทรกไว้ในการบรรยายต่างๆ เขียนบทความและให้สัมภาษณ์แก่สื่อหนังสือพิมพ์ ตลอดจนวิธีการอื่นๆ

นอกจากนี้ยังมีเอกสารรายงานการสอนของรายวิชาต่างๆ ในชั้น ม.ศ. ๑ ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคคล้ายๆ กันในเรื่องของความถูกต้องของตำรา ความเข้าใจหลักสูตรของครูผู้สอน เอกสารแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนและเอกสารอื่นๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๕

“Report to The External Aid Office”, ๒๕๐๕. (เอกสารภาษาอังกฤษ)

เป็นเอกสารที่มีชื่อว่า Report of H.T. Coutis, A.W. Reeves, and R.H. Cunningham to the external aid office, Ottawa, on the feasibility study in relation to a comprehensive school project in Thailand. ซึ่งเป็นเอกสารรายงานที่ได้กล่าวถึงความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นต้นว่า การลงพื้นที่ศึกษาวิเคราะห์ ให้คำแนะนำปรึกษาและคำนวณงบประมาณ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑๐

“แผนพัฒนาการศึกษาและสังคมโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๒”, ๒๕๑๐-๒๕๑๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในด้านเกษตร ซึ่งการเกษตรนั้นเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย พลเมืองประกอบอาชีพนี้กันมาก หากมีการสนับสนุนให้การศึกษาทางด้านที่โดยเฉพาะการเกษตรก็จะพัฒนาขึ้น เพราะมีผู้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น อีกทั้งตอบสนองปัญหาการละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปยังพระนครอีกด้วย ทั้งยังเป็นการผลักดันให้มีการศึกษาที่เหมาะสมกับนิสัยและความสามารถของนักเรียนอย่างแท้จริง ไม่ใช่มุ่งแต่จะให้เข้าเรียนอุดมศึกษา ได้ปริญญา แล้วจบออกมารับราชการ แต่ส่งเสริมให้มีการกลับไปพัฒนาครอบครัวและชุมชนของตน

เอกสารชุดนี้ยังประกอบไปด้วยรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ และเอกสารแสดงข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑๑

“โครงการพัฒนามัธยมศึกษา”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๑ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๑๑ ที่แสดงการวางแผนทางการศึกษาไว้ โดย นายสนั่น สุมิตร อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา ได้ให้ความเห็นไว้ในคำนำว่า การมัธยมแบบประสมเป็นเรื่องที่ชาติต้องการอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเตรียมกำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมซึ่งมี ๓ ชั้น อันได้แก่ ชั้นปฐมภูมิ ชั้นทุติยภูมิและชั้นตติยภูมิ นอกจากนี้ยังมีรายละเอียด นโยบายการจัดมัธยมอาชีวศึกษาในอนาคต คือ เมื่อโรงเรียนมัธยมแบบประสมแข็งพอที่จะป้อนให้แก่ชั้นมัธยมศึกษาสายอาชีพตอนปลาย ก็จะพยายามขยับเล็กชั้นมัธยมอาชีวศึกษาตอนต้น ปรับปรุงชั้นมัธยมศึกษาสายอาชีพตอนปลายให้แข็งแรง และเร่งพัฒนากำลังคน จัดหลักสูตรให้ต่อเนื่องกันกับโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๑ สำหรับนักเรียนในโครงการ จัดอาชีวศึกษาประเภทหลักสูตรระยะสั้น เพื่อฝึกคนที่มีความสนใจ และมีความรู้พอสมควรให้มีฝีมือในงานอาชีพ นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีเอกสารที่เป็นรายละเอียดของโครงการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑๒

“รายงานผลการดำเนินงานและขออนุมัติเพิ่มวงเงินโครงการพัฒนาการมัธยมศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ม.ท.

เป็นเอกสารรายงานผลการดำเนินงานและขออนุมัติเพิ่มวงเงิน โครงการพัฒนาการมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมแบบประสม รายงานการใช้จ่ายเงินจากแหล่งต่างๆ การปรับปรุงค่าใช้จ่ายของโครงการและ ตารางแสดงข้อมูลรายจ่าย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑๓

“แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา”, ม.ท.

เอกสารที่ใช้ในการประกอบการพิจารณาคณะกรรมการร่างและพิจารณาโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนา การศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๕/๑๔

“ร่างพระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อพัฒนาการโรงเรียนมัธยมแบบประสม”, ม.ท.

เอกสารร่างพระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อพัฒนาการ โรงเรียนมัธยมแบบประสม มีทั้งสิ้น 6 มาตรา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เข้ารับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี

๑.๓.๖ แผนการการาจี

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๑	“การประชุมเรื่อง “การขยายการศึกษาภาคบังคับ”, ๒๕๐๕
๒	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๒	“อนุกรรมการมัธยมศึกษา คณะกรรมการ โครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๕
๓	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๓	“โครงการมัธยมศึกษาเพื่อการอาชีพ ตามแผนการการาจีโดยได้รับความช่วยเหลือจาก IDA”, ๒๕๐๕
๔	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๔	“การขยายการศึกษาภาคบังคับตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๕
๕	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๕	“คณะกรรมการ โครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๖
๖	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๖	“เชิญประชุมอนุกรรมการประถมศึกษา ครั้งที่ ๒”, ๒๕๐๖
๗	เอกสาร สบ. ๕.๒.๒.๖/๗	“รายงานการประชุม รัฐมนตรีศึกษาของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เรื่องแผนการการาจี”, ๒๕๐๗

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๑

“การประชุมเรื่อง “การขยายการศึกษาภาคบังคับ” ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องว่าด้วยแผนการขยายการศึกษาภาคบังคับซึ่งปรับจากประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นประถมศึกษาปีที่ ๗ แผนดังกล่าวใช้เวลา ๑๐ ปีซึ่งสอดคล้องกับแผนการการาจี ของ UNESCO ที่ต้องการจะส่งเสริมการศึกษาในทวีปเอเชียให้มีจำนวนประชากรที่รู้หนังสือมากขึ้น เอกสารดังกล่าวประกอบไปด้วยรายงานการประชุมต่างๆ ร่างโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับในเวลา ๑๐ ปี พร้อมทั้งภาคภาษาอังกฤษ (Ten Year Project for the Extension of Compulsory Education) และเอกสารเกี่ยวกับแผนการการาจี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๒

“อนุกรรมการมัธยมศึกษา คณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องอนุกรรมการมัธยมศึกษา คณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธานกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการมัธยมศึกษาของคณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจีเพื่อให้มีหน้าที่พิจารณาโครงการอันเกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษา โดยท่านได้มีร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมของประเทศไทยซึ่งเสนอต่อ I.D.A โดยร่างดังกล่าวมีเนื้อหาว่าด้วยการพัฒนาการมัธยมศึกษาในด้านการขยายโรงเรียนในพื้นที่ชนบท ในเขตทุรกันดาร จังหวัดต่างๆ การขยายการอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาโดยเป็นโรงเรียนสหศึกษา การขยายการอาชีวะในระดับที่สูงขึ้นไปในสาขาต่างๆ และการขยายโรงเรียนช่าง โดยในโครงการดังกล่าวได้กำหนดขอบเขต และงบประมาณไว้อย่างชัดเจน เอกสารดังกล่าวเป็นภาคภาษาอังกฤษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๓

“โครงการมัธยมศึกษาเพื่อการอาชีพ ตามแผนการการาจีโดยได้รับความช่วยเหลือจาก IDA”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องโครงการมัธยมศึกษาเพื่อการอาชีพ ตามแผนการการาจีโดยได้รับความช่วยเหลือจาก IDA เนื่องจากการแผนการขยายการศึกษาภาคบังคับนั้นทำให้มีเด็กนักเรียนเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษามากกว่าจำนวนโรงเรียนที่สามารถรองรับได้และทำให้เด็กเหล่านั้นทิ้งอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของครอบครัว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จึงเสนอโครงการมัธยมศึกษาเพื่อการเพื่อเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาสายวิชาชีพ ท่านมีความคิดเห็นว่า อาชีวศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรจะต้องพัฒนาการอาชีวศึกษาให้มากๆ เอกสารดังกล่าวมาพร้อมเอกสารภาษาอังกฤษและรายงานการประชุม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๔

“การขยายการศึกษาภาคบังคับตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเป็นการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานตามโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ โดยทางคณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี ได้ขอความช่วยเหลือจาก UNICEF และประเทศเยอรมัน เนื่องจากว่าโครงการมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ลำพังเพียงงบประมาณที่รัฐบาลให้นั้นย่อมไม่เพียงพอ มีการวางแผนโครงการขยายการศึกษาดังกล่าวในต่างจังหวัด ซึ่งทดลองในจังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากนี้มีหมายเหตุแนบท้ายเอกสารเป็นสมุดบันทึกของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ๑ เล่ม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๕

“คณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องคณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อคณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาตามแผนการการาจี รายงานการประชุมของคณะกรรมการชุดดังกล่าวว่าด้วยการขยายการศึกษาภาคบังคับ มติของที่ประชุมผู้แทนประเทศภาคีในทวีปเอเชียเรื่องการศึกษาและการศึกษาภาคบังคับและรายงานการประชุมส่วนภูมิภาคของ UNESCO

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๖

“เชิญประชุมอนุกรรมการประถมศึกษา ครั้งที่ ๒”, ๒๕๐๖.

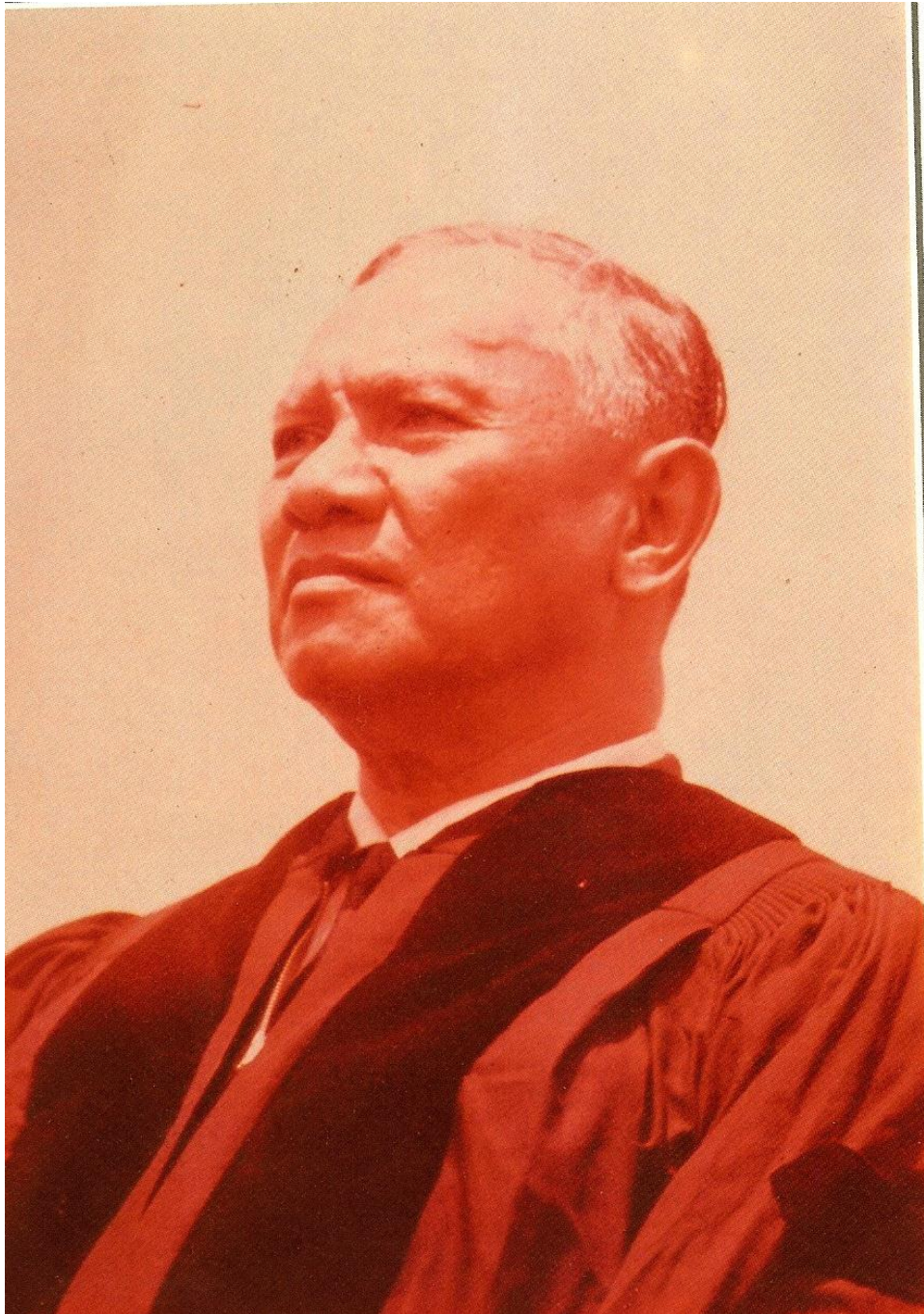
เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องเชิญประชุมอนุกรรมการประถมศึกษา ครั้งที่ ๒ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารเชิญประชุมอนุกรรมการประถมศึกษาครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ในพ.ศ. ๒๕๐๕ เอกสารเชิญประชุมอนุกรรมการประถมศึกษาครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ในพ.ศ. ๒๕๐๖ ในเอกสารเชิญประชุมแต่ละฉบับจะมีรายงานการประชุมครั้งก่อนๆ แนบท้ายมาด้วย ภายในเอกสารดังกล่าวยังมีร่างโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับในระยะเวลา ๑๐ ปี เพื่อยกระดับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นชั้นปีที่ ๗ ทั่วทุกตำบลภายในระยะเวลา ๑๐ ปี และเอกสารการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นภาษาอังกฤษ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒.๒.๖/๗

“รายงานการประชุม รัฐมนตรีศึกษาของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เรื่องแผนการการาจี”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้เป็นเรื่องรายงานการประชุมของ UNESCO ตามแผนการการาจีในวันที่ ๒๑ ถึง ๒๘ เมษายน ๒๕๐๗ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย เพื่อยกระดับ

การศึกษาให้กับประชากร การพัฒนาคุณภาพครูและหลักสูตรการสอน รายงานการประชุมดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีหมายเหตุแนบท้ายเอกสารเป็นหนังสือ Report of Meeting ๑ เล่ม

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สวมครุยวิทยฐานะของปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์

๒. คำปราศรัย สุนทรพจน์ ปาฐกถา คำไว้อาลัย

พุทธศักราช ๒๔๘๔ – ๒๔๙๒

(กล่อง ๑)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑	“คำปราศรัยในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๔ เรื่องการศึกษาขั้นอุดมและเตรียมอุดม”, ๒๔๘๔.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒	“คำปราศรัยในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๔ เรื่องการศึกษาขั้นอุดมและเตรียมอุดม”, ๒๔๘๔.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕	“คำบรรยายของอธิการบดีกรมสามัญศึกษา ในการอบรมครู ส่วนภูมิภาค พุทธศักราช ๒๔๘๖”, ๒๔๘๖.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖	“คำกล่าวอบรมในวันเปิดการอบรมข้าราชการของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๘๕.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗	“คำกล่าวของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการอบรมผู้ที่ได้รับตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๕”, ๒๔๘๕.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘	“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในโอกาสที่จะลาจากตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๔๘๕.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๙	“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการอบรมผู้ที่ได้รับตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด”, ๒๔๘๕
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐	“คำกล่าวเปิดการอบรม วิธีสอนชั้นเตรียมประถม ของอธิบดีกรมสามัญศึกษา ณ สมัยอาจารย์”, ๒๔๘๕.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑	“สุนทรพจน์เนื่องในการเปิดประชุมการอบรมครูใหญ่ทั่วราชอาณาจักร ณ โรงเรียนสตรีวิทยา”, ๒๔๕๐.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒	“รายงานการประชุมข้าหลวงตรวจการศึกษาธิการภาค”, ๒๔๕๐
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓	“การประชุมเนื่องในการประชุมครูใหญ่ทั่วราชอาณาจักร ณ ห้องประชุม โรงเรียนสตรีวิทยา ๑๐ กันยายน ๒๔๕๐”, ๒๔๕๐.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔	“วชิราวุธานุสรณ์ (ภาควิชาสาขะ ๒๔๕๐)”, ๒๔๕๐.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕	“การศึกษาผู้ใหญ่ ป่าภูทอกวิชาชุดक्रमมัธยม ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แสดง ณ สามัคยาจารย์สมาคม”, ๒๔๗๗.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗	“คำกล่าวเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๑.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘	“สุนทรพจน์ ปิดการอบรมศึกษาธิการอำเภอและผู้ตรวจการ ประถมศึกษา ณ สามัคยาจารย์”, ๒๔๕๑.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐	“สุนทรพจน์ เปิดและปิดการอบรมวิธีสอบหนังสือสอบอ่าน มาตรฐาน ณ หอประชุม โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี”, ๒๔๕๑.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒	“การประถมศึกษา ในการอบรมนักเรียนครู โรงเรียนเตรียม อุดมศึกษา”, ๒๔๕๑.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔	“โอวาทแก่นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร เนื่องใน พิธีเปิดเรียนของนักเรียนรุ่นแรก”, ๒๔๕๒.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๕	“การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ณ สามัคยาจารย์ ๑๙ มีนาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑

“คำปราศรัยในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๔ เรื่องการศึกษาชั้นอุดมและเตรียมอุดม”, ๒๔๘๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา (ฉบับจริงที่เขียนด้วยลายมือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เอง) เกี่ยวกับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษา ว่าต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปและได้รับความเจริญจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง กล่าวถึงลักษณะและความแตกต่างโดยรวมของการศึกษาชั้นมัธยม เตรียมอุดมศึกษาและอุดมศึกษา ปัญหาที่น่าวิตกของระดับอุดมศึกษาคือความไม่เพียงพอของสถานที่และนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการขยายสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาออกไปให้ทั่วทุกภูมิภาค ต้องอบรมเด็กให้รู้ถึงคุณค่าของการศึกษา โดยอาจจัดตั้งสมาคม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒

“คำปราศรัยในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๔ เรื่องการศึกษาชั้นอุดมและเตรียมอุดม”, ๒๔๘๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวในที่ประชุมครู ณ จังหวัดสงขลา (ฉบับพิมพ์) เกี่ยวกับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษา ว่าต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปและได้รับความเจริญจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง กล่าวถึงลักษณะและความแตกต่างโดยรวมของการศึกษาชั้นมัธยม เตรียมอุดมศึกษาและอุดมศึกษา ปัญหาที่น่าวิตกของระดับอุดมศึกษาคือความไม่เพียงพอของสถานที่และนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการขยายสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาออกไปให้ทั่วทุกภูมิภาค ต้องอบรมเด็กให้รู้ถึงคุณค่าของการศึกษา โดยอาจจัดตั้งสมาคม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕

“คำบรรยายของอธิการบดีกรมสามัญศึกษา ในการอบรมครู ส่วนภูมิภาค พุทธศักราช ๒๔๘๖”, ๒๔๘๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษาขณะนั้น ในการอบรมครูวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖ เนื้อหาแนะนำแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ครู เช่น ต้องทำความรู้จักกับนักเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่าโรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญ โดยต้องสอนให้นักเรียนเป็นคนดี สอนการใช้ชีวิต ให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ให้เกิดความสามัคคี ทำให้โรงเรียนเป็นที่น่าอยู่ โดยหลักสำคัญคือต้องนึกถึงชาติเป็นที่ตั้ง แล้วพยายามทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖

“คำกล่าววอกรมในวันปิดการอบรมข้าราชการของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบันทึกคำกล่าววอกรมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นการอบรมแก่ข้าราชการเป็นครั้งที่สอง เนื้อหาโดยรวมเป็นการกล่าวแนะนำแก่ข้าราชการครู ให้มุ่งทำหน้าที่ให้ตรงตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา และต้องสามารถนำมาผสมผสานได้จริง เอาใจใส่นักเรียน คอยระวังไม่ให้สุรุ่ยสุร่าย สร้างนักเรียนที่ดีเพื่อเป็นนิสัยของชาติ หรือ National Character นอกจากนี้ยังเตือนเกี่ยวกับการก่อสร้างและการทุจริตต่างๆ และแนะนำแนวการสอนที่ดี ซึ่งต้องมีกิจกรรมในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีเพลงประจำโรงเรียนและให้นักเรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนชอบและถนัด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗

“เรื่องคำกล่าวของปลัดกระทรวงศึกษาธิการในการอบรมผู้ที่ได้รับตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๕”, ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แก่ผู้ที่ได้รับตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด เนื้อหากล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา ศึกษาธิการจังหวัดและการทำสถิติซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคและแนะนำแนวการทำงานว่าต้องเอาใจใส่นักเรียนให้มีระเบียบวินัยส่งเสริมให้มีกิจกรรมในโรงเรียน ส่งเสริมเรื่องทุนแก่ผู้เรียนดี ให้มีโอกาสไปเรียนต่อต่างประเทศ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงนโยบายการศึกษา การศึกษาประชาบาล โรงเรียนราษฎร์ และการศึกษาผู้ใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘

“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในโอกาสที่จะลาจากตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำขอบคุณของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีต่อกองคลัง สำนักเลขาธิการและกล่าวถึงความตั้งใจที่จะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕

“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการอบรมผู้ที่รับตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๕ ณ กระทรวงศึกษาธิการจังหวัด”, ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำกล่าว ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ แสดงความยินดีกับผู้ที่ สอบผ่านและเข้ารับการอบรมเป็นศึกษาธิการจังหวัด กล่าวถึงความสำคัญของศึกษาธิการจังหวัดว่าต้องเป็น ผู้แทนอยู่ที่ภูมิภาคต้องเคร่งครัดกับสถิติ ช่วยแนะนำครูใหญ่ในเรื่องการจัดการโรงเรียน นอกจากนี้ก็ แนะนำเรื่องงานปกครอง โดยอย่าพองงานและควรกระจายงานให้ทั่วถึงและการปรับปรุงการศึกษา ประชาบาล โรงเรียนราษฎร์ และอาชีวศึกษา

คำกล่าวครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ พ.ย. ๒๔๘๕ เป็นการมาแนะนำเพิ่มเติมความรู้ที่ได้มาแล้วจากการ อบรม กล่าวถึง โรงเรียนประเภทต่างๆต้องสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียนประเภทนั้นๆ ให้ระวัง เรื่องการก่อสร้าง ใส่ใจนักเรียนให้มีระเบียบวินัย จรรยาบรรณ และทำกิจกรรมของโรงเรียน เพลง ประจำโรงเรียน การศึกษาเฉพาะท้องถิ่นที่อาจมีในอนาคตและเดือนเรื่องการทุจริต

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐

“คำกล่าวเปิดการอบรม วิธีสอนชั้นเตรียมประถม ของอธิบดีกรมสามัญศึกษา ณ สามัคยาจารย์”, ๒๔๘๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมสามัญ กล่าวโดยรวมว่าไม่ได้มาสั่งสอนแต่ชี้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ทราบ เนื่องจากประเทศไทยประสบกับภัย สงครามทำให้คุณภาพการศึกษาตกลงไปมาก รวมถึงศีลธรรมของเด็กก็ถดถอย จึงต้องเร่งพัฒนาเพราะเป็น ตัวบ่งชี้ความเจริญของบ้านเมือง ปัญหาที่นักเรียนอ่านเขียนไม่ออก แก้ไขได้ด้วยการช่วยให้ครูมีวิธีการสอนที่ ดีขึ้น กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาประชาบาล แนะนำวิธีการสอน และให้กำลังใจในการทำงาน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑

“สุนทรพจน์เนื่องในการเปิดประชุมการอบรมครูใหญ่ทั่วราชอาณาจักร ณ โรงเรียนสตรีวิทยา”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกสุนทรพจน์ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทย เพิ่งประสบกับภัยสงคราม การดำเนินกิจการของโรงเรียนจึงดำเนินด้วยความยากลำบาก การจัดการที่ ผ่านมาในช่วงสงคราม วิธีการสอน หลักสูตร และการดำเนินการที่จะทำหลังสงคราม โดยมุ่งบำรุงความ มั่นคงของโรงเรียน และกิจการภายนอกประเทศในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒

“รายงานการประชุมข้าหลวงตรวจการศึกษาธิการภาค พ.ศ. ๒๔๕๐ ณ กระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมของข้าหลวงตรวจการศึกษาธิการ ณ กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๘-๑๘ เมษายน ๒๔๕๐ โดยวันที่ ๘ เมษายน เรื่องที่ประชุม ได้แก่ สอบถามการงานส่วนภูมิภาค การศึกษาผู้ใหญ่ การอาชีวศึกษา การสร้างคู่มือประชาชน วันที่ ๙ เมษายน เรื่อง กิจการเกี่ยวกับโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนภูมิภาคตามที่ข้าหลวงภาคต่างๆ ได้ตรวจพบ วันที่ ๑๐ เมษายน เรื่อง การพลศึกษาหลังสงคราม อนุภาชาติที่กรมพลศึกษาปรับปรุงการลูกเสือ วันที่ ๑๑ เมษายน เรื่อง การขยายปรับปรุงโรงเรียน การสอบเทียบมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๖ การเสนอเกี่ยวกับการศึกษาประชาชน วันที่ ๑๒ เมษายน เรื่อง โครงการโรงเรียนต่างๆ การเปิดชั้น ป.๔ เป็นเตรียมอาชีวศึกษา วันที่ ๑๕ เมษายน เรื่อง การจัดงานวัด การอบรมศีลธรรมแก่นักเรียน สนับสนุนให้มีการสร้างพระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง วันที่ ๑๖ เมษายน เรื่อง อำนาจข้าหลวงตรวจการศึกษาธิการ หนี้สินของจังหวัดที่เกี่ยวกับโรงพิมพ์คุรุสภา การรักษาความลับราชการ วันที่ ๑๗ เมษายน เรื่อง การแยกการเมืองออกจากข้าราชการ การปรับปรุง การศึกษาหลังสงครามและศีลธรรมของประชาชน กรมพลศึกษาและงบประมาณ วันที่ ๑๘ เมษายน เรื่อง การทำงานในส่วนภูมิภาค การปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยทางจังหวัด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓

“การประชุมเนื่องในการประชุมครูใหญ่ทั่วราชอาณาจักร ณ ห้องประชุม โรงเรียนสตรีวิทยา ๑๐ กันยายน ๒๔๕๐”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมขณะที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาการประชุมกล่าวถึง ความหมายของการประชุม ประเภทของการประชุม สถานที่ใช้ในการประชุมและการใช้ห้องประชุมที่ต้องถือหลักความศักดิ์สิทธิ์ การเข้าห้องประชุมของครูทุกคน ประเภทของการประชุม ผลที่พึงได้จากการประชุม ผู้นำในการประชุม การแยกการประชุม ข้อแนะนำแก่ผู้ประชุมเนื้อเรื่อง ผลของการประชุม การประชุมครู วิธีดำเนินการประชุม การประชุมมอบตัว การประชุมผู้ปกครอง การประชุมวันเปิดภาค การประชุมวันไหว้ครู การประชุมชี้แจงกิจการ การประชุมลงโทษ การประชุมให้รางวัล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔

“วชิราวุธานุสรณ์ (ภาควิชาสาขะ ๒๔๕๐)”, ๒๔๕๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวชิราวุธานุสรณ์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของวชิราวุธวิทยาลัย กล่าวถึงเรื่องราวในวชิราวุธวิทยาลัย การทำงานกิจกรรมต่างๆและบรรยากาศภายในโรงเรียน ข่าวดังๆของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของสมาคม อาทิเช่น สมาคมไต้วาที สมาคมบันเทิง สมาคมกีฬา การรับนักเรียนใหม่ นอกจากนี้ยังมีเอกสารบทความเรื่องพับลิคิสคูลของอังกฤษ โดย ดร.กัลย์ อิศรเสนา ณ อยุธยา ซึ่งเขียนตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวถึงลักษณะของโรงเรียนพับลิคิสคูลจากประสบการณ์ของตน และมีบันทึกโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นศิษย์เก่าของวชิราวุธวิทยาลัยตั้งแต่ยังมีชื่อว่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง บันทึกโดย คุณทูล สุนทรเวช โดยกล่าวเทิดทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนไทยและแถลงการณ์แข่งขันแอส โซซิเอชันฟุตบอล ระหว่างวชิราวุธวิทยาลัยกับกรุงเพทริสเดียนวิทยาลัยและคณะศิษย์กับคณะจิตลดาและบันทึกประวัติของวชิราวุธวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕

“การศึกษาผู้ใหญ่ ปาฐกถาวิชาชุดครุมัธยมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แสดง ณ สามัคยาจารย์สมาคม”, ๒๔๗๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลและหลักการความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ วิธีการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่ให้ประสบผลสำเร็จและประโยชน์ของการศึกษาผู้ใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖

“คำกล่าวเรื่องเกี่ยวเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการโต้ตอบระหว่าง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการกับข้าราชการศึกษาธิการ เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานของประชาธิปไตย การศึกษาประชาชน ปัญหาของประถมศึกษาเรื่องการขาดแคลนครู ปัญหาการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ วิธีการที่จะพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนส่วนภูมิภาค การแก้ไขด้านปัญหาศีลธรรม แนวทางนโยบายการศึกษา ปัญหาของอาชีวะศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕

“สุนทรพจน์ ปิดการอบรมศึกษาธิการอำเภอและผู้ตรวจการประถมศึกษา ณ สามัคยาจารย์”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แก่ศึกษาธิการอำเภอและผู้ตรวจการประถมศึกษา ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงความสำคัญของผู้ตรวจการศึกษา แนะนำวิธีตรวจการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐

“สุนทรพจน์ เปิดและปิดการอบรมวิธีสอบหนังสือสอบอ่านมาตรฐาน ณ หอประชุม โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๕๑ กล่าวถึง ความสำคัญของประถมศึกษาตามจุดมุ่งหมายในพระราชบัญญัติประถมศึกษาว่าทำให้ได้ใกล้ชิดกับประชาชนเพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย และสุนทรพจน์วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๕๑ ซึ่งเนื้อหาเป็นการกล่าวกระตุ้นให้ทุกคนช่วยกันพัฒนาการศึกษาไทย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ไม่ว่าประเทศจะประสบปัญหาใดๆก็ละทิ้งการศึกษาไม่ได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒

“การประถมศึกษา ในการอบรมนักเรียนครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา”, ๒๔๕๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของประถมศึกษาซึ่งเห็นได้จากการที่ประเทศพัฒนาแล้วทุกประเทศจะมีการศึกษาภาคบังคับในชั้นประถมศึกษา หลักสูตรประถมศึกษาที่มีวิชาไทย เลข ความรู้เกี่ยวกับตัวเอง ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วิชาเกี่ยวกับโลก วิชาเกี่ยวกับมนุษย์ วิชาที่เป็นงานทางปฏิบัติ แนะนำการอบรมสั่งสอนของครูอย่างย่อๆโดยใช้หลัก H ๓ ตัว ความมุ่งหมายของประถมศึกษา พระราชบัญญัติประถมศึกษา สถิติจำนวนนักเรียน โรงเรียน และครู ปี ๒๔๔๒-๒๔๔๘ วิธีสอนให้อ่าน ออกเขียนได้ ลักษณะของนักเรียนประถม การอบรมเด็กทางด้านจิตใจ ระเบียบวินัย การจัดชั้นเรียนและห้องเรียน ห้องเรียนตัวอย่าง แบบเรียน การสอนเลข คนตรี การรวมกำลังครู ผู้ปกครอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔

“โอวาทแก่นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร เนื่องในพิธีเปิดเรียนของนักเรียนรุ่นแรก”,
๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวที่ต้องรักหม่อมคณะ รักอาชีพครู ตั้งตนอยู่ในความดี พร้อมทั้งเล่าประวัติของโรงเรียน เพื่อเป็นกำลังใจในการทำความดีต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๕

“การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ณ สยามศึกษาจารย์ ๑๕ มีนาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการไปดูงานการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ เริ่มด้วยการบรรยายลักษณะชีวิตความเป็นอยู่สถานที่ของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา เช่น เยล แสตนฟอร์ด ฮาเวิร์ด MIT เป็นต้น และกล่าวถึงการศึกษาในอังกฤษซึ่งถึงแม้ว่าจะประสบปัญหาภัยสงคราม แต่ก็ยังมีการสนับสนุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องเห็นได้จาก การออกพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษา รวมทั้งอธิบายประเภทต่างๆของโรงเรียน บรรยากาศการเรียนทั้งมัธยม ประถม อาชีวะศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และท่านผู้หญิงดุจศรีมาลา มาลากุล ณ อยุธยา

พุทธศักราช ๒๔๙๒ – ๒๔๙๔
(ก่ออง๒)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๖	“Opening Teacher เนื่องในการเปิดประชุมอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สัมคยาจารย์ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๗	“Music and Drama (ละคร) ในการอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สัมคยาจารย์ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๘	“มารยาทในที่สาธารณะในอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สัมคยาจารย์ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๒	“สุนทรพจน์ ในพิธีเปิดงานศิลปหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ ณ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย”, ๒๔๕๓.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๓	“โอวาทแก่ลูกเสือในงานพิธีถวายบังคมพระบาทสมเด็จพระเจ้าพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่๖ ณ ลานพระบรมรูป สวนลุมพินี กรุงเทพฯ”, ๒๔๕๓.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๔	“โอวาทในพิธีมอบประกาศนียบัตร นักเรียนจบหลักสูตรประโยคครูมัธยม ณ ห้องประชุม โรงเรียนเตรียมอุดม”, ๒๔๕๓.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๕	“โอวาทในวันไหว้ครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๒๔๕๓.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๘	“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ในชนบท ณ สัมคยาจารย์ ๖ มีนาคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๓๙	“เรื่อง ปาฐกถาเรื่อง การประชุมคั่นคว่าอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทที่ไมเซอ์ ณ กรมโฆษณาการ ๒๓ มกราคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๐	“ร่างคำปราศรัยในการประกอบพิธีเปิด โรงเรียนผู้ใหญ่และห้องสมุดประชาชน อำเภอนนบุรี”, ๒๔๕๓.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๑	“ปาฐกถาเรื่อง ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับการศึกษาไทย ในการอบรมนักศึกษาที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ณ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๒	“สุนทรพจน์ ในพิธีเปิดป้ายตึกโรงเรียนเจริญราษฎร์ จังหวัดแพร่”, ๒๔๕๔.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๓	“สุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดงานส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา”.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๕	“สุนทรพจน์ ในพิธีปิดการประชุมเพื่อการศึกษาระหว่างปีภาคเรียนฤดูร้อน ณ จังหวัดพิษณุโลก”, ๒๔๕๔.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๖	“คำปราศรัยแก่บรรดาข้าราชการ อาจารย์ และครู ณ โรงเรียนสตรีจังหวัดนครสวรรค์”.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๔๗	“สุนทรพจน์ เปิดสถานอบรมครูและเปิดหน่วยสอนคนหูหนวก ณ โรงเรียนโสมนัส”.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๐	“ปาฐกถาเรื่อง เกี่ยวกับการศึกษาที่พิษณุโลก ๒๐ กันยายน ๒๔๕๔”, ๒๔๕๔
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๑	“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาในประเทศไทย ในที่ประชุมการค้นคว้าอบรมเรื่องการศึกษาประชาบาล ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงประสานมิตร ๕ มกราคม พ.ศ.๒๔๕๔”, ๒๔๕๔.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๗

“Opening Teacher เนื่องในการเปิดประชุมอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สมัยอาจารย์ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและประเพณีที่แตกต่างจากประเทศไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๘

“Music and Drama (ละคร) ในการอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สมัยอาจารย์ ๑๗ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับละครที่ให้ความรู้ต่างๆและสอนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๙

“มารยาทในที่สาธารณะในอบรมนักเรียนและข้าราชการที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ณ สมัยอาจารย์ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๕๒”, ๒๔๕๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับมารยาทที่พึงมีในสถานที่สาธารณะต่างๆ เช่น ตามถนน รถเมล์ สนามบิน รถไฟ ร้านอาหาร โรงแรม โรงภาพยนตร์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๐

“สุนทรพจน์ ในพิธีเปิดงานศิลปหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ ณ ร.ร.ยุพราชวิทยาลัย”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาศิลปหัตถกรรมซึ่งมีสอนทั้งในโรงเรียน สามัญศึกษาและอาชีวศึกษาและกล่าวถึงคุณค่าทางการศึกษาของงานแสดงศิลปหัตถกรรม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๑

“โอวาทแก่ลูกเสือในงานพิธีถวายบังคมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ณ ลานพระบรมรูป สวนลุมพินี กรุงเทพฯ”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกโอวาทที่ให้แก่ลูกเสือขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ว่าลูกเสือต้องเป็นผู้ตั้งมั่นในสัมมาปฏิบัติ ยึดมั่นต่อระเบียบแนวทางการของลูกเสือ ให้สมดังพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ให้กำเนิดคณะลูกเสือไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๔

“โอวาทในพิธีมอบประกาศนียบัตร นักเรียนจบหลักสูตรประโยคครูมัธยม ณ ห้องประชุม โรงเรียนเตรียมอุดม”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกโอวาทเนื่องในโอกาสมอบประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประโยคครูมัธยม โดยให้กำลังใจครูให้เป็นครูที่ดี ตั้งตนอยู่ในความดี ตั้งใจปฏิบัติงาน สอนให้เด็กมีความรู้และมี-คุณธรรม เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๕

“โอวาทในวันไหว้ครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงความสำคัญของพิธีไหว้ครู ที่เหมือนเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและเปิดฉากการศึกษา และกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและกล่าวอวยพรในตอนจบ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๘

“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ในชนบท ณ สามัคยาจารย์ ๖ มีนาคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับปาฐกถาครั้งที่ ๔ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบท เล่าถึงสภาพการศึกษาในชนบทของประเทศต่างๆ ทั้งตะวันตกและประเทศในเอเชียรวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยก็ควรเร่งพัฒนาการศึกษา รวมถึงการศึกษาผู้ใหญ่ และวิธีการสอนประชาชนให้อ่านออกเขียนได้เพื่อนำความรู้ไปใช้ รวมไปถึงแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในชนบทรูปแบบต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๓๙

“ปาฐกถาเรื่อง การประชุมคั่นคว่าอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทที่ไมเซอ์ ณ กรมโฆษณาการ ๒๓ มกราคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวอันทรงเกียรติของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลขณะดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับหน้าที่เป็นประธานผู้ว่าการของการประชุมอบรมคั่นคว่าอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ณ รัฐไมเซอ์ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ เนื้อหากล่าวถึงกิจกรรมต่างๆตลอดการประชุม รายละเอียดทางด้านสถานที่ และเวลา บรรยากาศของบ้านเมือง และปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมตลอดทั้งวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้น การประชุมดังกล่าวได้รับความสนใจจากทั่วโลกโดยเห็นได้จากสำนักหนังสือพิมพ์ต่างๆที่ต่างเข้ามาทำข่าวไปเผยแพร่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๐

“ร่างคำปราศรัยในการประกอบพิธีเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่และห้องสมุดประชาชน อำเภอชนบุรี”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาโดยรวมกล่าวถึงความสำคัญของโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่และห้องสมุดประชาชน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๑

“ปาฐกถาเรื่อง ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับการศึกษาไทย ในการอบรมนักศึกษาที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ณ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๕๓”, ๒๔๕๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกการอบรมบรรยายเรื่องการศึกษาไทยให้นักศึกษาที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่อธิบายได้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อธิบายว่า เรามีประเทศที่ยั่งยืนและมีการศึกษาที่ดีมาอย่างยาวนาน มีพุทธศาสนาเป็นรากฐานแห่งการศึกษา ที่สำคัญคือเรามีการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งแสดงถึงความเจริญของประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยมีการแบ่งโรงเรียนเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ถ้าตามกฎหมาย แบ่งเป็น โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนประชาบาล

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๒

“สุนทรพจน์ ในพิธีเปิดป้ายตึกโรงเรียนเจริญราษฎร์ จังหวัดแพร่”, ๒๔๕๔.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในโอกาสเปิดป้ายตึกโรงเรียนเจริญราษฎร์ โดยกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาและกล่าวอบรมครูและนักเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๓

“สุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดงานส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงหลักการตามการประชุมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ที่ไมเซอร์ และความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๕

“สุนทรพจน์ ในพิธีปิดการประชุมเพื่อการศึกษาระหว่างปีภาคเรียนฤดูร้อน พ.ศ.๒๔๕๔ ณ จังหวัดพิษณุโลก”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา กล่าวว่าการชุมนุมครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี และสมาชิกได้รับความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับวิชาการและสิ่งที่มีประโยชน์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๖

“คำปราศรัยแก่บรรดาข้าราชการ อาจารย์ และครู ณ โรงเรียน สตรี จังหวัดนครสวรรค์”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แก่ ข้าราชการครู อาจารย์ ณ โรงเรียน สตรี จังหวัดนครสวรรค์ ขณะดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และความตั้งใจของท่านที่จะพัฒนาปรับปรุงการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนครสวรรค์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๔๗

“สุนทรพจน์ เปิดสถานอบรมครูและเปิดหน่วยสอนคนหูหนวก ณ โรงเรียนโสมนัส”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมครู การศึกษาของคนหูหนวก ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ที่อยากให้ทุกคนร่วมมือกันส่งเสริม และเห็นใจคนหูหนวก ทั้งนี้ได้ยกประกาศปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนมาสนับสนุน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลเชื่อว่าหน่วยสอนดังกล่าวจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอนเพราะมาหม่อมราชวงศ์ เสริมศรี เกษมศรีซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดูแลด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๐

“ปาฐกถาเรื่อง เกี่ยวกับการศึกษาที่พิษณุโลก ๒๐ กันยายน ๒๔๕๔”, ๒๔๕๔

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการนี้ท่านกล่าวว่า คนในสมัยนั้นให้ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาเป็นอย่างมาก มีความตื่นตัวในหลายด้าน เช่น พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เนื้อหาเกี่ยวกับการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ให้ตั้งกรมใหม่ ๒ กรม คือ กรมประชาศึกษา ซึ่งมีความสำคัญมาเพราะการศึกษาประชาบาลถือเป็นการศึกษารากฐาน และกรมวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่ คิดค้น วิจัยสำรวจ วางแผนหลักสูตร นโยบาย โครงการ และอุปกรณ์การเรียน นอกจากนี้ก็กล่าวถึงเรื่องการศึกษาภาค

บังคับ การส่งเสริมการอาชีวศึกษา โดยมีความพยายามจะทำให้ประชาชนเปลี่ยนแนวความคิดที่ว่า อยากส่งลูกหลานเรียนแต่สายสามัญเท่านั้น และขณะนั้นประเทศไทยมีการศึกษาแบบใหม่ซึ่งคิดค้นขึ้นประกอบด้วย การศึกษาทางฝายหนึ่งสี่กับการทำงาน เป็นการปรับปรุงโดยร่วมมือกับโครงการของสหประชาชาติมากมาย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๑

“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาในประเทศไทย ในที่ประชุมการค้นคว้าอบรมเรื่องการศึกษาประชาบาล ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ประสานมิตร ๕ มกราคม ๒๔๙๔”, ๒๔๙๔

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงความสำคัญและปัญหาของการศึกษาประชาบาล หลักการการศึกษามูลฐานขององค์การสหประชาชาติที่ทำให้มีความรู้เบื้องต้น ในวิชาต่างๆ ประเทศไทยนั้นถ้าวัดระดับความรู้หนังสือของคนในประเทศถือว่าอยู่ในระดับกลาง นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสำคัญของการอาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษามัธยม อุดมศึกษา พุทธศาสนา กล่าวโดยสรุปว่าต้องยกระดับทุกอย่าง ทุกชั้น การศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปริญญ

จุลจอมเกล้า แก่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

พุทธศักราช ๒๔๕๔ – ๒๔๕๗

(ก่อตั้ง)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๒	“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ ห้องประชุมข้าราชการ จังหวัดนครสวรรค์ ๒๕ มกราคม ๒๔๕๔”, ๒๔๕๔.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๓	“โอวาทในคราวประชุมชี้แจงแก่บรรดาข้าราชการและครูจังหวัดแพร่”.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๔	“โอวาทกล่าวแก่นักเรียนฝึกหัดครู จังหวัดนครสวรรค์”.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๕	“โอวาทกล่าวแก่นักเรียนฝึกหัดครู จังหวัดอุตรดิตถ์”.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๖	“คำปราศรัยเนื่องในการประชุมครู จังหวัดกำแพงเพชรที่โรงเรียนประจำจังหวัด”.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๗	“ร่างคำปราศรัยในการเปิดอาคารเรียน โรงเรียนมัธยมวัดบางปะกอก จังหวัดธนบุรี”.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๘	“คำปราศรัยในงานพิธีเปิด โรงเรียนประชาบาลตำบลสลเตี้ยะ ๒ มหานาค อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่”.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๙	“คำปราศรัยในพิธีเปิด โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดลำพูน”.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๑	“โอวาทในพิธีไหว้ครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา”.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๒	“สุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในที่ประชุมใหญ่ การประชุมองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่๗ ณ กรุงปารีส ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๓	“คำบรรยายพิเศษของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๔	“คำบรรยายเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการในการประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้บังคับการตำรวจเขต ผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๘ มิถุนายน ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๗	“ปาฐกถา <i>Teaching training in Thailand</i> (การฝึกหัดครูในประเทศไทย) ณ โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย ๗ มกราคม ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๖๕	“กิจการลูกเสือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อุปนายกรอง ผู้อำนวยการลูกเสือไทย กล่าวในงานชุมนุมผู้กำกับรองผู้กำกับ และครูในโรงเรียนอำเภอต่างๆ ในจังหวัดชลบุรี ๑๗ เมษายน ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๐	“ปาฐกถาพิเศษโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ”, ๒๔๕๕.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๑	“สุนทรพจน์ เปิดโรงเรียนบางคลังและโรงเรียนฝึกลงาน ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๖”, ๒๔๕๖.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๓	“คำปราศรัยแก่นักเรียนที่สอบได้ทุนกระทรวงศึกษาธิการไป เล่าเรียนต่างประเทศ ๓ สิงหาคม ๒๔๕๖”, ๒๔๕๖.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๗	“คำกล่าวในการประชุมอบรมศึกษาธิการอำเภอและครูใหญ่ ตามโครงการกรุงเทพ-ชลบุรี ณ โรงเรียนพระตำหนักมหาราช อังกษิลา ชลบุรี”.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๘	“คำปราศรัยทางวิทยุศึกษาเนื่องมนการเปิดประชุมสามัญ ครั้งที่ ที่ ๘ ขององค์การยูเนสโก”
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๗๙	“ปาฐกถาอบรมครูประชาบาล ณ หอประชุม กระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๐	“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาทั่วไปในการอบรมครู ณ วิทยาลัย บางแสน”, ๒๔๕๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๒

“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ ห้องประชุมข้าราชการ จังหวัด นครสวรรค์ ๒๕ มกราคม ๒๔๕๔”, ๒๔๕๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ให้โอวาทนี้ขณะดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านได้กล่าวถึงการศึกษาของประเทศอินเดียและอังกฤษเพื่อนำข้อดีข้อเสียมา ปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไทยต่อไป ปัญหาของการศึกษาไทยที่ท่านกล่าวถึงในการ อบรมครั้งนี้ ได้แก่ การขาดแคลนเงินสนับสนุน จำนวนครูและโรงเรียนในโรงเรียนอาชีพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๓

“โอวาทในคราวประชุมชี้แจงแก่บรรดาข้าราชการและครู จังหวัดแพร่”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้ให้ไว้เมื่อครั้งท่านดำรง ตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ๓ ผลงานสำคัญที่กำลังดำเนินการในขณะนั้น ได้แก่ การศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับประชาบาลโดยตรง การปรับปรุงการศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งแบ่งโรงเรียนเป็นคู่ๆเพื่อ ปรับปรุงวิธีการสอน ด้าน การสอน การทำเลข เรื่องธรรมชาติศึกษา และการพลศึกษา และผลงานสุด ท่าน การหาจุดการศึกษาที่พอเหมาะ เช่น การประถมศึกษา ประชาบาล อาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย ท่านกล่าว ในตอนท้ายขอให้ทุกคนร่วมมือเพื่อให้ผลงานดังกล่าวประสบความสำเร็จในที่สุด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๔

“โอวาทกล่าวแก่นักเรียนฝึกหัดครู จังหวัดนครสวรรค์”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ท่านกล่าวให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นครู ซึ่งเป็นผู้สร้างความดีงาม ต้องรักษาไว้ซึ่ง ระเบียบวินัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๕

“โอวาทกล่าวแก่นักเรียนฝึกหัดครู จังหวัดอุตรดิตถ์”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่ได้กล่าวถึงอาชีพครูว่าเป็นอาชีพ สูงสุดเพราะสอนให้คนเป็นคนดี จึงมีความสำคัญมาก ผู้เป็นครูต้องรู้จักเสียสละ มีมานะ อดทน ในขณะนั้น อาชีพครูกำลังไปได้ดี ต้องร่วมมือกันพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะในขณะนั้นที่บ้านเมืองมีภัยสงคราม ครูจะต้อง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๖

“คำปราศรัยเนื่องในการประชุมครู จังหวัดกำแพงเพชรที่โรงเรียนประจำจังหวัด”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านกล่าวว่าในขณะนั้นประเทศไทยขาดแคลนครูเนื่องจากมีภัยสงคราม ดังนั้นครูต้องร่วมแรงร่วมใจ เพราะเป็นกลไกในการพัฒนาการศึกษาช่วยกันปรับปรุงการศึกษาไทย โดยต้องเร่งในเรื่องการศึกษาประชาชนบาลมากที่สุด รวมถึงประถมศึกษาและอาชีวศึกษาด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๗

“ร่างคำปราศรัยในการเปิดอาคารเรียนโรงเรียนมัธยมวัดบางปะกอก จังหวัดธนบุรี”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับคำปราศรัยนี้ซึ่งเนื้อหาโดยรวมกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโรงเรียนมัธยมวัดบางปะกอก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๘

“คำปราศรัยในงานพิธีเปิดโรงเรียนประชาบาลตำบลสลเตี้ยะ ๒ มหานคร อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับการกล่าวขอบคุณในความร่วมมือนร่วมใจในการจัดสร้างโรงเรียนนี้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๙

“คำปราศรัยในพิธีเปิดโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดลำพูน”.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงประวัติของโรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งท่านได้ให้ความช่วยเหลือมาตลอด และอยากให้โรงเรียนภูมิภาคอื่นๆเอาแบบอย่างโรงเรียนนี้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๑

“โอวาทในพิธีไหว้ครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา”.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับการให้โอวาทซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงความสำคัญของประเพณีไหว้ครูซึ่งควรรักษาขนบธรรมเนียมนี้ไว้ และกล่าวยกย่องชื่นชมครูและนักเรียนในโรงเรียนนี้ และขอให้นักเรียนตั้งใจเรียน เป็นคนดี เพื่อเป็นบุคลากรอันเป็นอนาคตของชาติต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๒

“สุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในที่ประชุมใหญ่การประชุมองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่๗ ณ กรุงปารีส ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๕”, ๒๔๙๕.

เอกสารชุดนี้บันทึกเกี่ยวกับบทสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวขอบคุณในความช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาการศึกษาของมวลมนุษยชาติ โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความตั้งใจว่าจะเปิดศูนย์กลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศูนย์กลางแห่งอาเซียนแต่ไม่สำเร็จเพราะไม่มีเงินทุน นอกจากนี้ท่านได้กล่าวถึงความตั้งใจอันดีในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ให้คนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน สัมมนาการศึกษาใหม่ การเปิดโรงเรียนสาธิตประสานมิตร การเปิดศูนย์กลางการศึกษาที่จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมดต้องมีการวางระบบที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จได้ ในขณะนั้นประเทศไทยมีการให้ทุนการศึกษาเพื่อเป็นการสนับสนุน และเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนสนใจการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๓

“คำบรรยายพิเศษของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งเป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงแนวทางในการปรับปรุงการศึกษาไทยโดยต้องแก้จุดบกพร่อง ๓ เรื่อง คือ เรื่องการปกครองหรือการเมือง ที่ต้องเร่งพัฒนาอย่าให้แพ้ชาติเพื่อนบ้านที่เพิ่งได้รับเอกราชและกำลังเร่งพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว เรื่องเศรษฐกิจ ซึ่งในขณะนั้นค่าครองชีพสูงมาก คนไม่ค่อยมีงานทำและใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ต้องแก้ด้วยการให้การศึกษา และแนวทางการแก้ไขที่ท่านกล่าวในคำบรรยายดีเป็น ๓ด้าน คือ ๑. แก่รูปการศึกษาให้เหมาะสมกับประเทศไทยในอนาคต โดยต้องให้มีการศึกษาภาคบังคับ มีแผนการศึกษาของชาติ มีแผนการศึกษาหลังจบประถมศึกษาปีที่๔ และออกกฎหมายเรื่องการศึกษา ๒. แก่ด้านปริมาณ ต้องเปิด โรงเรียน และเพิ่มจำนวนครูให้มากขึ้น ๓. แก่เรื่องคุณภาพ ต้องมีการสอน ครูและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพดี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๔

“คำบรรยายเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการในการประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้บังคับการตำรวจเขต ผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๘ มิถุนายน ๒๔๙๕”, ๒๔๙๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของการศึกษาไทย โดยต้องแก้ที่รากฐาน ต้องมี

การศึกษาแผนใหม่ เพราะแผนการศึกษาปัจจุบันมีช่องโหว่ตรงที่บังคับเรียนจนถึงประถมศึกษาปีที่สี่แต่ไม่
ระบุอายุ ต้องสนับสนุนให้เรียนในสิ่งที่ถนัดละชอบไม่ใช่เรียนสูงๆเท่านั้น และต้องเพิ่มเรื่องความสามารถ
ไม่ใช่เน้นแต่ความรู้เพียงอย่างเดียว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๗

“ปาฐกถา Teaching training in Thailand (การฝึกหัดครูในประเทศไทย) ณ โรงเรียนสวนสุนันทา
วิทยาลัย ๗ มกราคม ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวปาฐกถาในขณะดำรงตำแหน่งเป็น
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึงการฝึกหัดครูนี้ว่า มีมากกว่า ๖๐ปีแล้ว ต้องเร่งพัฒนาต่อไปเพราะเป็นรากฐาน
ของการศึกษาที่ดี และการศึกษาที่ดีก็จะยกระดับความเจริญของบ้านเมืองในที่สุด ข้อจำกัดของการศึกษาที่
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงได้แก่ เรื่องความขาดแคลนทางด้านบุคลากรครู การขาดกำลังเงิน และ
ปัญหาเรื่องท้องที่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๖๘

“กิจการลูกเสือของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อุปนายกรองผู้บัญชาการลูกเสือไทย กล่าวในงานชุมนุม
ผู้กำกับรองผู้กำกับและครูในโรงเรียนอำเภอต่างๆในจังหวัดชลบุรี ๑๗ เมษายน ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของลูกเสือไทย เน้นให้มีความสามัคคีเพื่อความเจริญของ
บ้านเมือง และให้ช่วยกันอนุรักษ์กิจการลูกเสือไทยต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๐

“ปาฐกถาพิเศษโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในปี๒๔๕๕ ได้แก่

๑. สังเขปปาฐกถาพิเศษเรื่องโรงเรียนราษฎร์ ในการอบรมผู้จัดการและครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์ใน
ส่วนกลาง พุทธศักราช ๒๔๕๕ ณ โรงเรียนอำนวยการศิลป์

๒. ปาฐกถา การศึกษาไทย เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๕๕ ซึ่งท่านได้รับแรงบันดาลใจมาจาก
ไปดูงาน ณ ต่างประเทศจึงอยากนำมาพัฒนา ได้แก่เรื่อง การศึกษาภาคบังคับ การรู้หนังสือ การมี
มหาวิทยาลัย การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เรียน โรงเรียนรวมชายหญิง การศึกษาฟรี อักษรของชาติ การสอน
ภาษาต่างประเทศ การเป็นสมาชิกขององค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แนวการศึกษาไทยว่าควรมีการ
อบรมจิตใจด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๑

“สุนทรพจน์ เปิดโรงเรียนบางคลังและโรงเรียนฝึกงาน ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖”, ๒๔๙๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษา โดยกล่าวถึงองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่สนับสนุนการศึกษา และกล่าวถึงแนวคิดที่ให้เรียนจบสายอาชีพเพื่อไปบำรุงท้องที่ ไม่ใช่เรียนสูงๆแต่ไม่ได้ประโยชน์

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๓

“คำปราศรัยแก่นักเรียนที่สอบได้ทุนกระทรวงศึกษาธิการไปเล่าเรียนต่างประเทศ ๓ สิงหาคม ๒๔๙๖”, ๒๔๙๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกล่าวแสดงความยินดีแก่นักเรียนที่สอบได้ทุนและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาไทยเพื่อให้นักเรียนเหล่านี้สามารถนำไปเผยแพร่และอธิบายให้ชาวต่างชาติเข้าใจได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๗

“คำกล่าวในการประชุมอบรมศึกษาธิการอำเภอและครูใหญ่ตามโครงการกรุงเทพ-ธนบุรี ณ โรงเรียนพระตำหนักมหาราช อ่างศิลา ชลบุรี”.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมรายงานการประชุมทั้ง ๔ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เรื่องการปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน การสอบไล่ วิธีการสอนแผนใหม่

การฝึมือวาดเขียน และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครู นักเรียน

ครั้งที่ ๒ เรื่องการประชุมครูประจำชั้นและครูใหญ่

ครั้งที่ ๓ เรื่องอุปสรรคของการศึกษาไทย ซึ่งได้แก่ การขาดครูผู้ชำนาญและอุปกรณ์การสอน

ครั้งที่ ๔ เรื่องการพัฒนาการศึกษาไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๘

“คำปราศรัยทางวิทยุศึกษาเนื่องมนการเปิดประชุมสามัญ ครั้งที่ ๘ ขององค์การยูเนสโก”

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้กล่าวผ่านทางวิทยุ ในวันที่ยังองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เปิดประชุมสามัญ ครั้งที่ ๘ ณ เมือง มอนติวิเดโอ ประเทศอูรุกไว ซึ่งประเทศไทยก็ส่งผู้แทนไปประชุมด้วย การประชุมมีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้เห็นสภาพของการศึกษา การมีประเทศสมาชิกใหม่ และกล่าวถึงผลงานขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ในประเทศไทย ได้แก่ โครงการปรับปรุงการศึกษาจังหวัด

จะเชิงเทรา ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี และสถาบันนานาชาติ เพื่อการค้นคว้าทาง
จิตวิทยาการศึกษาที่วิทยาลัยการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๗๕

“ปาฐกถาอบรมครูประชาบาล ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ในการอบรมครูประชาบาล ลักษณะครูที่ดีต้องเป็นอย่างไร เช่น ต้องมี
ความรู้ ความชำนาญดี ขยันขันแข็ง เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘๐

“ปาฐกถาเรื่อง การศึกษาทั่วไปในการอบรมครู ณ วิทยาลัยบางแสน”, พ.ศ.๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับปาฐกถาเขียนด้วยลายมือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรง
ตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการศึกษาทั่วไปในประเทศไทยและเปรียบเทียบกับนานา
ประเทศ เช่น จำนวนประชาชนที่จบการศึกษาขั้นปริญญาในสหรัฐอเมริกา สภาพการศึกษาในปากีสถาน
 เป็นต้น

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สวมเครื่องแบบตรวจราชการสมัยเดิม

พุทธศักราช ๒๔๘๗ – ๒๕๐๐

(ก่ออง๔)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๑	“ปาฐกถาเรื่อง ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ กรุงสกา”, ๒๔๕๗.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๒	“ปาฐกถาเรื่อง “งานของวิเทศศึกษา” ทางวิเทศศึกษา”, ๒๔๕๗.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๓	“หัวข้อบรรยายเรื่อง การศึกษาในการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการภาค โดย พล.อ.ท.หลวงเชิด วุฒากาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๔	“ปาฐกถาเรื่อง ความมุ่งหมายในการอบรมในการอบรมศึกษาธิการอำเภอ ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๕	“ปาฐกถาเรื่อง “สหประชาชาติทำอะไรเกี่ยวกับการศึกษา” ณ สมาคมสหประชาชาติ”, ๒๔๕๗.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๖	“ปาฐกถาเรื่อง “การฝึกหัดครูในการประชุมอบรมฝึกหัดครูภูมิภาค” ณ สวนสุนันทา”, ๒๔๕๗.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๗	“คำกราบบังคมทูลในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยมศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี”, ๒๔๕๘.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๘	“คำแถลงเรื่องหนังสือสอนภาษาไทยแบบเบสิกซึ่งได้แถลงต่อที่ประชุมคณะหนังสือพิมพ์ต่างๆ ที่ ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พร้อมทั้งคณะรัฐมนตรีและผู้แทนหนังสือพิมพ์ทั้งหลาย”, ๒๔๕๘.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๘๙	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ โรงเรียนสตรีการช่าง เพชรบุรี”, ๒๔๕๘.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๙๐	“บทความเรื่อง “สิทธิในการศึกษา” ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๔๕๘.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๒	“คำบรรยายเรื่อง “การจัดการปกครองและหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ” ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร”, ๒๔๕๘.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๔	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ ที่ประชุมคณาจารย์ และนักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานีและศึกษาธิการภาคทั้ง ๕ ภาค ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๘”, ๒๔๕๘.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๗	“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดอบรมศึกษาธิการอำเภอทั่วพระราชอาณาจักร รุ่นที่ ๓ ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชะเชิงเทรา”, ๒๔๕๗.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๘	“คำปราศรัยแก่คณะครูและข้าราชการแผนกศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ณ โรงเรียนชายประจำจังหวัด”, ๒๔๕๘.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๕๙	“คำปราศรัยแก่นักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๙”, ๒๔๕๙.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๐	“คำกล่าวเปิดประชุมศึกษาธิการภาคที่ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๙”, พ.ศ.๒๔๕๙.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๒	“รายงานประชุมหัวหน้ากอง กรมการฝึกหัดครู ครั้งที่ ๖, ๗, ๘, ๙/๒๔๕๙”, ๒๔๕๙.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๓	“รายงานการประชุมอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนกรมการฝึกหัดครู ครั้งที่ ๒, ๓, ๔, ๖, ๗/๒๔๕๙.”, ๒๔๕๙.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๔	“บทความของกองเผยแพร่ “การศึกษาเรื่องการประถมศึกษา” บรรยายโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๔๕๙.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๕	“รายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการ ในตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ในงานพิธีเปิดโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา”, ๒๔๕๙.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๖	“ปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การศึกษาของประเทศไทย ณ ตึกชีววิทยา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย”, ๒๔๕๕.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๘	“คำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด นายพจน์ สารสิน”, ๒๕๐๐.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๐๕	“คำบรรยายเรื่อง “กิจการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๐.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๐	“คำบรรยายเรื่อง “การที่ครูจะร่วมมือกับสถาปนิกในการก่อสร้างอาคาร โรงเรียน” โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๐.
๒๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๑	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๕๐๐.
๒๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๒	<i>Address of Momluang Pin Malakul Minister of Education Chairman Thailand National Committee for UNESCO Given at the opening of the Regional Seminar on Educational Statistics November 15th-27th, 1957 Sala Santitham, Bangkok”, ๒๕๐๐.</i>
๒๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๔	“คำปราศรัยของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในการปิดอบรมคณะศึกษาธิการ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐”, ๒๕๐๐.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘๑

“ปาฐกถาเรื่อง ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ กรุงสต็อกโฮล์ม”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล นี้ กล่าวถึงความเคลื่อนไหวทางการศึกษาไทยในด้านต่างๆ โดยมีการนำสถิติของต่างประเทศมาเปรียบเทียบ เช่น โรงเรียนกระจายอยู่นอกตัวเมืองเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนนักเรียนเข้าศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษามากขึ้น เมื่อเทียบกับนานาชาติแล้ว ไทยมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมเป็นลำดับที่ ๕ จาก ๗๐ ประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปาฐกถานี้ ท่านได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีความเคลื่อนไหวทางการศึกษาเชิงปริมาณอยู่มาก แต่เชิงคุณภาพนั้นด้อยอยู่คือมีนักเรียนชั้นประถมมาก เป็นเพราะมีจำนวนนักเรียนที่สอบซ่อมตกกันเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความเคลื่อนไหวในด้านการเงิน ซึ่งท่านชี้แนะว่าประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการเงินให้การศึกษามากขึ้น ไม่ใช่ให้เป็นภาระของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว เช่น จัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษา และยังมีเรื่องความเคลื่อนไหวในเรื่องครู คือ มีการพัฒนาครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดตั้งวิทยาลัยการศึกษา เพื่ออบรมครูให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น สาขาครูประถม ครูมัธยม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘๒

“ปาฐกถาเรื่อง “งานของวิทยุศึกษา” ทางวิทยุศึกษา”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงรายละเอียดต่างๆของวิทยุการศึกษาซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อกระจายการศึกษาให้ถึงชาวบ้านในชนบท เช่น ตารางการกระจายเสียง รายการต่างๆของวิทยุศึกษา เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘๓

“หัวข้อบรรยายเรื่อง การศึกษาในการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการภาค โดย พล.อ.ท. หลวงเชิด วุฒากาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแนวและหัวข้อการบรรยายเรื่องการศึกษาที่ท่าน พล.อ.ท. หลวงเชิด วุฒากาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นบรรยายและมีคำสั่งให้ส่งให้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยหัวข้อการบรรยายครั้งนี้กล่าวถึงแผนการศึกษาชาติที่น่าสังเกต ทั้งหมด ๔ ข้อด้วยกัน ได้แก่ ประการแรก คือ เรื่องการขยายการศึกษาภาคบังคับ ประการที่สอง คือ องค์กรศึกษาจากแต่เดิมมี จริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา ให้เพิ่ม หัตถศึกษาเป็นการศึกษาองค์ที่ ๔ ประการต่อมา คือ การจำแนกมัธยมศึกษาออกเป็น ๓ สาย ได้แก่ มัธยมสามัญศึกษา มัธยมวิสามัญศึกษา และ

มัธยมศึกษา ประการสุดท้าย คือเรื่องการยกระดับความสำคัญของการศึกษาให้สำคัญเป็นอันดับแรก ของกิจการในรัฐ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๓/๘๔

“ปาฐกถาเรื่อง ความมุ่งหมายในการอบรมในการอบรมศึกษาธิการอำเภอ ณ หอประชุม กระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกหัวข้อปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง ศึกษาธิการในขณะนั้น โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น นิยามแผนการศึกษาชาติ วัตถุประสงค์ของ การศึกษาในระดับชั้นประถม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๓/๘๕

“ปาฐกถาเรื่อง “สหประชาชาติทำอะไรเกี่ยวกับการศึกษา” ณ สมาคมสหประชาชาติ”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถ้อยความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เกี่ยวกับบทบาทของสหประชาชาติในด้านการศึกษา โดยกล่าวถึง องค์การ UNESCO ว่ามีหน้าที่อย่างไรและที่ผ่านมามีบทบาทอย่างไรบ้าง เช่น การสร้างเครือข่ายทาง การศึกษาระหว่างประเทศ การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๓/๘๖

“ปาฐกถาเรื่อง “การฝึกหัดครูในการประชุมอบรมฝึกหัดครูภูมิภาค” ณ สวนสุนันทา”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกหัวข้อปาฐกถาเขียนด้วยลายมือที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรง ตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการบรรยาย มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆเช่น ครูที่ผ่านการอบรมนั้นต้อง ได้คุณภาพ มีความเชี่ยวชาญ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๓/๘๗

“คำกราบบังคมทูลในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยมศูนย์กลางอบรมการศึกษา ผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำกราบบังคมทูลของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและประธานกรรมการบริหารศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัด อุบลราชธานี (ศอ.ศอ.) โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ของศูนย์ เช่น ความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการเผยแพร่ความรู้แก่ชาวบ้านเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเอกสารพระราชดำรัสตอบจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแบบมาด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๘๕

“คำแถลงเรื่องหนังสือสอนภาษาไทยแบบเบสิก ซึ่งได้แถลงต่อที่ประชุมคณะหนังสือพิมพ์ต่างๆ ที่
ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พร้อมทั้งคณะรัฐมนตรีและผู้แทนหนังสือพิมพ์ทั้งหลาย”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำแถลงของ นายกิริติ วิท โยลาร อธิบดีกรมวิชาการ เรื่องหนังสือสอน
ภาษาไทยแบบเบสิก ที่ได้ส่งให้แก่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น คำว่า เบ
สิกในที่นี้หมายถึง คำรากฐานและสำคัญสำหรับเด็ก โดยคัดเลือกจากคำที่เด็กมักใช้พูดบ่อย เพื่อจัดทำ
แบบเรียนที่เด็กเรียนแล้วมีความสุข ไม่ใช่ถูกบังคับให้เรียน เป็นใช้จิตวิทยาปลูกฝังให้เด็กรักที่จะเรียน
นอกจากนี้ยังได้มีการเปรียบเทียบถึงหนังสือสอนภาษาไทยแบบเบสิกของประเทศอื่นๆ เช่น เยอรมัน ญี่ปุ่น เป็น
ต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๐

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ โรงเรียนสตรีการช่าง
เพชรบุรี”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัย กล่าวถึงความสำคัญของครูใหญ่ ซึ่งมีฐานะเป็นผู้นำ
การศึกษา เพราะเป็นผู้รับผิดชอบความเป็นอยู่ของนักเรียนทั้งหมด ตลอดจนวางแผนนโยบายการอบรมของ
โรงเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๑

“บทความเรื่อง “สิทธิในการศึกษา” ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกบทความเรื่องสิทธิในการศึกษาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรง
ตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการนี้ โดยกล่าวถึงสิทธิของประชาชนคนไทยที่จะได้รับการศึกษาทั้งใน
ระดับเบื้องต้น คือชั้นประถมและการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปสู่การประกอบอาชีพที่เหมาะสม สิทธิที่จะ
ได้รับการศึกษานี้ต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง ทั้งเด็กพิการ และเด็กที่อยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งในบทความได้
กล่าวถึงแนวทางที่จะทำให้เป็นเช่นนั้นด้วย เช่น จัดตั้งโรงเรียนสำหรับคนตาบอด จัดตั้งโรงเรียนกินนอน
เพื่อให้เด็กที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล และเดินทางลำบากสามารถเข้ามาเรียนได้ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๒

“คำบรรยายเรื่อง “การจัดการปกครองและหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ” ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกย่อคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการจัดระเบียบการปกครองและหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆภายใต้สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เช่น การแบ่งกรมกองที่ถูกต้อง กรมวิชาการมีหน้าที่ทำสถิติและวิจัยด้านการศึกษา จัดหาอุปกรณ์และจัดทำตำราเรียน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๔

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ ที่ประชุม คณาจารย์ และ นักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานีและศึกษานิเทศก์ภาคทั้ง ๕ ภาค ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๘”, ๒๔๕๘.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงการทำงานที่ผ่านมาของ ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศอ.ศอ.) ซึ่งเป็นศูนย์มูลสารศึกษาในประเทศไทย ให้ความรู้ในการดำรงชีวิตแก่ชาวบ้าน เช่น วิธีการทำกสิกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีการเปรียบเทียบกับศูนย์มูลสารศึกษาที่ปาศควาโรว่ามีข้อเหมือนข้อแตกต่างจากศูนย์ที่อุบลราชธานีอย่างไร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๗

“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดอบรมศึกษาธิการ อำเภอกำแพงพระราชอาณาจักรรุ่นที่ ๓ ณ โรงเรียนฝึกหัดครูระยอง”, ๒๔๕๗.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลในการอบรมศึกษาธิการ อำเภอกำแพง โดยได้กล่าวถึง คุณลักษณะของศึกษาธิการ เช่น เป็นผู้ใฝ่หาความรู้เสมอ มีความประพฤติดี เป็นต้น นอกจากนี้การทำงานของศึกษาธิการอำเภอบนที่ควรจะเป็นเยี่ยงอย่าง คือ หมั่นจัดการงานในหน้าที่ของตน ให้เรียบร้อย ไม่ให้ค้างค้ำ เพราะตำแหน่งนี้มีงานอยู่มาก และได้กล่าวถึงบทบาทในการปรับปรุงการศึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอกำแพง โดยท่านได้ยกตัวอย่างงานของชั้นประถมศึกษาประกอบ พร้อมชี้ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข เช่น ในการเกณฑ์เด็กเข้าศึกษาชั้นประถมยังมีปัญหาว่าเด็กจำนวนมากได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าโรงเรียนเพราะอยู่ห่างไกลการคมนาคม เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๘

“คำปราศรัยแก่คณะครูและข้าราชการแผนกศึกษาธิการจังหวัดนครพนม ณ โรงเรียนชายประจำจังหวัด”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการปรับปรุงการศึกษาว่านอกจากเพื่อได้กำลังคนมาฟื้นฟูประเทศชาติภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว ยังเพื่อปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่เด็ก โดยครูมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังนี้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงนโยบายส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความก้าวหน้ามากขึ้น ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดแบ่งให้มีครูประกาศนียบัตร ครูอนุปริญญา และครูปริญญาทางวิชาการ ครูจึงสามารถเลื่อนวิทยฐานะของตนได้สูงขึ้น อีกทั้งยังมีการส่งครูไปศึกษาต่อในต่างประเทศอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๕๙

“คำปราศรัยแก่นักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีใจความสำคัญ คือ ให้นักศึกษาจากศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศอ.ศอ.) ตั้งใจในการทำงานให้ความรู้แก่ชาวบ้านในชนบท เพราะนักศึกษาเหล่านี้อยู่ใกล้ชิดชาวบ้าน เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาชนบทได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๐

“คำกล่าวเปิดประชุมศึกษาธิการภาคที่ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวเปิดประชุมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น กล่าวถึงเหตุที่ก่อตั้งศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศอ.ศอ.) เนื่องจากประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเป็นอยู่แร้นแค้นมากกว่าภาคอื่นๆ ต้องการความช่วยเหลือโดยด่วนและได้อธิบายลักษณะการแบ่งงานของนักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๒

“รายงานประชุมหัวหน้ากองกรรมการฝึกหัดครู ครั้งที่ ๖, ๗, ๘, ๙/๒๔๕๕”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุมหัวหน้ากองกรรมการฝึกหัดครู ซึ่งในเวลานั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หัวข้อการประชุมมีดังนี้

การประชุมครั้งที่ ๖ ประกอบด้วยเรื่อง เรื่องการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนฝึกหัดครู เป็น โรงเรียนวิชาการศึกษา การเปิดโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา

การประชุมครั้งที่ ๗ ประกอบด้วยเรื่อง การแก้ไขพระราชกำหนด จัหวางระเบียบราชการ กรมการฝึกหัดครู การแต่งตั้งประจำแผนกกฎหมาย การแต่งตั้งผู้ช่วยครูใหญ่ ครูลาไปศึกษาต่อ การส่งเสริมครูอาชีวศึกษา หลักสูตรฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

การประชุมครั้งที่ ๘ ประกอบด้วยเรื่อง พิจารณาเลื่อนชั้นข้าราชการชั้นตรี เป็นชั้นโท

การประชุมครั้งที่ ๙ ประกอบด้วยเรื่อง เรื่องกรมอาชีวศึกษาขอให้พิจารณาเปิดแผนกฝึกหัดครูช่างเครื่องยนต์และช่างโลหะ การก่อสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูเพื่อผลิตครูให้ได้ตามความต้องการของฝ่ายลาว กฐินพระราชทาน กรมวิชาสามัญศึกษาขอให้พิจารณาครูสอนนักเรียน ซึ่งหน่วยแนะแนวการศึกษาจัดขึ้น เรื่องโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมเสนอให้พิจารณาเรื่องบ้านพักภารโรงและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๓

“รายงานการประชุมอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน กรมการฝึกหัดครู ครั้งที่ ๒, ๓, ๔, ๖, ๗/๒๔๕๕.”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการประชุม อ.ก.พ. (อนุกรรมการข้าราชการพลเรือน) กรมการฝึกหัดครู ซึ่งในเวลานั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หัวข้อการประชุมมีดังนี้

การประชุมครั้งที่ ๒ ประกอบด้วย เรื่องการโอนเจ้าหน้าที่ไปสังกัดหน่วยงานต่างๆ เรื่องขออนุมัติยุบอัตราชั้นเจ้าหน้าที่

การประชุมครั้งที่ ๓ ประกอบด้วย เรื่องการรับโอนข้าราชการ เรื่องการขออนุมัติฟื้นฟูอัตราวิสามัญชั่วคราว เป็นอัตราสามัญ เรื่องการขออนุมัติยุบอัตราสามัญลงตั้งจ่ายเป็นอัตราวิสามัญชั่วคราว

การประชุมครั้งที่ ๔ ประกอบด้วย เรื่องขออนุมัติยุบอัตราสามัญลงตั้งจ่ายเป็นอัตราวิสามัญชั่วคราว เพื่อบรรจุข้าราชการ

การประชุมครั้งที่ ๖ ประกอบด้วย เรื่องขอยุบอัตราสามัญเป็นวิสามัญชั่วคราว เรื่องรับโอนข้าราชการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมครั้งที่ ๗ ประกอบด้วย เรื่องระเบียบการกู้เงินสวัสดิการ ของกรมการฝึกหัดครู เรื่องขอตีราคาคุณวุฒิผู้สำเร็จจากวิทยาลัยการศึกษาเพื่อจัดอัตราเงินเดือนตามวุฒิ เรื่องการขออนุมัติขุบอัตราสามัญ เป็นวิสามัญชั่วคราว เรื่องขอให้โอนกรรมการข้าราชการพลเรือน กรมพิจารณาอนุมัติการเลื่อนชั้นข้าราชการ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๔

“บทความของกองเผยแพร่ “การศึกษาเรื่องการประถมศึกษา” บรรยายโดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกบทความเรื่องการประถมศึกษา โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้กล่าวถึงการพัฒนาการด้านคุณภาพของชั้นประถมศึกษา เช่น จำนวนนักเรียนที่สอบผ่านมีมากขึ้น อีกทั้งได้กล่าวถึงสิ่งที่ยังเป็นปัญหาอยู่ของชั้นประถมศึกษา เช่น ยังมีเด็กจำนวนมากที่ยังไม่ได้เข้าศึกษา เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล พ่อแม่เดินทางตลอดไม่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๕

“รายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ในงานพิธีเปิดโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา”, ๒๔๕๕.

เอกสารรายงานชุดนี้เป็นรายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งรวมรายละเอียดโดยสังเขปของโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และได้รายงานต่อท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ม.พรหมโยธี) รายงานฉบับดังกล่าวได้อธิบายถึง วัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นเพื่อให้นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้สังเกตการสอน ตลอดจนฝึกปฏิบัติหน้าที่ครู ระยะเวลาการก่อสร้างโรงเรียน ระเบียบของโรงเรียน ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๖

“ปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการศึกษาของประเทศไทย ณ ตึกชีววิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๒๔๕๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถ้อยความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวมว่าเป็นอย่างไรในขณะนั้น เช่น จำนวนประชาชนที่เข้ารับการศึกษาชั้นประถม การจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลให้เข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นชนบท นโยบายขยายเวลาการศึกษาภาคบังคับ การร่วมมือกับองค์การ UNESCO ในการจัดทำศูนย์มูลสารศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่ชาวบ้านในการใช้ชีวิต ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๘

“คำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด นายพจน์ สารสิน”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด นายพจน์ สารสิน โดยมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐบาลชุดนี้มีนโยบายส่งเสริมการศึกษาทั้งด้าน ปริมาณ และคุณภาพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๐๙

“คำบรรยายเรื่อง “กิจการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกข้อความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา เช่น ร่างแผนการศึกษาชาติ จัด ทุนให้สำหรับนักเรียนทั้งที่ศึกษาต่อต่างประเทศและศึกษาต่อในระดับชั้นอุดมศึกษาภายในประเทศ ฯลฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๐

“คำบรรยายเรื่อง “การที่ครูจะร่วมมือกับสถาปนิกในการก่อสร้างอาคารโรงเรียน” โดย หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างครูและสถาปนิกในการก่อสร้างอาคารเรียน เพื่อได้อาคารที่เหมาะสมแก่การเรียนการสอน เนื่องจากครูย่อมทราบดีว่าต้องการห้องแบบใด ต้องใช้อุปกรณ์ใด ในการเรียนการสอนบ้าง โดยครูจะมีบทบาทในการก่อสร้างตั้งแต่ระยะก่อนเขียนแบบแปลน ระยะเขียน แบบแปลน ตลอดจนระยะขณะทำการก่อสร้าง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๑

“คำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ สถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกข้อความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงการมีบทบาทของ ครูในการปลูกฝังประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน โดยไม่เพียงสอนให้เห็นถึงคุณค่า และหลักการของ ประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ต้องสอนให้นักเรียนมีนิสัยเป็นประชาธิปไตย เช่น รักความยุติธรรม นับถือความ คิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ครูก็ต้องเป็นตัวอย่างให้แก่นักเรียน เช่น ไม่ขายเสียงในการเลือกตั้ง ใช้ สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๒

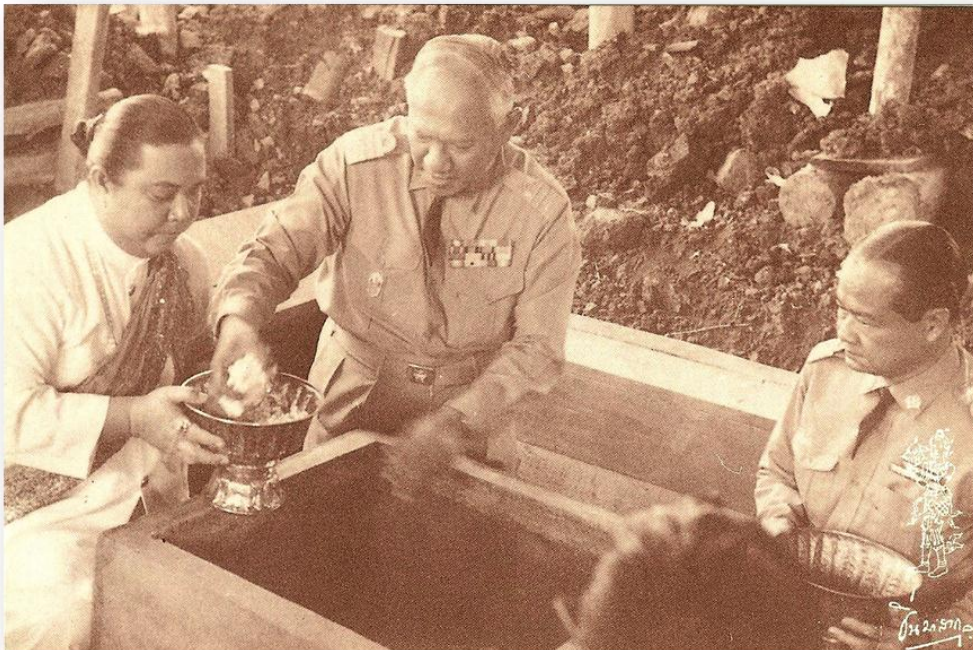
“Address of Momluang Pin Malakul Minister of Education Chairman Thailand National Committee for UNESCO Given at the opening of the Regional Seminar on Educational Statistics November 15th-27th, 1957 Sala Santitham, Bangkok”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเรื่องสถิติทางการศึกษา ของนานาชาติในระดับภูมิภาค เพื่อจัดทำสถิติของการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๔

“คำปราศรัยของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในการปิดอบรมคณะศึกษาธิการ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๐”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมให้แก่คณะศึกษาธิการ คือศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการผู้ช่วยและศึกษาธิการอำเภอ เพื่อให้การจัดการ โรงเรียนอยู่ในความดูแลของการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอิสระไม่ต้องพึ่งความช่วยเหลือจากส่วนกลาง การจัดการต่างๆ จะสามารถจัดการได้รวดเร็ว

ภาพหม่อมหลวงปิ่น มาลากุลในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

พุทธศักราช ๒๕๐๐ – ๒๕๐๒

(กล่อง ๕)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๖	“คำบรรยายของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในการประชุมครูอาจารย์เจ้าหน้าที่ระหว่างปิดภาคฤดูร้อนของโรงเรียนประถมสาธิตฯ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐”, ๒๕๐๐
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๗	“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีประสาทนียบริญาและอนุปริญญาแก่นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและประสาธน์ปริญญาแก่ข้าราชการผู้สำเร็จปริญญาชั้นปริญญาโทของมหาวิทยาลัยอินเดียนา”, ๒๕๐๐.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๘	“คำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด พลเอกถนอม กิตติขจร ๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๑๙	“คำบรรยายเรื่องการศึกษาปริทรรศน์โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่แผนกโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๘-๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒๔	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่อบรรดาคครู จังหวัดยะลา ณ ห้องประชุม โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดยะลา ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒๖	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีรับมอบอาคารเรียน โรงเรียนฝักหัดครูอุดรธานี ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒๗	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกอากาศ ณ สถานีวิทยุศึกษา ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒๘	“ร่างคำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ระลึกคล้ายวันสถาปนา กระทรวงศึกษาธิการออกกระจายเสียงทางวิทยุแห่งประเทศไทย”, ๒๕๐๑.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความ
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๒๕	“Address at the opening of the UNESCO Expert Meeting on Cross Cultural Research in Child Study”, ๒๕๐๑.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๐	“คำกล่าวเรื่องการค้าวันเดือนปีของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการบรรยายความรู้แก่นักเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีที่ ๒ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๙๐”, ๒๕๐๑.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๑	“คำปราศรัยเนื่องในพิธีเปิดการประชุมอบรมศึกษานิเทศก์ ส่วนจังหวัดของกรมสามัญศึกษารุ่นที่ ๑ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๒	“คำกล่าวเปิดประชุมครูใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๑.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๓	“คำปราศรัยงานวันครู พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๐๗”, ๒๕๐๑-๒๕๐๗.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๔	“คำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในวันครบรอบปีของการปฏิบัติ ๓ หอประชุมกองทัพบก”, ๒๕๐๒.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๓๕	“คำแถลงนโยบาย”, พ.ศ.๒๕๐๒.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๐	“คำปราศรัยของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดชุมนุมนักศึกษาผู้ใหญ่ตามโครงการส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ของห้องประชุมประชาชนวัดสุทัศน์”, ๒๕๐๒.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๖

“คำบรรยายของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในการประชุมครู อาจารย์เจ้าหน้าที่ ระหว่างปิดภาคฤดูร้อนของโรงเรียนประถมสาธิตฯ ๒๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐ ณ โรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงความมุ่งหมาย ของโรงเรียนประถมสาธิตที่ต้องมีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนประถมอื่นๆ เพื่อให้โรงเรียนอื่นเอาเป็นแบบอย่าง และเป็นที่พักหัดครู อีกทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก และทดลองหลัก วิชาการทางประถมศึกษา นอกจากนี้ยังได้บรรยายถึงพัฒนาการของโรงเรียนประถมภายในประเทศไทย ทั้ง ด้านปริมาณของโรงเรียนที่เพิ่มมากขึ้นและด้านคุณภาพการเรียนการสอน โดยมีการเปรียบเทียบกับประเทศ ต่างๆในภูมิภาคเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๗

“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในพิธีประสาทปริญญาและ อนุปริญญาแก่นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและประสาทปริญญาแก่ข้าราชการผู้สำเร็จ ปริญญาชั้นปริญญาโทของมหาวิทยาลัยอินเดียนา”, ๒๕๐๐.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการประสาทปริญญาซึ่ง เป็นครั้งแรกที่มีการประสาทปริญญาของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย คำให้โอวาทนี้มี ใจความสำคัญว่า การสำเร็จการศึกษานั้นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการทำงาน ไม่ใช่จุดหมายปลายทางของ การศึกษา อีกทั้งยังมีความรู้อีกมากที่ต้องเรียนรู้จากเด็ก จากโรงเรียนและจากประสบการณ์ นอกเหนือไปจากตำราวิชาการที่ได้เล่าเรียนมาจากมหาวิทยาลัย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๘

“คำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด พลเอกถนอม กิตติขจร ๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารบันทึกในช่วงเวลารัฐบาลชุด พลเอกถนอม กิตติขจร ซึ่งมี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาไทยว่า จะปรับปรุงการศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น ยกกระตักการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนทั่วไป ส่งเสริมการอาชีวศึกษา ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการวัดผลการศึกษา เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๑๕

“คำบรรยายเรื่องการศึกษาปริวรรตน์โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่แผนกโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๘-๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายเรื่องการศึกษาปริวรรตน์ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ภาพรวมของการศึกษาไทยในเวลานั้น โดย ยกเปรียบเทียบตั้งแต่อดีตและคาดการณ์ถึงความเป็นไปในอนาคต เช่น จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาลดลงกว่า แต่ก่อนมาก เพราะคนไทยไม่นิยมทำงานช่างเห็นว่าลำบาก นิยมเรียนเพื่อเอาปริญญามากกว่า ซึ่งอาจทำให้ ต่อประเทศจะขาดช่างที่มีฝีมือ ต้องเร่งแก้ปัญหานี้ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒๔

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่อบรรดาครู จังหวัดยะลา ณ ห้องประชุมโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดยะลา ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยในที่ประชุมเพื่อหาแนวทางการศึกษาในจังหวัด ยะลา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำหลายประการไว้ในคำปราศรัย เช่น แนะนำให้มีการเก็บค่าเล่าเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจการทำงาน of โรงเรียนว่าเป็นอย่างไรบ้าง ส่วนครูก็จะ ได้ มีแรงใจในการทำงานมากขึ้นเพราะได้ค่าจ้างเพิ่ม การสร้างวิทยาลัยครูขึ้นในที่อื่น เพราะครูจากจังหวัดอื่น มักไม่ยอมมาสอนที่จังหวัดนี้ เป็นต้น นอกจากการประชุมที่จังหวัดยะลาแล้ว ยังมีบันทึกถอดความคำ ปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ณ ที่ประชุมครูจังหวัดปัตตานีรวมอยู่อีกด้วย ในคำปราศรัยนี้ท่านได้ กล่าวถึงเรื่องการจัดตั้งครูสัมมนาการ เพื่อเป็นสถานที่ค้นคว้าวิจัย และเป็น ที่ประชุมเพื่อการพัฒนาการศึกษา จังหวัดปัตตานี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒๖

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีรับมอบอาคารเรียนโรงเรียน ฝึกหัดครูอุดรธานี ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ภายในประกอบด้วย เอกสารรวบรวมใบสูจิบัตรโรงเรียน ข้อมูลรายละเอียดของ โรงเรียน เช่น ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน เป็นต้น และมีเอกสารบันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ทั้งฉบับภาษาไทย ภาษาลาว และภาษาอังกฤษ โรงเรียนนี้อยู่ใกล้ประเทศลาวมาก นักเรียนจากลาวจึงสามารถข้ามฝั่งมาเรียนด้วยได้ ถือเป็นเครื่องกระชับสัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทยลาวอย่างหนึ่ง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒๗

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกอากาศ ณ สถานีวิทยุศึกษา ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ กล่าวถึงงานด้านการศึกษาที่ผ่านมาในปีพ.ศ.๒๕๐๐ เช่น โครงการนันทบุรี เพื่อค้นคว้าและทดลองการปฏิบัติงานการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาให้ได้ผลยิ่งขึ้น โครงการผลิตครูของกรมการฝึกหัดครู เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒๘

“ร่างคำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในวันที่ระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการออกกระจายเสียงทางวิทยุแห่งประเทศไทย”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกร่างคำปราศรัยเขียนด้วยลายมือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เนื่องในโอกาสวันระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ โดยได้กล่าวถึงผลงานที่ผ่านมาของกระทรวง เช่น การจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขึ้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เด็กจากป่าเขาได้มีโอกาสเล่าเรียน เป็นการกระจายการศึกษาให้ทั่วถึง เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๒๕

“Address at the opening of the UNESCO Expert Meeting on Cross Cultural Research in Child Study”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยเปิดการประชุมเรื่องจิตวิทยาเด็กในระดับนานาชาติ โดยองค์การ UNESCO โดยได้มีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประชุมนี้ว่าเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาวิจัยจิตวิทยาเด็กในวัฒนธรรมที่ต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๐

“คำกล่าวเรื่องการค้าวันเดือนปีของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในการบรรยายความรู้แก่นักเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีที่ ๒ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๐”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสูตรคำนวณวันเดือนปี ที่ท่านได้คิดขึ้น เพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน นอกจากนี้ได้มีบันทึกถอดความการบรรยายเรื่องวิทยุศึกษา เพื่อกระจายการศึกษาให้เข้าถึงประชาชน ซึ่งในเวลานั้นท่านได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๑

“คำปราศรัยเนื่องในพิธีปิดการประชุมอบรมศึกษานิเทศก์ส่วนจังหวัดของกรมสามัญศึกษารุ่นที่ ๑
๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๑”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ในการเปิดประชุมอบรมศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๒

“คำกล่าวปิดประชุมครูใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษา”, ๒๕๐๑.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวปิดประชุมครูใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษาของ หม่อมหลวง
ปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ไปบรรยาย โดยท่านได้กล่าวถึง
ความสำคัญของโรงเรียนอาชีวศึกษาซึ่งมีบทบาทในการสร้างบุคลากรไปพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้นการ
เรียนการสอนที่นี้ต้องได้คุณภาพ ต้องมีห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ใช้ในการเรียนอย่างเพียงพอ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๓

“คำปราศรัยงานวันครู พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๐๗”, ๒๕๐๑-๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมบันทึกถอดความคำปราศรัยงานวันครูของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะ
ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากจะกล่าวสรรเสริญและกล่าวถึงความสำคัญของ
ครูแล้ว ยังมีเรื่องของการศึกษาที่เกี่ยวกับครูในแต่ละปีด้วย เช่น ปี พ.ศ.๒๕๐๑ มีการสร้างโรงเรียนอนุสรณ์
วันครู ปี พ.ศ.๒๕๐๕ มีการจัดระเบียบว่าด้วยการสอบวิชาชุดครู ซึ่งเป็นการสอบเลื่อนวิทยฐานะครูแบบ
ใหม่ เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๔

“คำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในวันครบรอบปี
ของการปฏิวัติ ๓๑ พฤษภาคม”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายนี้ กล่าวถึงผลงานต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น
การปิดโรงเรียนประชาบาลเพิ่มขึ้น การสนับสนุนให้เอกชนเปิดโรงเรียนราษฎร์เพื่อแก้ปัญหาโรงเรียนไม่
เพียงพอ การก่อสร้างวิทยาลัยเทคนิคภูมิภาคเพื่อสนับสนุนอาชีวศึกษา เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๓๕

“คำแถลงนโยบาย”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกคำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุด จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในนโยบายกล่าวถึงการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่วางโครงการศึกษาให้เป็นโครงการถาวร และสอดคล้องกับความจำเป็นของชาติ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๐

“คำปราศรัยของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดชุมนุมนักศึกษาผู้ใหญ่ตามโครงการส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ของห้องประชุมประชาชนวัดสุทัศน์”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงการส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้หาความรู้เพิ่มเติม เช่น เปิดโรงเรียนสอนภาคค่ำ ขยายห้องสมุด เป็นต้น

คณะรัฐมนตรีซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะนั้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พุทธศักราช ๒๕๐๒ – ๒๕๐๔

(กล่อง ๖)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๒	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในที่ประชุม เจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ โรงเรียนราษฎร์ในสวนกลางและจังหวัด ใกล้เคียง”, ๒๕๐๒.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๔	“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดอาคารเรียนวิทยาลัยเทคนิคภาค พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๕	“โอวาทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีแจก ประกาศนียบัตรนักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัด อุบลราชธานีรุ่นที่ ๔”, ๒๕๐๒.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๖	“คำบรรยายเรื่องการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ในการ ประชุมสัมมนาสารนิเทศที่วราชนาถจักร ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๗	“รายงานกล่าวตอบเปิดอาคารเรียน โรงเรียนบางคนที่ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”, ๒๕๐๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๔๘	“โอวาทของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดงแก่ นักเรียนวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ณ ห้องประชุมของวิทยาลัยหมู่บ้าน จอมบึง เนื่องในการแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนวิทยาลัยหมู่บ้าน จอมบึง ซึ่งสำเร็จการศึกษารุ่นแรก”, ๒๕๐๒.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕๑	“คำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกระทรวงศึกษาธิการและการปรับปรุงชนบท”, ๒๕๐๓.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕๓	“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมสัมมนาเพื่อส่งเสริมการจัดปอเนาะ ณ ศูนย์สัมมนาการ จังหวัดยะลา”, ๒๕๐๓.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕๖	“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ ตึกหอประชุมคุรุสภา ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕๗	“คำกล่าวเปิดการประชุม โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ ณ หอประชุมวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๐	“กระทรวงศึกษาธิการและนโยบายความมั่นคงของชาติ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๓.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๑	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดประชุมวิทยุโรงเรียน ณ โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๒	“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ”, ๒๕๐๓.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๓	“คำชี้แจงในการประชุมสัมมนาพระภิกษุที่ช่วยสอนในโรงเรียนประชาบาลและเทศบาล ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๔	“ <i>The Address of H.E Momluang Pin Malakul Minister of Education Thailand at the opening session of The International Consultative Committee of the International Institute for Child Study in Bangkok on 22nd August 1960</i> ”, ๒๕๐๓.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๕	“คำปราศรัยของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดประชุมสัมมนาผู้อำนวยการชั้นพิเศษและอาจารย์ใหญ่สังกัดกรมฝึกหัดครู ณ หอพักสมาชิกรัฐสภา วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๖	“คำปราศรัย เรื่องแผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๓.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๗	“คำบรรยายเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในที่ประชุมข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ณ หอประชุมโรงเรียนสตรีวิฒโนทัยพายัพ จ. เชียงใหม่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ ” , ๒๕๐๓-๒๕๐๔.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๘	“โครงการศึกษา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ บรรยายในการประชุมวารนิเทศ ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ”, ๒๕๐๔.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๖๙	“บทความเรื่องพระมหากษัตริย์คุณอันล้นๆ และเรื่องการจัดตั้งลูกเสือป่าและลูกเสือ ลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกครบรอบ ๕๐ ปี ลูกเสือ”, ๒๕๐๔.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๒

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในที่ประชุมเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ โรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลางและจังหวัดใกล้เคียง”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ เพื่อให้เป็นการช่วยแบ่งเบา จำนวนนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาล เช่น ให้เงินสนับสนุนเงินเดือนครู ให้เงินสนับสนุนในการก่อสร้าง อาคารเรียน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๔

“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในพิธีเปิด อาคารเรียนวิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความการกล่าวรายงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึง รายละเอียดของวิทยาลัยแห่งนี้ เช่น แผนกวิชาที่ทำการสอน เป็นต้น และคำกล่าวตอบรายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่าการเปิดวิทยาลัยแห่งนี้เป็นการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มุ่ง ส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๕

“โอวาทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีแจกประกาศนียบัตรนักศึกษาศูนย์กลางอบรม การศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี รุ่นที่๔”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำให้โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีแจกประกาศนียบัตรนักศึกษาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี (ศอ.ศอ.) โดยท่านได้กล่าวแก่นักศึกษาว่าต้องตั้งใจทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการ เป็นเจ้าหน้าที่มูลสารศึกษา ให้ความรู้แก่ชาวบ้านในชนบทเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ความรู้ด้านการกิจกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบันทึกคำอภิปรายของผู้แทนกลุ่ม เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจากจังหวัดต่างๆ ปลัด จังหวัด ฯลฯ ในการประชุมเจ้าหน้าที่มูลสารศึกษาและบันทึกการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องมูล สารศึกษาเพื่องานพัฒนาการท้องถิ่น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๖

“คำบรรยายเรื่องการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ในการประชุมสัมมนาสารนิเทศทั่วราชอาณาจักร ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๒”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น กล่าวถึงการศึกษาที่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดทำมูลสารศึกษาโดยมีเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้แก่ชาวบ้านเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การทำกสิกรรม การดูแลสุขภาพ ฯลฯ การเปิดโรงเรียนอาชีวศึกษาโดยรับนักเรียนจากหมู่บ้านหรืออำเภอมาศึกษาด้านวิชาชีพในจังหวัด เพื่อนำความรู้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๗

“รายงานกล่าวทอเปิดอาคารเรียนโรงเรียนบางคนที่ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความการกล่าวรายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ในงานเปิดอาคาร โรงเรียนบางคนที่ “เมธีชุนหะวัน วิทยาลัย” และห้องสมุดประชาชน อำเภอบางคนที่ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาในระดับท้องถิ่น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๔๘

“โอวาทของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแสดงแก่นักเรียนวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ณ ห้องประชุมของวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง เนื่องในการแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งสำเร็จการศึกษารุ่นแรก”, ๒๕๐๒.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับจดหมายเชิญพร้อมกำหนดการงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ที่สำเร็จการศึกษาเป็นรุ่นแรก และบันทึกถอดความคำให้โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ใจความสำคัญในโอวาท คือ วิทยาลัยแห่งนี้เป็นวิทยาลัยหมู่บ้านเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย มีจุดประสงค์เพื่อผลิตครูไปสอนในท้องถิ่นที่ต้องการการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและกสิกรรม อีกทั้งเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมโครงการสำคัญของรัฐบาล เช่น โครงการพัฒนาการศึกษา โครงการพัฒนาท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย โดยมีกรมการฝึกหัดครู ศึกษาธิการจังหวัดคอยติดตามผลการทำงานของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไป การให้โอวาทในครั้งนี้ ได้กล่าวถึงการมีความมานะบากบั่น อดทน เพียรพยายามในการทำงานเพื่อพัฒนาประเทศและการสำนึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน และบุคคลต่างๆที่มีส่วนช่วยให้วิทยาลัยหมู่บ้านแห่งนี้เกิดขึ้น นักเรียนต้องตั้งใจทำงานเพื่อประเทศเป็นการทดแทนบุญคุณ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๑

“คำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกระทรวงศึกษาธิการและการปรับปรุงชนบท”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น กล่าวถึง บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาชนบท ท่านกล่าวว่า การพัฒนาด้านการศึกษาต้องกระจายไปสู่ชนบท เช่น สร้างโรงเรียนในพื้นที่ชนบท การทำวิทยุศึกษา เป็นต้น การสร้างโรงเรียนในตัวเมืองใหญ่ๆ ให้มาก แม้จะมีข้อดีคือประชาชนให้ความสนใจ แต่ประชาชนจากชนบทที่เข้ามาเรียนในเมืองส่วนใหญ่แล้วจะไม่กลับไปชนบทของตนอีก สุดท้ายชนบทก็ขาดกำลังคนที่มีการศึกษา ซึ่งเรื่องของคนที่ได้รับการศึกษาที่ดีนั้นสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา เพราะหากชาวบ้านไร้การศึกษา ต่อให้รัฐส่งทรัพย์สินสมบัติไปให้ ชาวบ้านเหล่านั้นก็ไม่สามารถใช้ทรัพย์สินที่ได้มาทำให้ตนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้บรรยายถึงการสร้างเครือข่ายมูลสารศึกษา (Fundamental Education) ภายในประเทศ ซึ่งเป็นการร่วมมือกับโครงการมูลสารศึกษาโลกขององค์การสหประชาชาติ มูลสารศึกษานี้เป็นวิชาเกี่ยวกับดำรงชีวิตในเบื้องต้นแก่ผู้ใหญ่ ในประเทศไทยมีศูนย์มูลสารศึกษาอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานีและมีจังหวัดอื่นๆเป็นเครือข่าย โดยผู้ดำเนินงานตามโครงการเป็นนักศึกษาที่จบจากศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) แล้วโอนมาสังกัดที่กระทรวงศึกษาธิการเพียงแห่งเดียว เพื่อให้ทำงานไปด้วยกันได้ ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย แนวทางการทำงานของโครงการนี้คือการแนะนำให้ข้อมูลแก่ชาวบ้าน และทำให้คูเป็นตัวอย่าง เมื่อชาวบ้านสามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ หมายความว่าวัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุผล นอกโครงการเครือข่ายมูลสารศึกษานี้แล้ว ยังมี การเปิดวิทยาลัยหมู่บ้านเพื่อผลิตครูมาช่วยส่งเสริมในการพัฒนาชนบทอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๓

“คำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมสัมมนาเพื่อส่งเสริมการจัดปอเนาะ ณ ครูสัมมนาการ จังหวัดยะลา”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารบันทึกถอดความคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการประชุมสัมมนาเพื่อส่งเสริมการจัดปอเนาะ ที่ครูสัมมนาการ ซึ่งครูสัมมนาการนี้ได้จัดตั้งเพื่อเป็นสถานที่ดำเนินการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดภาคใต้ คือ นราธิวาส ปัตตานี สตูลและยะลา โดยเฉพาะ โดยท่านมีความเห็นว่านอกจากสอนเรื่องศาสนาในปอเนาะแล้ว ควรที่จะมีการสอนวิชาอื่นต่างๆไปให้นักเรียนด้วยเพื่อที่นักเรียนจะสามารถครองชีพได้ดีขึ้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๖

“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ ตึกหอประชุม
คุรุสภา ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เกี่ยวกับการพัฒนา
การศึกษา เนื่องจากเวลานั้นประชาชนได้สนใจในเรื่องของการศึกษามากขึ้น มีนักเรียนมัธยมศึกษาเพิ่ม
มากขึ้น จึงต้องเร่งขยายโรงเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งการขยายโรงเรียนนี้ต้องคำนึงถึงทั้งปริมาณ
และคุณภาพของโรงเรียน ศึกษารวมต้องได้มาตรฐาน ศึกที่ชำรุดต้องได้รับการซ่อมแซม ครูที่สอนต้องมีความ
รู้ความสามารถดี ครูที่มีคุณวุฒิสูงต้องกระจายถึงท้องที่ โดยมีนโยบายให้ครูซึ่งมีประสบการณ์สูงจาก
ในกรุงเทพมหานครเข้าไปปรับปรุงโรงเรียนในแต่ละจังหวัดและยังต้องปรับปรุงการวัดผลในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ให้มีมาตรฐาน โดยกระทรวงศึกษาจะเป็นผู้จัดสอบเอง ไม่ใช่โรงเรียนเป็นผู้จัดอย่างที่เคย
เป็นมา นอกจากนี้ท่านได้กล่าวถึงการใส่ใจ และรับฟังเด็กของพ่อแม่ และครู การอบรมนอกหลักสูตร
นอกเหนือไปจากเรื่องวิชาการ เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นเด็กที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาเยาวชนลดลง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๗

“คำกล่าวเปิดการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๖ ณ หอประชุม
วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำกล่าวเปิดประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค โดย
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ความเป็นมาของ
โครงการนี้มีขึ้นเพื่อกระจายการพัฒนาทางการศึกษาสู่ระดับท้องถิ่นให้ได้คุณภาพเช่นเดียวกับสถานศึกษา
ในจังหวัดพระนคร ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาโรงเรียนในพระนครไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและเพื่อป้องกัน
ไม่ให้ผู้มีสติปัญญาดีละทิ้งท้องถิ่นของตนมาศึกษาต่อที่พระนคร นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังช่วยให้
สามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นได้ เนื่องจากในท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นมีลักษณะและปัญหาต่างกัน
อย่างเช่น จังหวัดลพบุรีซึ่งอยู่ในภาคลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีปัญหาน้ำท่วมทุกปี การปกครองจะอย่างไร
สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในสภาพน้ำท่วม อีกทั้งมีประชาชนเป็นชาวนามาก ควรคำนึงถึงการจัดรูปแบบ
การศึกษาให้เหมาะสมกับชาวนา เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๐

“กระทรวงศึกษาธิการและนโยบายความมั่นคงของชาติ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวถึงบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติในหลายประเด็นด้วยกัน เช่น การศึกษาที่คึกคักเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะคนคือผู้ที่ทำหน้าที่พัฒนาชาติ เมื่อคนได้คุณภาพเพราะได้รับการศึกษาที่ดี ประเทศก็จะได้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงปัญหาด้านการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น การที่ประชาชนนิยมเรียนมากเกินไป คือเมื่อเรียนจบทางด้านหนึ่ง ก็ไม่เรียนต่ออีกด้านหนึ่งอีก เรียนไม่รู้จัก ทำให้ขาดคนที่จะมาทำงานประกอบอาชีพและส่งผลให้ไม่มีที่เรียนเพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป ปัญหาหนึ่งที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก คือ เรื่องปอเนาะใน ๔ จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี นราธิวาส สตูล และยะลา ปอเนาะนี้เหมือนเป็นโรงเรียนสอนศาสนาของอิสลาม สอนแต่เรื่องศาสนาเท่านั้น ส่งผลให้นักเรียนที่เข้าเรียนไม่มีจิตสำนึกของความเป็นไทย โดยท่านมีความเห็นเรื่องปัญหาปอเนาะนี้ว่าควรให้ปอเนาะจดทะเบียนในฐานะที่เป็นปอเนาะไม่ใช่โรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้จดทะเบียนให้ เช่นนี้ทำให้กระทรวงศึกษาธิการสามารถเข้าไปควบคุมการดำเนินงานของปอเนาะได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๑

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดประชุมวิทยุโรงเรียน ณ โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในโอกาสเปิดประชุมวิทยุโรงเรียน กล่าวถึงประโยชน์ของวิทยุโรงเรียนที่ช่วยให้นักเรียนในห้องเรียน ได้รับฟังบทเรียนที่มีคุณภาพและยังช่วยให้ครูในโรงเรียนห้องเรียนนั้นได้รับฟังเพื่อนำไปพัฒนาการสอนของตน นอกจากนี้ในเอกสารยังแนบรายงานการประชุมวิทยุโรงเรียนฉบับย่อมาไว้ด้วยเช่นกัน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๒

“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้รวบรวมคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสต่างๆ เช่น เปิดประชุมครู คำกล่าวรายงานในการประชุมสัมมนาทางโบราณคดี เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๓

“คำชี้แจงในการประชุมสัมมนาพระภิกษุที่ช่วยสอนในโรงเรียนประชาบาลและเทศบาล ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความคำชี้แจงของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น โดยท่านได้กล่าวขอขอบคุณพระภิกษุที่ช่วยสอนในโรงเรียนประชาบาล เนื่องจากท่านเล็งเห็นว่าการศึกษาของไทยนั้นต้องสอดแทรกเรื่องจริยธรรมเข้าไปในการสอนวิชาการเพื่อให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดี เช่น การเคารพบิดามารดา เป็นต้น อีกทั้ง เมื่อครูในโรงเรียนได้เห็นพระภิกษุอบรมเรื่องจริยธรรม ก็จะนำเอาเป็นตัวอย่างเพื่ออบรมสั่งสอนนักเรียนต่อไปอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๔

“The Address of H.E Momluang Pin Malakul Minister of Education Thailand at the opening session of The International Consultative Committee of the International Institute for Child Study in Bangkok on 22nd August 1960”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกถอดความการกล่าวเปิดประชุมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็ก ที่สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ซึ่งโครงการนี้มีจุดประสงค์เพื่อค้นคว้าทางจิตวิทยาสำหรับเด็ก พัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่น ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดรูปแบบการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย และแก้ปัญหาพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนี้ยังมีการจัดบริการแนะนำทางจิตวิทยาแก่โรงเรียนต่างๆ และเปิดการสอนเพื่อผลิตเจ้าหน้าที่ทางจิตวิทยาเด็ก โดยเฉพาะ ในเอกสารได้แนบรายละเอียดของโครงการรวมทั้งกำหนดการประชุมในครั้งนี้ไว้ด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๕

“คำปราศรัยของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดประชุมสัมมนาผู้อำนวยการชั้นพิเศษและอาจารย์ใหญ่สังกัดกรมฝึกหัดครู ณ หอพักสมาชิกคุรุสภา วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกเป็นคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยท่านมีความเห็นว่าควรจะมีการจัดประชุมกรมฝึกหัดครูทุกปี เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพครู

ช่วงเวลานั้น กระทรวงศึกษาธิการมีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการอบรมครูประจำการและครูสัมมนาการและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มโรงเรียนฝึกหัดครู โดยขนาดของโรงเรียนต้องไม่เล็กจนเกินไปจนเป็นการเปลืองงบประมาณและต้องไม่ใหญ่จนทำให้เกิด

ปัญหาด้านการปกครอง นอกจากนี้แล้ว หลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดครูควรเน้นด้านเนื้อหาวิชาการมากกว่า วิชาครู เพราะเนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญที่คนเป็นครูต้องถ่ายทอดให้แก่นักเรียน เพราะในขณะนั้น เนื้อหาด้าน วิชาการของโรงเรียนฝึกหัดครูยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ ท่านยังได้กล่าวถึงแผนการศึกษาชาติฉบับใหม่ซึ่งทางรัฐบาลเพิ่งได้ประกาศไปได้ไม่นาน โดยได้พูดเรื่องสำคัญอยู่ ๔ เรื่องด้วยกัน เรื่องแรก เป็นเรื่องการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก ๔ ปี เป็น ๗ ปี ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นขาดแคลนทั้งบุคลากร อาคารสถานที่และงบประมาณ เรื่องต่อมาคือเรื่องการศึกษาสงเคราะห์ที่ได้บรรจุไว้ในแผนการศึกษาฉบับนี้ เป็นครั้งแรก โดยทางรัฐบาลจะให้โอกาสเด็กพิการและเด็กที่อยู่ในถิ่นห่างไกลได้ศึกษาเล่าเรียน อีกทั้ง ยังมีประเด็นเรื่อง การอาชีวศึกษา ในแผนนี้จะให้ความสำคัญกับโรงเรียนอาชีววะ เพราะเป็นการสร้างอาชีพให้กับ เด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจในอนาคต และเรื่องสุดท้าย เรื่องการบรรจุวิชาจริยธรรม ลงในหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆนอกห้องเรียนด้วย

ส่วนโครงการที่ทางกระทรวงศึกษาต้องวางโครงการร่วมกับสภาการศึกษาแห่งชาติ มี ๒ ข้อด้วยกัน ข้อแรก คือ ทำอย่างไรถึงจะเป็นการปฏิบัติที่สนองความต้องการของสภาการศึกษา และข้อสองคือ การแก้ไข ปัญหาสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยปัญหาที่ต้องแก้ไขในขณะนี้คือการทำให้เรียนให้เพียงพอ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๖

“คำปราศรัย เรื่องแผนการศึกษาชาติ”, ๒๕๐๓.

เอกสารที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยชุดนี้ได้อธิบายถึงจุดประสงค์ของการนัดประชุมครั้งนี้ เพื่อให้บรรดาครูใหญ่ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติฉบับใหม่ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้อธิบายถึงประวัติความเป็นมาของแผนการศึกษาว่ามีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๘ ดังนั้นเรื่องแผนการศึกษา ชาติจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่แผนการศึกษาฉบับนี้ได้มีการเติมคำว่า “แห่ง” ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกาลสมัย และยังคงสอดคล้องกับแผนการเศรษฐกิจและการปกครอง

ก่อนที่จะมีการร่างแผนการศึกษาฉบับดังกล่าว ได้มีการถกเถียงกันว่า การขยายการศึกษาภาคบังคับ ๗ ปี นั้นจะเรียกชื่อเป็นชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา เพราะของเดิมนั้น เมื่อจบ ป.๔ ก็จะต่อชั้น ม.๑ และเมื่อขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น ๗ ปี จะใช้ชื่ออย่างไรดี ในเรื่องนี้ หม่อมหลวงปิ่น มีความเห็นว่า ชื่อนั้นไม่ใช่เรื่องสำคัญ สิ่งที่สำคัญกว่าคือเนื้อหาสาระเสียมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ท่านอยากจะขยาย การศึกษาภาคบังคับให้เรียน ๑๘ ปี ส่วนปัญหาของโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับ คือ ขาดแคลน งบประมาณ ขาดแคลนครู ขาดแคลนอาคารสถานที่และโรงเรียน

ในแผนการศึกษาฉบับนี้ ยังได้เน้นด้านการอาชีวศึกษา เมื่อเด็กเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ ๗ ปี แล้วก็สามารถเลือกได้ว่าจะเรียนต่อสายอาชีพหรือสายสามัญ และถ้าหากเด็กเลือกเรียนสายสามัญแล้ว เมื่อ จบชั้น มศ.๓ ก็สามารถเลือกมาเรียนต่อในสายอาชีววะได้ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มาเรียนตามความต้องการ ของตน นอกจากนี้ โรงเรียนอาชีวศึกษานั้นยังได้เปิดหลายหลักสูตรและหลากหลายสาขาวิชาด้วยเช่นกัน

ด้านการใ้วิชาจริยธรรมตามแผนการศึกษานั้น ท่านมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า วิชาจริยธรรมจะให้
ได้ผล ครูทุกคนจะต้องสอนจริยธรรมให้เด็ก จะเถียงว่าเป็นหน้าที่ของครูจริยธรรมไม่ได้ ควรสอดแทรก
เรื่องจริยธรรมลงไปในกิจกรรมของโรงเรียนด้วย ท่านยังได้อธิบายวิชาจริยธรรมเสียใหม่ว่า เป็นวิชาว่าด้วย
มารยาท การอบรมความประพฤติ ไม่ใช่เป็นวิชาพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับวัดวาอาราม แต่วิชาจริยธรรมนี้
จะช่วยใ้เด็กอยู่ในสังคมนี้ได้ดีและมีคุณภาพ

เรื่องปัญหาด้านยาเสพติด ท่านได้กล่าวแก่บรรดาครูใหญ่ว่า อย่าไปทำโทษเด็ก เพราะเด็กเหล่านี้
ได้รับโทษพอแล้ว สิ่งที่ครูใหญ่ควรทำคือ พาไปพบแพทย์เพื่อใ้ให้นำไปบำบัดรักษาต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว
เด็กจะได้อั้กล้าเข้าหาครู เพราะเชื่อว่าครูนั้นจะใ้ความช่วยเหลือพวกเขาได้

ในช่วงท้ายของการปราศรัย เป็นการเปิดโอกาสใ้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ซักถามปัญหา ข้อข้องใจและ
เสนอข้อเสนอนะต่าง ๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๗

“คำบรรยายเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการใน
ที่ประชุมข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ณ หอประชุมโรงเรียนสตรีวัฒโนทัยพายัพ จ.เชียงใหม่ ๑๕
พฤศจิกายน ๒๕๐๓”, ๒๕๐๓-๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้ใ้บันทึกคำบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ต่อบรรดาครูอาจารย์จากจังหวัด
เชียงใหม่ ลำพูนและลำปาง โดยได้อั้กล่าวถึงสภา ๒ สภาอันเกี่ยวข้องกับครู อันได้แก่ ครูสภาและสภา
การศึกษาแห่งชาติ ครูสภานั้นมีมา ๑๕ ปีแล้ว หน้าที่ของครูสภานั้น จะดูแลเกี่ยวกับครูทั้งหมด ไม่ว่าจะ
การทำงานเพื่อครู ความดีความชอบครู โดยครูทั่วประเทศจะเป็นสมาชิกครูสภา และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานอำนวยการโดยตำแหน่ง ส่วนสภาการศึกษาแห่งชาติ เป็นสภาที่ใหม่กว่า
ครูสภา โดยมีอายุเพียง ๑ ปี มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรต่างๆ การวางรูปแบบการศึกษา การ
วางแผนและโครงการต่างๆ โดยมีสมาชิก ๘๐ คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ส่วนตัว
หม่อมหลวงปิ่น ใ้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการบริหาร ซึ่งจะไม่สามารถออกเสียงใ้ได้ในสภาได้

นอกจากนี้ หม่อมหลวงปิ่น ได้อธิบายกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ใ้บรรดาครูได้ฟัง ว่ามี
การเปลี่ยนแปลงในด้านใ้บ้าง มีสาระสำคัญอย่างไร และกระทรวงศึกษาธิการใ้มีนโยบายอย่างไร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๘

“โครงการศึกษา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ บรรยายในการ
ประชุมวารนิเทศก์ ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารชี้แจงที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการใ้
ชี้แจงว่าโครงการของรัฐบาลจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ โครงการ ๓ ปี และโครงการ ๖ ปี ซึ่งโครงการ

๖ ปี จะแบ่งโครงการออกเป็น ๒ ช่วง คือ ๓ ปีแรก กับ ๓ ปีหลัง โครงการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการก็แบ่งเช่นเดียวกันกับโครงการของรัฐบาล ซึ่งโครงการของกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้นมีอยู่กว่า ๕๔ โครงการด้วยกัน โดยหม่อมหลวงปิ่น ได้กล่าวถึงเฉพาะโครงการสำคัญเท่านั้น

ในช่วงแรก หม่อมหลวงปิ่นได้กล่าวถึงโครงการของกรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นกรมสามัญศึกษา ว่าด้วยการขยายงานของกรมโดยเพิ่มขึ้น ป.๕ ป.๖ และ ป.๗ อยู่ในความดูแลของกรมสามัญศึกษา สำหรับการศึกษาระดับอนุบาล ทางกระทรวงเห็นว่าการศึกษาชั้นอนุบาลนั้นมีประโยชน์มาก เพราะจะเป็นตัวอย่างให้แก่โรงเรียนราษฎร์ในการจัดชั้นอนุบาล การศึกษาประถมศึกษา ทางกระทรวงจะเพิ่มโรงเรียนประชาบาลให้มากขึ้นและต้องบรรจุครูเพิ่มขึ้น ในเบื้องต้นอาจจะต้องอารทนายสงฆ์มาช่วยเป็นครู มีการจัดตั้งโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์สำหรับเด็กในพื้นที่ห่างไกลและการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสอนคนหูหนวกในภูมิภาค, การวิสามัญศึกษา คูแลชั่นเตรียมอุดม ซึ่งเดิมมีแห่งเดียวตั้งอยู่ที่ถนนพญาไท ขณะนี้ได้ขยายไปพอสมควรและทางกระทรวงศึกษาธิการมีโครงการเพิ่มโรงเรียนเตรียมอุดมในทุกจังหวัด กรมอาชีวศึกษามีโครงการปรับปรุงโรงเรียนทุกประเภท โดยเฉพาะประเภทเกษตรกรรม ซึ่งจะเพิ่มโรงเรียนเกษตรเคลื่อนที่และโรงเรียนเกษตรแผนใหม่ และสุดท้ายงานฝึกหัดครูจะมีโรงเรียนอยู่ ๒ ประเภทที่เกี่ยวข้องกับงานฝึกหัดครู คือ โรงเรียนฝึกหัดครูประเภท ปริญญาและประเภทประกาศนียบัตร โดยมีเป้าหมายว่าจะผลิตครูให้ได้ปีละ ๕,๐๐๐ คน

นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอาทิเช่น โครงการ G.E.D (โครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค) เพื่อให้เด็กทุกคนมีที่เรียนและมีคุณภาพ โดยท่านมีแนวความคิดว่าจะต้องพัฒนาโรงเรียนตามหัวเมืองให้ดีกว่ากรุงเทพฯ เพื่อป้องกันปัญหาเด็กต่างจังหวัดเข้ามาเรียน โรงเรียนในกรุงเทพฯ เป็นจำนวนมาก , การจัดอุดมศึกษาที่เชียงใหม่ โดยได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้น เพื่อให้โอกาสเด็กในภูมิภาคได้เรียนในระดับอุดมศึกษา, โครงการแก้ปัญหาเรื่องศีลธรรม, โครงการเรื่องการลูกเสืออนุภาคเยาวชนและบ้านเยาวชนและโครงการสุดท้ายที่ท่านได้กล่าวถึงคือโครงการสร้างหอสมุดจำลองและโครงการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์หอสมุดแห่งชาติ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๖๕

“บทความเรื่องพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้าฯ และเรื่องการจัดกองลูกเสือป่าและลูกเสือ ลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกครบรอบ ๕๐ ปีลูกเสือ”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ ซึ่งบทความดังกล่าวเขียนขึ้นเพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการสถาปนากิจการลูกเสือแห่งชาติ ในบทความดังกล่าวนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ยังได้พูดถึงประสบการณ์ของท่านในการเป็นลูกเสือป่าในขณะที่เข้าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง นอกจากนี้ยังมีเอกสารปรากฏผู้เขียนว่าด้วยประวัติกองเสือป่าและการจัดตั้งกองเสือป่า

พุทธศักราช ๒๕๐๔ – ๒๕๐๗

(กล่อง๗)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗๔	“คำปราศรัยในพิธีเปิดการประชุมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗๕	“โอวาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ตรวจการกรมพลศึกษา”, ๒๕๐๔.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗๖	“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดงานนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ของโรงเรียนส่วนกลาง ณ หอประชุมโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗๗	“คำกล่าวในโอกาสต่างๆของท่านรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๗๘	“Address of H.E Momluang Pin Malakul Minister of Education Thailand at the Opening Session of the Regional Workshop on the Critical Problems for Research Relative to Primary Education Held at the International Institute for Child Study Bangkok Thailand on 1st September 1961”, ๒๕๐๔.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๐	“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสประกอบพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพตัดผม ณ หอประชุมคุรุสภา”, ๒๕๐๕.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๕	“รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบทูลสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ในพิธีเปิดอาคาร “ศรีสังวาลย์” ในโรงเรียนจิตตอารีของมูลนิธิช่วยคนโอดรื้อน จังหวัดลำปาง ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๖	“ปาฐกถาพิเศษ “มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดงในที่ประชุมชุมนุมการศึกษาเชียงใหม่ลำพูน ณ พุทธสถานเชียงใหม่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๗	“คำปราศรัย ของ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีแจกประกาศนียบัตร ป.ม.ศ. ณ ศูนย์กลางอบรมการศึกษา ผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๘	“Address of The Minister of Education at the Certificate of Achievement Ceremony Kuru Sapha Bangkok 18th January 1962”, ๒๕๐๕.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๘๙	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสอันคล้ายวันสถาปนาวิทยาลัยศึกษา ๑ มกราคม ๒๕๐๕ ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๕.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๐	“คำกล่าวเปิดประชุม การทำรายการสอนสังคมศึกษา”, ๒๕๐๕.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๑	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดการ อบรมวิชาโภชนาการ เกษตรและอนามัย ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๓	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภาในงานวัน ครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๔	“คำปราศรัยและโอวาทของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเนื่องในพิธีมอบประกาศนียบัตร แก่นักเรียนชั้น ป.ก.ศ. ป.ก.ศ.สูง และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ณ หอประชุมวิทยาลัยครู เทพสตรี ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๕	“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๖	“คำปราศรัยในการประชุมสามัญคุรุสภา ประจำปี ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๗	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในวัน คล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ๑ เมษายน ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๙๘	“คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาโต๊ะครูในภาคการศึกษา ๒ ครั้งที่ ๕/๒๕๐๖ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ คุรุสภา สัมมนาการ กรมสามัญศึกษา พญาไท ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๑๕๕	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๑	“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ ๒๕๐๖-๒๕๐๗”, ๒๕๐๖-๒๕๐๗.
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๒	“คำปราศรัยของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดโรงเรียนราชประชา- นุกเคราะห์ ๓ จังหวัดชุมพร ๒ ตุลาคม ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๗๔

“คำปราศรัยในพิธีเปิดการประชุมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการปราศรัย ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรว่าด้วยเรื่อง การแนะแนวการศึกษาซึ่ง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา เห็นว่าเรื่องการแนะแนวการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีประโยชน์เป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องที่มีปัญหาเหมือนกัน ช่วงเวลาดังกล่าวมีปัญหาเรื่องเด็กในภูมิภาคไม่เรียนโรงเรียนในจังหวัดของตนแต่กลับมาสักรเรียน โรงเรียนในพระนคร เมื่อเข้าไม่ได้จึงต้องกลับไปโรงเรียนเก่า อีกปัญหาคือ จำนวนเด็กที่เรียนต่อในระดับอุดมศึกษาน้อยมากเมื่อเทียบกับชั้นประถม คิดเป็นอัตราส่วนเพียง ๑ ใน ๑๐๐ เท่านั้น ฉะนั้นการแนะนำแนวทางของผู้ใหญ่ ครูบาอาจารย์จึงมีความสำคัญมาก เพื่อเป็นการชี้แนะแนวทางในการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของเด็ก นอกจากนี้สมาคมครูผู้ปกครองจะต้องมีบทบาทในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๗๕

“โอวาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ตรวจการกรมพลศึกษา”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นผู้ตรวจการกรมพลศึกษา โดยได้กล่าวตอบรายงานต่อท่านอุปนายก โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาของกิจการลูกเสือที่ต้องสะดุดลงหลังจากสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องฟื้นฟูกิจการลูกเสือให้เฟื่องฟูดังสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สาเหตุสำคัญที่ทำให้กิจการลูกเสือล่าช้าลง คือ ขาดผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีความสามารถ การจัดการอบรมครั้งนี้ก็เพื่อเป็นพัฒนาศักยภาพของผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้เทียบเท่าสากลนั่นเอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๗๖

“คำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดงานนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ของโรงเรียนส่วนกลาง ณ หอประชุมโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.

เอกสารชุดนี้เป็นการกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่ออธิบดีกรมวิสามัญศึกษาในพิธีเปิดงานนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ฯ โดยได้กล่าวชมเชยถึงวัตถุประสงค์ในการจัดนิทรรศการครั้งนี้ว่า มีขึ้นเพื่อให้เด็กสนใจและให้ความสำคัญกับวิชาวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น

นิทรรศการนี้ยังมีกิจกรรมให้เด็กทำการทดลองวิทยาศาสตร์อีกด้วย นิทรรศการดังกล่าวนี้จึงเป็นประโยชน์กับทั้งครูและนักเรียน โดยครูจะได้รับความรู้ในการสอนเพิ่มขึ้น ส่วนนักเรียนก็จะเกิดความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงกลวิทยาศาสตร์และการตอบปัญหาประกอบนิทรรศการที่นักเรียนชื่นชอบอย่างยิ่ง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๗๗

“คำกล่าวในโอกาสต่างๆของท่านรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๔”, ๒๕๐๔.

เอกสารดังกล่าวเป็นการรวบรวมคำปราศรัยในโอกาสต่างๆของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีเรื่องต่างๆดังนี้

๑. คำปราศรัยของ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ๑ เมษายน ๒๕๐๔ กระจายเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันเสาร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๔ เวลา ๒๐.๔๕-๒๑.๐๑ น. มีสาระเกี่ยวกับการเริ่มใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ในวันนี้ ซึ่งขยายการศึกษาภาคบังคับจาก ๔ ปี เป็น ๗ ปี และว่าด้วยหน้าที่ของสภาการศึกษาใน ๒ ด้าน คือ การวางแผนการศึกษาแห่งชาติและการวางโครงการศึกษา
๒. คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดงานวิสาขบูชาของชุมชนส่งเสริมจริยศึกษา ณ หอประชุมคุรุสภา โดย หม่อมหลวงปิ่น ได้เน้นถึงความสำคัญของจริยธรรมศึกษา โดยท่านมีความเห็นว่าควรจะสอดแทรกจริยธรรมลงไปในทุกวิชาในทุกระดับชั้นและได้กล่าวชื่นชมชุมนุมจริยศึกษาที่ได้จัดงานดังกล่าวด้วยใจบริสุทธิ์ ไม่อยู่ในคำสั่งของใคร
๓. รายงานของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม เป็นคำรายงานของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี โดยได้รายงานเรื่องการก่อสร้างโรงเรียนวัดใหม่ช่องลมว่า โรงเรียนดังกล่าวได้สร้างขึ้นตามโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ต้องเรียนโรงเรียนที่ห่างไกลจากบ้าน เอกสารรายงานนี้มีทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
๔. คำกล่าวตอบในการเปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูปอเนาะในภาคการศึกษาที่ ๒ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ คุรุสภามหาการ กรมสามัญศึกษา พญาไท วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๔ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวตอบรายงานของท่านปลัดกระทรวง มีใจความว่าท่านพอใจในงานการส่งเสริมปอเนาะและแสดงความยินดีแก่ผู้แทนปอเนาะ ๒๔ สำนักที่จะได้รับพระราชทานรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๕. คำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในงานเปิดอาคารเรียนและหอประชุม โรงเรียนสตรีมหาพฤกษ์าราม ๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๔ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวบังคมทูลรายงานการก่อสร้างโรงเรียนสตรีมหาพฤกษ์ารามและกราบบังคมทูลเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทฯ ทรงกตัญญูณเปิดม่านหอประชุม
๖. คำกราบบังคมทูลของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๔ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนสาธิต นิสิตและนักศึกษาภายนอกของวิทยาลัยวิชาการต่างๆ การขยายงานที่สำคัญๆของวิทยาลัย การก่อสร้างหรือปรับปรุงและเงินทุนการศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๗๘

“Address of H.E Momluang Pin Malakul Minister of Education Thailand at the Opening Session of the Regional Workshop on the Critical Problems for Research Relative to Primary Education Held at the International Institute for Child Study Bangkok Thailand on 1st September 1961”, ๒๕๐๔.

เอกสารดังกล่าวนี้เป็นคำปราศรัยภาคภาษาอังกฤษของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการเปิดการประชุมสัมมนาระดับภูมิภาคเกี่ยวกับปัญหาสำคัญสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาซึ่งจัดขึ้นที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการศึกษาของเยาวชนคนกรุงเทพฯ ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๐๔ โดยท่านได้แสดงความขอบคุณองค์การ UNESCO ที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาโลกตามแผนการการาจีอันมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กในประเทศในแถบในแถบเอเชีย ให้มีประชากรที่รู้หนังสือมากขึ้น โดยประเทศไทย รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานตามแผนการการาจี ท่านยังได้ เน้นย้ำถึงจุดยืนด้านการศึกษาของไทยว่า นอกจากทางรัฐบาลไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาในประเทศของตนแล้ว ยังให้ความสำคัญกับงานการพัฒนาการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๐

“โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสประกอบพิธี แยกประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพตัดผม ณ หอประชุมคุรุสภา”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ได้บันทึกการให้โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพช่างตัดผมของโรงเรียนช่างตัดผมเชี่ยวชาญเกษาวัดสระเกษพระนคร โดยท่านได้แสดงความวิตกกังวลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นว่าบางคนเมื่อได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านในด้านหนึ่งไป แต่กลับไม่ประกอบอาชีพนั้น แล้วยังมาเรียนวิชาชีพอื่นอีก เรียนอยู่เรื่อยไป ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่งมั่นคงเสียที ปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องน่าวิตกอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามท่านเห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพตัดผมคงไม่เป็นดังตัวอย่างดังกล่าว เพราะอาชีพช่างตัดผมเป็นอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติและยั่งยืนเนื่องจากคนทุกคนย่อมต้องตัดผม ในตอนท้ายท่านได้อวยพรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพตัดผมทุกคนให้มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานและจะยึดอาชีพดังกล่าวประกอบอาชีพสืบต่อไป

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๕

“รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบทูลสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ในพิธีเปิดอาคาร “ศรีสังวาลย์” ในโรงเรียนจิตตอารีของมูลนิธิช่วยคนโรคเรื้อน จังหวัดลำปาง ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารดังกล่าวเป็นคำกราบบังคมทูลรายงานถวายเกี่ยวกับโรงเรียนของมูลนิธิพอสังเขป สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ซึ่งว่าด้วยประวัติการก่อสร้างโรงเรียน เมื่อ ๖ ปีมาแล้วมีการสร้างโรงเรียนกินนอน โดยแยกบุตรของผู้ป่วยที่ยังไม่ได้รับเชื้อโรคจากบิดามารดาที่ป่วยเป็นโรคเรื้อน ช่วงแรกๆมีปัญหาด้านการเงินเพราะมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ต่อมาทางรัฐบาลได้เข้ามาช่วยเหลือ เหนือสิ่งอื่นใดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์และได้ทรงชักชวนผู้มีจิตกุศลให้บริจาคเงินซื้อพันธบัตรรัฐบาลเพื่อเก็บดอกผลสำหรับเลี้ยงนักเรียนได้ทุกปี ด้วยความอุปการะข้างต้นจึงทำให้โรงเรียนสามารถขยายงานการสอนซึ่งขณะนั้นได้สอนเด็กตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยเน้นให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตัวเอง และให้เด็กที่โตกว่าคอยดูแลเด็กๆที่เล็กกว่าเพื่อให้เด็กนั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๖

“ปาฐกถาพิเศษ “มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดงในที่ประชุมชุมนุมการศึกษาเชียงใหม่ลำพูน ณ พุทธสถานเชียงใหม่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการปาฐกถาของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้แสดงปาฐกถา เรื่องการพิจารณาจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายการศึกษาระดับชั้นอุดมศึกษา ในส่วนภูมิภาค ท่านได้มีแนวคิดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ว่าจะให้มีการสร้างโรงเรียนกินนอนขึ้นมา โดยจะเรียกว่าวิทยาลัย เด็กที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะต้องผ่านวิทยาลัยแห่งนี้ก่อน โดยรูปแบบของมหาวิทยาลัยจะไม่เป็นตามแบบอังกฤษ แบบอเมริกา หรือแบบฝรั่งเศส แต่จะเป็น มหาวิทยาลัยในแบบเชียงใหม่เอง ท่านเห็นว่าสิ่งที่ดีที่สุดคือ สิ่งที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นมากที่สุด สำหรับ แนวทางในการวางหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนั้นจะเน้นให้นิสิตมีความรู้รอบด้าน มิใช่ว่าเป็นนิสิตคณะ แพทยศาสตร์จะไม่รู้ภาษาไทยเบื้องต้นเลยก็ไม่ได้ ส่วนด้านเนื้อหาวิชาการศึกษาจะเน้นการฟังปาฐกถากับการ ค้นคว้าไปพร้อมๆกัน จะไม่เน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่งและในเบื้องต้นจะเปิดสอน 5 สาขาวิชาคือ อักษร ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์และนิติศาสตร์ แต่ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และ สถาปัตยกรรมศาสตร์ก็มีแนวโน้มจะเปิดในเวลาถัดมา นอกจากนี้ท่านยังได้มีความมุ่งหมายจะให้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการ โดยเป็นศูนย์กลางความรู้ในท้องถิ่นนั้นๆ และเน้นให้มีการทำงาน วิจัยค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้วิชาการนั้นไม่ล้าสมัยและก้าวทันสภาพสังคม โดยการทำวิจัยนั้นอาจารย์ อาจดิ่งนิสิตเข้ามาช่วยทำได้ เพราะจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของนิสิตอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๗

“คำปราศรัย ของ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีแจกประกาศนียบัตร ป.ม.ศ. ณ ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็น สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่ไม่เหมือนสถาบันการศึกษาแห่งอื่นเพราะได้รับความร่วมมือจากต่างประเทศในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ด้วย โดยทางสหประชาชาติได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความช่วยเหลือในระยะแรก ในการปราศรัยครั้งนี้ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้เตือนสติแก่ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวว่าในการทำงานร่วมกับชาวบ้าน จะต้องเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน อย่าไปสั่งชาวบ้านอย่างเดียว จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการทำงานพัฒนาชนบทก็จะต้องทำให้เข้ากับคนในหมู่บ้านให้ได้และทำให้ชาวบ้านเห็นว่าเราเป็นคนที่มีความ มีใช้เป็นคนที่ดีคอยคิดวางแผนการดำเนินชีวิตของพวกเขาและที่สำคัญที่สุด

ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวต้องมีใจรักที่จะทำและสนุกกับงานตลอดเวลา งานดังกล่าวจึงจะออกมาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๘

“Address of The Minister of Education at the Certificate of Achievement Ceremony Kuru Sapha Bangkok 18th January 1962”, ๒๕๐๕.

เอกสารดังกล่าวเป็นคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในพิธีแจกประกาศนียบัตร ณ กรุงสฟาท่านได้แสดงความขอบคุณทางสหรัฐอเมริกาที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมมาตรฐานตะวันตกและทาง USOM ที่ร่วมมือกับทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาให้ทันสมัย พร้อมกันนี้ท่านได้เน้นย้ำถึงเรื่องการพัฒนาการศึกษาว่าเป็นงานที่ยากยิ่งนักแต่จะมีประโยชน์แก่ประเทศชาติมาก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๘๙

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสอันคล้ายวันสถาปนาวิทยุศึกษา ๑ มกราคม ๒๕๐๕ ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๐๕.

ในเอกสารเกี่ยวกับคำปราศรัยชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงการพัฒนาการด้านศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขึ้นทั่วทุกจังหวัดทุกอำเภอในประเทศไทย แนวคิดการขยายการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO ที่ต้องการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น ๗ ปี อีกทั้ง ๑๘ ประเทศแถบเอเชีย UNESCO ยังได้ตั้งให้ประเทศไทยเป็นศูนย์การของแผนการดังกล่าวอีกด้วย นอกจากนี้เรื่องที่สำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติเรื่องหนึ่งคือการปรับปรุงการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีหลักสูตรที่หลากหลายมากขึ้น เช่น วิชาการ โรงแรม โรงเรียนเกษตรกรรมแผนใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้ยังมีการแทรกจริยธรรมในวิชาต่างๆ ในทุกระดับชั้น ส่วนเรื่องการพัฒนาวิทยุศึกษา ท่านมีความตั้งใจจะเพิ่มชั้นการเรียนการสอนทีละชั้นจนถึงชั้นมัธยมปลาย โดยโครงการวิทยุศึกษานั้นมีผู้เชี่ยวชาญจากประเทศออสเตรเลียมาให้ความช่วยเหลือ การจัดวิทยุศึกษามีขึ้นเพื่อให้โรงเรียนในท้องที่ชนบทที่ได้รับบทเรียนที่ดีขึ้นเพื่อให้คุณภาพทัดเทียมกันทุกโรงเรียนและทำนุทางวิทยุศึกษาได้มีความพยายามจะขยายงานวิทยุโรงเรียนให้ครบ ๑๒ ภาคทั่วประเทศ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๙๐

“คำกล่าวเปิดประชุม การทำรายการสอนสังคมศึกษา”, ๒๕๐๕.

เอกสารดังกล่าวเป็นการรวบรวมและถอดถ้อยคำจากเครื่องบันทึกเสียง มีเอกสารการประชุมดังนี้

๑. คำกล่าวเปิดประชุมอบรมครู ภาคการศึกษา ๕-๑๐-๑๑ รุ่นพิเศษที่พญาไท โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาไทย ในส่วนประถมศึกษา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีความเห็นว่า เรื่องการอ่านหนังสือไทย วิชาเลขเบื้องต้น ประวัติศาสตร์ไทย เป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องบรรจุไว้ในหลักสูตร สอนให้เด็กนั้นรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มุ่งเน้นให้รักความเป็นไทยและที่สำคัญที่สุดคือสอนให้เด็กมีความกตัญญูต่อบิดามารดา สำหรับวิธีการสอนจะใช้วิธีถามตอบ เน้นให้เด็กคิดและมีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เน้นย้ำว่า การประถมศึกษานั้นไม่ใช่เรื่องต่ำต้อยแต่อย่างใด แต่จะเป็นฐานที่ต่อยอดไปถึงระดับมัธยมและอุดมศึกษาต่อไป ดังนั้นแนวทางในการจัดหลักสูตรย่อมแตกต่างไปจากชั้นมัธยมศึกษาและชั้นอุดมศึกษา
๒. คำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการศึกษาธิการในการเปิดประชุมการทำรายการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาสำหรับภาคการศึกษา ๕-๑๐-๑๑ ณ ครูสัมมนาการ การศึกษา ภาคการศึกษา ๕ อุตรธานี เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ในการนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีความมุ่งหวังให้การทำงานมีความสอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อยกระดับความรู้ทางวิชาการและคุณธรรมของประชาชนและได้วางหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาโดยได้รวมหลายๆ วิชาเข้าด้วยกัน อาทิเช่น วิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้รู้จักโลก รู้จักเพื่อนบ้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือให้เด็กรักชาติและภูมิใจในชาติของตน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๒

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดการอบรมวิชาโภชนาการ เกษตร และอนามัย ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ขอบคุณกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่ให้ความร่วมมือกับกรมฝึกหัดครูในการจัดการอบรมวิชาโภชนาการ เกษตร และอนามัย ซึ่งเรื่องดังกล่าวมีสำคัญกับเรื่องการกินคืออยู่ดีของประชาชนอย่างมาก และในการอบรมครูครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีความต้องการให้ครูมีความรู้ด้านโภชนาการ เกษตรและอนามัย เพื่อที่จะได้นำความรู้ดังกล่าวไปช่วยในการพัฒนาชนบทในอีกทาง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๓

“เรื่อง คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการครูสภาในงานวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ถึงแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ที่มุ่งจะปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียน ในการนี้ได้เน้นย้ำให้บรรดาครูอาจารย์จะต้องเตรียมตัว

และดำเนินการให้ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอีกด้วย เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ท่านยังได้กล่าวถึง “ระเบียบว่าการสอบชุดครู” เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาของครูให้สูงขึ้นเช่นเดียวกับการที่กระทรวงศึกษาธิการมีโครงการจะยกระดับจะยกความรู้ของนักเรียน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๔

“คำปราศรัยและโอวาทของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่นักเรียนชั้น ป.กศ. ป.กศ.สูง และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ณ หอประชุมวิทยาลัยครูเทพสตรี ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยและโอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่ได้เน้นย้ำให้ทุกคนให้ความสำคัญกับงานครู เพราะการออกไปสอนหนังสือจะต้องสอนให้เด็กรู้จักคิด ใช้ความรู้ และใช้สติปัญญา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ก็ได้เปรียบเทียบการเป็นครูว่าเหมือนเป็นแพทย์ที่ต้องคอยรักษาผู้ป่วย โดยครูจะเป็นผู้คอยรักษาสมอง และท่านยังได้เน้นย้ำถึงหน้าที่ของครูว่ามีหน้าที่ต้องดูแลเด็กตลอดเวลาไม่ใช่เฉพาะเวลาเรียนเท่านั้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๕

“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารดังกล่าวเป็นการรวบรวมคำปราศรัยในโอกาสต่างๆของ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีเรื่องต่างๆดังนี้

๑. Message from H.E. the Minister of Education of Thailand on the occasion of the Inauguration Ceremony of the Exhibition of Thai Works of Art in Japan เป็นข้อความจาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แสดงความยินดีที่รัฐบาลญี่ปุ่นและบริษัท นิซอน เกอิไซ ชิมบุน ได้จัดให้มีการแสดงศิลปวัตถุไทยที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะเป็นการเชื่อมสัมพันธที่ดีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นและเป็นช่องทางที่ทำให้ญี่ปุ่นได้รู้จักไทยมากขึ้น
๒. คำกล่าวตอบในการปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูปอเนาะในภาคศึกษา ๒ ครั้งที่ ๑ ของท่าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ หอประชุมคุรุสภา ถนนประชาธิปไตย วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ หม่อมหลวงปิ่น ได้กล่าวตอบในพิธีปิดการประชุมสัมมนาโต๊ะครูปอเนาะโดยได้พูดถึงศาสนาอิสลามว่าเป็นศาสนาซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในพื้นที่ภาคใต้ และทางรัฐบาลก็ได้เห็นเช่นนี้เหมือนกันจึงได้หาทางส่งเสริมศาสนานี้ในหลายๆทางด้วยกันไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมสัมมนาครั้งนี้ การออกคำซ่อมแซมมัสยิด เป็นต้น

๓. คำกล่าวตอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตริตาภรณ์มงกุฎไทย ของ นายพิศาล นางวิไล รัตตกุล วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๕
๔. รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารท้องฟ้าจำลองและหอดูดาว ๗ กันยายน ๒๕๐๕ ทางสภาการศึกษาแห่งชาติได้วางโครงการต่างๆเพื่อเสริมสร้างศีลธรรมจรรยาให้แก่เยาวชน เช่น โครงการสร้างห้องสมุด โครงการสร้างสนามกีฬาและหนึ่งในนั้นก็มีโครงการสร้างอาคารท้องฟ้าจำลองและหอดูดาวอีกด้วย ซึ่งโครงการดังกล่าวก็ได้ความช่วยเหลือจากบริษัทคาร์ล ไซส์ ประเทศเยอรมันนี การสร้างท้องฟ้าจำลองขึ้นก็เพื่อให้เป็นสถานที่ราชการ แหล่งศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
๕. คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูปอนาะในภาคการศึกษา ๒ ครั้งที่ ๔/๒๕๐๕ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ ครุสัมมนาการ กรมสามัญศึกษา พญาไท วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงการปรับปรุงปอนาะว่าจะปรับปรุงให้ดีขึ้นภายในวันสองวันยอมทำไม่ได้ เพราะ โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทางกระทรวงนั้นก็มีความพยายามจะปรับปรุงให้ดีที่สุด โดยได้มีการจัดการสัมมนาขึ้นเพื่อให้บรรดาโต๊ะครูปอนาะมีความรู้ให้ทันสถานการณ์โลก
๖. The Address of M.L. Pin Malakul Minister of Education at the Third Far East Regional Scout Conference in December, 1962 Sala Santitham, Bangkok เป็นคำปราศรัยของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการประชุมลูกเสือระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้พูดถึงกิจการลูกเสือว่าเป็นเหมือนพี่น้องกันทั่วโลก โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียซึ่งมีความคล้ายเคียงในด้านภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม และพูดถึงกิจการลูกเสือในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนกิจการลูกเสือ การสร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธที่จังหวัดชลบุรี เป็นต้น
๗. คำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๕ โดยได้รายงานจำนวนนิสิตนักศึกษาในแต่ มหาวิทยาลัย การขยายงานต่างๆ การก่อสร้างอาคารและเงินทุนการศึกษา
๘. รายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เนื่องในพิธีเปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองขึ้นวูดแบดจ์ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ณ ค่ายลูกเสือพระพุทธราย จังหวัดสระบุรี เป็นคำกล่าวรายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ต่อนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักสูตรลูกเสือโดยมีใจความว่า เดิมนั้นประเทศไทยมีหลักสูตร

ลูกเสือไม่เหมือนประเทศอื่นๆ แต่ต่อมาเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงได้ใช้หลักสูตรตาม ศูนย์ฝึกวิชาผู้กำกับลูกเสือ โลกที่กิลเวลล์ปาร์ค ประเทศอังกฤษ และได้ส่งผู้บังคับบัญชา ลูกเสือหลายคนไปดูงานที่ประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้สร้างค่ายลูกเสือในประเทศไทย ที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อว่า “ค่ายลูกเสือวชิราวุธ”

๕. คำกราบบังคมทูลกิจการทั่วไปของโรงเรียน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กราบบังคมทูล รายงานว่าด้วยกิจการของวชิราวุธวิทยาลัยที่ได้ปฏิบัติมาในรอบปีการศึกษา ๒๕๐๘ ไม่ว่าจะ เป็นด้านวิชาการ ด้านสังคมและการกีฬา ด้านการก่อสร้าง และการบริจาค
๑๐. คำกราบบังคมทูลเปิดอาคารอำนวยการและพิพิธภัณฑสถานของโรงเรียน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวคำกราบบังคมทูลในนามของวชิราวุธวิทยาลัย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้แสดงความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมในการที่เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดอาคารอำนวยการและพิพิธภัณฑสถานของวชิราวุธวิทยาลัย
๑๑. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๕ โดยท่านได้กล่าวในงานรับรองสมาชิกสมาคมวัฒนธรรม ไทย-เยอรมัน
๑๒. คำกราบบังคมทูลของนายกษามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๕ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในนามของคณะกรรมการประสานงานแห่งสยามสมาคม ได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูลให้ทรงทราบเกี่ยวกับการเปิดห้องสมุดใหม่ซึ่งจะใช้เป็น สำนักงานของหน่วยค้นคว้าของสมาคม โดยสมาคมนี้ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อค้นคว้าศิลปวิทยา ของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๖

“คำปราศรัยในการประชุมสามัญคุรุสภา ประจำปี ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ชี้แจงการปฏิบัติงานตลอดปีนี้รวมถึงสถิติงบประมาณ ประจำปีเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา โดยได้ชี้แจงในหลายๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณที่มี จำกัด ซึ่งทำให้ต้องบริหารการเงินให้สมดุลและคุ้มค่าที่สุด เรื่องหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติในการ ดูแลเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ ความพยายามในการเพิ่มโรงเรียนอาชีวศึกษาและปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหา ด้านคุณภาพ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัญหาว่านักเรียนเรียนจบ ไปแล้วไม่ทำงานในสายอาชีพที่เรียน เป็นต้น, เรื่องการจัดตั้งสำนักเศรษฐกิจการศึกษาและการกู้เงินเพื่อ การศึกษา

นอกจากนี้ยังมีเอกสารเกี่ยวกับนักเรียนโรงเรียนประชาบาลสอบไล่ตก ในช่วงปี ๒๕๐๖ มีนักเรียน ประชาบาล ชั้น ป.๑ ถึง ป.๔ อยู่ประมาณสามล้านคน สอบไล่ตกประมาณหกแสนคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๒

โดยประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นอัตราเด็กสอบตกค่อนข้างสูง โดยทางกระทรวงศึกษาธิการได้สนใจในปัญหาดังกล่าวและหาทางแก้ไขดังต่อไปนี้ การแก้ไขระเบียบการวัดผลการศึกษา การบรรจุครูที่มีวุฒิการศึกษา การอบรมครูที่มีวุฒิต่ำ การจัดให้มีศึกษานิเทศก์ประจำภาค ประจำจังหวัด การจัดตั้งชั้นเล็กในโรงเรียนประชาบาลเพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมก่อนส่งขึ้นชั้น ป.๑ (อนุบาล) การทดลองจัดชั้นพิเศษช่วยเด็กเรียนช้า และการจัดวิทยุโรงเรียนเพื่อส่งบทเรียนไปยังนักเรียนในชนบท

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๖

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ๑ เมษายน ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้เป็นเอกสารคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้กล่าวทางวิทยุกระจายเสียง โดยได้พูดถึงความสำคัญของวันที่ ๑ เมษายน ว่านอกจากจะเป็นเกิดของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังเป็นวันเปลี่ยนปีการศึกษาอีกด้วย ในปีการศึกษา ๒๕๐๖ จะมีการเพิ่มขึ้นประถมศึกษาปีที่ ๗ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ และมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เป็นครั้งแรก ซึ่งโครงการนี้ได้เตรียมตัวมา ๑๒ ปีมาแล้ว เพราะเห็นว่าการศึกษาภาคบังคับ ๔ ปีนั้นไม่เพียงพอและในการเตรียมขยายชั้นการศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากงบประมาณที่ทางรัฐบาลให้ไม่เพียงพอ แต่ก็มีประชาชนจำนวนมากที่บริจาคเงินสร้างโรงเรียนและพัฒนาการศึกษา นอกจากที่สมาคมครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการอุดหนุนกิจการโรงเรียนเช่นกัน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๑๕๗

“คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาโต๊ะครูในภาคการศึกษา ๒ ครั้งที่ ๕/๒๕๐๖ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ ศูนย์สภาสัมมนาการ กรมสามัญศึกษา พญาไท ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้แสดงให้เห็นว่า หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีความพึงพอใจอย่างมากกับรายงานของรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยความพยายามในการปรับปรุงส่งเสริมสถานสอนศาสนาให้เจริญก้าวหน้าและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวมุสลิมทั้งปวง หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ยังได้เน้นย้ำถึงงานการศึกษาว่าต้องก้าวหน้าให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงด้านต่างๆ ตลอดเวลา

เอกสาร สบ. ๕.๒๗/๑๕๘

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๖”, ๒๕๐๖.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่ได้กล่าวถึงการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก ๔ ปีเป็น ๗ ปีเพื่อยกระดับความรู้ของนักเรียน การที่ประชาชนในชนบทร่วมมือกับครูในการอบรมสั่งสอนนักเรียน ท่านมีแนวคิดที่ว่าหน้าที่การอบรมเด็กมิใช่หน้าที่ของครูหรือผู้ปกครองเพียง

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ต้องเป็นความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ก็จะทำให้เด็กนั้นเป็นเด็กที่สมบูรณ์แบบ และเป็นเด็กที่มีความรู้คู่มีคุณธรรมอยู่ในใจ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๑

“คำกล่าวในโอกาสต่างๆ ๒๕๐๖-๒๕๐๗”, ๒๕๐๖-๒๕๐๗.

เอกสารดังกล่าวมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

๑. ข้อความจาก หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมโรงเรียนนานาชาติภูมิภาคเอเชีย เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๐๕ ว่าด้วยเรื่องต่างๆ ไปเกี่ยวกับระบบการศึกษาของไทยที่แบ่งโรงเรียนเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนหลวง เอกสารฉบับนี้เป็นข้อความภาษาอังกฤษ
๒. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงครบ ๑๒ ปี รอบออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๕ ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านการศึกษาและท่านยังได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาของกระทรวงฯว่ามีความสอดคล้องกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดระบบของโรงเรียน นอกจากนี้ท่านยังได้กล่าวถึงเรื่องการศึกษาดูงานด้านการศึกษาในต่างประเทศ เราต้องเลียนแบบเหมือนรูปแบบในต่างประเทศทั้งหมด เพราะในบางเรื่องอาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทย อีกท่านยังได้กล่าวถึงเรื่องอื่นๆที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา อาทิเช่น การจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมคนเป็นข้าราชการ เรื่องให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาไทยโดยส่งบุตรหลานเข้าศึกษามากขึ้น การขยายการศึกษาภาคบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการการาจีและสำคัญที่สุดคือเรื่องการให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา
๓. คำกราบบังคมทูลถึงกิจการทั่วไปของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการซึ่งมีนักเรียนสอบเข้าประโยคโรงเรียนเตรียมอุดมได้เกือบทั้งหมด ด้านกีฬาและสังคม ด้านการดนตรี กิจการของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ไปไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างอาคารเรียน หอวิทยาศาสตร์ หอประชุม และเรื่องการบริหารการเงินและวัตถุให้แก่โรงเรียน
๔. คำปราศรัยในวันสาสนูปถัมภ์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยท่านได้มีความเห็นว่า กิจการของกรมศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญและทางกระทรวงฯก็ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ จึงได้มีโครงการเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาเป็นจำนวนมากเพื่อพัฒนาคุณภาพจิตใจประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

๕. Inaugural Address of Momluang Pin Malakul, Minister of Education at the opening session of the fourth Regional Conference of National Commissions for UNESCO in Asia เป็นคำกล่าวเปิดการประชุมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการประชุมสัมมนาส่วนภูมิภาคครั้งที่ ๔ ขององค์การ UNESCO ภาควิชาภาษาอังกฤษ โดยท่านได้กล่าวต้อนรับผู้ที่มาประชุมและรายงานถึงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาการศึกษาไทย
๖. The United Nations Serves the Profession of Education by Momluang Pin Malakul, Minister of Education of Thailand เป็นคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เกี่ยวกับการศึกษาไทยที่ท่านได้กล่าวในการประชุม UN
๗. รายงานของนายกมุทนิธิอนุเคราะห์ทัศนุหนวกและมูลนิธิเศรษฐเสถียร กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในงานอนุเคราะห์ทัศนุหนวก วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ เวลา ๒๐.๓๐ น. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูหนวก งานของมูลนิธิในการพัฒนาการศึกษาเพื่อคนหูหนวก
๘. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประธานอำนวยการคุรุสภา ในงานวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๕ โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงงานคุรุตลอดปี ๒๕๐๖ โดยเฉพาะโครงการสำคัญอย่างเช่น โครงการขยายการศึกษาภาคบังคับ
๙. รายงานของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประธานอำนวยการคุรุสภา งานวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๕ ในรายงานดังกล่าวที่ท่านได้เรียนฯลฯ นายกรัฐมนตรี ให้เน้นย้ำด้านจริยธรรม
๑๐. คำกราบบังคมทูลของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในวันเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ โดยได้กล่าวถึงงานของกรมพลศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องกิจการทั่วไป การก่อสร้างสระว่ายน้ำ การปรับปรุงโรงยิมและการส่งนักกีฬาไปแข่งในต่างประเทศ
๑๑. พระบรมราโชวาทในวันเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปีวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ
๑๒. บันทึกลายมือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สำหรับหัวข้อที่จะใช้กล่าวปราศรัย เอกสารดังกล่าวมิได้ระบุว่าพูดในงานใด
๑๓. คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดนิทรรศการอุปกรณ์การศึกษา ณ ศูนย์วัสดุการศึกษา วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๖ โดยท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของอุปกรณ์การศึกษาในการเรียนการสอน โดยเน้นย้ำว่าถึงแม้ว่าครูจะมีความรู้ความสามารถ

มากเพียงใด แต่ถ้าขาดอุปกรณ์การสอนหรืออุปกรณ์การสอนนั้นไม่มีประสิทธิภาพก็ไม่สามารถทำให้เด็กเรียนได้ดีเท่าที่ควรได้

๑๔. คำกล่าวรายงานในพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคาร หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๖ โดยได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหอสมุดแห่งชาติ
๑๕. Lecture ศึกษาชั้นอำเภอและศึกษานิเทศก์ ภาคการศึกษาที่หนึ่ง ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ โดยเน้นเรื่องนโยบายที่สำคัญคือการให้ความรู้แก่ประชาชน
๑๖. คำกล่าวตอบของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดป้ายและเปิดอาคารเรียน โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ณ โรงเรียน สรรพาวุธวิทยา บางนา โดย หม่อมหลวงปิ่น ได้กล่าวถึงการจัดสร้างอาคารเรียน โดยใช้พื้นที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ เพื่อทำการก่อสร้างวิทยาการสงเคราะห์
๑๗. คำกล่าวเปิดประชุมสามัญคุรุสภาประจำปี ๒๕๐๖ ท่านได้กล่าวเปิดการประชุมสามัญคุรุสภาประจำปี ๒๕๐๖ ในการประชุมสามัญของคุรุสภาครั้งนี้ พิจารณา ๒ เรื่อง คือ เรื่อง กิจกรรมและบริการของคุรุสภาเรื่องหนึ่ง และการให้ความคิดเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการ อีกเรื่องหนึ่ง
๑๘. คำกราบบังคมทูลของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการจัดงานฉลองวันประสูติครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ในพระราชพิธีแสดงกิจกรรมในงานฉลอง ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๐๖
๑๙. รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดสระว่ายน้ำ ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๐๖ ท่านได้กล่าวถึงการจัดสร้างสระว่ายน้ำของกรีฑาสถานแห่งชาติพอสังเขป
๒๐. Speech on the Occasion of the visit of the German Cultural Delegation to Thailand by M.L. Pin Malakul , Minister of Education March 26, 1963 เอกสารดังกล่าวเป็นสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษในโอกาสที่คณะผู้แทนด้านวัฒนธรรมจากประเทศเยอรมันมาเยือนประเทศไทย เอกสารดังกล่าวมีเนื้อหาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมัน นอกจากนี้ หม่อมหลวงปิ่น ยังได้รายงานถึงความคืบหน้าของโครงการพัฒนาการศึกษาของไทยพอสังเขป
๒๑. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวในพิธีต้อนรับหน่วยงานอาสาสมัครสันติภาพอเมริกัน รุ่นที่ ๓ ณ ศาลาวันเด็ก สนามเสือป่า วันที่

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ เอกสารดังกล่าวมาพร้อมเอกสารว่าด้วยพิธีต้อนรับหน่วยอาสาสมัครสันติภาพของอเมริกัน (Peace Corps) รุ่นที่ ๓

๒๒. Address of M.L. Pin Malakul, Minister of Education at the Opening of an Exhibition of “German Painting of the 20th Century in Reproductions” at T.O.T Gallery เป็นคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดนิทรรศการแสดงผลงานวาดเขียนของศตวรรษที่ ๒๐

๒๓. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการเปิดการอบรมครูภาคฤดูร้อนของกรมวิสามัญศึกษา ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๐๖ โดยท่านได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมัธยมศึกษาต่อการพัฒนาประเทศ

๒๔. คำปราศรัยของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในวันครู ๑๖ ม.ค. ๐๖ ทางวิทยุ ท.ท.ท. ในรายการ “สัปดาห์สนทนา” เวลา ๑๗.๓๐-๑๘.๐๐ น. โดยเน้นย้ำถึงงานของครูและผู้ปกครองในการร่วมมือกันอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี

๒๕. คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนาวิทยาลัยศึกษา ๑ มกราคม ๒๕๐๖ ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๖ เวลา ๑๘.๐๐-๑๘.๒๐ น. โดยท่านได้กล่าวถึงความคืบหน้าของงานกระทรวงศึกษาธิการ และปัญหาที่พบตลอดปี ๒๕๐๕

๒๖. Address of Momluang Pin Malakul, Minister of Education at the third Graduating Exercise of the SEATO Graduate School on Engineering on 27th March 1963 เป็นคำกล่าวปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการฝึกหัดผู้สำเร็จการศึกษา รุ่นที่ ๓

๒๗. คำกล่าวตอบของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารกรมการศาสนา วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๐๖ โดยท่านได้เน้นย้ำอยู่เสมอว่าทางรัฐบาลให้ความสำคัญกับการศาสนาค่อนข้างมาก เพราะทั้งชาติและศาสนาเป็นสิ่งคู่กัน

๒๘. ร่างคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในวันมอบประกาศนียบัตรให้แก่สมาชิกใหม่ของสมาคมเกียรตินิยมอาชีวศึกษาและคำบรรยายเรื่อง “การประชุมที่ปอร์โตริโก” ซึ่งร่างดังกล่าวเป็นลายมือของท่านเอง

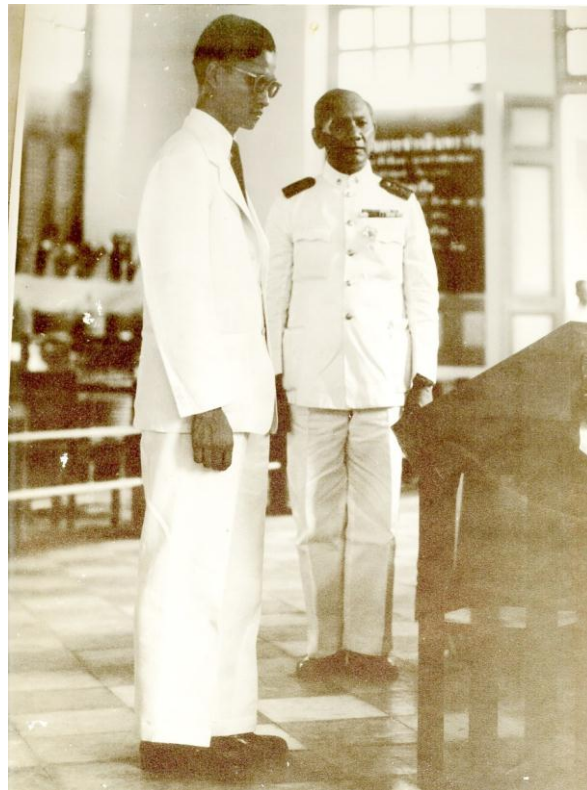
๒๙. เอกสารว่าด้วยการทดลองบรรจุอาสาสมัครอเมริกันเข้าประจำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา การทดลองทำกำหนดการประณมนิเทศมอบงานและอบรมอาสาสมัครอเมริกัน รุ่นที่ ๓ (จัดโดยหน่วยสันติภาพ) และสิ่งที่อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ควรทราบเกี่ยวกับอาสาสมัครอเมริกัน

๓๐. คำกราบบังคมทูลกิจการทั่วไปของวชิราวุธวิทยาลัยถึงกิจการของโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติมาในรอบปีการศึกษา ๒๕๐๕ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ การกีฬา การก่อสร้างอาคาร การอนามัย การจ้างครูชาวต่างประเทศ และเงินบำรุงโรงเรียน
๓๑. เอกสารลายมือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เรื่อง “ไว้อาลัย” ไม่ปรากฏสถานที่ที่ทำการปราศรัย โดยเรื่องดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความตายของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่น่าเศร้า

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๒

“คำปราศรัยของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓ จังหวัดชุมพร ๒ ตุลาคม ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารคำปราศรัยฉบับนี้มีได้ใช้ในวันจริงเพราะได้อามาส่งให้ทันทีขณะพูด มีลายมือของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล พร้อมลายเซ็นกำกับไว้ โดยร่างคำปราศรัยนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงเรียนประชานุบาลและการจัดการศึกษาด้านวิชาการและการก่อสร้างปรับปรุงอาคารในจังหวัดชุมพร

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กราบบังคมทูลถวายรายงานแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๕๐๓ – ๒๕๑๑

(กล่อง๘)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๓	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงฯ ครบ ๗๒ ปี ๑ เมษายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๔	“โอวาทของประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ให้แก่ลูกเสือที่มาถวายบังคมพระบรมรูปรัชกาลที่ ๖ ณ สวนลุมพินี ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๕	“คำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดอาคารท้องฟ้าจำลองกรุงเทพฯ จังหวัดพระนคร ๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๖	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในโอกาสวันเปิดกระจายเสียงภาควิทยุโรงเรียน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกองประชาสัมพันธ์ เขตขอนแก่น ๑๔ กันยายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๗	“รายงานการเปิดประชุมสามัญคุรุสภา ประจำปี ๒๕๐๗ ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”, ๒๕๐๗.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๘	“คำกราบบังคมทูลของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดอาคารเรือน “วชิรญาณวงศ์” ณ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๐๕	“รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบพูลสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ในพิธีเปิดอาคารมหิตล โรงเรียนจิตต์อารี จังหวัดลำปาง ๑๒ พ.ย. ๒๕๐๗” ,พ.ศ. ๒๕๐๗.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๐	“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงของประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗” , ๒๕๐๗.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๑	“หัวข้อบรรยายเรื่องการศึกษาของประเทศไทย ณ วิทยาลัยการทัพบก” , ๒๕๐๗-๒๕๐๘.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๒	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในการประชุมครูและอาจารย์โรงเรียนต่างๆ ในส่วนกลาง ณ นครสภา” , ๒๕๐๘.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๓	“คำกล่าวเนื่องในการประชุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแก้ปัญหาผู้ที่ไม่รู้หนังสือที่กรุงเทพมหานคร” , ๒๕๐๘.
๑๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๔	“คำกล่าวตอบ ในพิธีเปิดอาคารเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา วันศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๘” , ๒๕๐๘.
๑๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๕	“คำกล่าวเปิดการศึกษา การศาสนารุ่นที่ ๒ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘” , ๒๕๐๘.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๖	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภาในงานวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.
๑๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๗	“สุนทรพจน์ที่ห้องสมุดยูซีเอส เรื่องความร่วมมือระหว่างไทยสหรัฐอเมริกา ในด้านการศึกษาวัฒนธรรม โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕
๑๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๘	“คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาผู้บริหารองค์การยูนิเซฟ-ยูเนสโก ทางด้านการศึกษาในเอเชียตะวันออกเฉียงและปากีสถาน”, ๒๕๐๕.
๑๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๑๙	“คำกล่าวปิดประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๐๕ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ”, ๒๕๐๕.
๑๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๐	“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันท้องักการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ อายุครบ ๒๐ ปี”, ๒๕๐๕.
๑๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๑	“คำปราศรัยทางวิทยุศึกษา ๑ เมษายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๒๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๒	“คำปราศรัยเนื่องในวันการศึกษาผู้ใหญ่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๒๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๓	“คำกราบบังคมทูลในการเสด็จพระราชดำเนินพิธีเปิดวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทคัดย่อ
๒๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๕	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กระจายเสียง ณ วิทยุศึกษา ในโอกาสฉลองวันสถาปนาสถานีวิทยุศึกษาครบรอบ ๑๒ ปี ๑ มกราคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.
๒๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๒๖	“A speech on the history of Thai American cooperation in the cultural and education fields to be delivered at the USIS library on May 16, 1966 by Momluong Pin Malakul”, ๒๕๐๕.
๒๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๐	“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดวงศิลาถกษัตริย์ที่ทำการกรมวิสามัญศึกษา วันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๐”, ๒๕๑๐.
๒๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๑	“คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๐ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ หอประชุมคุรุสภา”, ๒๕๑๐.
๒๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๓	“คำกล่าวตอบของ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในงานพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี”, ๒๕๑๑.
๒๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๔	“คำกราบทูลรายงานการศึกษา”, ๒๕๑๑
๒๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๕	“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยของประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.
๒๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๖	“คำกล่าวของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในโอกาสเปิดการอบรมงานโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดด้วยความร่วมมือของศูนย์การศึกษาโพนทะเล จากประเทศอังกฤษ ณ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก วันจันทร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๓

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงฯ ครบ ๗๒ ปี ๑ เมษายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารคำปราศรัยชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวปราศรัยเนื่องในโอกาสสถาปนากระทรวงศึกษาธิการครบ ๗๒ ปี ท่านได้กล่าวถึงงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ปฏิบัติตลอด ๗๒ ปีที่ผ่านมา งานด้านโรงเรียนและครูมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่สถานที่เรียนนั้นไม่เพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามทางภาคประชาชนก็ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น การบริจาคเงินและระดมทุนเพื่อสร้างอาคารเรียน เป็นต้น นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ การตั้งกรมการฝึกหัดครูและวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี ๒๔๙๗ การขยายตัวของชั้นมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยขยายชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญ ๕ ปีและสายอาชีพ ๖ ปี การส่งนักกีฬาไปแข่งขันในต่างประเทศ ปัญหาเรื่องสถานที่เรียนไม่เพียงพอในจังหวัดพระนครและธนบุรี การย้ายที่ทำการกรมการศาสนาเข้ามาอยู่ในบริเวณกระทรวงศึกษาธิการและมีโครงการส่งเสริมจริยศึกษามากมายและการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๔

“โอวาทของประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ให้แก่ลูกเสือที่มาถวายบังคมพระบรมรูปรัชกาลที่ ๖ ณ สวนลุมพินี ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการให้โอวาทของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ โดยได้เน้นย้ำถึงภารกิจหลักของกิจการลูกเสือไทย คือ การจรจรโลงและสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าของกิจการลูกเสือไทยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ให้ทุกคนมีความสามัคคีเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นและยึดมั่นในกฎของลูกเสืออย่างเคร่งครัด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๕

“คำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดอาคารท้องฟ้าจำลองกรุงเทพฯ จังหวัดพระนคร ๑๙ สิงหาคม ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกราบบังคมทูลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีเปิดอาคารท้องฟ้าจำลองกรุงเทพฯ จังหวัดพระนคร หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รายงานถึงการดำเนินการก่อสร้างอาคารท้องฟ้าจำลองและหอดูดาว ทางกระทรวงศึกษาธิการก่อสร้างท้องฟ้าจำลองและหอดูดาวนี้

เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้แก่เยาวชนและจะช่วยทำให้เยาวชนนั้นใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เอกสารดังกล่าวมาพร้อมกำหนดการเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบพิธีเปิดอาคารท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๖

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในโอกาสวันเปิดกระจายเสียงภาควิทยุโรงเรียน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกองประชาสัมพันธ์ เขตขอนแก่น ๑๔ กันยายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ถึงความสำคัญของวิทยุโรงเรียนว่าเป็นงานที่ให้ความรู้และความสนุกสนานร่าเริงแก่เด็กนักเรียน การเรียนการสอนทางวิทยุทางไกลเป็นการส่งบทเรียนไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละพื้นที่ให้เท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม การมีวิทยุโรงเรียนไม่ใช่ว่าไม่จำเป็นต้องมีครูอีกต่อไป เพราะครูยังมีหน้าที่ที่จะต้องสอนเสริมนอกเหนือจากของวิทยุโรงเรียน ท่านยังได้เน้นย้ำถึงแนวคิดการพัฒนาการศึกษาไทยเสมอว่า เราจะไม่เน้นปริมาณแต่จะเน้นปริมาณของคุณภาพ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๗

“รายงานการเปิดประชุมสามัญคุรุสภา ประจำปี ๒๕๐๗ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวรายงานการเปิดประชุมสามัญคุรุสภา ประจำปี ๒๕๐๗ ว่าด้วยจุดประสงค์ของการจัดประชุมสามัญประจำปี เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สอบถามหรือเสนอความเห็นต่างๆอันเกี่ยวกับหน้าที่ของคุรุสภา ส่วนการประชุมในครั้งนี้อัดขึ้นเพื่อแถลงผลงานประจำปี ๒๕๐๖ ให้สมาชิกทุกท่านได้ทราบ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๘

“คำกราบบังคมทูลของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในพิธีเปิดอาคารเรียน “วชิรญาณวงศ์” ณ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกราบบังคมทูลของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการรายงานพิธีเปิดอาคารเรียน “วชิรญาณวงศ์” พอสังเขป และขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมประกอบพิธีเปิดแพรคลุมชื่อ “วชิรญาณวงศ์” เพื่อเป็นสิริมงคล เอกสารดังกล่าวมาพร้อม กำหนดการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารเรียน “วชิรญาณวงศ์” โรงเรียนวัดบวรนิเวศ วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๐๕

“รายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกราบทูลสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ในพิธีเปิดอาคารมหิตล โรงเรียนจิตต์อารี จังหวัดลำปาง ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กราบบังคมทูลรายงานของกิจการของมูลนิธิพอสังเขป โดยมูลนิธิดังกล่าวได้ให้ความช่วยเหลือของผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อนให้มีการศึกษา รวมทั้งเด็กที่อยู่ในสภาพอันเป็นปัญหาทางสังคมให้ได้รับการศึกษาที่ดี โรงเรียนจิตต์อารีนี้จะเป็นโรงเรียนที่ใช้สอนหนังสือเด็กในมูลนิธิดังกล่าวนั่นเอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๐

“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงทางประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗”, ๒๕๐๗.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยดังกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์ท่านซึ่งก็คือกิจการลูกเสือ กิจการลูกเสือไทยนี้มีประโยชน์แก่สังคมมากมาย เช่น ช่วยดับเพลิง ช่วยปฐมพยาบาล การจราจรและพร้อมที่จะป้องกันเอกราชของชาติไทยในภาวะคับขันอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๑

“หัวข้อบรรยายเรื่องการศึกษาของประเทศไทย ณ วิทยาลัยการทัพบก”, ๒๕๐๗-๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อการบรรยายของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ณ วิทยาลัยการทัพบก โดยมีหัวข้อสำคัญเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กรมวิสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู สำนักงานปลัดกระทรวง หน่วยราชการเกี่ยวกับการศึกษานอกกระทรวงศึกษาธิการ แผนการศึกษาแห่งชาติ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาการศึกษาและแนวโน้มและความคาดหมายในด้านต่างๆ เช่น ด้านปริมาณและคุณภาพ งบประมาณ และปัญหาการศึกษาในชนบท เป็นต้น ในเอกสารหัวข้อการบรรยายฉบับนี้ยังมีประวัติของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลในด้านการศึกษา การรับราชการ ราชการพิเศษ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างๆ และจดหมายเชิญของวิทยาลัยการทัพบกให้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มาบรรยาย ในจดหมายเชิญดังกล่าวได้มาพร้อมกับ ชื่อเรื่องและแถลงหลักสูตร กำหนดการบรรยายและแผนที่สังเขปของวิทยาลัยการทัพบก

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๖/๒๑๒

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในการประชุมครูและอาจารย์โรงเรียนต่างๆ ในส่วนกลาง ณ นครสุโขทัย”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในที่ประชุมครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โดยท่านได้ชี้แจงในหลายๆ เรื่องด้วยกัน อาทิเช่น เรื่องครูประจำบาลที่ในตอนแรกจะออกมาเดินขบวนแต่กลับใจไม่ออกมาซึ่งทำให้ท่านปลื้มใจมากที่ครูประจำบาลมีความรับผิดชอบ ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาที่ตอนนี้มีจำนวนนักเรียนมากขึ้น แต่จำนวนครูน้อยลง อาจทำให้คุณภาพของการศึกษาค่อยลงไป ท่านได้เน้นย้ำเสมอว่าเราจะต้องทำให้คุณภาพขณะปริมาณเสมอ โดยมุ่งสอนให้เด็กส่วนมากที่มีคะแนนปานกลางให้มีคะแนนที่ดีขึ้นและท้ายที่สุดนี้ท่านได้ฝากข้อคิดให้บรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่นำไปปฏิบัติ ๘ ข้อด้วยกัน

๑. เรื่องการสอนหนังสือเด็กอย่างเต็มที่
๒. เรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือที่เรียกว่ากิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อให้เด็กใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๓. เรื่องการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่มุ่งหวังที่จะเอาชนะกันแต่ให้เน้นกีฬาเป็นเครื่องมือที่เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
๔. เรื่องนักเรียนพักอาวธมาโรงเรียน ให้เป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ที่จะต้องตักเตือนว่ามันไม่มีประโยชน์แต่อย่างใดเลย และท่านถือว่าการพักอาวธมาโรงเรียนนั้นเป็นความผิด โดยมุ่งหมายจะทำร้ายกัน
๕. เรื่องนักเรียนมีเงินใช้มากเกินไปซึ่งจะเป็นอันตรายต่อตัวเด็กเอง ท่านก็ได้ฝากเรื่องนี้แก่บรรดาครูใหญ่ให้คอยอบรมเด็กให้มีระเบียบวินัยในการใช้เงินและใช้เงินอย่างมีวิจรรย์ญาณ
๖. เรื่องนักเรียนหนีโรงเรียน ท่านได้แนะนำให้ตั้งเด็กให้เอาใจใส่กับการเรียนและให้เรียนโดยสม่ำเสมอ และครูควรจะต้องติดต่อกับผู้ปกครองในกรณีที่เด็กที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย
๗. การติดต่อกับผู้ปกครอง เพื่อให้ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันอบรมเด็ก เพื่อให้ครูได้ทราบถึงสภาพของแต่ละบ้าน พฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ที่บ้านรวมถึงปัญหาทางบ้านของเด็กอีกด้วย
๘. เรื่องความเอาใจใส่ในการทำงานสั่งสอนอบรมของครู เป็นข้อที่สำคัญมากที่ท่านได้ฝากไว้ในการประชุมวาระนี้ คือ เรื่องที่ครูจะต้องคอยหมั่นอบรมสั่งสอนนักเรียนอยู่เสมอ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๓

“คำกล่าวเนื่องในการประชุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแก้ปัญหาผู้ที่ไม่รู้หนังสือที่กรุงเทพมหานคร”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการศึกษาธิการเรื่องการแก้ปัญหาผู้ที่ไม่รู้หนังสือในที่ประชุมยูเนสโก เอกสารดังกล่าวเป็นภาษาฝรั่งเศส

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๔

“คำกล่าวตอบในพิธีเปิดอาคารเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา วันศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธานพิธีเปิดอาคารเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ท่านมีความคิดเห็นว่า การสร้างอาคารเรียนดังกล่าว นอกจากจะเป็นการได้ใช้ประโยชน์คุ้มค่าเงินที่ลงทุนไปแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นความร่วมมือร่วมใจในการร่วมกันทำกิจกรรมให้ดำเนินไปด้วยดีอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๕

“คำกล่าวเปิดการศึกษา การศาสนา รุ่นที่ ๒ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวเปิดการศึกษา การศาสนา รุ่นที่ ๒ นี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีความเห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตทั้งการศึกษาทางโลกและทางธรรม การที่กรมการศาสนาได้เปิดการศึกษาการศาสนาชั้นกลางอีกครั้งจะช่วยให้สนองความต้องการของผู้ที่สนใจด้านศาสนา มากขึ้นและยังช่วยส่งเสริมความสามัคคีแก่คนในชาติอีกด้วย สุดท้ายท่านก็ได้กล่าวขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการเปิดการศึกษาการศาสนาในครั้งนี้ที่ได้รับความร่วมมือปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นไปได้ด้วยดี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๖

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภาในงานวันครู ๑๖ มกราคม ๒๕๐๘”, ๒๕๐๘.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้มาในฐานะผู้แทนของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเนื่องจากท่านติดภารกิจอื่น หม่อมหลวงปิ่น ได้กล่าวเน้นย้ำให้ครูทั้งหลายยึดมั่นในอุดมคติและกระทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่แรก โดยให้ครูยึดถึงส่วนรวมเป็นหลัก นึกถึงประเทศชาติ และเน้นสร้างให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองและท่านยังรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนเริ่มสนใจในกิจการของ

การศึกษามากขึ้น จะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ได้ตีพิมพ์ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่มาก ท่านได้
เน้นย้ำให้ครูปฏิบัติหน้าที่ให้ดีสมกับที่ประชาชนคาดหวังไว้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๗

“สุนทรพจน์ที่ห้องสมุดยูนิเซฟ เรื่องความร่วมมือระหว่างไทย สหรัฐอเมริกา ในด้านการศึกษา
วัฒนธรรม โดย ม.ล. ปิ่น มาลากุล ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เรื่องความร่วมมือ
ระหว่างไทย สหรัฐอเมริกาในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นฐานทางประวัติศาสตร์
เกี่ยวกับการติดต่อกันระหว่างสยามและสหรัฐอเมริกา ความร่วมมือของ ๒ ประเทศในระยะแรกๆ ความ
ร่วมมือด้านการศึกษา เช่น ความร่วมมือของ USOM The Peace Corps G.E.D The East-West Centre The
Fulbright Foundation และ The Asia Foundation เป็นต้น และความร่วมมือด้านวัฒนธรรม เช่น The New
York Herald Tribute The American Field Service การจัดแสดงนิทรรศการศิลปะไทย ณ สหรัฐอเมริกาและ
การแสดงรำไทยที่ฮาวาย ซานฟรานซิสโกและงานนิทรรศการโลก เป็นต้น

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๘

“คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาผู้บริหารองค์การยูนิเซฟ-ยูเนสโก ทางด้านการศึกษาในเอเชีย
ตะวันออกและปาเลสไตน์”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวเปิดประชุมภาษาอังกฤษโดยท่านได้รายงานเรื่องต่างๆ ให้
ทราบดังนี้ การเพิ่มขึ้นของนักเรียนไทยตามแผนการการจึที่มีความมุ่งหวังให้เด็กรุ่นใหม่มีการศึกษามากขึ้น
โครงการพัฒนาครูในชนบทและความร่วมมือของไทยกับองค์การยูนิเซฟ ท่านยังได้เน้นย้ำอยู่เสมอว่าทุก
โครงการล้วนมีจุดประสงค์เดียวกันคือมุ่งพัฒนาการศึกษาไทยให้ดีขึ้นเรื่อยๆ นั่นเอง

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๑๙

“คำกล่าวปิดประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๐๕ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธาน
คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวปิดประชุมสภาลูกเสือ ท่านได้กล่าวขอบคุณทุกท่านที่มา
ประชุมเพื่อส่งเสริมกิจการลูกเสือ โดยได้เน้นย้ำถึงเรื่องการศึกษาและการเสริมสร้างจริยธรรมเป็นสำคัญ
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้ขอความร่วมมือจาก
ผู้เข้าร่วมประชุม ๒ เรื่องด้วยกันคือ เรื่องแรก เน้นให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีการสอนกลางแจ้ง ให้เด็กทำจริง
และการเดินทางไกลค้างแรมตามการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามแบบศูนย์ฝึกลูกเสือโลกและเรื่อง

สอง ได้ขอให้มีการดำเนินการเรื่องการฝึกสอนวิชาพิเศษลูกเสือให้แพร่หลาย ในตอนท้ายท่านได้เน้นย้ำให้ทุกท่านกลับไปเผยแพร่เรื่องกิจการลูกเสือดังกล่าวนี้ในท้องถิ่นของตน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๐

“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันท้องถื่นการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ อายุครบ ๒๐ ปี”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) ว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญระดับโลก เพราะเป็นความร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดความดีความงามสำหรับมนุษย์ ในการทำงานนั้น UNESCO จะดำเนินการในประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ได้ถ้าประเทศดังกล่าวมิได้ทำงานร้องขอ ในช่วง ๑๐ ปีแรก ทาง UNESCO ได้มีโครงการใหญ่ๆ อยู่ ๓ โครงการด้วยกันได้แก่โครงการเร่งรัดประถมศึกษาในกลุ่มประเทศละตินอเมริกา โครงการนำวิทยาศาสตร์มาช่วยแก้ไขความแห้งแล้งในกลุ่มประเทศอาหรับและโครงการเผยแพร่ให้ประเทศในตะวันออกและประเทศในตะวันตกเรียนรู้จากกันทางด้านวัฒนธรรมเป็นต้น ส่วนโครงการในระยะถัดมาที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในประเทศไทย คือ โครงการการaji ซึ่งสำนักงานใหญ่ของโครงการดังกล่าวตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๑

“คำปราศรัยทางวิทยุศึกษา ๑ เมษายน ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงงานที่ได้ปฏิบัติมาแล้วในรอบปี โดยได้พูดถึงการปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติในเรื่องการผลิตครูให้แก่โรงเรียนราษฎรในชั้นอนุบาล การขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น ๗ ปี โดยมุ่งหวังให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๑๓ การบรรจุวิชาเกษตรกรรมลงในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาและการพัฒนาการอาชีวศึกษาในระดับชั้นมัธยมปลายและวิทยาลัยเทคนิค ท่านยังได้เน้นย้ำอีกว่า การศึกษานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญมากเราจะต้องคำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาเป็นหลักเสมอและย้ำให้บรรดาครู อาจารย์ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๒

“คำปราศรัยเนื่องในวันการศึกษาผู้ใหญ่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในวันการศึกษาผู้ใหญ่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๕ ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ น. ถึง ๑๘.๔๕ น. โดยท่านได้ชี้แจงถึงวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในระหว่าง ๒๖ ปีที่ผ่านมา มีจุดมุ่งหมายสำคัญ

ให้ประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่รู้หนังสือ สามารถอ่านออกเขียนได้ นโยบายของรัฐบาลในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้นเป็นการบังคับผู้ไม่รู้หนังสือให้ต้องเข้าเรียน โดยปริยาย ทางรัฐบาลได้เปิดโรงเรียนสอนผู้ใหญ่ขึ้นในทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่โครงการดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปเมื่อหลังจบสงครามโลกครั้งที่ ๒ และต่อมาในปี ๒๔๕๐ ได้มีการดำเนินงานสอนหนังสือผู้ใหญ่อีกครั้ง ในครั้งนี้ได้มีการเปิดสอนวิชาชีพอีกด้วย ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ๕ ประเภทด้วยกันดังนี้

๑. การศึกษาภาคอ่านออกเขียนได้ (หลักสูตรมูลฐาน)
๒. การศึกษาภาคมัธยม
๓. การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่
๔. การศึกษาประชาชน มิงานห้องสมุด เป็นต้น
๕. การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท

จุดประสงค์ของการศึกษาผู้ใหญ่ก็เพื่อให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือ และสามารถก้าวทันเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ และการส่งเสริมการศึกษาในผู้ใหญ่ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเชิงเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งเครื่องจักรกล เครื่องทุ่นแรงและเคมีภัณฑ์ หากผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติขาดความรู้ในวิทยาการที่ทันสมัยก็อาจเป็นผลเสียเศรษฐกิจของประเทศชาติก็เป็นได้

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๓

“คำกราบบังคมทูลในการเสด็จพระราชดำเนินพิธีเปิดวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตกราบบังคมทูลพระกรุณารายงานถึงงานของรัฐบาลที่ได้พยายามส่งเสริมการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ท่านได้รายงานถึงโครงการปรับปรุงการศึกษาชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น มีนักเรียนสนใจในสายสามัญมากกว่าสายอาชีพเพราะไม่มีใครอยากประกอบอาชีพที่เหน็ดเหนื่อยและลำบาก จึงทำให้ช่างชั้นสูงในเมืองไทยหายาก จึงส่งผลให้อาชีวศึกษาประสบปัญหาอย่างมาก ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินงานด้านอาชีวศึกษาอย่างเร่งรัด โดยแบ่งแยกเป็น ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับช่างฝีมือ รับนักเรียนจาก ม.ศ.๓ มาเรียนต่ออีก ๓ ปี ในชั้น ม.ศ.๔ -๕-๖ สายอาชีพ
๒. ระดับช่างเทคนิค รับนักเรียนที่จบจากสายอาชีพมาเรียนต่ออีก ๒ ปี หรือ รับนักเรียนที่จบ ม.ศ. ๕ สายสามัญ มาเรียนต่ออีก ๓ ปี ณ ช่วงเวลาดังกล่าวได้เปิดวิทยาลัยเทคนิคหลายแห่งด้วยกัน แต่การสร้างโรงเรียนอาชีวศึกษาต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้ติดต่อกับ รัฐบาลเยอรมัน เพื่อขอความช่วยเหลือทางการเงิน และนอกจากนี้ ท่านยังได้พูดถึงความเป็นไปและการทำงานของโรงเรียนอาชีวศึกษาต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๕

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กระจายเสียง ณ วิทยุศึกษา ในโอกาสฉลองวันสถาปนาสถานีวิทยศึกษาครบรอบ ๑๒ ปี ๑ มกราคม ๒๕๐๕”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ปราศรัยทางวิทยุศึกษาเนื่องในโอกาสฉลองวันสถาปนาสถานีวิทยศึกษาครบรอบ ๑๒ ปี ตลอดเวลาที่ผ่านมานี้วิทยุศึกษาได้ออกอากาศกระจายเสียงมาแล้วประมาณสองหมื่นชั่วโมงได้ โดยมีความมุ่งหมายอย่างเดียว คือเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้เด็กในพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมไม่ทั่วถึงและวิทยุโรงเรียนก็ได้พิสูจน์ว่า ได้ผลจริงและมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาไทย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๒๖

“A speech on the history of Thai American cooperation in the cultural and education fields to be delivered at the USIS library on May 16, 1966 by Momluong Pin Malakul”, ๒๕๐๕.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกล่าวสุนทรพจน์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้กล่าวเป็นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความร่วมมือของไทย-อเมริกัน ในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ณ ห้องสมดุยชีส วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ว่าด้วยความร่วมมือของไทยและอเมริกัน โดยความร่วมมือดังกล่าวมีมานานเกือบ ๑๐๐ปี ตั้งแต่คณะมิชชันนารีอเมริกันมาตั้งโรงพิมพ์ในกรุงเทพฯ และจากการพิมพ์หนังสือดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงศึกษาภาษาอังกฤษจากหนังสือศาสนาของบรรดามิชชันนารีอเมริกา หลังจากนั้นหมอบรัดเลย์ก็ได้เริ่มตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ Bangkok Recorder ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกของไทย ในรัชสมัยต่อมาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ไทยยังมีการติดต่อสัมพันธ์กับอเมริกาในการพัฒนาโรงเรียนแพทย์ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาการศึกษาในไทยมากขึ้น โดยทางไทยและอเมริกาได้เซ็นสัญญาหลายฉบับด้วยกันในการพัฒนาการศึกษาด้วยความช่วยเหลือจาก USOM ได้มีการส่งผู้เชี่ยวชาญจากหลายสถาบันชื่อดังเข้ามาให้การช่วยเหลือในการพัฒนา การศึกษาไทยในด้านต่างๆ นอกจากนี้ ตลอดระยะเวลา 20 ปีผ่านมา ครูไทยกว่าพันคน ได้รับการฝึกอบรมจากสหรัฐอเมริกา ทั้งหมดนี้จึงทำให้ประเทศไทยและสหรัฐอเมริกามีความสัมพันธ์ที่ดีตลอดมา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๐

“คำปราศรัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดดวงศิลาฤกษ์ตึกที่ทำการกรมวิสามัญศึกษา วันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๐”, ๒๕๑๐.

เอกสารดังกล่าวเป็นคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในพิธีวางศิลาฤกษ์ตึกที่ทำการกรมสามัญศึกษา โดยท่านได้พูดถึงความจำเป็นในการขยายที่ทำงานของหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวมีประชาชนจำนวนมากที่เริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น ประกอบกับมีโครงการต่างๆ ที่พัฒนาการศึกษาไทยจำนวนมาก ดังนั้นแล้ว หน่วยงานต่างๆ ต้องรับภาระที่หนักขึ้นอีก จึงเป็นสาเหตุให้ต้องมีการขยายที่ทำงาน เพื่อรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น การสร้างอาคารที่ทำการใหม่นี้ก็เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่นั้นมีประสิทธิภาพและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น สุดท้ายนี้ท่านได้กล่าวขอบคุณข้าราชการกรมวิสามัญทุกคนที่ปฏิบัติงานกันอย่างเต็มความสามารถตลอดมา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๑

“คำกล่าวเปิดประชุมสัมมนาโต๊ะครูครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๐ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ หอประชุมคุรุสภา”, ๒๕๑๐.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกล่าวเปิดประชุมของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โดยเป็นการประชุมสัมมนาโต๊ะครู ครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๐ ณ หอประชุมคุรุสภา วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ท่านได้แสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ในปีดังกล่าวสามารถจัดตั้งโรงเรียนปอเนาะได้เพิ่มอีก ๔๐ โรงเรียน และอีกทั้งยังสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน นอกจากนี้ท่านยังได้เน้นย้ำว่า เนื้อหาของหลักสูตรจะต้องก้าวทันกับวิทยาการที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และท่านก็มีเชื่อมั่นในตัวโต๊ะครูทั้งหลายว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๓

“คำกล่าวตอบของ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในงานพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวตอบของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในงานพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี โดยท่านได้เน้นย้ำถึงความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งรวมไปถึงด้านโทรคมนาคม นักศึกษาที่จบไปด้านนี้จะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือและปรับปรุงการโทรคมนาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ท่านได้เล่าถึงมติของที่ประชุม ณ สภาการศึกษาแห่งชาติเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๑ ว่าที่ประชุมนั้นได้มีมติให้รวมวิทยาลัยโทรคมนาคม วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ และวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี เข้าเป็นสถาบันเทคโนโลยีและยกฐานะให้เทียบเท่ากับมหาวิทยาลัย สำหรับทางวิทยาลัยคมนาคมก็จะได้ขยายหลักสูตรจาก ๑ ปีให้เป็น ๕ ปี โดยมีหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย โดยจุดประสงค์ในการขยายหลักสูตรดังกล่าวนั้นก็เพื่อผลิตครูปริญญาอาชีวศึกษาและแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากรของอาชีวศึกษา

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๔

“คำกราบทูลรายงานการศึกษา”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กราบทูล รายงานจำนวนนักเรียนสาธิต นิสิต และ นักศึกษาภายนอกของวิทยาลัยการศึกษาต่างๆ จำนวนนิสิตและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต ชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ และชั้นปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของปีการศึกษา ๒๕๑๐ การขยายงานการก่อสร้างต่างๆและเงินอุดหนุนการศึกษานิสิต เอกสารดังกล่าวมาพร้อมแผนผังที่นั่ง ฝ้าหูละออองฐลีพระบาทภายในหอประชุม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๑, จดหมายเชิญจาก อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษามาเป็นเกียรติแก่วิทยาลัยวิชาการศึกษาในพิธีพระราชทานปริญญาการศึกษา คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา วิทยาลัยวิชา การศึกษาโดยจดหมายเชิญดังกล่าวได้มาพร้อมกำหนดการสังเขปและรายนามกรรมการสภาวิทยาลัยสภาวิชา การศึกษาฝ้าหูละออองฐลีพระบาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรการศึกษาคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษา วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๑

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๕

“คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยของประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือ แห่งชาติเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

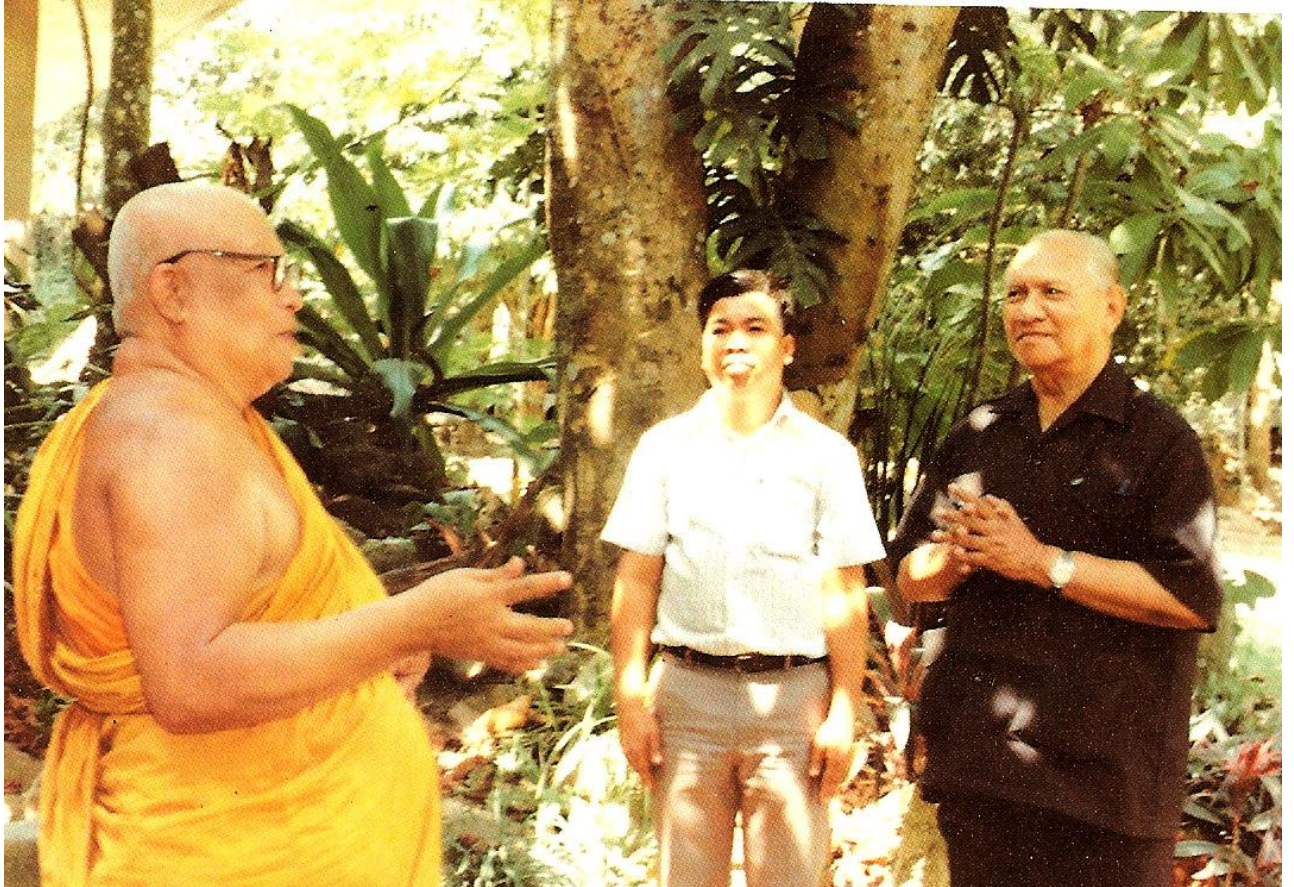
เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โดยออกอากาศทาง วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ท่านได้กล่าวรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ เกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะกิจการลูกเสือซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งกองลูกเสือกองแรก ที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงโดยมีพระราชประสงค์เพื่อจะฝึกอบรมเยาวชนของชาติให้มีความจงรักภักดีต่อ ประเทศชาติ รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และช่วยชาติบ้านเมืองในยามคับขัน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๖

“คำกล่าวของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในโอกาสเปิดการอบรมงานโทรทัศน์เพื่อ การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดด้วยความร่วมมือของศูนย์การศึกษาโพ้นทะเล จากประเทศอังกฤษ ณ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก วันจันทร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในงานการอบรมงาน โทรทัศน์เพื่อการศึกษา โดยท่านมีความเห็นว่า การวิทยุและโทรทัศน์มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นอย่างยิ่ง เพราะการวิทยุและโทรทัศน์นั้นเป็นเครื่องมือที่นำความรู้ ศิลปะวิทยาการ และวัฒนธรรมไปสู่

ประชาชนในหลายๆ พื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ดังนั้นกระทรวงศึกษาจึงได้พยายามสนับสนุนในทุกทางเพื่อให้งานโทรทัศน์เป็นประโยชน์แก่ประเทศโดยเฉพาะด้านการศึกษา ในตอนท้าย หม่อมหลวงปิ่น กล่าวว่าท่านมีความตั้งใจว่า ผู้ที่เข้ามาอบรมในครั้งนี้จะได้รับความรู้จากการอบรมเป็นอย่างดีและจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศสืบไป

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สนทนาธรรมกับ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) แห่งสวนโมกขพลาราม

พุทธศักราช ๒๕๑๑-๒๕๑๒

(กล่อง ๕)

ลำดับที่	เอกสารหมายเลข	หัวข้อบทความย่อ
๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๗	“คำกล่าวในคราวเปิดประชุม <i>Regional workshop on research in curriculum evaluation</i> ระหว่างวันที่ ๕-๑๖ ก.ย. ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.
๒	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๓๘	“คำปราศรัย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๕๑๑.
๓	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๐	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในพิธีการประชุมชีววิทยาเขตร้อนระดับชาติของซีเมส วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๑ ณ ตึกอารักขาข้าวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน พระนคร”, ๒๕๑๑.
๔	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๓	“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา ในงานวันครู ครั้งที่ ๑๓, ๑๖ มกราคม ๒๕๑๒”, ๒๕๑๒.
๕	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๔	“คำปราศรัย ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๑๒.
๖	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๖	“งานในหน้าที่ครู”, ม.ท.
๗	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๘	“คำปราศรัยในงานเลี้ยงชุมนุมข้าราชการที่คณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการ”, ม.ท.
๘	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๔๙	“คำขวัญในวาระฉลองวันสถาปนาครบรอบปีที่ ๕๐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ม.ท.
๙	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๕๐	“บทความเรื่อง คุยกะเพื่อนร่วมชาติ”, ม.ท.
๑๐	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๕๑	“คำกราบบังคมทูลกิจการทั่วไปของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย”, ม.ท.
๑๑	เอกสาร สบ.๕.๒๗/๒๕๓	“หัวข้อการบรรยายหน้าที่ของนายอำเภอเกี่ยวกับการขยายการศึกษา”, ม.ท.

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๗

“คำกล่าวในคราวปิดประชุม Regional workshop on research in curriculum evaluation ระหว่างวันที่ ๕-๑๖ ก.ย. ๒๕๑๑”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวเปิดการประชุมสัมมนาในส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรการเรียนการสอน ณ หอประชุมของวิทยาลัยการศึกษา วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๑ โดยมีเนื้อหาสำคัญว่าด้วยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันเพราะโลกสมัยใหม่ได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วด้วยวิทยาการสมัยใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาไม่ได้มีความสำคัญน้อยไปกว่าชั้นอุดมศึกษาเสียเลย ซ้ำยังมีความสำคัญมากด้วยเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ประชาชนจะต้องเรียนละสำคัญที่สุด คือ นอกจากจะมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ยังจะต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพอีกด้วย

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๓๘

“คำปราศรัย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษาและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๑ โดยท่านได้กล่าวถึงความเป็นไปของการศึกษาไทยโดยในปีการศึกษาที่ผ่านมาในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่มีนักเรียนกระตือรือร้นอยากเรียนหนังสือมากขึ้นกว่าในอดีต การที่กรมศิลปากรได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงโรงละครแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้สำเร็จบริบูรณ์ งานด้านอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคโดยมีการจัดสอนนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลกรุ่นแรก การสั่งเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลกรุ่นแรก การสั่งเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคามและการเตรียมงานเปิดวิทยาลัยทอแก้วของมหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๐

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเนื่องในพิธีการประชุมชีววิทยาเขตร้อนระดับชาติของซีเมส วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๑ ณ ตึกอารักขาข้าวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน พระนคร”, ๒๕๑๑.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในพิธีเปิดการประชุมชีววิทยาเขตร้อนระดับชาติของซีเมส โดยศูนย์ชีววิทยาเขตร้อนนั้นจัดว่าเป็นโครงการที่สำคัญยิ่งโครงการหนึ่งของซีเมส ท่านได้แสดงความขอบคุณคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานการประชุมและคณะบุคคล โดยเฉพาะกรมการข้าว และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๓

“คำปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา ในงานวันครู ครั้งที่ ๑๓, ๑๖ มกราคม ๒๕๑๒”, พ.ศ. ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โดยได้ชี้แจงการดำเนินการของคุรุสภา ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเงินให้ทุนแก่สมาชิกที่เรียนในโรงเรียนฝึกหัดครู ในตอนท้ายท่านได้กล่าวถึงความพยายามของคุรุสภาในการเชิดชูเกียรติประวัติของผู้ที่ได้อุทิศตนเป็นครู

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๔

“คำปราศรัย ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สถานีวิทยุศึกษา”, ๒๕๑๒.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกล่าวปราศรัยของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กล่าวปราศรัยในวันขึ้นปีใหม่ ทางสถานีวิทยุศึกษาท่านได้กล่าวขอบคุณบรรดาครูและผู้ปกครองที่อบรมสั่งสอนเด็กและนักเรียนเป็นอย่างดีและแสดงความวิตกในปัญหานักเรียนทะเลาะวิวาทกัน โดยได้ขอความร่วมมือจากบรรดาครูและผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากว่าทั้งครูและผู้ปกครองนั้นจะเป็นผู้ใกล้ชิดและสนิทสนมกับเด็กมากที่สุด

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๖

“งานในหน้าที่ครู”, ม.ท.

เอกสารดังกล่าวมิได้ระบุ วัน เวลา สถานที่ คำปราศรัยดังกล่าว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้แสดงแนวคิดในการสอนหนังสือเด็กว่า นอกจากจะสอนให้เด็กเป็นผู้รู้หนังสือ สามารถอ่านออกเขียนได้แล้ว ยังจะต้องสอนให้รู้จักบำรุงตนและสอนให้สร้างประเทศชาติ มีหลายๆครั้งที่เกิดปัญหาขึ้น เช่น บ้านเมือง

สกปรก กินอาหารไม่ถูกต้อง โจรผู้ร้ายชุกชุม คนเกียจคร้านไม่ยอมทำมาหากิน คนค้าขายไม่เก่ง ก็มักอ้างว่าเป็นเพราะการศึกษาไม่ดี สิ่งนี้ได้แสดงให้เห็นว่า งานครุณั้นสำคัญยิ่งนัก ยิ่งค่าครองชีพเริ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ การศึกษาก็ยิ่งสำคัญขึ้นเช่นกัน เพราะการศึกษาจะช่วยยกระดับความรู้ซึ่งมีความรู้สูงย่อมได้ผลตอบแทนมาก แต่สิ่งที่สำคัญคือจะต้อง นิสัยของเด็กไม่รักดีให้เป็นคนคล่องแคล่ว ไม่ขี้เกียจ จะต้องอบรมให้เด็กเป็นผู้มีจิตใจกว้าง เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๘

“คำปราศรัยในงานเลี้ยงชุมนุมข้าราชการที่คณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการ”, ม.ท.

เอกสารคำปราศรัยนี้ ท่านได้พูดเน้นย้ำถึงความสำคัญของการศึกษาของชาติ โดยจะต้องเน้นคุณภาพเป็นหลัก ปริมาณเป็นรอง สุดท้ายนี้ท่านได้พูดถึงงานซึ่งสำคัญที่สุดในช่วงปีนี้ คือเรื่องการขยายการศึกษาภาคบังคับ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๔๙

“คำขวัญในวาระฉลองวันสถาปนาครบรอบปีที่ ๕๐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยและความเจริญเติบโตก้าวหน้าของจุฬาฯ ที่มีการพัฒนามากขึ้นกว่าสมัยที่ทำดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ของจุฬาฯ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๕๐

“บทความเรื่อง คุยกะเพื่อนร่วมชาติ”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทความสั้นๆของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีแนวคิดให้คนในชาติรู้จักผ่อนผันให้กัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ทำตัวเกรและรู้จักเชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๕๑

“คำกราบบังคมทูลกิจการทั่วไปของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย”, ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับคำกราบบังคมทูลของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งได้กราบบังคมทูลรายงานกิจการของโรงเรียนวชิราวุธทางด้านวิชาการด้านดนตรีและกีฬา ด้านการก่อสร้างอาคาร และการรับบริจาควัตถุและเงินจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียนด้านต่างๆ

เอกสารส่วนบุคคล ๕.๒๗/๒๕๓

“หัวข้อการบรรยายหน้าที่ของนายอำเภอเกี่ยวกับการขยายการศึกษา”,ม.ท.

เอกสารชุดนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการบรรยายในหัวข้อหน้าที่ของนายอำเภอเกี่ยวกับการขยายการศึกษาจากกฎหมายซึ่งได้บัญญัติไว้ถึงหน้าที่ของนายอำเภอ ดังนั้นนายอำเภอจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาอีกด้วย โดยงานด้านการศึกษาจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เป็นต้น งานซึ่งเกี่ยวกับการศึกษาในส่วนภูมิภาคในเขตท้องที่อำเภอ จะเป็นงานของกรมสามัญศึกษาโดยส่วนใหญ่

รับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติครูอาวุโส

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลเข้ารับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติครูอาวุโส

จาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ชงทอง จันทรางศุ

อาจารย์ปราณี ปราบริปู

คณะผู้จัดทำ

อาจารย์ปุ่นขวัญน์	มาลากุล ณ อยุธยา	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์เทียนเงิน	อุตรชัย	อาจารย์ผู้ช่วย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายณัฐคนัย	เรืองผล	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวเอี่ยมเดือน	จิรสันติพิชัย	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวภัทริน	นภานุเคราะห์	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายภัทรพงศ์	อัศริยะพฤทธิ	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวณัฐพร	สุวัฒน์พงษ์เชฏ	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายศิริรัช	ศิริชุมแสง	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายบริพัตร	ถนอมนาม	นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวพิมพ์พิศา	กงนุ่น	
นางสาวปิยานนท์	จรรยาอนันต์	

ขอขอบคุณ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

อาจารย์ปราณี ปราบริปู

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย